

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ПЛЕКАН УЛЯНА МИХАЙЛІВНА

УДК 005.35:658

ДИСЕРТАЦІЯ
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО
ВІДПОВІДАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ
ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

Спеціальність: 08.00.04. – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ У. М. Плекан

Науковий керівник:
Панухник Олена Віталіївна
Доктор економічних наук, професор

Тернопіль – 2018

АНОТАЦІЯ

Плекан У. М. Удосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. – Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 08.00.04 економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Тернопіль, 2018.

Дисертацію присвячено удосконаленню механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування.

Узагальнено теоретичні основи розвитку концепції соціальної відповідальності; доповнено теоретико-методичні аспекти управління соціально відповідальною діяльністю підприємств. Проаналізовано міжнародний досвід ведення соціальної діяльності та окреслено особливості національної моделі соціально відповідальної діяльності.

Здійснено аналіз впливу сучасних тенденцій розвитку приладобудівної галузі України на особливості управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування і проаналізовано практики соціально відповідальної діяльності обраних підприємств за запропонованою концептуальною моделлю механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування. Розкрито організаційно-функціональне навантаження механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування.

Удосконалено програмно-цільові підходи та стратегічні напрями до вдосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування.

Окреслено шляхи оптимізації організаційної, інформаційної та методичної підсистем управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування.

Наукова новизна одержаних результатів роботи полягає у розв'язанні актуальної проблеми теоретичного обґрунтування і практичного вирішення завдання удосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування. Основні положення дисертаційної роботи, отримані автором, характеризуються науковою новизною, що полягає у наступному:

вперше:

– розроблено концептуальну модель механізму управління СВД підприємств приладобудування, що містить системоутворюючі компоненти – економічну, організаційну, мотиваційну та нормативно-правову; відображає критерії якісної оцінки СВД; передбачає використання чотирьох основних блоків вимірників СВД: фінансово-економічна відповідальність, відносини з зацікавленими, інформаційна відповідальність, екологічна відповідальність, що дає можливість точніше розкрити напрями розвитку СВД підприємств галузі приладобудування;

удосконалено:

– організаційні моделі управління підприємствами приладобудування в частині їх соціальної відповідальності, які, на відміну від існуючих, враховують домінуючі характеристики соціально відповідальної поведінки підприємств – захисну, адаптаційну, стратегічну та соціально спрямовану;

– алгоритм процесу моніторингу даних та його базові засади у процесі планування СВД підприємств приладобудування, що, на відміну від існуючих, орієнтований на вторинні вимірники СВД та їх коректність для прийняття обґрунтованих управлінських рішень; запропоновано структурно-логічну послідовність визначення вимірників управління СВД підприємств приладобудування, що дозволило встановити причинно-наслідкові зв'язки окремих аспектів управління і забезпечити вплив на показники СВД підприємств приладобудування;

– економіко-математичне забезпечення механізму управління СВД підприємств приладобудування, що, на відміну від існуючих інструментів

управління, включає: оптимізацію стратегічного підходу до управління фінансово-економічної сфери СВД підприємств приладобудування за допомогою модуля «Багатовимірні адаптивні сплайни» (MARSpline) з урахуванням альтернативних рішень щодо досягнення очікуваного рівня фінансової спроможності підприємства приладобудування реалізовувати соціальні ініціативи; економіко-математичну модель дослідження СВД підприємства приладобудування, що надає можливість визначити оптимальний склад соціальних ініціатив та здійснювати порівняльний аналіз у часі для удосконалення управління СВД підприємств приладобудування; метод кореляційного аналізу, що дозволить виявити латентні чинники, які впливають на розвиток внутрішньої СВД підприємств приладобудування;

дістали подальший розвиток:

– трактування дефініції «управління соціально відповідальною діяльністю» як виду управління, здатного до адаптації і біфуркації у мінливих умовах зовнішнього середовища, що використовує ефективні комплексні управлінські методи, спрямовані на підтримку сталого розвитку підприємства за допомогою реалізації соціальних дій. Дане визначення, на відміну від інших, враховує той факт, що реалізація соціальних дій підприємством залежать від налагодженої роботи системи управління і висвітлює взаємозалежність управління СВД із зовнішнім середовищем;

– групування ключових зацікавлених сторін СВД підприємства на основі їх приналежності до рівнів здійснення СВД. Деталізація проявів зовнішньої соціальної активності підприємств на мега-, макро-, мезорівні забезпечить оптимізацію ранжування, що дасть змогу оперативно визначити рівень здійснення СВД для її забезпечення шляхом прийняття відповідних управлінських рішень;

– підходи щодо ідентифікації особливостей світових моделей соціальної відповідальності з метою визначення характеристик вітчизняної моделі соціальної відповідальності, що ґрунтується на застосуванні критерію пріоритетності у задоволенні інтересів основних стейкхолдерів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання результатів наукових розробок і практичних рекомендацій, наведених у дисертаційній роботі, підприємствами приладобудування для розвитку соціальної складової їхньої діяльності та при розробці ефективного механізму управління соціально відповідальною діяльністю.

Отримані результати дисертаційного дослідження, зокрема, пропозиції щодо удосконалення моніторингу соціально відповідальної поведінки підприємств, були рекомендовані Тереховлянською міською радою для застосування широкому колу підприємств із врахуванням специфіки діяльності, а також регіональними органами управління. Низка висновків та пропозицій, запропонованих у дисертаційному дослідженні, будуть використані при розробці Програми соціально-економічного розвитку Тереховлянського району на 2019 рік (довідка про впровадження № 02-26/239 від 14.03.18 р.).

Запропонований програмно-цільовий підхід до вдосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю ТзОВ Заводу «Ремпобуттехніка» використаний в діяльності підприємства (довідка про впровадження № 2208-02 від 22.08.17 р.).

Пропозиції щодо удосконалення інформаційної підсистеми соціально відповідальної діяльності ТзОВ «Енерго-Спецмаш» (довідка про впровадження № 19 від 28.04.17 р.) позитивно вплинуть на систему інформаційно-аналітичного забезпечення для ефективного управління підприємством.

Представлені розробки теоретичних і практичних рекомендацій поетапного процесу розробки, затвердження, впровадження та оцінки соціально відповідальної діяльності будуть використані в процесі розроблення стратегії розвитку ПАТ «Барський машинобудівний завод» (довідка про впровадження № 125/1 від 13.12.17 р.).

Використання запропонованої автором програми розвитку соціально відповідальності ДНВП «Об'єднання Комунар» (довідка про впровадження

№ 376/1 від 18.05.17 р.) забезпечить необхідний стратегічний соціально відповідальний відгук на соціальні зміни оточуючого середовища і на цій основі покращить соціальний стан підприємства.

Задля раціонального використання людського ресурсу на КМП ПВФ «ІКАР» запропонований управлінський інструментарій керування внутрішньою соціально відповідальною діяльністю з використанням методу кореляційного аналізу (довідка про впровадження № 80 від 12.05.17 р.).

Основні науково-теоретичні положення дисертації використані при розробленні та викладанні дисциплін «Соціальна відповідальність» та «Основи наукових досліджень» для студентів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя (довідка про впровадження від 17 квітня 2018 року № 2/28-918)

Висновки та рекомендації щодо врегулювання соціально-екологічних проблем підприємств приладобудівної галузі України використовуються Комітетом Комітетом Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (довідка № 716 від 23 травня 2018 р.) та Комітетом Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (довідка № 1246/18 від 23 травня 2018 р.) в рамках підготовки змін до чинного законодавства України.

Ключові слова: соціальна відповідальність, підприємство приладобудування, зовнішнє середовище, стейкхолдери, механізм управління соціально відповідальною діяльністю підприємств, структура, конкурентоспроможність, ефективність управління.

ANNOTATION

Plekan, U. M. Improvement of the mechanism to manage socially responsible activities of instrument-making enterprises. – Qualification scientific paper (Manuscript).

Thesis for the Degree of Candidate of Economic Sciences (Doctor of Philosophy), specialty 08.00.04 – economics and management of enterprises

Ministry (by types of economic activity). – Ternopil Ivan Puluj National Technical University Ministry of Education and Science of Ukraine, Ternopil, 2018.

The thesis considers the improvement of a mechanism to manage socially responsible activities of instrument-making enterprises.

Theoretical foundations concerning the development of a model of social responsibility have been generalized; theoretical and methodological aspects of managing socially responsible activities of enterprises have been supplemented. International practices of carrying out social activities have been analyzed; features of the national model of socially responsible activities have been outlined.

The effect of current tendencies in the development of instrument-making industry of Ukraine on the peculiarities of managing socially responsible activities of enterprises has been considered; practices of socially responsible activities of the selected enterprises have been analyzed in terms of the proposed author's mechanism to manage socially responsible activities of instrument-making enterprises. Insight into organizational and functional load of mechanisms for managing socially responsible activities of instrument-making enterprises has been provided.

Programmed and purposive approaches as well as strategies to improve the mechanism of managing socially responsible activities of instrument-making enterprises have been improved.

Ways to optimize organizational, informational, and methodological subsystems of socially responsible management in the context of instrument-making enterprises have been defined.

Originality of the obtained results is in the solving the topical problem of theoretical substantiation and practical response to the task of improving the mechanism of managing socially responsible activities of instrument-making enterprises. Basic statements of the thesis, developed by the author, are characterized by scientific novelty represented by the following:

For the first time:

- conceptual model of the mechanism to manage socially responsible activities of instrument-making enterprises has been developed; the conceptual model involves core components of a managing mechanism – economic, organizational, motivational, and legal as well as regulatory ones. The proposed conceptual model of the mechanism represents criteria of qualitative assessment of socially responsible activities in the form of informational, scientific-methodological, and institutional support along with incorporation and system to audit and register the results of socially responsible activities. Four basic blocks of socially responsible activities have been determined: financial and economic responsibility; relations with stakeholders (including personnel responsibility); informational responsibility; and environmental responsibility;

The following has been improved:

- organizational models to manage instrument-making enterprises in terms of their socially responsible activities. Protective, adaptive, strategic, and socially-aimed management models have been singled out; their determining criteria have been developed as well;

- an algorithm of data monitoring and its basics while planning socially responsible activities of instrument-making enterprises have been proposed; the algorithm will make it possible to update a system of informational and analytical support for efficient managerial decision-making concerning socially responsible activities; structural and logical sequence to determine managerial measures for socially responsible activities of instrument-making enterprises; more specifically, following stages have been highlighted: a) analysis of the management characteristics which application solves the problems of determining indices of socially responsible management; b) systematization and synthesis of management characteristics to determine indices of socially responsible management; c) rating of indices of socially responsible management of an instrument-making enterprise; and d) determining cause-and-effect relationship between the indices of socially responsible management of an instrument-making enterprise;

- strategic approach to managing financial and economic sphere of socially responsible activities of instrument-making enterprises by means of “Multivariate Adaptive Regression Splines” (MARSplines) module. Contrary to the available management tools, that will help develop alternative solutions as for achieving the expected level of financial capability of an instrument-making enterprise to implement its social initiatives;

- economic and mathematical model of studying socially responsible activities of enterprises. Contrary to the available ones, the developed model makes it possible to determine optimal contribution of social responsibility of an enterprise and perform comparative analysis over time; that will help develop alternative solutions as for achieving the expected level of social responsibility.

- scientific and methodological tools to manage internal socially responsible activities on the basis of a correlation analysis method that has helped determine certain relations between the indices characterizing salary and quantitative indices in terms of the considered enterprises and staff rotation. Expediency of application of the mentioned method for rational use of human resources as well as to establish a target program to develop labour resources of instrument-making enterprises has been specified.

The following has gained further development:

- definition of such concept as “managing socially responsible activities”. It has been proposed to consider the concept of “socially responsible activities” as a separate management type capable of adapting and bifurcating under changeable external-environment conditions applying efficient complex managerial methods aimed at keeping sustainable development of an enterprise with the help of social actions implementation;

- grouping of key stakeholders of socially responsible activities of enterprises on the basis of their belonging to various levels of social responsibility implementation as well as detailing of external socially responsible activities of enterprises in terms of meso-, macro-, and mega-levels to optimize ranging helping

determine operatively the level of SRA implementation for their ensuring by means of making adequate managerial decisions;

- approaches to identify peculiarities of the world social responsibility models to determine specific features of the national social responsibility model basing upon the criteria of priority in terms of meeting the needs of key stakeholders;

Practical importance of the obtained results is in the possibility of using both scientific development findings and practical recommendations from the thesis by various instrument-making enterprises to develop social component of their activities as well as while elaborating efficient mechanism to manage socially responsible activities.

The obtained results of the thesis research, in particular, proposals as for improvement of monitoring of socially responsible enterprise behaviour were recommended by Terebovlia Municipal Council to be applied by a wide range of enterprises taking into consideration specificity of their activities as well as by regional administration bodies. The conclusions proposed by the thesis research will be used while developing Program of social and economic development of Terebovlia district for the year of 2019 (Implementation Certificate # 02-26/239 of 14.03.18).

The proposed programmed and purposive approach to implement a mechanism of managing socially responsible activities of *Rempobuttehnika* ltd Plant was used in the process of the company activities (Implementation Certificate # 2208-02 of 22.08.17).

Proposals as for the improvement of informational subsystem of socially responsible activities of *Energo-Spetsmash* ltd (Implementation Certificate # 19 of 28.04.17) will have positive effect upon the system of informational and analytical provision for efficient enterprise management.

The proposed developments of theoretical and practical recommendations of stage-by-stage process to develop, approve, implement, and assess socially responsible activities will be applied while elaborating development strategy of

Barsky mashynobudivny zavod Ltd (Implementation Certificate # 125/1 of 13.12.17).

Application of the proposed program to develop social responsibility of *Obiednannia Komunar* SSTS (Implementation Certificate # 376/1 of 18.05.17) will provide the required strategic socially responsible response to social changes of the environment to be the basis for improving social situation at the enterprise.

Management tools to control internal social responsibility with the use of a correlation analysis method have been proposed for rational use of human resources at *IKAR* DPF CSE (Implementation Certificate # 80 of 112.05.17).

Basic scientific and theoretical statements of the thesis were used while developing and delivering such disciplines as “Social Responsibility” and “Basics of Scientific Studies” for the students of Ternopil Ivan Puluj National Technical University (Implementation Certificate # 2/28-918 of 17.04.2018).

Conclusions and recommendations as for the solution of social and environmental problems of Ukrainian instrument-making enterprises are being used by the Committee of Verkhovna Rada of Ukraine on Environmental Policy, Nature Resources Utilization and Elimination of the Consequences of Chornobyl Catastrophe (certificate of implementation No. 716 of 23.05.2018) and the Committee of Verkhovna Rada of Ukraine on Agrarian Policy and Land Relations (Implementation Certificate # 1246/18 of 23.05.2018) within the framework of preparation of making amendments in current legislation of Ukraine.

Key-words: social responsibility, instrument-making enterprise, external environment, stakeholders, mechanism to manage socially responsible activities of enterprises, structure, competitiveness, management efficiency.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1.1. Статті у наукових фахових виданнях

1. Плекан У. М. Особливості розвитку інституту соціальної відповідальності в Україні та перспективи впровадження національної моделі соціальної відповідальності бізнесу / Олена Віталіївна Панухник, Уляна Михайлівна Плекан // Галицький економічний вісник. – Т. : ТНТУ, 2016 – Том 50. – № 1. – С. 14-22 (*0,63 друк. арк., особистий внесок автора: 0,32 друк. арк., виокремлено характеристики національної моделі СВД*).

2. Плекан У. М. Система забезпечення корпоративної благодійності як складової соціально відповідальної діяльності / У. М. Плекан // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2016. – № 12 (70). – С. 159-163 (*0,58 друк. арк.*).

3. Плекан У. М. Соціальні інвестиції як форма суспільної поведінки носіїв соціальної відповідальності / Олена Віталіївна Панухник, Уляна Михайлівна Плекан // Галицький економічний вісник. – Т. : ТНТУ, 2016. – № 2 (51). – С. 51-61 (*0,83 друк.арк., особистий внесок автора: 0,43 друк. арк., описано процес соціально відповідального інвестування*).

4. Плекан У. М. Канонічні кореляції як інструмент управління підприємств приладобудування у забезпеченні соціальної відповідальності перед власними працівниками / Я. Г. Федотова, У. М. Плекан // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2017. – № 4. – С. 73-80 (*0,6 друк. арк., особистий внесок автора: 0,3 друк. арк., проведено кількісне оцінювання внутрішньої СВД ДНВП «Об'єднання Комунар»*).

5. Плекан У. М. Фінансові ресурси підприємств у системі факторів здійснення соціально відповідальної діяльності / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2017. – № 6 (72) – С. 141-147 (*0,8 друк. арк., особистий внесок автора: 0,4*

друк. арк., проведено оцінку фінансово-економічної СВД ТОВ Заводу «Ремпобуттехніка»).

1.2. Статті у наукових періодичних виданнях іноземних держав та публікації у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз

6. Плекан У. Вплив соціальної відповідальності приладобудівних підприємств на процес взаємодії із зовнішнім середовищем / У. Плекан // Схід. – 2014. – № 5 (131). – С. 46-51 (0,62 друк. арк.).

7. Плекан У. Застосування соціально відповідального маркетингу для підвищення конкурентоспроможності експортоорієнтованого підприємства [Електронний ресурс] / Уляна Плекан // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2017. – Вип. 2 (17). – С. 135-143. – Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17pumker.pdf> (0,55 друк. арк.).

8. Плекан У. М. Особливості здійснення соціально відповідальних ініціатив підприємствами приладобудування / У. М. Плекан // Інноваційна економіка. – 2017. – № 67. – С. 103-108 (0,76 друк. арк.).

9. Плекан У. М. Теоретичні аспекти загального механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств / У. М. Плекан // Сталий розвиток економіки. – 2017. – № 1. – С. 152-157 (0,69 друк. арк.).

10. Plekan U. Methodological approach to strategic planning of corporate social activities / Uliana Plekan // Modern Science – Praha. – Nemoros. – 2018. – № 2 – С. 56-64 (0,65 друк. арк.).

2. Опубліковані праці апробаційного характеру

11. Плекан У. М. Організаційно-економічна підсистема механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (12-13 квітня 2016 р.). Частина 4. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – С. 323-327 (0,18 друк.

арк., особистий внесок автора: 0,09 друк. арк., описано процес формування організаційно-економічного механізму управління СВД).

12. Плекан У. Носії соціальної відповідальності у питанні виходу з кризи в Україні / Плекан Уляна // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (22-24 вересня 2016 р.) – Т. : Крок, 2016 – С. 212-215 *(0,16 друк. арк.)*.

13. Плекан У. М. Об'єктивна необхідність управління соціально відповідальною діяльністю для забезпечення сталого розвитку підприємств / У. М. Плекан // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сталий розвиток в умовах глобальних викликів» (7-8 квітня 2017 р.). – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – С. 259-261 *(0,13 друк. арк.)*.

14. Плекан У. М. Сучасні тенденції розвитку інструментів корпоративної благодійності: зарубіжний досвід та особливості використання в Україні / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Збірник наукових статей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (13-14 квітня 2017 р.). Частина 2. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – С. 523-527 *(0,18 друк. арк., особистий внесок автора: 0,09 друк. арк., описано інструменти корпоративної благодійності)*.

15. Плекан У. М. Екологічний менеджмент як засіб управління соціально відповідальною діяльністю підприємств машинобудування / У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, курсантів та студентів «Управлінські правові та економічні аспекти забезпечення безпеки життєдіяльності населення і територій». – Львів, 27 квітня 2017 р. *(0,16 друк. арк.)*.

16. Плекан У. М. Переваги соціально відповідального ведення бізнесу / У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Аналіз сучасних підходів до ефективного використання потенціалу економіки країни» (18-19 серпня 2017 р.). – Дніпро: НО «Перспектива», 2017. – С. 74-77 (0,16 друк. арк.).

17. Плекан У. М. Інтеграція соціальної відповідальності в корпоративну культуру організації / У. М. Плекан // Збірник матеріалів ІХ міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна економіка: теорія і практика» (м. Краматорськ, 20 серпня 2017 р.). – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 36-39 (0,18 друк. арк.).

18. Плекан У. М. Рейтингування соціальних питань при створенні програми соціально відповідальної діяльності підприємств приладобудування / У. М. Плекан // Матеріали ІХ науково-практичної конференції «Сучасні досягнення світової науки» (м. Моррісвілль, 27 серпня 2017 р.). – Моррісвілль, США: Lulu Press, 2017. – С. 28-31 (0,2 друк. арк.).

19. Плекан У. М. Окремі аспекти поширення соціальної відповідальності серед підприємств приладобудування / У. М. Плекан // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Підприємництво, бухгалтерський облік та фінанси: національні особливості та світові тенденції» (Київ, 15-16 вересня 2017 р.). – К.: ГО «Київський економічний науковий центр», 2017. – С. 39-42 (0,14 друк. арк.).

20. Плекан У. М. Моделювання процесу управління соціально відповідальною діяльністю підприємств / У. М. Плекан // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики» (Одеса, 22-23 вересня 2017 р.). – Одеса, Атлант, 2017. – С. 252-253 (0,11 друк. арк.).

21. Плекан У. М. Програма соціально відповідальної діяльності приладобудівного підприємства / У. М. Плекан // Тези XV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні інформаційні технології в економіці та управління підприємствами, програмами та проектами»

(29 вересня 2017 р.). – Харків: НАКУ «ХАІ», 2017. – С. 57-58. (0,11 друк. арк.).

22. Плекан У. М. Оцінка стану екологічної компоненти корпоративної соціальної відповідальності галузі приладобудування / У. М. Плекан // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна наука: проблеми і перспективи (частина I)» (6-7 жовтня 2017 р.). – Київ.: МЦНД, 2017. – С. 17-19 (0,16 друк. арк.).

23. Плекан У. М. Моніторинг інформаційної відкритості підприємств приладобудування / У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Національна економіка України в умовах європейської інтеграції» (19-20 жовтня 2017 р.). – Дніпро: НМетАУ, 2017. – С. 539-541 (0,11 друк. арк.).

24. Плекан У. М. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент корпоративної стратегії / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія підприємства: підприємницький контекст» (16-17 листопада 2017 р.). – К., КНЕУ, 2017 р. (0,12 друк. арк., особистий внесок автора: 0,06 друк. арк., розкрито сутність стратегії СВД).

25. Плекан У. М. Соціальний маркетинг як інструмент підвищення конкурентоздатності підприємств / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Збірник наукових праць II Міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: освітньо-наукові та виробничі засади» (22-24 листопада 2017 р.). – м. Миколаїв, 2017 р. (0,1 друк. арк., особистий внесок автора: 0,05 друк. арк., сформовано положення соціально-відповідального маркетингу).

26. Плекан У. М. Вплив соціально відповідальної діяльності на імідж підприємств машинобудування: структурний підхід / У. М. Плекан // Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Економічне зростання в епоху соціальних трансформацій» (м. Краматорськ, 26 січня 2017 р.). – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 158-160 (0,16 друк. арк.).

27. Плекан У. М. До питання взаємозв'язку між концепціями сталого розвитку, соціально-відповідального маркетингу та соціальної відповідальності бізнесу / У. М. Плекан // Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Економічне зростання в епоху соціальних трансформацій» (м. Краматорськ, 26 січня 2017 р.). – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 161-163 (0,18 друк. арк.).

28. Плекан У. М. Соціально відповідальне суспільство: досвід Норвегії / У. М. Плекан // Proceedings of II International scientific conference “World Science in 2016: Results” (Morrisville, Jan 26). – Morrisville, Lulu Press., 2017. pp. 116-119 (0,15 друк. арк.).

29. Плекан У. М. Соціальна ідентифікація бізнесу / У. М. Плекан // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» та I Міжнародного студентського наукового форуму «Креативна економіка очима молоді» у 2-х томах (29-30 березня 2018 р.) / Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. – Т.1. – С. 162-163 (0,1 друк. арк.).

ЗМІСТ

ВСТУП	19
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	27
1.1. Зміст і завдання соціально відповідальної діяльності підприємств	27
1.2. Об'єктивна необхідність управління соціально відповідальною діяльністю підприємств та сутнісна характеристика її механізму.....	38
1.3. Методичні основи управління соціально відповідальною діяльністю підприємств.....	47
1.4. Зарубіжний досвід управління соціально відповідальною діяльністю підприємств.....	56
Висновки до розділу 1	65
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЧИННОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ПРИЛАДОБУДУВАННЯ.....	67
2.1. Вплив сучасних тенденцій розвитку приладобудівної галузі України на особливості управління СВД підприємств приладобудування.....	67
2.2. Аналіз практики соціально відповідальної діяльності підприємств приладобудування.....	81
2.3. Організаційно-функціональне навантаження механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування.....	105
Висновки до розділу 2.....	121
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ПРИЛАДОБУДУВАННЯ.....	123
3.1. Удосконалення інформаційно-методичної підсистеми управління соціально відповідальної діяльності підприємств приладобудування.....	123
3.2. Стратегічні напрями удосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування....	138
3.3. Програмно-цільові підходи до вдосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування.....	156
Висновки до розділу 3.....	174
ВИСНОВКИ	177
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	180
ДОДАТКИ	212

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Соціально відповідальна поведінка суб'єктів господарювання є запорукою гідного рівня життя населення, процвітання бізнес-структур та ефективного функціонування ринкової економіки. Загальносвітовою тенденцією сучасності є визнання значущості управління соціально відповідальною діяльністю (далі СВД) підприємств та тих інституцій, які з ними співпрацюють і впливають на стан розвитку суспільства в цілому. Усвідомлення того, що вирішення проблеми стійкого розвитку підприємств потребує розв'язання багатокритеріальної задачі становлення соціального суспільства, надає нового бачення феномену соціальної відповідальності як перспективної концепції управління, що відображає процеси глобалізації, соціалізації, інтелектуалізації, інноваційності приладобудівної галузі України.

Для розвитку концепції соціальної відповідальності значний внесок зробили вітчизняні науковці: Б. М. Андрушків, Т. С. Антошко, О. Ю. Березіна, Н. В. Возницька, І. С. Гуцал, О. А. Грішнова, Л. А. Грицина, Т. Г. Дудар, О. О. Зеленко, М. М. Ігнатенко, Н. Б. Кирич, Н. Ю. Мариненко, Т. Г. Мостенська, О. В. Панухник, С. Є. Хрупович. Серед напрацювань зарубіжних науковців варто виділити праці: Г. Боуена, А. Керолла, Е. Карнегі, Ф. Котлера, Е. Лептона, та інших. Проблеми, пов'язані з моніторингом та методами оцінки рівня соціально відповідальних заходів, досліджені у працях О. В. Ворони, І. В. Жиглея, О. В. Черних та інших.

Однак, питання стосовно особливостей формування концепції соціальної відповідальності за галузями економіки, зокрема, у приладобудуванні, залишаються невирішеними. Поряд з цим, потребують подальших досліджень питання нормативного забезпечення та розробки практичних рекомендацій щодо впровадження механізму управління СВД підприємств приладобудування.

Недостатня розробленість зазначених питань, їх актуальність та практичне значення обумовили вибір теми дисертаційної роботи, визначили

мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя у межах науково-дослідних тем: «Розробка теоретичних та методичних положень стратегії активізації конкурентного потенціалу національної економіки» (номер державної реєстрації 0114U001310), де автором описано модель процесу управління СВД підприємств, а також «Нарощування фінансово-економічного потенціалу суб'єктів економічних відносин як основа поступального розвитку територіально-господарських систем» (номер державної реєстрації 0118U003481), де автором запропоновано організаційні моделі управління підприємствами приладобудування у частині їх СВД.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних положень і розроблення науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

– узагальнити існуючі підходи до сутності та завдання СВД підприємств для визначення її місця й ролі в загальній системі управління підприємством;

– виявити особливості механізму управління СВД підприємств з урахуванням специфіки галузі приладобудування України;

– визначити методичні основи управління СВД підприємств для забезпечення реалізації основних завдань механізму управління СВД підприємств;

– узагальнити зарубіжний досвід управління СВД підприємств з метою вироблення наукових підходів щодо можливих напрямів імплементації цього досвіду в Україні і, зокрема, в галузі приладобудування;

– дослідити сучасні тенденції розвитку приладобудівної галузі України для виявлення взаємозв'язків СВД підприємств та його середовища;

– здійснити аналіз практики СВД підприємств приладобудування шляхом їхнього структурування, що сприятиме окресленню проблем, які перешкоджають ефективному здійсненню СВД;

– запропонувати організаційно-функціональну модель управління СВД підприємств приладобудування як передумову визначення аспектів інтеграції СВД у систему управління приладобудівним підприємством;

– удосконалити інформаційно-методичну підсистему управління СВД підприємств приладобудування для ефективного інформування стейкхолдерів про соціальні ініціативи;

– удосконалити стратегічний підхід до управління СВД підприємств приладобудування з метою врахування соціальної сфери діяльності в процесі формування стратегічного плану розвитку підприємства, що сприятиме покращенню його економічного та соціального стану;

– запропонувати програмно-цільові підходи до вдосконалення механізму управління СВД підприємств приладобудування для визначення напрямів удосконалення соціальної сфери діяльності в сучасних умовах господарювання.

Об'єктом дослідження є процес управління розвитком соціально відповідальної діяльності підприємств приладобудування.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні аспекти удосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування.

Методи дослідження. Методологічними засадами дисертаційної роботи є фундаментальні положення теорій управління підприємством, соціально-економічного розвитку підприємств; наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених із проблем управління соціальною відповідальністю підприємств.

Для розв'язання завдань, поставлених у дослідженні, використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання: системно-структурний аналіз і синтез (при здійсненні оцінки структури, форм і напрямів здійснення соціальної відповідальності), методи теоретичного узагальнення (для окреслення тенденцій розвитку приладобудівної галузі), маркетинговий аналіз (для виявлення істотних питань соціально-відповідального маркетингу), системний підхід (для з'ясування сутності механізму управління СВД), абстрактно-логічний (для узагальнення теоретичних положень, формування висновків та пропозицій), економіко-математичні (для побудови моделі формування СВД підприємства, проведення оцінки СВД), статистичні (для визначення конкурентоспроможності галузі приладобудування), метод кореляційного аналізу (вимірювання тісноти кореляційного зв'язку між групами ознак), метод діалектичного пізнання (для визначення характеристик механізму управління СВД підприємств), графічний і табличний методи (для наочного представлення результатів проведеного дослідження).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, матеріали періодичних видань, монографії зарубіжних і вітчизняних учених, офіційні матеріали Державного комітету статистики України, документи міжнародних організацій, звітно-статистичні дані приладобудівних підприємств, результати власних досліджень і розрахунки автора тощо.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, матеріали періодичних видань, монографії зарубіжних і вітчизняних учених, офіційні матеріали Державної служби статистики України, документи міжнародних організацій, звітно-статистичні дані приладобудівних підприємств, результати власних досліджень і розрахунки автора тощо.

Наукова новизна одержаних результатів роботи полягає у розробці теоретико-методичних і прикладних основ удосконалення механізму

управління СВД підприємств приладобудування. Основні положення дисертаційної роботи, що визначають її наукову новизну, полягають у наступному:

вперше:

– розроблено концептуальну модель механізму управління СВД підприємств приладобудування, що містить системоутворюючі компоненти – економічну, організаційну, мотиваційну та нормативно-правову; відображає критерії якісної оцінки СВД; передбачає використання чотирьох основних блоків вимірників СВД: фінансово-економічна відповідальність, відносини з зацікавленими, інформаційна відповідальність, екологічна відповідальність, що дає можливість точніше розкрити напрями розвитку СВД підприємств галузі приладобудування;

удосконалено:

– організаційні моделі управління підприємствами приладобудування в частині їх соціальної відповідальності, які, на відміну від існуючих, враховують домінуючі характеристики соціально відповідальної поведінки підприємств – захисну, адаптаційну, стратегічну та соціально спрямовану;

– алгоритм процесу моніторингу даних та його базові засади у процесі планування СВД підприємств приладобудування, що, на відміну від існуючих, орієнтований на вторинні вимірники СВД та їх коректність для прийняття обґрунтованих управлінських рішень; запропоновано структурно-логічну послідовність визначення вимірників управління СВД підприємств приладобудування, що дозволило встановити причинно-наслідкові зв'язки окремих аспектів управління і забезпечити вплив на показники СВД підприємств приладобудування;

– економіко-математичне забезпечення механізму управління СВД підприємств приладобудування, що, на відміну від існуючих інструментів управління, включає: оптимізацію стратегічного підходу до управління фінансово-економічної сфери СВД підприємств приладобудування за допомогою модуля «Багатовимірні адаптивні сплайни» (MARSpline) з

урахуванням альтернативних рішень щодо досягнення очікуваного рівня фінансової спроможності підприємства приладобудування реалізовувати соціальні ініціативи; економіко-математичну модель дослідження СВД підприємства приладобудування, що надає можливість визначити оптимальний склад соціальних ініціатив та здійснювати порівняльний аналіз у часі для удосконалення управління СВД підприємств приладобудування; метод кореляційного аналізу, що дозволить виявити латентні чинники, які впливають на розвиток внутрішньої СВД підприємств приладобудування;

дістали подальший розвиток:

– трактування дефініції «управління соціально відповідальною діяльністю» як виду управління, здатного до адаптації і біфуркації у мінливих умовах зовнішнього середовища, що використовує ефективні комплексні управлінські методи, спрямовані на підтримку сталого розвитку підприємства за допомогою реалізації соціальних дій. Дане визначення, на відміну від інших, враховує той факт, що реалізація соціальних дій підприємством залежать від налагодженої роботи системи управління і висвітлює взаємозалежність управління СВД із зовнішнім середовищем;

– групування ключових зацікавлених сторін СВД підприємства на основі їх приналежності до рівнів здійснення СВД. Деталізація проявів зовнішньої соціальної активності підприємств на мега-, макро-, мезорівні забезпечить оптимізацію ранжування, що дасть змогу оперативно визначити рівень здійснення СВД для її забезпечення шляхом прийняття відповідних управлінських рішень;

– підходи щодо ідентифікації особливостей світових моделей соціальної відповідальності з метою визначення характеристик вітчизняної моделі соціальної відповідальності, що ґрунтується на застосуванні критерію пріоритетності у задоволенні інтересів основних стейкхолдерів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що результати дисертаційної роботи можуть бути використані підприємствами приладобудування для розвитку соціальної складової їхньої діяльності та при

розробці ефективного механізму управління СВД. Результати дослідження знайшли впровадження у роботі ПАТ «Барський машинобудівний завод» (довідка про впровадження № 125/1 від 13.12.17 р.), ТОВ Заводу «Ремпобуттехніка» (довідка про впровадження № 2208-02 від 22.08.17 р.), ДНВП «Об'єднання Комунар» (довідка про впровадження № 376/1 від 18.05.17 р.), ТзОВ «Енерго-Спецмаш» (довідка про впровадження № 19 від 28.04.17 р.), КМП ПВФ «ІКАР» (довідка про впровадження № 80 від 12.05.17 р.), Тербовлянської міської ради (довідка про впровадження № 02-26/239 від 14.03.18 р.), при розробленні та викладанні дисциплін «Соціальна відповідальність» та «Основи наукових досліджень» для студентів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя (довідка про впровадження від 17 квітня 2018 року № 2/28-918), Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (довідка № 716 від 23 травня 2018 р.) та Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (довідка № 1246/18 від 23 травня 2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійним дослідженням, у якому відображено авторський підхід до вирішення проблеми формування та функціонування механізму управління СВД підприємств приладобудування. Представлені наукові результати та наукова новизна відображені у наукових публікаціях та отримані автором особисто.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження, висновки і рекомендації апробовані в доповідях та одержали схвалення на 18 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (м. Дніпро, 2016 р.), «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (м. Київ, 2016 р.), «Сучасна економіка: теорія і практика» (м. Вінниця, 2017 р.), «Економічне

зростання в епоху соціальних трансформацій» (м. Краматорськ, 2017 р.), «Сталий розвиток в умовах глобальних викликів» (м. Харків, 2017 р.), «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (м. Дніпро, 2017 р.), «Управлінські правові та економічні аспекти забезпечення безпеки життєдіяльності населення і територій» (м. Львів, 2017 р.), «Аналіз сучасних підходів до ефективного використання потенціалу економіки країни» (м. Дніпро, 2017 р.), «Сучасні досягнення світової науки» (м. Моррісвілл, США, 2017 р.), «Підприємництво, бухгалтерський облік та фінанси: національні особливості та світові тенденції» (м. Київ, 2017 р.), «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики» (м. Одеса, 2017 р.), «Сучасні інформаційні технології в економіці та управління підприємствами, програмами та проектами» (м. Харків, 2017 р.), «Сучасна наука: проблеми і перспективи» (м. Київ, 2017 р.), «Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: освітньо-наукові та виробничі засади» (м. Миколаїв, 2017 р.), «World Science in 2016: Results» (м. Моррісвілл, США, 2017 р.), «Національна економіка України в умовах європейської інтеграції» (м. Дніпро, 2017 р.), «Стратегія підприємства: підприємницький контекст» (м. Київ, 2017 р.), «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (м. Тернопіль, 2018 р.).

Публікації. Основні теоретичні положення та висновки дисертації опубліковані у 29 наукових працях (загальним обсягом 9, 5 друк. арк.), з них: 10 статей у фахових виданнях (6,72 друк. арк., з них особисто автору належить 5,3 друк. арк), 19 тез доповідей на науково-практичних конференціях (2,78 друк. арк., з них особисто автору належить 2,5 друк. арк).

Структура і обсяг дисертації. Дисертація загальним обсягом 270 сторінок друкованого тексту складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 288 найменувань на 33 сторінках, 4 додатків на 56 сторінках. Основний текст роботи містить 30 таблиць, 30 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Зміст і завдання соціально відповідальної діяльності підприємств

Важливою думкою сучасності, яка потребує розгляду та обґрунтування, є визнання соціально відповідальної діяльності українських господарюючих суб'єктів основним імперативом розбудови соціальної держави та дотримання конституційних прав людини і громадянина. Все частіше підприємства, а не лише держава, беруть на себе виконання соціальної функції.

Для багатьох західних компаній СВД вже стала нормою. В Україні поживається обговорення питання СВД в підприємницькій діяльності. Інтеграція соціальної відповідальності в діяльність сучасних українських підприємств відбувається поступово, повільно, адже йдеться не про спонтанну одноразову подію, а про системну сплановану діяльність, яка впливає на всі бізнес-процеси. Окрім того, недостатньо розвинена соціальна інфраструктура та відсутність дієвих механізмів заохочення стримують поширення соціальної відповідальності серед малих і середніх підприємств. Багато науковців, бізнесменів, представників владних структур мають власні переконання щодо особливостей розвитку соціальної відповідальності в Україні, але практично всі сходяться на думці, що остання є важливою складовою у системі цінностей демократичного суспільства.

Для з'ясування значення формування і реалізації соціальної відповідальності підприємства важливим є розуміння суті механізму його СВД. Це потребує розкриття сутності понять «відповідальність», «соціальна відповідальність», «соціально відповідальна діяльність».

При визначенні сутності поняття «відповідальність» як економічної категорії вчені зазначають, що це, перш за все, достатність матеріальних ресурсів для здійснення соціально відповідальної діяльності. Відповідальність – це не вина, це впевненість і готовність діяти раціонально для суспільної користі. Відповідальність є умовою нормального розвитку суспільства і, зокрема, підприємства як його частини [28].

Етимологія терміну «відповідальність» висвітлена в словнику української мови за редакцією Б. Д. Грінченка у двох ракурсах: 1) «відповідати чомусь, бути відповідним до чогось»; 2) «відповідати (відповісти) за щось» [29].

Соціальна відповідальність відображає цінності суспільних відносин та пов'язана з усіма формами суспільної та індивідуальної свідомості. Це добровільне довгострокове зобов'язання поводитись етично.

Основними формами соціальної відповідальності, як зазначає І. Г. Савченко, є юридична, моральна, політична, партійна, професійна, екологічна [182]. Представник іншого підходу до видів соціальної відповідальності М. М. Бахтін згадує про моральну, персональну, політичну, спеціальну відповідальності [8]. Л. І. Грядунова вирізняє політичну, цивільну, партійну, правову, моральну, виробничу, професійну, сімейну відповідальності [33].

У законодавстві України трактується такі поняття, як «громадянська відповідальність» (як один із видів юридичної відповідальності) та «юридична відповідальність» (підвид соціальної відповідальності). На відміну від останніх, словосполучення «соціальна відповідальність» досі не закріплено на законодавчому рівні та не передбачає чітко встановлених норм.

Сучасна практика показує, що значення соціальної складової діяльності підприємств на вітчизняних теренах різко недооцінене. Тому досі не сформовано загальноприйнятого розуміння змісту виразу «соціально відповідальна діяльність підприємства». Дотичними поняттями є дефініції

«корпоративна соціальна відповідальність» і «соціальна відповідальність бізнесу».

Визначення категорії «соціальна відповідальність бізнесу» різняться за ступенем обґрунтованості, вектором дослідження та повнотою висвітлення. Є думка, що це добровільний внесок бізнесу у розвиток суспільства в соціальній, економічній та екологічній сферах, пов'язаних з основною діяльністю компанії [93, с. 51].

Зелена книга Європейського Союзу (2001 р.) визначає соціальну відповідальність бізнесу як «інтеграцію соціальних та екологічних аспектів у щоденну комерційну діяльність підприємств та в їхню взаємодію із зацікавленими сторонами на добровільній основі» [52].

Згідно з визначенням Форуму соціально відповідального бізнесу України, соціальна відповідальність бізнесу – відповідальне ставлення будь-якої компанії до свого продукту або послуги, до споживачів, працівників, партнерів; активна соціальна позиція компанії, що полягає в гармонійному співіснуванні, взаємодії та постійному діалозі із суспільством, участі у вирішенні найгостріших соціальних проблем [97].

Дефініція «корпоративна соціальна відповідальність» також має різне трактування. Це поняття почали обговорювати після оприлюднення прихованих досі наслідків діяльності деяких великих підприємств, що зумовило для них необхідність брати на себе додаткову відповідальність.

Ідеологічний базис соціальної відповідальності почав розвиватися разом із підприємництвом ще у XVIII ст., коли підприємці брали відповідальність за своїх працівників. Теоретичний розвиток соціальної діяльності підприємств припадає на початок XX ст. і характеризується появою доктрини капіталістичної благодійності, відповідно до якої підприємці фінансували суспільні потреби, жертвуючи частину свого прибутку.

Генезис концепцій корпоративної соціальної відповідальності представлений у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

**Основні концепції, асоційовані з корпоративною соціальною
відповідальністю**

№ з/п	Україномовний термін	Оригінальний англomовний термін	Період активного розвитку	Типологія
Концепції «Ядра»				
1	«Корпоративна соціальна відповідальність»	Corporate social responsibility	1950-60-ті рр.	Нормативна
2	«Корпоративна соціальна сприйнятливість»	Corporate social responsiveness	1970-ті рр.	Позитивна (інструментальна)
3	«Корпоративна соціальна діяльність»	Corporate social performance	1980-ті рр.	Нормативна і позитивна (інструментальна)
«Альтернативні» концепції				
4	«Менеджмент зацікавлених сторін»	Stakeholder management	1980-ті рр.	Нормативна і позитивна
5	«Корпоративне громадянство»	Corporate citizenship	I половина 1990-х рр.	Нормативна і позитивна
6	«Корпоративна стійкість»	Corporate sustainability	2000-і рр.	Нормативна і позитивна

Примітка: сформовано автором на основі джерела [5]

Апогеєм у розумінні суті соціальної відповідальності як складової суспільного добробуту є модель А. Керролла, сформована на початку 1990-х рр. (рис. 1.1). Відображений у ній багаторівневий характер СВД підприємств не втрачає актуальності і в сучасних складних мінливих умовах ринкового середовища.

Перший щабель «піраміди» А. Керролла займає економічна відповідальність, в її основі – задоволення власних економічних інтересів і потреб споживачів. Українське законодавство ставить соціальні вимоги до підприємства, що виявляється у встановленні мінімальних розмірів

заробітної плати, норм оплати праці тощо. Перелік соціальних зобов'язань, які контролюються державою, визначено у ст. 19 Господарського кодексу України (ГКУ) [25].

Рис. 1.1. Піраміда корпоративної соціальної відповідальності
А. Керолла [242, с. 60; 243, с. 44]

Правова відповідальність полягає у законопослушній діловій практиці, діяльності, яка не йде всупереч правовим нормам. У Господарському кодексі України (ст. 69 ГКУ), наведено основні вимоги та додаткові соціальні гарантії захисту працівників, що має забезпечити підприємство. Перелік соціальних зобов'язань, які контролюються державою, визначено у ст. 19 ГКУ [25].

Наступною є етична відповідальність. Цей рівень соціальної відповідальності залежить від норм моралі керівників організацій і управлінського складу, полягає у зменшенні соціальної напруги шляхом задоволення очікувань стейкхолдерів (ключових зацікавлених сторін). Одним із виявів етичної відповідальності є дотримання міжнародних стандартів. Низка українських великих підприємств запровадили ведення стандарту SA8000 «Social Accountability» [272], що передбачає високоморальну поведінку адміністрації в основному для забезпечення всіх компонентів гідної праці.

Вершиною піраміди є філантропічна (дискреційна) відповідальність. Як і етична, вона чітко не прописана у вітчизняному законодавстві. Підтримка соціальних проектів, благодійництво є важливими напрямками СВД підприємства, однак, згідно з положеннями Податкового кодексу України, сума, виділена на благодійність, оподатковується двічі: спочатку оподатковується благодійник, потім отримувач. Це суттєвий бар'єр для будь-якої благодійності в Україні.

На наше переконання, вітчизняне законодавство не передбачає у достатній мірі вимог до складових соціально відповідальної діяльності підприємств. Вважаємо, що моральні норми повинні знайти своє відображення у правовій системі держави, а гальмуюча дія закону про подвійне оподаткування має бути припинена.

Наукові дискусії навколо проблематики сутності соціально відповідальної поведінки суб'єкта господарювання, розпочаті у середині 50-х рр. ХХ століття, дали свої результати. Узагальнення різних підходів до соціальної відповідальності відбулося у 1999 році у Глобальному Договорі, принципами якого стали права людини, стандарти праці, екологічні принципи, протидія корупції.

Сьогодні спостерігається тенденція розгляду соціальної відповідальності як сукупності окремих дій, не враховується потреба у повному впровадженні соціально відповідальної практики у повсякденну діяльність підприємства.

Враховуючи все вищезазначене, під **соціально відповідальною діяльністю** будемо розуміти систематичну спеціально організовану діяльність підприємства, яка має ціннісно-обумовлений ініціативний характер та регулює суспільні відносини суб'єкта господарювання шляхом реалізації управлінських рішень. Таке розуміння терміну «соціально відповідальна діяльність» сприятиме подальшому розвитку теоретико-методичних аспектів управління соціально відповідальною діяльністю підприємств. Запропоноване тлумачення дозволить зосередити увагу на

гармонійному співіснуванні підприємства в соціумі завдяки систематичному запровадженню соціально відповідальної діяльності, воно враховує, що ефективне функціонування соціально відповідальної діяльності є регулятором відносин із зовнішнім середовищем.

Реалізація соціальної діяльності залежить від низки факторів, одним із найважливіших є масштаб бізнесу. Соціальна відповідальність на рівні малого і середнього бізнесу – це створення, збереження та збільшення робочих місць, своєчасна виплата податків та заробітної плати, навчання персоналу, партнерські відносини з постачальниками, споживачами, громадськими та державними інститутами.

Керівники малого бізнесу відчують перешкоди у використанні механізму соціальної відповідальності як інструменту управління свого підприємства через обмеженість власних фінансових, кадрових і технічних ресурсів. Нестача ресурсів знижує можливості до здійснення деяких видів соціально відповідальної діяльності, наприклад, покращення матеріального благополуччя регіону. Разом з тим, вважаємо, що широкомасштабне впровадження малим підприємством концепції соціальної відповідальності позитивно впливає не тільки на соціально економічний розвиток останнього, але ще і на соціалізацію всієї державної економіки. Поширення тенденції ведення соціально відповідальної діяльності є шляхом виходу підприємств із кризового стану в довгостроковому періоді. Завдання середнього бізнесу – зменшення рівня соціальної напруги в регіоні його функціонування. На рівні великих корпорацій стає зрозумілим необхідність розвитку соціальної сфери та інфраструктури, перетворення у креативну організацію, вклад у формування громадянських інститутів [38]. Великі успішні підприємства України створюють імідж всієї країни, відображають її слабкі і сильні сторони, забезпечують стабільний дохід сотням тисяч працівників. Масштаб їхньої діяльності зобов'язує брати на себе соціальну відповідальність.

Узагальнене роз'яснення поняття «соціально відповідальна діяльність» містить у собі складові, відображені на рисунку 1.2.

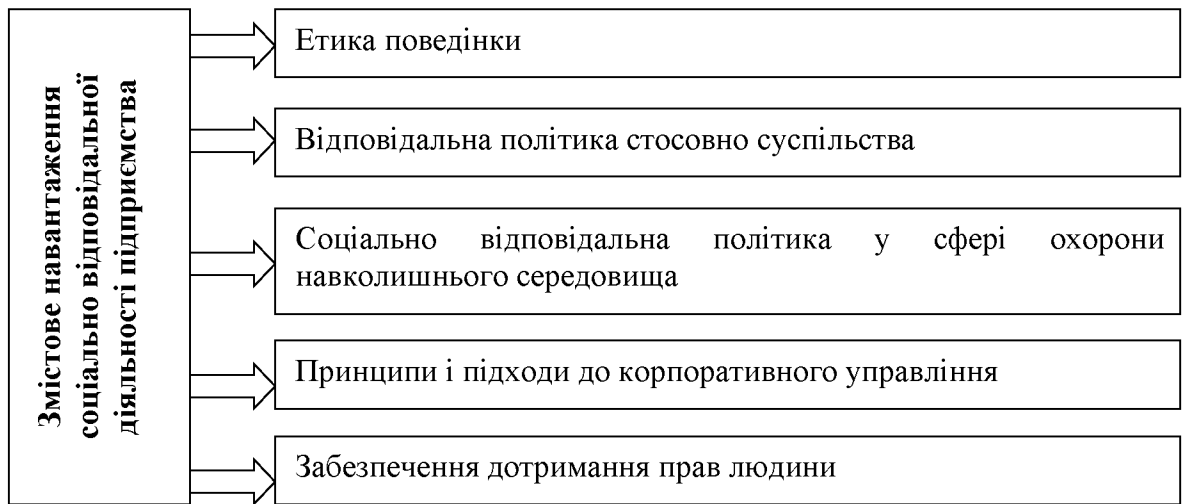

Рис. 1.2. Змістове навантаження соціально відповідальної діяльності підприємства

Примітка: сформовано автором на основі джерел [174; 175, с. 11]

Експерти групують соціально відповідальну діяльність на внутрішню і зовнішню. У першу групу відносять розвиток людських ресурсів (медичне та соціальне страхування, підвищення кваліфікації, безпека праці, стандартизовані робочі місця, гідна оплата праці, соціальний захист та оздоровлення працівників підприємства, допомога працівникам у критичних ситуаціях). Наповнення ж зовнішньої складової соціально відповідальної діяльності викликає дискусії серед науковців. На наш погляд, розподіл соціальної відповідальності на зовнішню та внутрішню не несе достатньої цінності для розв'язання питань вмісту зазначеної діяльності. Пропонуємо у таблиці 1.2 сформувані групи ключових зацікавлених сторін (стейкхолдерів) на основі їх приналежності до рівнів здійснення СВД.

Таблиця 1.2

Основні стейкхолдери різних рівнів здійснення СВД

№ з/п	Рівень СВД	Групи зацікавлених сторін
1	Мікрорівень	Працівники, акціонери, менеджери, власники, рада директорів
2	Мезорівень	Місцеві органи влади, місцева громада, профспілки, ділові партнери, місцеві некомерційні організації, споживачі
3	Макрорівень	Фінансово-кредитні установи, споживачі, ЗМІ, органи державного управління; некомерційні організації
4	Мегарівень	Іноземні інвестори, міжнародні організації

Примітка: авторська розробка

Зазначимо, що процес взаємодії із зацікавленими сторонами повинен ґрунтуватися на взаємній довірі, яка розвивається шляхом поєднання функціонування і прозорості та включає в себе обмін інформацією стосовно інтересів соціальної відповідальності між компанією та зацікавленими сторонами.

Вищезазначене групування стейкхолдерів потребує уточнення сутнісного наповнення рівнів здійснення СВД, зокрема, доцільно деталізувати прояви зовнішньої соціальної активності. З цього приводу рекомендуємо групувати вияви зовнішньої СВД з відображенням трьох рівнів – мега-, макро-, мезорівень (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Вияви зовнішньої СВД різних рівнів

Примітка: авторська розробка

Побудована таким чином структура ознак групування зовнішньої соціально відповідальної діяльності організації оптимізує ранжирування, дасть змогу оперативно визначити рівень здійснення соціально відповідальної діяльності для її забезпечення шляхом прийняття відповідних управлінських рішень.

Різноманітність виявів зовнішньої і внутрішньої соціальної відповідальності свідчить про велике функціональне навантаження на соціально спрямоване підприємство, що полягає у здійсненні суспільно корисної діяльності перед усіма людьми та іншими організаціями, з якими воно взаємодіє, та перед суспільством загалом.

Основні функції механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування згруповано у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Функціональне навантаження механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування

№ з/п	Назва функції	Зміст функції
1	Ціннісна (аксіологічна) функція	- підвищення культури співпраці через формування суспільних відносин; - корегування системи цінностей як виміру соціальності суб'єктів
2	Мотиваційна функція	- підвищення продуктивності та якості праці; - зацікавленість покупців у придбанні товарів (послуг) соціально відповідального підприємства; - стимул для партнерів та інвесторів співпрацювати
3	Економічна функція	- акумулювання фінансових ресурсів; - покращення економічних показників ; - вплив на маркетингову систему
4	Соціальна функція	- вплив на соціум через систематичну соціальну діяльність; - вплив владних структур на діяльність підприємства законодавчо дозволеними механізмами
5	Комунікативна функція	- формування взаємовідносин із стейкхолдерами
6	Інформаційна	- обов'язковість прозорості діяльності; - вчасна і повна інформованість груп впливу про соціальні проекти

Примітка: сформовано автором на основі джерела [222]

Різноманітність виявів зовнішньої і внутрішньої соціальної відповідальності, значна увага до СВД та спроби численних науковців виокремити загальноприйняті норми та методи управління СВД є результатом дії чинників:

- визнання того, що здатність до залучення інвестицій на пряму пов'язана з якістю управління СВД;
- дотримання міжнародних стандартів сприяє виходу на міжнародні ринки;
- соціальні програми підприємства можуть фінансуватися спеціалізованими фондами «соціальних інвестицій»;
- образ соціально відповідального підприємства підвищує прихильність клієнтів, партнерів, а відтак, підвищується вартість бренду, підтримується бажаний імідж;
- завдяки СВД модернізується низка виробничих процесів – зростає продуктивність праці (разом з тим стабілізуються трудові ресурси), прибутковість, знижуються деякі витрати у зв'язку з запровадженням екологічно безпечного обладнання.

У відповідності до зазначених функцій, підприємство розглядається як багатокomпонентний учасник соціальних дій поряд з іншими зацікавленими сторонами.

За своєю суттю соціальна відповідальність – це імplementовані в систему управління соціальні зобов'язання переважно добровільного характеру перед працівниками, партнерами, державою, інститутами громадянського суспільства та суспільством у цілому.

В останні роки сформувалася чітка потреба українського бізнесу у вивченні проблематики соціальної відповідальності. Крім того, події останніх років на Сході країни пришвидшили усвідомлення важливості і необхідності інституту соціальної відповідальності як представниками влади та великими підприємствами, так і бізнес структурами малих розмірів.

Очікуваною закономірністю стало те, що представники малого і середнього бізнесу тяжіють до благодійності, в той час як великі компанії залучаються до системних проектів розвитку соціальної інфраструктури та поліпшення екологічної ситуації.

1.2. Об'єктивна необхідність управління соціально відповідальною діяльністю підприємств та сутнісна характеристика її механізму

Зовнішнє середовище, як складна багатовекторна та багаторівнева система, чинить великий вплив на діяльність підприємства. Успішні корпорації потребують здорового суспільства. Врешті-решт, здорове суспільство підвищує вимоги до бізнесу [267]. Для стабільності вже не достатньо випускати якісну продукцію і при цьому отримувати дохід від продажу, а управління тільки процесом виробництва не може вирішити усіх проблем, з якими стикається підприємство щоденно. Ринкове середовище створює потребу постійного коригування підходів, методів та інструментів управління для тих його учасників, які прагнуть мати конкурентні переваги.

В умовах гуманітаризації економічного розвитку поширюються тенденції соціально відповідального господарювання. Підприємство XXI століття – повноправний суб'єкт соціальної політики, для якого питання вдосконалення системи управління, переорієнтації на соціальні аспекти діяльності є вкрай актуальними. Найперше, в сучасних умовах підвищеного динамізму конкуренції, потребують дієвих змін підходи до взаємин із зацікавленими сторонами, а також із суспільством та навколишнім середовищем. Проблема соціалізації постає так гостро, що керівники та менеджери компаній змушені постійно переглядати власні підходи до процесу управління, враховувати передові технології управління усіма видами діяльності підприємства.

Старі моделі управління, які не враховують добровільних соціальних ініціатив, очевидно, є застарілими. Саме тому, новою основою успішного

управління підприємством є відповідальне ставлення до суспільства та природи на кожному етапі його життєдіяльності.

Потреба у формуванні соціально орієнтованого управління на мікрорівні диктується об'єктивними передумовами на мезо- та макрорівні:

- курс на побудову в Україні соціальної держави з достойним рівнем життя громадян і забезпеченням вільного розвитку людини;
- гостра потреба переорієнтації економіки у сучасну соціально-орієнтовану ринкову економіку зі здатністю легкої адаптації до динамічних нестабільних умов ринкового середовища;
- розрив у розвитку теорії управління від практики реформування системи управління мезо- та макрорівня [221].

Запровадження управління СВД не є гарантією відсутності усіх негативних факторів нестабільного зовнішнього середовища, однак, соціальна орієнтованість на усіх організаційних рівнях створює комфортніші умови для підприємства, громади та інших учасників ринкового середовища, що віддзеркалюється у справедливій економічно орієнтованій податковій системі, соціально орієнтованому розподіленні бюджетних ресурсів, морально і економічно підтримуваному меценатстві, різних формах благодійності. Таким чином, управління СВД на підприємстві – основоположний елемент процесу становлення соціально-орієнтованого підприємництва в Україні.

Поєднання звичайної діяльності сучасного підприємства з СВД вимагає побудови ефективної системи управління, яка не просто враховує СВД, а першочергово зорієнтована на неї. В цьому контексті очевидною є необхідність формування управління СВД та адаптація її до ринкового середовища. У таблиці 1.4 наведемо фактори, що підтверджують необхідність управління СВД на підприємстві та утверджують управління СВД як важливу конкурентну перевагу, оскільки мінімізуються ризики, пов'язані з впливом зовнішнього середовища, що, в свою чергу, підвищує

ефективність діяльності підприємства, збільшує прибуток, створює інвестиційну привабливість.

Таблиця 1.4

Фактори, що визначають об'єктивну необхідність управління СВД

№ з/п	Назва фактора	Характеристика фактора
1	Покращення соціальних показників	Управління СВД на рівні підприємства є тим вектором рефлексії змін у поступі підвищення соціальних показників, відповідно до якого складаються світові рейтинги країн
2	Інноваційність СВД	Сучасні системи управління потребують інноваційних важелів впливу, таких як СВД
3	Мінімізація ентропійних тенденцій	Управління СВД є дієвим інструментом зменшення ентропійних тенденцій сучасного соціуму, адже вказаний вид управління спрямований на формування умов сталого розвитку підприємства, регіону, країни, всієї цивілізації
4	Полісуб'єктивність	Суб'єкти управління СВД підприємством ієрархічно організовуються та впливають на всі етапи управлінського процесу, при цьому допомагаючи вирішити соціальні проблеми не тільки місцевої громади, а й усього людства

Примітка: авторська розробка

На нашу думку, через сформовані фактори необхідності управління СВД виявляється спроможність підприємства керовано здійснювати іманентно властиві йому процеси, позиціонувати себе суб'єктом історії та активним творцем соціального середовища.

На сьогоднішній день у літературних джерелах у чистому вигляді поняття «управління соціально відповідальною діяльністю» відсутнє. Для кращого розуміння терміну «управління СВД» варто розкрити зміст понять «управління підприємством» як ширшої категорії.

На думку Л. Дяченка, управління підприємством – це економічна категорія, яка представляє особливу форму економічних відносин, що впливають на процеси, об'єкт чи систему, аби зберегти її стійкість, або перевести в інший стан відповідно до поставлених цілей [42, с. 85]. Як зазначає М. Є. Рогоза, «управління підприємством – це управління динамічною системою через взаємодію його соціальних і економічних процесів із зовнішнім середовищем на основі комплексного дослідження

економічних і соціальних процесів підприємства й нової методології вибору стратегії комплексного управління ними» [180, с. 60].

Управління на сучасних підприємствах – відкрита система, здатна до адаптації, яка обмінюється із зовнішнім середовищем матеріальними, енергетичними та інформаційними ресурсами, враховує запити і потреби зацікавлених сторін [82, с. 10]. Будучи складовою частиною системи управління, управління СВД забезпечує вільний рух інформаційних та ресурсних потоків між компонентами соціального механізму підприємства, узгоджуючи темпи і ритм здійснення соціальних дій.

Управління СВД можна трактувати як усвідомлений, систематичний, організований вплив на структуру соціальних ініціатив у процесі досягнення підприємством своєї мети [220].

Сутність поняття «**управління СВД**» визначатимемо як окремий вид управління, здатний до адаптації і біфуркації у мінливих умовах зовнішнього середовища, що використовує ефективні комплексні управлінські методи, спрямовані на підтримку сталого розвитку підприємства за допомогою реалізації соціальних дій.

Таке трактування дефініції «управління СВД» дозволить розвинути теоретико-концептуальні засади удосконалення механізму управління підприємством у сфері соціальної відповідальності та враховувати той факт, що реалізація соціальних дій підприємством визначає його сталий розвиток і залежать від налагодженої, результативної роботи системи управління.

Крім того, запропоноване визначення висвітлює взаємозв'язок і взаємозалежність управління СВД із зовнішнім середовищем, що виявляється у використанні адаптаційного та біфуркаційного механізмів; підкреслює важливість соціальної відповідальності в роботі підприємства.

Ключовим чинником, що обумовлює існування управління СВД на підприємствах, є наявність управлінських відносин із взаємозалежними суб'єктами управління та об'єктами управління [61, с. 51].

Об'єктом управління є відповідний рівень соціальної політики підприємства, який забезпечить реалізацію соціально-відповідальної діяльності. Суб'єкт управління – орган, що здійснює вплив на об'єкт управління. Суб'єктами є посадові особи, відповідальні за формування та здійснення управлінських дій у сфері соціальної відповідальності – керівники, менеджери, спеціалісти з соціальної відповідальності, і мають важелі впливу на даний процес. Окрім прямих, не менш важливими є суб'єкти з непрямим впливом на процес управління СВД, що спрямовується на кінцеві результати [35].

При налагодженні процесу управління СВД, як і всієї системи управління, підприємство стикається із проблемою встановлення взаємозв'язку великої кількості вихідних даних у всеохоплюючу інформаційну мережу. Суб'єкти та об'єкти управління завжди пов'язані інформаційними потоками, що по своїй суті є процесом управління. Механізм управління сполучає керуючу та керовану системи шляхом забезпечення узгодження виробничих можливостей, наявних матеріальних, трудових, людських й фінансових ресурсів.

Розгляд понятійно-категоріального апарату «управління СВД» варто продовжити визначенням категорії «механізм управління», без висвітлення якої неможливо заглибитися в сутність управлінських процесів, направлених на соціальну діяльність підприємства.

Суть СВД розкривається через механізм управління, що є сукупністю практичних заходів, засобів, важелів, стимулів, за допомогою яких підприємство впливає на суспільство, будь-яку соціальну систему з метою досягнення визначених соціально важливих цілей [193].

Загальний механізм управління СВД, залежно від використовуваних важелів та методів, постає у вигляді комплексу відповідних механізмів – економічних, мотиваційних, організаційних, нормативно-правових [42; 44].

Економічний механізм формується із економічних регуляторів, завданням яких є забезпечення високих прибутків підприємству [208].

Економічна складова системи управління СВД потребує вирішення менеджерами завдань з оптимізації режиму функціонування та досягнення максимального ефекту від СВД. Дотримання принципів соціальної відповідальності додає складності конфігурації економічного механізму, внаслідок чого процес управління СВД характеризується ознаками «суб'єкт-суб'єктної» взаємодії. Наприклад, працівники можуть долучатися до управління акціонерним товариством, займатися волонтерством, організованим підприємством. Керівники підприємств можуть об'єднуватись задля спільного вирішення визначеної соціально важливої проблеми. Переважання відносин «суб'єкт-суб'єктного» типу над «суб'єкт-об'єктним» типом є логічним наслідком взаємозалежностей, що виникають під час управлінського впливу одних людей на інших.

Організаційний механізм, використовуючи владні відносини, організовує функціонування СВД з однієї сторони, та структури системи управління нею, з іншої [109, с. 8-9]. Формування потенціалу організаційного механізму підприємства з акцентом на соціальну відповідальність відображається у: проектуванні структури компанії з урахуванням соціальної складової діяльності; інформаційному забезпеченні СВД; створенні корпоративних норм; раціоналізації оргструктур і систем управління; забезпеченні процесу планування СВД.

У той час як організаційний механізм розкриває внутрішній зміст розподілу повноважень, правові документи визначають межі компетенцій. Завдання правового механізму управління СВД – регулювання правовідносин між учасниками СВД та забезпечення реалізації гарантованих Конституцією України соціально-трудова прав громадян.

Відсутність повноцінної законодавчої бази стосовно соціальної відповідальності закріплює за вказаною діяльністю неформальний характер, проте, спостерігається реальний запит на регулювання соціальної відповідальності зі сторони і держави, і підприємницького сектора [72, с. 94].

Мотиваційний механізм СВД використовує організаційно-економічні, матеріально-технічні та соціально-психологічні важелі та методи для стимулювання ефективності соціально відповідальної роботи як основної мети мотиваційної політики. Мотиваційний механізм направлений на трансформацію лінійної дискретності стимулів, мотивів, ціннісних орієнтацій і поведінкових реакцій у постійний повторювальний процес. У структуру мотиваційного механізму входять інструменти впливу, відповідальні працівники, норми і правила стимулювання, періодичність проведення оцінки здійснюваних заходів тощо [69, с. 173].

Управлінська модель механізму мотивації СВД об'єднує в собі внутрішні мотиви та зовнішні стимули діяльності працівників, при застосуванні яких виявляються внутрішній потенціал стійкого розвитку підприємства.

Загалом, управління СВД починається саме з мотиваційного механізму: первинним при обґрунтуванні здійснення СВД є визначення мотивів та потреб кожної групи внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів, по відношенню до яких здійснювалися відповідні соціальні програми та проекти.

Вважаємо, що саме мотиви визначають напрямки соціально відповідальної діяльності підприємства задля досягнення цілей.

Вищеперелічені механізми є елементами комплексного механізму управління СВД. Дана система гармонійно втілює в собі економічні регулятори та правові чинники, забезпечує цілеспрямованість, визначеність та обов'язковість СВД.

Комплексний механізм управління СВД підприємства характеризується складністю, різноманітністю взаємодій організаційних, виробничих, фінансово-економічних процесів усіх рівнів управління. З якісного боку він як інструмент досягнення поставленої мети, є визначальним фактором успішності підприємства [234]. Системоутворюючі механізми управління, об'єднані в один ефективний механізм управління СВД, вирізняються характеристиками, представленими у таблиці 1.5.

Базові характеристики механізму управління СВД

№ з/п	Зміст характеристики
1	Механізм управління СВД базується на соціоантропологічних засадах, основну яких складає «людина як міра всіх речей». Новий рівень самосвідомості, відповідної сучасним загрозам, є основою відповідальності за долю наступних поколінь
2	Використання синергетичної парадигми з нелінійним мисленням як необхідної умови управління соціально складним явищем СВД, що діє в непередбачуваних мінливих умовах
3	Організаційні процеси в системі мають цілеспрямований характер та функціонують на засадах постійного компромісу між потенційними позитивними і негативними наслідками діяльності
4	Наявності альтернативних шляхів розвитку системи
5	Механізм управління СВД – відкрита, нелінійна система, що постійно змінюється і має точки біфуркації, здатна до саморозвитку
6	Постійна потреба в оцінці конструктивної природи нестійкості середовища функціонування механізму управління
7	Застосування нешаблонного мислення; вміння суб'єкта управління впроваджувати нововведення та інновації розглядається як запорука стабільного розвитку системи

Примітка: сформовано автором з використанням джерела [221]

Удосконалення системи управління відображається у впровадженні дієвих механізмів управління (з властивими йому характеристиками), як сукупності принципів, інструментів і технологій ухвалення і виконання управлінських рішень. При цьому максимально позитивний ефект для підприємства загалом та для соціально відповідальної складової його діяльності зокрема досягається у гармонії та узгодженій взаємодії описаних механізмів управління.

Механізм управління СВД узгоджується з розвитком усіх ланок економічної і управлінської системи підприємства; являє собою сукупність конкретних методів та важелів регулювання економічних та соціальних процесів. Механізм управління СВД характеризується позитивними та негативними зворотними зв'язками в управлінні. Позитивні зв'язки зберігають і покращують зв'язки системи управління, негативні, в свою чергу, їх руйнують. За умови позитивних зв'язків реалізується адаптаційний механізм управління, за умови негативних – біфуркаційний. Адаптаційні

механізми управління СВД характеризуються мінливістю, спадковістю, відбором при збереженні ознак існуючої системи. Біфуркаційним (розгалуженим) механізмам управління СВД властиво реалізовувати свої функції методом послідовної зміни якісно нових станів системи, які втрачають характерні ознаки свого попереднього розвитку, зберігаючи свою спадковість. Біфуркаційні механізми прийнято вважати ефективнішими за адаптаційні, їхня перевага полягає у швидшому темпі розвитку [221].

З урахуванням усього вказаного вище, механізм управління СВД варто розглядати як цілісну структуру, складовими якої є програма СВД, мотиви СВД, ділова поведінка щодо стейкхолдерів і результати СВД.

Поняття механізму управління СВД можна визначити як систему цілей, мотиваційних чинників, стимулів і організаційних методів, які дозволяють використати моральний, матеріальний, фінансовий, виробничий, трудовий потенціали підприємства для досягнення соціальних результатів.

За допомогою механізму управління СВД підприємство може впливати на соціальні системи з метою реалізації поставлених цілей. Варто зазначити, що позитивний ефект від механізму управління СВД можна очікувати за умови функціонування на підприємстві цінностей та принципів соціальної відповідальності. Тільки тоді стратегія, яка враховує соціальну поведінку, підвищить вартість бренду, покращить репутацію, дасть вагому мотивацію персоналу. Механізм управління СВД не є явищем інертним, він еволюціонує разом із рівнем соціального діалогу підприємства з суспільством. Прийнято вважати, що значною перепорою у відносинах між підприємством і суспільством є відсутність або неефективність діючих механізмів управління економічним розвитком підприємства. В цьому контексті важливою є адаптація управління всіма видами діяльності підприємства до сучасних ринкових умов, а впровадження управління СВД є очевидною і беззаперечною.

1.3. Методичні основи управління соціально відповідальною діяльністю підприємств

Практичне вирішення питань забезпеченості достатньої стабільності підприємства у стратегічному та поточному періодах залежить від ступеня освоєння методології і методів управління СВД як динамічної гнучкої системи.

Управління СВД виконує функції формування та реалізації соціальних заходів, бізнес-проектів або соціальних програм, для яких спільними є методологія, організація, технологія та управлінське забезпечення [235].

Методологічну основу управління соціальною відповідальністю утворюють підходи управління, перед розглядом яких варто розрізнити підходи до управління підприємством та підходи до менеджменту взагалі. Відомо більше десятка наукових підходів до менеджменту [47], але багато дослідників погоджуються у необхідності виділення процесного, системного та ситуаційного підходів управління як базових для підприємства. Суть основних підходів до управління СВД викладена у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Змістове навантаження основних підходів до управління СВД

№ з/п	Назва підходу	Напрямок дії	Зміст підходу
1	2	3	4
1	Процесний	Виконання безперервної серії взаємопов'язаних дій або функцій управління (планування, організація, мотивація, контроль)	Підприємство розглядається не як множина підрозділів, а як сукупність бізнес-процесів. Соціальна відповідальність стосується всього циклу виробництва продукції (товарів, робіт послуг), що вимагає використання вказаного підходу в управлінні СВД. Крім того, підвищується ефективність інформаційних потоків між окремими соціально відповідальними діями, що сприяє виконанню соціально відповідальних цілей
2	Ситуаційний	Ситуаційні відмінності між організаціями;	Виявляються ключові ситуаційні чинники, прослідковується їх вплив на ефективність СВД підприємства

Продовження таблиці 1.6

1	2	3	4
		ситуаційні відмінності усередині організації	враховується весь набір обставин, що впливають на СВД. Будуються зв'язки між конкретними методичними прийомами і певними внутрішніми чи зовнішніми ситуаціями
3	Системний	Системне бачення елементів, з яких складається організація, і які спрямовані на досягнення соціально відповідальних цілей	Системно сприймаються та оцінюються взаємодії груп впливу, виключаються неузгодженості цілей груп впливу і цілей СВД підприємства, попереджується негативний вплив діяльності підприємства на суспільство

Примітка: сформовано автором з використанням джерела [248]

Системний підхід займає центральне місце серед трьох основних підходів, поєднує процесний і ситуаційний підходи управління в методологію управління СВД. Ефект для обґрунтованого управління СВД підприємства більший при використанні комплексу вказаних управлінських підходів. Позитивний вплив на управління СВД показано на рисунку 1.4.

Рис. 1.4. Позитивний вплив системного, процесного та ситуаційного підходів управління на СВД

Примітка: авторська розробка

Таким чином, для найефективнішого управління СВД підприємства слід одночасно використовувати кілька підходів до управління, спираючись на мету діяльності, складність, неоднозначність, суперечливість завдань управління, сукупність внутрішніх і зовнішніх обставин.

Наступним етапом після встановлення підходів до управління СВД є пошук найефективніших шляхів їх досягнення, що передбачає переорієнтацію уваги із загальнонаукової методології на конкретні методи управління підприємством та управління СВД зокрема.

Питання раціональності управління СВД в межах обраних підходів вирішується використанням набору засобів управління. Ефективність управління СВД перебуває у прямій залежності від правильного підбору методів управління, їх прогресивності та вмілому використанні їх переваг. Погодивши інструменти впливу (арсенал підходів, прийомів, способів управління), керуючий орган або відповідальна особа реалізовує функції управління.

Виконання усіх функцій управління, незалежно від того, чи це інвестиційна, фінансова, соціально відповідальна діяльність, обов'язково складається з дій планування, організування, мотивації та контролю. Для реалізації функцій у теорії та практиці управління передбачені відповідні методи, представлені на рисунку 1.5.

Зокрема, планування включає прогнозування, програмування і безпосередньо саме планування [217, с. 325]. Планування СВД може проводитись за допомогою методів екстраполяції, створення сценаріїв, розумової атаки, факторного аналізу, експертної оцінки, побудови «дерева» рішень та інших.

Поширеним методом прогнозування у короткостроковому періоді є екстраполяція. Метод базується на припущенні, що закономірності, які склалися в минулому, будуть зберігатися і в майбутньому [63, с. 127]. Висновки, отримані зі спостережень за параметром досліджуваного явища, переносяться на іншу частину об'єкта дослідження, тобто на основі аналізу

ряду вибраних функції робиться висновок про інші її значення поза цим рядом. Так формуються прогнозні значення ряду кількісних характеристик соціально відповідальних дій підприємства, а використання принципу інерції дозволяє продовжити часовий ряд досліджуваного параметра СВД.

Рис. 1.5. Методичне забезпечення реалізації управління СВД

Примітка: сформовано автором самостійно на основі джерел [80, 26, 54]

Умовою використання методу екстраполяції для СВД є можливість обґрунтування і врахування напрямків змін тенденції, явищ і процесів у перспективі. Перевагами методу є: простота апарату дослідження, можливість використання простих обчислювальних засобів для розрахунків, що додає оперативності процесу, та відносно невеликий масив вихідної інформації [26, с. 18].

Варто відзначити, що вплив зовнішнього середовища на усі види діяльності підприємства зростає з кожним роком. У зв'язку з цим, зростає кількість науковців, які виділяють сканування зовнішнього середовища як

невід'ємний самостійний напрям дослідження [26, с. 20]. Як прогностичні методи управління СВД можна використовувати також метод прогнозування за моделями динамічних рядів і випереджувальних індикаторів, методи багатofакторного прогнозування [80, с. 198].

За допомогою методу «мозкової атаки» накопичується велика кількість варіантів вирішення проблеми. Під час наради враховують усі без винятку ідеї, кожна з яких окремо розглядають і оцінюють експерти. Діє принцип заборони критики, що сприяє більшій кількості висунутих ідей і продуктивному результату. Науково доведено, що групове мислення породжує на 70 % більше цінних нових ідей, ніж сума індивідуальних мислень [26, с. 51].

Метод економічного факторного аналізу передбачає поетапний перехід від вихідної факторної системи до кінцевої факторної системи (чи навпаки) та виокремлення повного набору прямих, кількісних факторів, що здійснюють вплив на динаміку результуючого показника. Факторний аналіз в управлінні СВД застосовується для комплексного, системного аналізу впливу факторів [224].

Функція планування вимагає від суб'єкта управління аналізу даних, що можна виконати популярним науковим методом дерев рішень (decision trees). Метод ще називають деревами вирішальних правил, або деревами класифікації та регресії. Метод поділяється на 2 етапи: «побудова» або «створення» дерева (tree building) і «скорочення» дерева (tree pruning). Древа рішень забезпечують ефективність вирішення задачі класифікації, що особливо актуально при налагодженні соціально відповідальної діяльності.

В управлінні широке застосування знаходить метод сценаріїв, що дозволяє оцінити ймовірний розвиток подій та наслідки управлінських рішень. У наукових джерелах сценарії розглядаються надійними і реально можливими варіантами розвитку процесів. Сценарії розвитку заданої ситуації визначають варіанти тенденцій розвитку, взаємозв'язків між факторами, можливі стани, до яких може привести те чи інше управлінське рішення. Це

метод багатоаспектних прогностичних оцінок, що може реалізуватися шляхом отримання узгодженої думки, використання матриць взаємодії, імітаційного моделювання, ситуаційного аналізу, аналізу трендів. При розробці сценаріїв застосовують також економетричні моделі, системи діаграм, метод «логіки можливого розвитку подій», метод перехресного впливу подій, «метод Баєса» тощо [48]. В управлінні соціальною відповідальністю метод використовується для генерування основної лінії розвитку СВД загалом та її складових та для визначення критеріїв оцінювання цілей СВД [85].

Методи експертиз або методи експертних оцінок – це велика група методів управління підприємством, які варто використовувати відносно управління СВД. Суть методу – опрацювання інформації, джерелом якої є опитування експертів з глибоким рівнем знань досліджуваних явищ і тенденцій [231]. На основі думок спеціалістів щодо питань впровадження та налагодження соціально відповідальної роботи можна спрогнозувати адекватну картину розвитку СВД, врахувати можливі зсуви і стрибки.

Серед інших методів експертних оцінок популярності в новому тисячолітті набув метод форсайт, що пропонує управлінцям розглядати підприємство як «живий організм», а не стабільну систему. «Форсайт» означає «передбачення», «погляд у майбутнє» [214, с. 108-109].

Організація – функція формування та підтримання відповідного рівня відносин в системі, що реалізується завдяки проектуванню організаційних структур, створенню інформаційних систем, підбору, навчання та виховання відповідних людей, розподілу завдань між кадрами, координуванню діяльності ресурсного забезпечення.

Організаційні методи управління забезпечують раціональну та збалансовану повсякденну СВД підприємства. Невід’ємним елементом методів організації є делегування повноважень підлеглим, що сприяє формуванню відносин та посадових зв’язків працівників.

Різноманіття організаційних методів впливу зазвичай поділяють на три групи: стабілізуючі, розпорядницькі та дисциплінарні (таблиця 1.7).

Таблиця 1.7

Методи організаційного впливу в управлінні СВД

№ з/п	Група організаційних методів	Напрямок впливу	Важелі впливу
1	2	3	4
1	Стабілізуюча	- формування системи управління соціально відповідальною сферою; - побудова організаційної складової спільної діяльності працівників, задіяних у СВД	- регламентування (організаційні карти, стандарти соціальної відповідальності, положення про соціальну відповідальність); - нормування (визначення конкретних норм інтуїтивними, статистичними і техніко-економічними методами); - інструктування (інструкції з техніки безпеки, методичні настанови)
2	Розпоряднича	- організація оперативного вирішення поточних питань; - запобігання відхилень у плановій програмі СВД; - перехід системи до стану рівноваги	- обов'язкові приписи (накази, розпорядження); - узгоджувальні дії (наради, консультації з питань соціальної відповідальності); - рекомендації (роз'яснення, вказівки, наприклад, щодо нефінансової звітності, групові тренінги)
3	Дисциплінарна	- забезпечення стабільної СВД підприємства; - дисциплінарна відповідальність працівників СВД	- зауваження; - догана; - сувора догана; - пониження на посаді; - звільнення

Примітка: сформовано автором самостійно

Таким чином, у відповідності до сучасної концепції, організування СВД є функціональною сферою управління СВД, обумовленою проблемами впровадження управління соціальною та екологічною діяльністю, застосування міжнародних стандартів, техніки реалізації СВД, оцінювання такої діяльності.

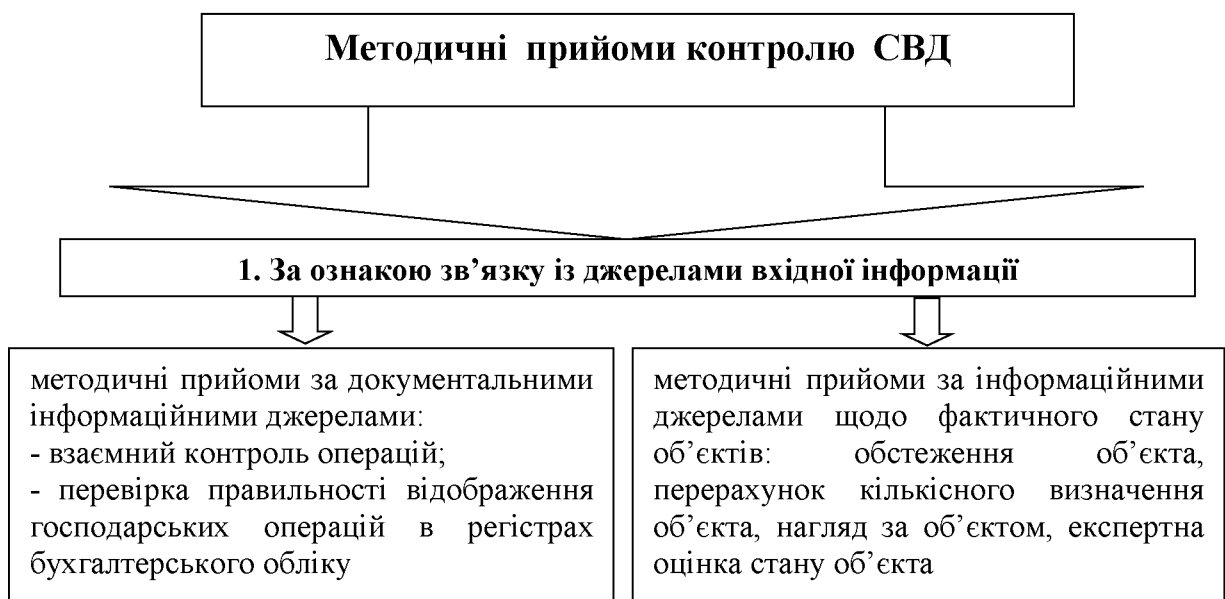
Функція лідерство полягає у керівництві підлеглими для підвищення ефективності їх роботи. Річард Дафт у своїх працях виділяє функцію лідерства для мотивації працівників [36, с. 18], адже саме лідер створює мотивацію для підлеглих. Вважаємо, що методи управління, які

застосовуються при реалізації функції лідерства (керівництва) несуть важливе функціональне навантаження в управлінні СВД підприємства. Вся система управління підприємством зорієнтована на людей. Цей факт встановлює в основі класифікації методів управління СВД мотиви, які впливають на людину в процесі її діяльності.

За змістом розрізняють матеріальні мотиви, соціальні та мотиви примусового характеру. Відповідно, є такі групи методів управління: економічні – «метод пряника», організаційно-адміністративні – «метод батога», соціально-психологічні – методи творчої атмосфери, моральних санкцій і заохочень.

На практиці зустрічаються й інші класифікації методів мотивації. Так, наприклад, В. Фоміна виділяє прямі економічні методи (премії за раціоналізацію, участь у прибутках, оплата навчання), непрямі економічні (пільгове харчування, користування житлом, транспортом) та соціальні або негрошові методи (гнучкий графік роботи, охорона праці та ін.) [219].

Функція контролю спрямована на досягнення бажаних цілей та мінімізацію ризику розвитку кризових явищ на підприємстві. У той час як планування зорієнтоване на майбутнє, функція контролю базується на передбаченні та попередженні змін. Опіраючись на різні характеристики, розрізняють методичні прийоми контролю, відображені на рисунку 1.6.

продовження рисунка 1.6

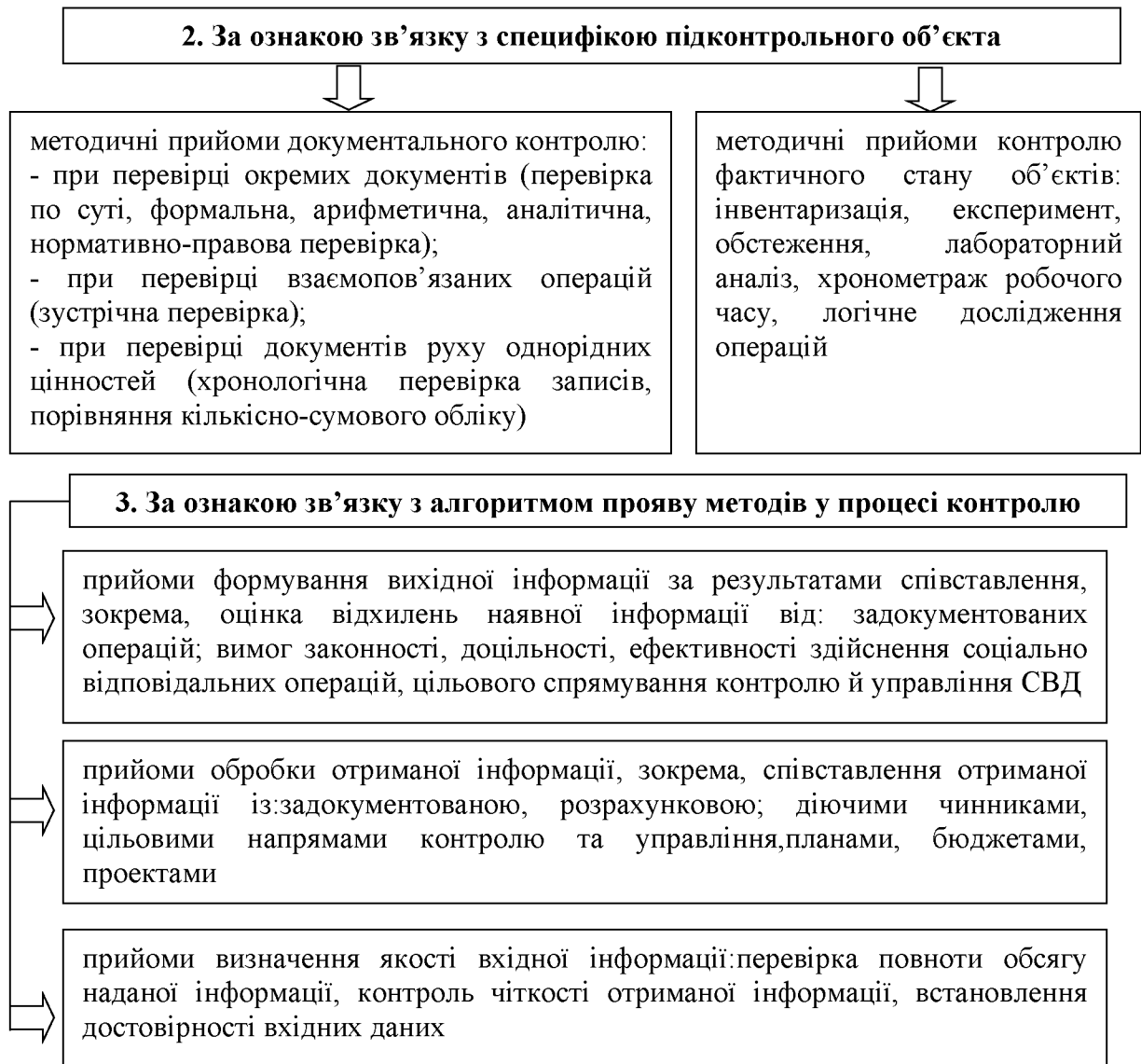

Рис. 1.6. Методичні прийоми контролю СВД

Примітка. узагальнено та систематизовано автором

Методи контролю СВД дуже різноманітні, оскільки сама функція контролю охоплює практично всі здійснені операції та процедури. Наукові думки містять значні розбіжності, як зазначає Л. В. Нападовська, це – та сфера теоретичних знань, в якій найбільш яскраво проявляється непогодженість різноманітних поглядів та думок [116, с. 72].

На нашу думку, суттю власного методу контролю є зіставлення для оцінки стану підконтрольних об'єктів. При цьому елементами методу контролю є контрольні процедури [92, с. 155].

1.4. Зарубіжний досвід управління соціально відповідальною діяльністю підприємств

Кожна країна має свої, притаманні тільки їй особливості соціальної сфери та управління нею. Країни члени Європейського Союзу, попри спільні підходи у торгівлі, політиці безпеки, зовнішній політиці та вільному переміщенні товарів і людей, відрізняються політикою соціального забезпечення. Для Європейського Союзу корпоративна соціальна відповідальність є важливим інструментом забезпечення сталого розвитку компаній. Більшість країн мають державні програми підтримки соціальної відповідальності підприємств, за допомогою яких компанії залучаються до соціальних проектів.

У таких країнах, як Данія, Франція, Фінляндія, Швеція, соціальна відповідальність інтегрувалася в громадську політику. У Греції, Ірландії, Нідерландах, Словенії соціально відповідальна діяльність є ініціативою підприємств. Соціальна відповідальність розглядається із позиції соціального лідера підприємства у багатьох міжнародних приватних і громадських фондах розвитку соціально відповідальної діяльності, таких як: Schwab Foundation for Social Entrepreneurship (Швейцарія) [131], Skoll Foundation (США) [132], та Ashoka Foundation (Індія) [130]. Інвестиції в соціально відповідальні проекти зростають з кожним роком, в Європі сьогодні такі інвестиції сягають 15 млрд. доларів. Визначну роль у пропаганді соціально активного підприємництва відіграють у світі великі національні корпорації. Вони пришвидшують соціалізацію підприємництва, подають приклади відповідальної діяльності [75, с. 630]. У зарубіжних країнах основи здійснення соціальної діяльності приватним сектором економіки регулюється на законодавчому рівні. Часто держава впливає на умови розвитку цільового капіталу для здійснення некомерційних проектів [75, с. 18].

Питання соціальної відповідальності у світі регламентуються стандартами, у тому числі міжнародними: Account Ability 1000 (AA1000),

SA 8000 «Соціальна відповідальність» [34], Global Reporting Initiative (Глобальна ініціатива зі звітності» [129], ISO:14000 «Системи управління навколишнім середовищем» [124; 125], OHSAS 18001:1999 «Система оцінювання професійної безпеки та здоров'я», OHSAS 18002:2000 «Системи менеджменту щодо охорони праці й попередження професійних захворювань» [265], ISO 26000 «Системи управління соціальною відповідальністю. Вимоги» [260].

Враховуючи географічний принцип, науковці виділяють три основні моделі соціальної відповідальності підприємств: американську, європейську та азійську [113]. Моделям притаманні різні характеристики: сфера застосування, цільовий орієнтир, зв'язок із соціальними проектами, роль державного регулювання СВД, законодавство, відносини зі стейкхолдерами. Розглянемо детальніше кожен з моделей.

Американська модель соціальної відповідальності притаманна США, Канаді, країнам Латинської Америки, англомовним країнам Африки. Альтернативна назва моделі – відкрита модель корпоративної соціальної відповідальності (така назва пояснюється добровільними лініями поведінки підприємств та обмеженістю державного регулювання [37, с. 247].

Інститут соціальної відповідальності будується на добровільних засадах, різноманітності механізмів здійснення соціально відповідальної діяльності. Міра інтеграції в соціально відповідальні проекти та вибір механізмів взаємодії з стейкхолдерами залишаються прерогативою самого підприємства, його системи управління. Вирішення соціальних завдань підприємством перебуває у прямій залежності від менеджменту та економічного стану підприємства, адже майже усі форми вияву соціальної відповідальності є затратними. Економічна ефективність соціальних проектів менша, ніж у європейській моделі соціальної відповідальності, тому що основу моделі заклала благодійність. Для вирішення соціальних завдань функціонують численні корпоративні фонди. Ліберальна соціальна політика держави не втручається у соціальне страхування та відносини працівника з

працедавцем (сторони заключають трудовий договір), а займає позицію стимулювання через систему пільг і субсидій. Добре розвинена система економічних стимулів – основа американської моделі соціальної відповідальності. Природоохоронна діяльність заохочується прискореною амортизацією очисного обладнання (утричі коротший термін у порівнянні з промисловим обладнанням). У багатьох штатах Америки очисні споруди та обладнання не обкладаються податком на власність [74, с. 38].

Суть європейської моделі, на нашу думку, полягає у висвітленні СВД з економічної точки зору. Модель розглядає СВД як важливу складову стратегії підприємства, завдяки якій підвищується інвестиційна привабливість підприємства. Кінцевою метою здійснення соціально відповідальної діяльності для підприємства в європейській моделі є досягнення основних бізнес-цілей, а діяльність, пов'язана з соціальною відповідальністю, прямо або ж опосередковано веде до зростання прибутку підприємства.

Загалом, управління соціальною відповідальністю в європейській моделі орієнтоване на три групи прояву: економіку, зайнятість, охорону довкілля. Відслідковується ще одна особливість вказаної моделі – перерозподіл обсягів валового внутрішнього продукту через державний бюджет (понад 45 %), що підтримує систему соціального захисту населення за рахунок залучення коштів державного та приватного капіталів.

Очевидною є полярність інститутів соціальної відповідальності у європейській та американській моделях соціальної відповідальності. Порівняно з американською моделлю, європейська більше уваги приділяє відповідальності перед працівниками і місцевими співтовариствами. Рівень державного регулювання соціальних питань, притаманний європейським країнам, в США вважається порушенням свободи ведення бізнесу [208].

Система державних заохочень до здійснення доброчинності не така розвинена як у США, але в окремих країнах відслідковуються її елементи. До

прикладу: німецькі підприємства отримують сертифікат про пожертвування, що зменшує базу оподаткування на величину пожертви.

Низький рівень довіри європейців до бізнес-структур спонукає держави до нормативного регулювання соціальної відповідальності. СВД підприємств відслідковується державою, у законах детально прописуються норми й правила поведінки підприємств. У більшості європейських країнах підприємство зобов'язане забезпечувати працівникам медичне страхування та охорону здоров'я. Весь соціальний пакет законодавчо закріплений [101]. Проявом державного регулювання соціальної відповідальності є обов'язковість інформування громадськості щодо інвестування пенсійних внесків у діяльність соціально відповідальних компаній.

Науковці виокремлюють три групи європейської моделі соціальної відповідальності [74]. Першу групу наповнюють такі країни, як Австрія, Німеччина, Франція. Особливість групи – високий рівень державного втручання у соціально-трудові відносини при відносній автономії підприємців і профспілок. До другої групи входять Бельгія, Норвегія та Швеція. Держава у цій групі країн бере активну участь у регулюванні соціально-трудових відносин на всіх етапах здійснення. Третій різновид континентальної моделі – великобританська, що поєднує риси американської та європейської моделей. Подібність із американською моделлю полягає у наявності розвиненого фондового ринку, схожість із європейською моделлю – у принципі «соціальної взаємодії», при якій трудовий колектив бере участь в ухваленні рішень. Уряд бере активну участь в розвитку соціальної відповідальності, зайнявши позицію підтримки компаній, запроваджуючи податкові пільги. Підприємства теж мотивовані створювати нові соціально відповідальні проекти, їхня діяльність добровільна. Більшість найбільших національних компаній оприлюднюють соціальну звітність.

Не зважаючи на відмінності у питаннях соціальної відповідальності, спільним для країн Європи є бачення соціальної відповідальності як інструменту підтримки сталого розвитку.

Характеризуючи європейську модель СВД, треба виділити наступне:

- велика кількість законів у сфері соціальної відповідальності;
- державне регулювання соціально відповідальних підприємств;
- незначний рівень довіри населення до бізнесу;
- переконання суспільства у важливій ролі держави стосовно забезпечення свободи громадян та порядку в країні;
- розповсюджена практика соціального аудиту;
- розвинена система соціального страхування;
- розвинена система участі працівників в управлінні й прибутках компанії [68, с. 247].

Зарубіжний досвід управління соціально відповідальною діяльністю підприємств потрібно аналізувати з урахуванням досвіду азійських країн (Китаю, Кореї, Японії, Індії), де спостерігається стрімке економічне зростання. Азійська (японська) модель суттєво впливає на глобальний сталий розвиток. Питання соціальної відповідальності приватного сектору економіки є надзвичайно актуальним для даного регіону. Країни Азії частіше, ніж інші регіони світу, стикаються з викликами природи, а концепція соціальної відповідальності є інструментом протистояння соціальним проблемам. Для підприємців у цій моделі вести соціально відповідальний бізнес – норма ділової поведінки, етика відносин вважається «суспільним зобов'язанням».

Управління соціальною відповідальністю в японській моделі тісно переплітається з культурними традиціями та звичаями. Особливості соціальної відповідальності у регіоні впливають з традиційної відповідальності індивіда як сім'янина, працівника, громадянина.

Як і в американській моделі соціальної відповідальності, прослідковується вплив держави на процеси здійснення соціальних ініціатив приватними підприємствами. Управління діяльністю підприємств скеровується першочергово на усвідомленні свого обов'язку перед суспільством, прагненні до прогресу людства. Опираючись на правильне

сприйняття навколишнього світу, управління відсуває на другий план отримання підприємством прибутку. Саме у Японії сформувалася концепція менеджменту із «людським обличчям», яка вже поширилася на весь світ.

Японська модель СВД – модель дворівневої згуртованості. Це ще одна важлива характеристика вказаної моделі. Перший рівень – внутрішня згуртованість у компанії, другий – зовнішня згуртованість на рівні індустріальної групи (утворення груп компаній з фінансуванням переважно з власних банків). Громадські об'єднання Японії та підприємці забезпечують вдосконалення, трансформацію вимог і норм соціальної відповідальності, а правила соціально відповідальної поведінки підприємств закріплюється у Хартії корпоративної поведінки та 15-тій Білій Книзі «Еволюція ринку та менеджмент КСВ» [196; 244].

Ключові особливості азійської моделі зазначимо у табл. 1.8.

Таблиця 1.8

Ключові особливості азійської моделі соціальної відповідальності

№ з/п	Назва особливості	Характеристика
1	Міцне культурне підґрунтя	Система східних філософських вірувань, що полягає у праці задля загального процвітання націй. Наслідком є укорінення принципів соціальної відповідальності у діяльність підприємств
2	Соціальна згуртованість	Згуртованість у межах підприємства та на рівні індустріальної групи. Традиційно, діяльність спрямовується на користь суспільству, що сприяє послабленню формальних відносин керівництва з персоналом та підприємств між собою
3	Інститут «довічного найму»	Важлива увага приділяється внутрішнім соціальним програмам, соціально-економічні питання вирішуються у колективі. Стимулюються сімейні династії. Підприємство забезпечує повний соціальний пакет працівникам та їхнім родинам, включаючи навчання спеціалістів, фінансову допомогу при народженні дітей, їх навчання, великі вихідні допомоги, корпоративні пенсії
4	Вплив держави	Ради директорів великих японських підприємств включають державних представників. Держава бере активну участь у регулюванні стратегічного планування
5	Правильне ідеологічне спрямування підприємства	Відповідальне ставлення до розвитку як окремої людини, так і всього людства. Відносини з стейкхолдерами базуються на довірі та якості продукції (послуг)

Примітка: сформовано автором на основі опрацювання джерел [106; 109]

Країни азіатської моделі різняться напрямками соціально відповідальних ініціатив. Так, Малайзійські, Індійські та Таїландські приватні підприємці велику увагу приділяють взаємовідносинам з місцевими громадами, часто займаються благодійною діяльністю, а важливим напрямом СВД Японії є екологія. Доцільно також виокремити особливості розвитку соціальної відповідальності в Китаї. В країні добре налагоджені зв'язки з іноземними компаніями всього світу, котрі здійснюють свої виробничі операції на території країни і при цьому не переймалися соціальними проблемами працівників. Наслідком стали численні порушення прав працівників. Ситуація покращилася на початку XXI сторіччя з розвитком соціальної свідомості транснаціональних корпорацій. З 2004 року частина підприємців адаптувала свою діяльність до принципів кодексу SA8000 на вимогу західних партнерів [23].

Не зважаючи на низку відмінностей у моделях СВД, спричинених культурними, політичними та соціальними інституціями, в усіх країнах соціальна відповідальність сприймається як крок вперед у веденні бізнесу, як поштовх соціально-економічного розвитку держави та основа здорової економіки. Українські підприємці мають можливість аналізувати соціальну відповідальність розвинених країн, проте часто нехтують світовим досвідом і спочатку впроваджують більш прагматичні стандарти управління, захищаючи права власників. Ступінь важливості основних зацікавлених сторін вважаємо основним індикатором розвитку СВД країни. Отже, на рисунку 1.7 запропоновано підхід щодо ідентифікації особливостей світових моделей соціальної відповідальності з виділенням рис вітчизняної моделі соціальної відповідальності, що ґрунтується на застосуванні критерію пріоритетності у задоволенні інтересів основних стейкхолдерів.

Із рис. 1.7 видно, що тільки в Україні відповідальність перед споживачами знаходиться на останньому місці. В Україні управління СВД (як частини корпоративного управління) слабо розвинене і міжнародні

стандарти ОЕСР [275], Всесвітнього банку IFC [277], S&P [273], вимоги лістингу LSE [264] та NYSE підтверджують це.

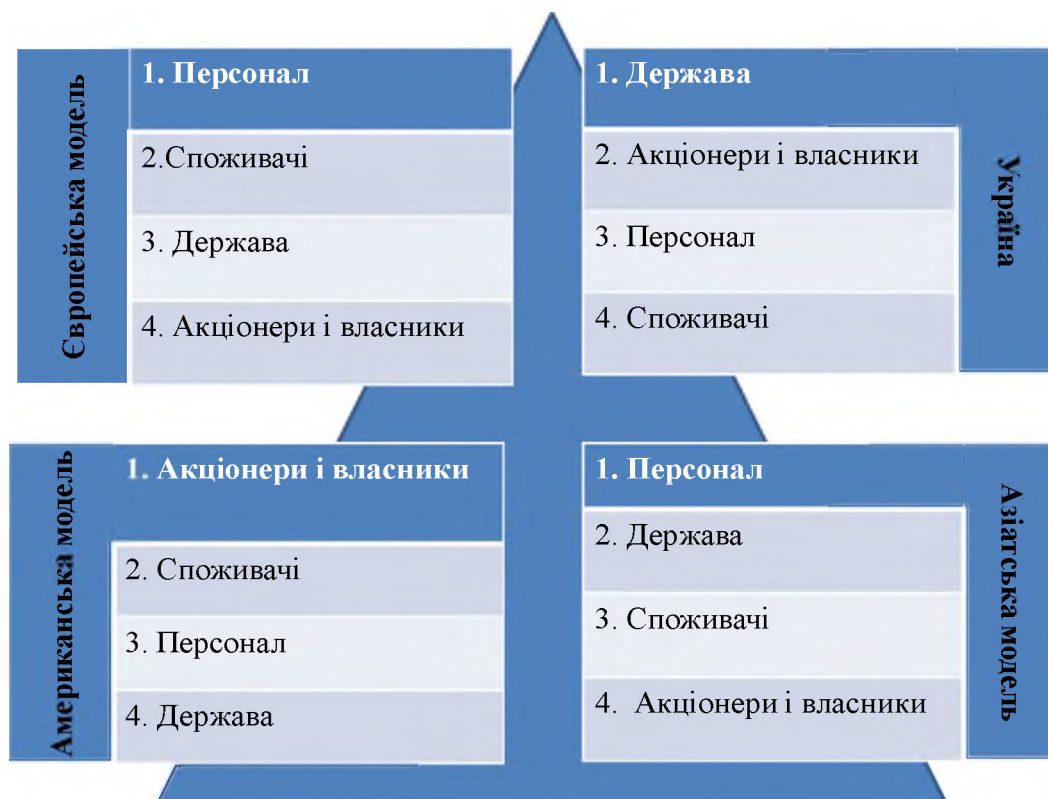

Рис. 1.7. Пріоритетність у задоволенні інтересів основних стейкхолдерів у світових моделях соціальної відповідальності та в Україні

Примітка: авторська розробка

На сучасному етапі в Україні відсутня національна модель здійснення соціальної відповідальності. Проте, останніми роками науковці все більше наголошують на необхідності її розробки та запровадженні в Україні, що покращить міжнародний імідж української держави, підтвердить прагнення відповідати актуальним світовим тенденціям, залучатися до вирішення проблем суспільства та довкілля. Це узгодить інтереси влади і компаній, їх діалог відбуватиметься на засадах стратегічного партнерства, а СВД проводитиметься в рамках стратегії компанії.

Проаналізувавши міжнародний досвід ведення СВБ та співпрацю органів влади з українськими компаніями, особливостями національної моделі СВБ вважаємо такі:

1. Велика роль держави у формуванні і розвитку системи соціальної відповідальності (спадок з радянських часів)
2. Примусовість здійснення бізнесом соціально відповідальних дій
3. Відсутність чітких принципів та процедур внутрішньої та зовнішньої соціальної політики
4. Корегування форм соціально відповідальної діяльності відповідно до особистих інтересів керівника, що закріплює його роль у громаді
5. Висока залежність форм соціальної відповідальності від ефективності та крайньої необхідності такої діяльності
6. Готовність компаній дотримуватися чітких поведінкових рамок стосовно соціальної відповідальності, що диктовані державою
7. Завищена роль особистості керівника та власника, суб'єктивна залежність персоналу від управлінців.

Зовнішні та внутрішні фактори обмежують можливість нашої держави в повному обсязі фінансувати соціальні потреби. Водночас, заміна державного директивного планування як головного методу управління соціальною сферою на ринкове саморегулювання має свої недоліки, оскільки саме держава забезпечує широкий спектр соціальних послуг, які ринок забезпечити не в змозі. Доцільним є таке поєднання державного регулювання і ринкового саморегулювання, за якого прибуткові компанії беруть на себе частку соціальних завдань в обмін на створення комфортних умов для стабільного розвитку та їх подальшого функціонування. Таким чином, активне й регулярне виконання компаніями соціально відповідальних заходів зменшить вплив сучасного державного інтервенціонізму. Вважаємо, що для подальшого гармонійного розвитку СВД на макрорівні необхідно::

- впровадити та дотримуватися Національної стратегії розвитку соціальної відповідальності;
- здійснювати просвітницькі заходи для підвищення обізнаності бізнесових кіл щодо питань соціальної відповідальності;

- розповсюджувати інформацію, спонукаючи до ведення відповідального бізнесу.

На мікрорівні потрібно:

- пропонувати введення посади спеціаліста з СВД;
- виділяти кошти на соціально відповідальні заходи.

Україна, маючи перед собою досвід розвинених країн, повинна визначити свій бажаний варіант розвитку інституту соціальної відповідальності та розвивати його, заручившись підтримкою держави і громадянського суспільства. Поряд з використанням зарубіжного досвіду, необхідно враховувати особливості української економіки, оскільки жодна з відомих людству моделей СВД в їх чистому вигляді не підходить для української економіки. Розвиток країни має бути спрямовано на створення належного рівня та високої якості життя у вільній демократичній соціальній державі, що є важливою передумовою консолідації суспільства та економічного розвитку. В умовах економії бюджетних коштів має бути здійснено перехід від патерналізму в соціальній сфері до партнерства між державою, бізнесом і громадянами в усіх аспектах соціальної допомоги.

Висновки до розділу 1

1. Подано теоретичне обґрунтування особливостей розвитку соціальної відповідальності в Україні, представлено генезис концепцій корпоративної соціальної відповідальності.

2. Здійснено авторське трактування поняття «соціально відповідальної діяльності», під яким запропоновано розуміти систематичну спеціально організовану діяльність підприємства, яка має ціннісно-обумовлений ініціативний характер та регулює суспільні відносини суб'єкта господарювання шляхом реалізації управлінських рішень.

3. Сформовано групи ключових зацікавлених сторін (стейкхолдерів) на основі їх приналежності до рівнів здійснення СВД та уточнено сутнісне

наповнення зовнішніх рівнів здійснення СВД – мезо-, макро-, мегарівня для оптимізації ранжирування, що дасть змогу оперативно визначити рівень здійснення соціально відповідальної діяльності для її забезпечення шляхом прийняття відповідних управлінських рішень.

4. Сформовано сутність поняття «управління СВД», під яким запропоновано розуміти окремий вид управління, здатний до адаптації і біфуркації у мінливих умовах зовнішнього середовища, що використовує ефективні комплексні управлінські методи, спрямовані на підтримку сталого розвитку підприємства за допомогою реалізації соціальних дій.

5. Визначено об'єктивну необхідність управління соціально відповідальною діяльністю підприємств. Доповнено теоретико-концептуальні засади механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування.

6. Здійснено аналіз методичного забезпечення реалізації управління соціально відповідальною діяльністю підприємств. Виокремлено вплив системного, процесного та ситуаційного підходів управління на СВД.

7. Подано порівняльну характеристику світових моделей управління соціально відповідальною діяльністю підприємств. Запропоновано основним індикатором розвитку СВД країни вважати ступінь важливості основних зацікавлених сторін. Сформовано авторське бачення особливостей світових моделей соціальної відповідальності та України, опираючись на пріоритетність у задоволенні інтересів основних стейкхолдерів.

8. Основні положення розділу 1 опубліковані в наукових працях[138, 140, 144, 145, 146, 155, 158, 161, 162, 163, 170].

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ЧИННОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

2.1. Вплив сучасних тенденцій розвитку приладобудівної галузі України на особливості управління соціальною відповідальністю підприємств приладобудування

Приладобудування – важлива галузь машинобудівного комплексу, що, в свою чергу, є частиною обробної промисловості. Підприємства машинобудування взаємодіють із навколишнім середовищем практично на всіх стадіях виробництва. Лєвова частка підприємств галузі досі використовують застарілі технології та обладнання, а рівень управління підприємством щодо безпеки діяльності відносно навколишнього середовища є вкрай низьким. Разом із тим, приладобудування є однією з найперспективніших галузей у економіці України, відіграє важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності всієї національної економіки. Підприємства приладобудування як складові економіки регіону і держави суттєво впливають на економічні процеси промисловості України та загальний економічний розвиток держави. Будучи стратегічно важливим напрямком розвитку промисловості України, галузь приладобудування потребує глибокого моніторингу, відслідковування динаміки ринку, детермінації факторів впливу для виявлення закономірностей розвитку та забезпечення можливості прогнозування змін у галузі.

В основу дослідження конкурентоспроможності галузі покладемо ромб національних переваг М. Портера, зокрема, здійснимо аналіз факторних умов, підтримуючих галузей, попиту на внутрішньому ринку, конкуренції на внутрішньому ринку. Зазначимо, що ромб Портера використовують для

аналізу різних рівнів – національного, галузевого, рівня окремих підприємств [262; 256].

1. Факторні умови. В Україні 79 вищих навчальних закладів готують фахівців напряму «Автоматизація та приладобудування» для забезпечення підприємств людськими ресурсами [41].

За даними Державної служби статистики середня заробітна плата працівників, зайнятих у приладобудування, становила 7726 грн. у жовтні 2017 року, що на 4,7 % вище середнього рівня заробітної плати по економіці, але на 4 % нище середнього рівня заробітної плати штатних працівників промисловості, де середня заробітна плата у вказаному періоді становила 8055 грн.

Сума невиплаченої заробітної плати працівникам галузі приладобудування на 1 листопада 2017 року зросла на 15,5 % з початку року і склала 178705 тис. грн.

Порівняно невисока вартість робочої сили у поєднанні з її кваліфікацією є перевагою галузі. Для прикладу, середня заробітна плата в Європейському Союзі за 2016 р. сягала 1509 євро за місяць [236].

Вважаємо, що для підсилення якості людського ресурсу необхідно дотримуватися принципів внутрішньої соціальної відповідальності у відношенні до працівників.

Вагомою позитивною факторною умовою є науковий потенціал України, однак, спостерігається тенденція до зменшення кількості висококваліфікованих кадрів в Україні у зв'язку з імміграцією.

Важливою факторною умовою конкурентоспроможності галузі є вигідне географічне розташування України та доступ до продукції металургійного комплексу, конструкційних матеріалів промисловості України.

Масштаби виробництва сировини для приладобудування зменшилися з 2014 року, зменшилася кількість діючих заводів у наслідок конфліктної політичної ситуації в країні та економічного послаблення.

Законом України від 08.09.2011р. № 3715-VI «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» визначено приладобудування одним із стратегічних напрямків інноваційної діяльності країни [51]. Для фінансування галузі створюються спеціальні програми, які підтримують вітчизняну приладобудівну продукцію. Можливе залучення коштів зарубіжних програм NEFCO, IQ-Energy, ESCO, капітал на розвиток може бути і власним для окремого підприємства.

Ще однією важливою факторною умовою для галузі приладобудування є стан розвитку інфраструктури. В Україні інфраструктура розвинена в межах великих міст, обласних центрів. Гірша ситуація у невеликих містечках, де бракує коштів на її розбудову. Приладобудівні підприємства переважно знаходяться у великих містах, або недалеко від них, тому стан розвитку інфраструктури хоч формально і є гальмуючим фактором, але його дія, на нашу думку, не має чіткого і значного вираження.

2. Кластер підтримуючих галузей. Можна виділити такі підтримуючі галузі, як: будівництво, енергетична промисловість, транспорт, торгівля, хімічна промисловість.

Характерною рисою будівництва в Україні є нерівномірність розвитку – будівництво тяжіє до великих міст. Енергетична промисловість України залишається імпортозалежною. При цьому для приладобудування найважливішими її складовими є електрична енергія (49 %) та природний газ (25 %). Імпортозалежність енергетики послаблюють її позиції як підтримуючої галузі для приладобудування [122]. Краща ситуація з розвитком транспорту. Найважливішим для галузі є залізничний транспорт, що забезпечує 57 % перевезень по Україні, доставляє сировину до підприємств приладобудування. Хімічна промисловість, як і енергетична, є імпортозалежною: імпорт у 12,5 разів перевищує експорт. Однак, є і власна сировинна база. Сфера торгівлі досить розвинена, займає велику частку ВВП країни. Основними проблемами підтримуючих галузей є імпортозалежність та потреба у додаткових інвестиціях.

3. Умови попиту на внутрішньому ринку. Складність умов попиту полягає у вимогливості до якості товарів і низькій купівельній спроможності населення. Одним із індикаторів економічного розвитку підприємств є обсяг реалізованої продукції. Відзначимо, що на сьогоднішній день ринок приладобудування України характеризується активним розвитком, він представлений різними типами приладів, які знайшли своє застосування в багатьох галузях – це засоби вимірювань, аналізу, обробки і надання інформації, обладнання регулювання, автоматичні й автоматизовані системи управління, а також пристроїв регулювання. За рівнем наукоємності галузь була і залишається провідною серед вітчизняного машинобудування. Основними споживачами промислових та побутових приладів є підприємства металургії, машинобудування, хімічної, харчової промисловості, атомні електростанції, паливно-енергетична галузь, водоканали, приватні домогосподарства.

На рис. 2.1 показано обсяг реалізованої приладобудівної продукції у 2010-2016 роках.

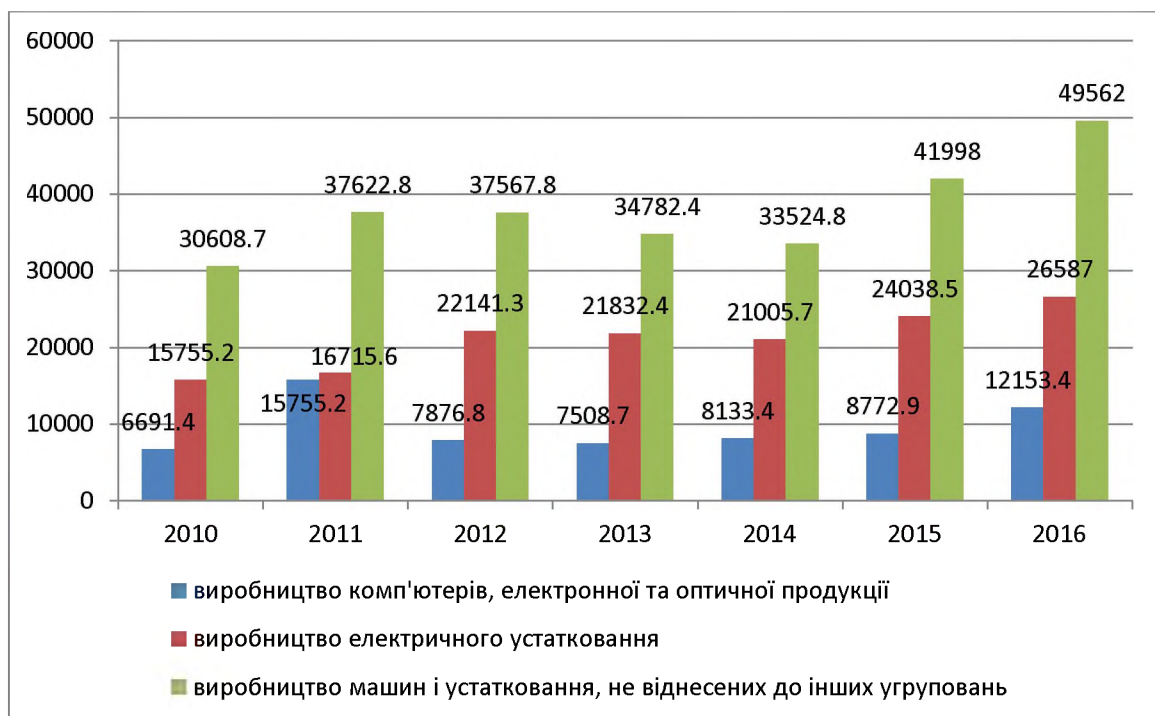

Рис. 2.1. Обсяг реалізованої приладобудівної продукції у 2010-2016 роках (млн. грн)

Джерело: [122]

Загострення бойових дій на Сході країни негативно вплинули на обсяг реалізованої приладобудівної продукції, значна частка якої виробляється на території Донецької та Луганської областях. До 2012 року питома вага однієї лише Донецької області в структурі машинобудування України становила понад 21 %. Даний факт пояснює те, що за останні кілька років зменшилося виробництво таких основних видів машинобудівної продукції, як машини бурильні та прохідницькі для потреб добувної промисловості, проте збільшилося виробництво машин та устаткування для аграрного сектора.

Індекс промислової продукції для машинобудування за 2016 рік становив 102, що свідчить про підвищення обсягів випуску продукції. Разом з цим, поступово підвищуються ціни на машинобудівну продукцію (рис. 2.2).

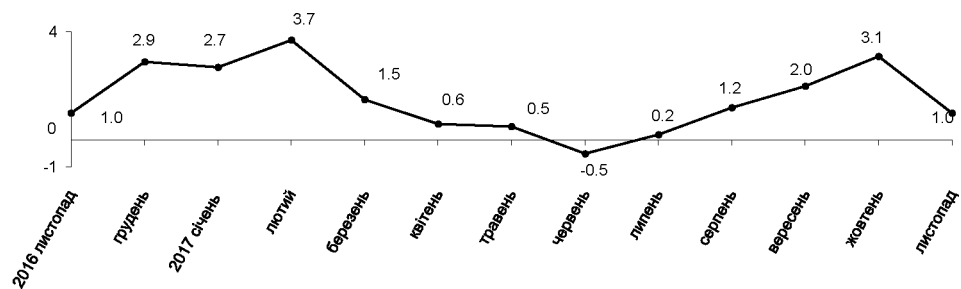

Рис. 2.2. Зміни цін машинобудівної продукції в Україні у 2016-2017 роках (у % до попереднього місяця)

Джерело: [122]

4. Конкуренція на внутрішньому ринку. На внутрішньому ринку конкурентні умови є досить жорсткими. Галузь представлена великою кількістю середніх та малих підприємств-виробників, ступінь диференціації виробників та асортименту їх продукції є значним. Споживачі проявляють лояльність до тієї чи іншої товарної марки, яка пропонує якісні товари і має позитивний імідж. Наявна конкуренція сприяє розвитку приладобудування, спонукає до соціально відповідального ведення бізнесу. Разом з тим, ринок наповнений великою кількістю європейських та азійських товарів. Перші вважаються серед споживачів якіснішими в порівнянні з вітчизняними

аналогами, другі – часто є дешевшими. Наявність іноземних фірм-конкуренців є суттєвою загрозою для приладобудівної галузі.

Для структурного опису стратегічних характеристик ринкового середовища і виявлення потенціалу розвитку галузі приладобудування використаємо метод SWOT-аналізу, що базується на оцінці сильних (Strength) і слабких (Weakness) властивостей галузі стосовно можливостей (Opportunities) і загроз (Threats) ринкового середовища (табл. 2.1) [189].

Таблиця 2.1

SWOT-аналіз приладобудування України

Сильні сторони	Можливості в ринковому середовищі
1. Наявність окремих підприємств, які випускають унікальну продукцію, що має попит на зовнішніх ринках 2. Наявність галузевих НДІ, які мають в своєму розпорядженні фахівців 3. Збереглися традиції та досвід роботи, висококваліфіковані кадри виробничої сфери	1. Можливість поживлення внутрішнього ринку України 2. Можливість часткового освоєння ринків Азії, Африки, Латинської Америки. 3. Залучення грошових активів за програмами NEFCO, IQ-Energy, ESCO тощо, що дадуть поштовх до розвитку галузі приладобудування
Слабкі сторони	Загрози ринкового середовища
1. Недостача оборотних коштів 2. Відсутність системи сервісного обслуговування 3. Кластер підтримуючих галузей потребує інвестицій, частково є імпортозалежним 4. Слабка популярність на світових ринках 5. Високий рівень зношення активної частини основних фондів 6. Низька продуктивність праці 7. Політика власників спрямована на здобуття миттєвих вигод, а не на інвестиції в розвиток 8. Відсутність портфеля перспективних розробок продукції для впровадження у виробництво	1. Загострення світової фінансової кризи 2. Активна діяльність ключових конкурентів: Японія, Індія, Китай 3. Відсутність або недостатність державних заходів для розвитку приладобудування 4. Відсутність стабільного фінансування урядових програм за термінами та обсягами 5. Нестабільність курсів світових валют 6. Потреба переорієнтації напрямків українського експорту продукції приладобудування 7. Наповнення внутрішнього ринку великою кількістю європейських та азійських товарів

SWOT-аналіз демонструє численні слабкі властивості галузі, що потребують переорієнтації управління приладобудуванням, критичної оцінки якості продукції, використовуваних технологій і устаткування, рівня задоволеності зацікавлених сторін.

Аналіз основних тенденцій приладобудівної галузі України дозволяє виявити низку проблем, з якими стикаються більшість приладобудівних підприємств різних за формою власності, розмірами та регіоном присутності. Серед основних проблем [94]: недосконалість законодавства, непрозорість митного законодавства, поширення контрабандної приладобудівної продукції з нижчою ціною у порівнянні з вітчизняним виробником, відсутність цільових програм з фінансування засобів енергозбереження, зростаючі ціни на матеріальні і енергетичні ресурси, брак коштів на технічне переоснащення виробництва, низька платоспроможність вітчизняних замовників, проблеми організації торгових потоків продукції за межами країни.

Зважаючи на обмеження, які накладає зовнішнє ринкове середовище, головна мета розвитку приладобудівних підприємств, а це – задоволення попиту і отримання прибутку, може реалізуватися шляхом налагодження різних напрямків експорту продукції (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Обсяг реалізованої промислової продукції

Основні види діяльності	Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ та акцизу в січні-травні 2017		З нього обсяг продукції, реалізованої за межі країни	
	млн. грн.	у % до всієї реалізованої продукції	млн. грн.	у % до обсягу реалізованої продукції
Промисловість	857112,3	100,0	237903,7	27,8
Переробна промисловість	524562,9	61,2	201741,7	38,5
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	3607,9	0,4	1182,1	32,8
Виробництво електричного устаткування	9991,7	1,2	4110,4	41,1
Виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	18789,4	2,2	8563,4	45,6
Ремонт і монтаж машин і устаткування	13045,9	1,5	5236,4	40,1

Джерело: [122]

Оскільки частина приладобудівної продукції є експортноорієнтованою, виробники вже виробляють прилади та обладнання, що відповідають європейським екологічним стандартам, які є значно суворішими порівняно з вітчизняними.

В сучасній складній зовнішньополітичній обстановці України виникла потреба в переорієнтації зовнішніх торгових потоків продукції приладобудування з РФ на інші ринки збуту з метою зниження ризиків для вітчизняної промисловості та налагодження нових напрямків збуту продукції. У таблиці 2.3 наведено можливості переорієнтації напрямків експорту продукції приладобудування.

Таблиця 2.3

Оцінка можливостей переорієнтації напрямків українського експорту продукції приладобудування

Товарні групи	Обсяг експорту у 2013 р. (млн. дол.)*	Перспективні напрямки експорту	Потенціал компенсацій експортних поставок (%)	Основні експортні товари (коментар)
Механічне обладнання і техніка, комп'ютери	2552,0	Китай Індія, Іран, країни СНД і ЄС	15	Реактивні двигуни, газові турбіни, насоси, обладнання для гірничої промисловості
Електричні машини та обладнання	1238,0	Країни ЄС та Азійсько-Тихоокеанського регіону	10	Кабельна продукція, телеапаратура, електрообладнання

Примітка: [154]

Зростання експорту промислової продукції в країни Європи зумовлено підтримкою України Європейським Союзом (ЄС), який скасував мита на 95 % товарів з України. Для більшості приладобудівних підприємств даний факт зумовлює проведення модернізації обладнання та впровадження прогресивніших технологій в середньотерміновій перспективі.

Для виходу на зовнішні ринки збуту продукції підприємству першочергово необхідно визначити, які потреби є у споживача, які

характеристики товару для споживача є найважливішими, чи достатнім є рівень якості товарів, які виробляє підприємство. Після визначення конкурентоспроможності товару за якісними та ціновими ознаками, підприємство оцінює власну маркетингову діяльність. Важливо врахувати гарантійні зобов'язання підприємства, наявність сервісного обслуговування, умови оплати, імідж підприємства.

Наступним кроком є визначення рентабельності продажів продукції приладобудування. Часто низькі рентабельність і ринкова доля є наслідком не так низької конкурентоспроможності продукції, як невмілого просування своєї продукції, неефективних методів реклами, соціально пасивного ведення бізнесу. За таких обставин впровадження ефективного механізму управління СВД на підприємствах стає першочерговим завданням. Вирішення соціальних проблем лежить у напрямку багатокритеріальної задачі становлення соціально відповідального бізнесу.

Таким чином, забезпечення конкурентоспроможності реалізується на мега-, макро-, мезо- та мікрорівнях завдяки взаємодії різних факторів, зокрема, феномену соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність підприємств приладобудування займає нішу підтримки балансу інтересів бізнесу, суспільства і держави для соціально справедливішого розподілу благ та зниження соціально-політичної напруги в суспільстві.

Зазначимо, що оцінювання середовища повинно носити двосторонній характер: не тільки середовище здійснює вплив на підприємство, але й підприємство, зокрема СВД підприємства, яку ми розглядаємо, впливає на своє середовище функціонування. Тож для виявлення взаємозв'язків СВД підприємств та його середовища варто ідентифікувати вплив соціальної відповідальності підприємств приладобудування, які є складовими економіки регіону та держави, на економічні процеси машинобудівної промисловості України та загальний економічний розвиток держави (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Критерії впливу СВД підприємств приладобудування на зовнішнє середовище

№ з/п	Вимірник впливу	Характер впливу
1	За рівнем вираженості результатів соціальних дій приладобудівного підприємств	- прямий вплив (показники економічної ефективності: рівень прибутковості і ринкова вартість бізнесу); - опосередкований вплив (загальносуспільний і загальнолюдський ефект від соціально активної поведінки, що виражається результатом на протязі певного часу)
2	За наслідками СВД підприємств	- розвиток соціальної інфраструктури; - залучення і працевлаштування висококваліфікованих працівників; - розвиток освіти й охорони здоров'я
3	За осередком прояву наслідків	- зовнішні; - внутрішні
4	За сферами прояву СВД	- корпоративне управління; - трудові відносини; - екологія; - соціальне інвестування; - взаємодія з суспільством; - спонсорство і благодійність
5	За характером дії	- каталізуючі (рушійні) виміри (нарощення масштабів та якості інвестиційних потоків, покращення інвестиційного клімату та нарощення інноваційного потенціалу галузі, розширення інтеграційних зв'язків); - стримуючі виміри (оптимізація соціальних ризиків, зменшення негативних суспільних та соціальних явищ)
6	За формою власності підприємства	- державні приладобудівні підприємства (реалізація планових державних програм із відповідним фінансуванням); - приватні приладобудівні підприємства (СВД – вибір власника, що залежить від низки факторів)
7	За джерелами фінансування	- за рахунок власних надходжень бізнесу; - державне фінансування; - благодійна діяльність
8	За структурою впливу	- індивідуальні; - колективні
9	За масштабом впливу	- глобальні (збереження навколишнього середовища); - загальнодержавні (державні програми соціального розвитку, розвитку природно-ресурсного потенціалу, трудових ресурсів, ринку праці); - регіональні (підняття рівня життя в депресивних районах, розвиток інфраструктури, покращення привабливості економічної зони); - локальні (вирішення проблем громади, території присутності підприємства тощо)

Примітка: авторська розробка

Проблема успішного функціонування приладобудівних підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках є складною і комплексною. Приладобудування залишається дуже вразливим до кон'юнктурних коливань ринку. Враховуючи важливу роль приладобудівної галузі України для промисловості країни визначено основні завдання її розвитку:

- впровадження ресурсозберігаючих технологій;
- збільшення експортного потенціалу продукції;
- розширення ринків збуту існуючої продукції;
- зменшення собівартості продукції;
- пошук джерел інвестиційних ресурсів;
- зміна географічних напрямків зовнішньої торгівлі, насамперед – орієнтація на європейський ринок;
- створення нових (перебудова існуючих) підприємств із завершеним виробничим циклом;
- поширення СВД для підвищення конкурентоспроможності.

Цей комплекс завдань є базою формування сучасної парадигми розвитку приладобудування України, побудови нової індустрії – енергоефективної та інноваційної, очолювати яку має СВД [154].

Вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на стратегію СВД підприємств приладобудування полягає у формуванні системи обмежень, які корегують множину можливих соціальних ініціатив підприємств.

Соціальна відповідальність підприємств приладобудування, як і власне всіх напрямів соціально відповідального бізнесу, базується на постійному двосторонньому інформаційному зв'язку між суб'єктом соціальної відповідальності (підприємством, яке добровільно несе певну соціальну нішу) та об'єктами відповідальності (зацікавленими сторонами, перед якими суб'єкт має соціальні зобов'язання). При цьому суб'єкт господарювання у своїй діяльності піддається впливу факторів зовнішнього середовища, які

можна ідентифікувати, оскільки вони пов'язані з конкретними особами чи групами осіб, їх потребами та правами [73].

Для окреслення умов подальшого стійкого розвитку галузі приладобудування постає необхідність аналізу управління СВД. Метою дисертаційного дослідження є удосконалення механізму управління СВД підприємств приладобудування. З огляду на це, для проведення аналізу нами були обрані українські приладобудівні підприємства з різними формами власності, розміром та географічним розташуванням. Зокрема: ПАТ «Барський машзавод», ТОВ Завод «Ремпобуттехніка», ДНВП «Об'єднання Комунар», ТзОВ «Енерго-Спецмаш», ПАТ НВО «Термоприлад». Обрані підприємства позиціонують себе як соціально відповідальні учасники ринкових відносин, а їхні керівники та управлінці відкриті до співпраці, готові оперативно надати повну і достовірну інформацію про функціонування своїх підприємств.

Наведемо коротку характеристику обраних об'єктів дослідження.

1. ПАТ «Барський машзавод» (м. Бар, Барський р-н, Вінницька обл.) – технологічне обладнання для харчової промисловості, а також газових, електричних та твердопаливних котлів; будівництво, реконструкція опалювальних пунктів; виконання монтажних робіт.

2. ПАТ НВО «Термоприлад» (м. Львів) – виготовлення і розробка засобів вимірювання, контролю, регулювання, сигналізації температури та їх методологічного і метрологічного забезпечення.

3. ТзОВ «Енерго-Спецмаш» (м. Калуш, Івано-Франківська обл.) – обладнання для промислової автоматизації, створення комплексних рішень систем керування технологічними процесами, систем газового аналізу.

4. ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» (м. Тернопіль) – розробка систем електроживлення постійного і змінного струму для різної апаратури (побутової, промислової); вузли або системи живлення по ТЗ замовника; ручний монтаж і регулювання радіоелектронної апаратури; установка,

гарантійне і післягарантійне обслуговування свого устаткування, виготовлення друкованих плат.

3. ДНВП «Об'єднання Комунар» (м. Харків) – прилади бортової та наземної апаратури систем керування та контролю космічних комплексів і об'єктів, універсального зварювального обладнання, телевізорів, електронних лічильників.

Вибір підприємств зумовлений тим, що всебічний аналіз механізму управління СВД підприємств приладобудування передбачає врахування таких факторів, як розмір підприємств, організаційно-правова форма господарювання, місце розташування об'єктів. Визначення впливу зазначених факторів поряд з іншими чинниками СВД дозволить нам здійснити якісний аналіз механізму управління СВД.

Обраним для аналізу підприємствам приладобудування властива соціально відповідальна поведінка, яка проявляється у забезпеченні покупців високоякісними товарами і послугами, організації робочих місць, забезпеченні безпеки на робочому місці, гнучкій ціновій політиці, екологічній безпеці тощо. Керівники переважно малих підприємств, які вважають соціальну відповідальність елементом корпоративної культури, який стосується тільки їхнього підприємства, не здійснюють заходів щодо формування організаційно-інституційного забезпечення механізму управління СВД. На великих підприємствах приладобудування, які чітко усвідомлюють всі переваги соціально відповідальної поведінки, спостерігаємо добре налагоджені функції по формуванню і реалізації соціальних заходів і бізнес проектів соціального спрямування, об'єднаних методологією, організацією, технологією та забезпеченням управління.

Оцінку практики управління СВД підприємств приладобудування доцільно здійснювати, опираючись на розроблену концептуальну модель механізму управління СВД підприємств приладобудування, наведену на рисунку 2.3.

Рис. 2.3. Концептуальна модель механізму управління СВД підприємств приладобудування

Примітка: авторська розробка

При оцінці практики управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування досліджуваних підприємств виходитимемо з того, що СВД здійснюється у різних напрямках. За результатами дослідження підприємств приладобудування визначено 4 основні блоки СВД: фінансово-економічна відповідальність, відносини з зацікавленими сторонами (в т.ч. кадрова відповідальність), інформаційна відповідальність, екологічна відповідальність.

Забезпечення реалізації завдань механізму управління СВД здійснюється методами планування, організаційними, мотиваційними методами та методами контролю, які описані нами у пункті 1.3.

Запропонована концептуальна модель механізму управління СВД підприємств приладобудування окрім вимірників функціонування підприємств та вимірників СВД відображає критерії якісної оцінки СВД, що є не тільки формальними критеріями, завдяки яким оцінюється соціальна відповідальність. Мова йде про «змістові» критерії, що відображають управлінську функцію. На основі якісних критеріїв СВД приймаються відповідні управлінські рішення, спрямовані на підвищення рівня керованості механізмом СВД для реалізації соціальних цілей підприємства.

2.2. Аналіз практики соціально відповідальної діяльності підприємств приладобудування

Проаналізуємо особливості управління та стан СВД обраних підприємств приладобудування за запропонованою концептуальною моделлю механізму управління СВД підприємств приладобудування (рис. 2.3.)

Першою складовою СВД підприємств приладобудування, яка підлягає аналізу, є фінансово-економічна відповідальність, оскільки ефективне управління фінансовими ресурсами є базовим принципом соціальної відповідальності менеджменту. Фінансово-економічні показники підприємства слугують інформаційною базою для висвітлення взаємозв'язків

між СВД приладобудівного підприємства і вимірниками господарської діяльності підприємства. Соціальна відповідальність підприємств приладобудування як економічна категорія виражена у системі конкретних показників і вартісних вимірювань. Сутність, характеристика та нормативні значення ключових економічних показників відображені в додатку А.

Для аналізу фінансово-економічна відповідальність значення ключових показників досліджуваних підприємств відображено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

**Показники рівня фінансово-економічної СВД підприємств
приладобудування у 2012-2016рр.**

№ з/п	Показники	Рік				
		2012	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7
ПАТ «Барський машзавод»						
1	Фондомісткість	0,45	0,53	0,26	0,21	0,33
2	Фондоозброєність	167,41	156,52	220,88	280,83	315,44
3	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,73	0,73	0,74	0,76	0,79
4	Фондовіддача	2,21	1,87	3,88	4,67	3,05
5	Рентабельність основних засобів	1,32	0,57	3,73	6,63	3,12
6	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	1952	877	3695	6839	5266
7	Коефіцієнт покриття	4,06	4,31	6,41	8,50	4,62
8	Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,20	1,34	1,99	1,66	1,83
9	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,07	0,31	0,12	0,68	0,77
10	Чистий оборотний капітал, тис. грн.	29096	29380	33434	41083	46355
11	Коефіцієнт платоспроможності	0,81	0,82	0,88	0,90	0,82
12	Коефіцієнт фінансування	0,24	0,22	0,14	0,11	0,23
13	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними запасами	0,75	0,77	0,84	0,88	0,78
14	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,73	0,72	0,75	0,80	0,82
15	Коефіцієнт маневреності власних засобів	0,73	0,72	0,75	0,80	0,82
16	Рентабельність активів	0,96	0,44	1,85	3,19	2,09
17	Рентабельність власного капіталу	1,26	0,55	2,17	3,58	2,45
18	Рентабельність діяльності	2,39	1,22	3,85	5,68	4,09
19	Рентабельність продукції	65,44	83,76	90,91	57,32	5,34
ПАТ НВО «Термоприлад»						
1	Фондомісткість	0,74	0,62	0,56	0,49	0,35
2	Фондоозброєність	32,97	43,42	50,77	61,80	101,29
3	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,52	0,54	0,56	0,55	0,53
4	Фондовіддача	1,35	1,62	1,79	2,03	2,87

продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7
5	Рентабельність основних засобів	2,80	4,08	3,25	0,46	25,70
6	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	1334	2007	1609	240	14804
7	Коефіцієнт покриття	1,72	2,39	2,59	5,81	12,01
8	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,49	1,28	0,93	2,78	5,29
9	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,06	0,06	0,03	1,32	1,23
10	Чистий оборотний капітал, тис. грн.	2198	3759	5660	19288	15297
11	Коефіцієнт платоспроможності	0,73	0,78	0,76	0,86	0,94
12	Коефіцієнт фінансування	0,38	0,28	0,32	0,16	0,06
13	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними запасами	0,42	0,58	0,61	0,83	0,92
14	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,27	0,39	0,50	0,75	0,67
15	Коефіцієнт маневреності власних засобів	0,27	0,39	0,51	0,75	0,67
16	Рентабельність активів	3,14	4,29	2,98	0,27	13,73
17	Рентабельність власного капіталу	4,19	5,68	3,88	0,33	15,26
18	Рентабельність діяльності	8,31	10,09	7,29	0,91	35,82
19	Рентабельність продукції	51,27	-3,59	-4,73	7,88	-27,47
ТЗОВ «Енерго-Спецмаш»						
1	Фондомісткість	22,11	0,30	0,12	0,24	0,13
2	Фондоозброєність	1,46	128,10	373,14	246,71	858,2
3	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,15	0,23	0,30	0,35	0,43
4	Фондовіддача	0,05	3,30	8,31	4,25	7,67
5	Рентабельність основних засобів	-0,43	7,27	17,32	19,41	51,30
6	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	-5,6	101,7	248,7	315,8	918,3
7	Коефіцієнт покриття	1,65	1,37	1,18	1,14	1,26
8	Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,12	1,02	0,68	0,91	0,94
9	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,03	0,00	0,00	0,00	0,03
10	Чистий оборотний капітал, тис. грн.	125,7	212,9	359,9	390,0	1103,1
11	Коефіцієнт платоспроможності	0,68	0,46	0,24	0,20	0,25
12	Коефіцієнт фінансування	0,47	1,16	3,10	4,09	3,08
13	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними запасами	0,39	0,27	0,15	0,12	0,21
14	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,30	0,43	0,57	0,57	0,81
15	Коефіцієнт маневреності власних засобів	0,30	0,43	0,57	0,57	0,81
16	Рентабельність активів	-0,31	3,05	3,40	2,59	5,07
17	Рентабельність власного капіталу	-0,39	5,62	11,05	11,95	22,39
18	Рентабельність діяльності	-38,36	8,82	8,33	18,29	26,75
19	Рентабельність продукції	-55,32	24,53	-0,38	51,81	29,86

продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7
ТОВ Завод «Ремпобуттехніка»						
1	Фондомісткість	0,27	0,26	0,11	0,08	0,10
2	Фондоозброєність	42,94	75,16	198,59	459,93	494,42
3	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,13	0,20	0,36	0,47	0,57
4	Фондовіддача	3,69	3,80	8,83	12,97	9,82
5	Рентабельність основних засобів	20,19	-0,62	8,29	0,53	0,13
6	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	2394	-133	2333	189	52
7	Коефіцієнт покриття	0,94	0,90	1,02	1,12	1,08
8	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,35	0,33	0,35	0,44	0,51
9	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,03	0,01	0,04	0,00
10	Чистий оборотний капітал, тис. грн.	-404,0	-1964,0	549, 0	4356,0	4239,0
11	Коефіцієнт платоспроможності	0,26	0,12	0,16	0,19	0,14
12	Коефіцієнт фінансування	2,86	7,39	5,39	4,28	6,31
13	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними запасами	-0,06	-0,11	0,02	0,11	0,07
14	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	-0,14	-0,72	0,10	0,50	0,48
15	Коефіцієнт маневреності власних засобів	-0,48	-0,72	0,01	0,41	0,48
16	Рентабельність активів	10,37	-0,20	2,05	0,12	0,02
17	Рентабельність власного капіталу	36,02	-1,19	14,49	0,67	0,15
18	Рентабельність діяльності	21,87	-0,65	3,75	0,16	0,05
19	Рентабельність продукції	135,41	2,39	8,14	10,80	6,94
ДНВП «Об'єднання Комунар»						
1	Фондомісткість	0,96	0,90	1,26	1,52	1,55
2	Фондоозброєність	142,04	157,87	135,29	139,95	157,13
3	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,70	0,72	0,71	0,74	0,75
4	Фондовіддача	1,05	1,11	0,79	0,66	0,64
5	Рентабельність основних засобів	0,04	0,04	1,04	0,04	-1,59
6	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	559	596	15632	658	-25021
7	Коефіцієнт покриття	1,63	1,96	2,25	1,97	2,14
8	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,51	0,65	0,75	0,11	-0,03
9	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,14	0,20	0,34	0,33	0,18
10	Чистий оборотний капітал, тис. грн.	116550	120193	143106	147115	125456
11	Коефіцієнт платоспроможності	0,56	0,65	0,70	0,63	0,68
12	Коефіцієнт фінансування	0,79	0,54	0,43	0,59	0,48
13	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними запасами	0,39	0,49	0,55	0,49	0,53
14	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,50	0,51	0,54	0,57	0,54
15	Коефіцієнт маневреності власних	0,52	0,54	0,55	0,58	0,55

продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7
	засобів					
16	Рентабельність активів	0,03	0,04	1,06	0,04	-1,67
17	Рентабельність власного капіталу	0,06	0,06	1,57	0,06	-2,56
18	Рентабельність діяльності	0,15	0,15	5,23	0,26	-9,88
19	Рентабельність продукції	28,47	16,91	-182,76	-154,09	46,83

Примітка: сформовано автором на основі фінансової звітності об'єктів аналізу – форми 1, форми 2 (Додаток Б)

Найперше, вважаємо за необхідне проаналізувати майновий стан підприємств приладобудування. Для забезпечення ефективної діяльності підприємства необхідним є цілеспрямоване формування його активів. Майновий стан напряму впливає на забезпечення операційного циклу, а доцільність та правильність вкладання коштів у активи є показником економічної соціальної відповідальності. За даними балансів підприємств розрахований коефіцієнт зносу основних засобів. Значення показника погіршується протягом аналізованого періоду в усіх аналізованих підприємствах, це означає погіршення технічного стану основних засобів. Незадовільний технічний стан та динаміка основних засобів є показниками нецільового використання амортизаційних відрахувань або намірів власників зменшити виробничі потужності. Найкраще технічне забезпечення спостерігаємо на ТОВ Заводі «Ремпобуттехніка». Майновий стан підприємства був задовільним до 2016 р., у якому коефіцієнт зносу основних засобів перетнув нормативне значення і склав 0,57. Задовільним є також майновий стан ПАТ НВО «Термоприлад».

Найвищу частку прибутку, отриманого за рік від вартості основних засобів ПАТ «Барський машзавод» отримало у 2015 р. (6,63). При цьому, протягом 2012-2016 рр. не відбувалося оновлення основних засобів.

За даними балансу ТзОВ «Енерго-Спецмаш» абсолютне відхилення показника фондомісткості у 2016 р. від 2012 р. склало -21,98, а показник фондівдачі зазнає значних коливань, а отже питання покращення

майнового стану підприємства потребує негайних управлінських рішень. Показник рентабельності основних засобів вказаного підприємства протягом 2012-2016 рр. зростає, досягнувши найвищої позначки 51,3 %. Протилежна динаміка показника рентабельності на ТОВ Заводі «Ремпобуттехніка», на якому найнище показник рентабельності основних засобів опустився у 2016 р. (0,13 %). Відзначимо, що у 2016 р. також змінилася позитивна тенденція фондовіддачі на спад показника на 24 % порівняно з попереднім роком.

Критична ситуація з показниками майнового стану спостерігається на ДНВП «Об'єднання Комунар», тому для економічної безпеки підприємства повинні прийматися відповідні рішення щодо виділення коштів на технічне переоснащення та оновлення основних засобів. Показник фондоозброєності аналізованих підприємств має загалом позитивну динаміку.

Здійснення СВД передбачає понесення підприємством витрат. Залежно від того, які соціально відповідальні ініціативи реалізуються, підприємство здійснює різні витрати. Ю. Ю. Чебан виділяє такі види соціальних витрат: партнерські, екологічні, кадрові, податкові, соціально-орієнтовані, інноваційні, інформаційні, науково-освітні, мотиваційні. Зазначені витрати відрізняються від інших витрат відсутністю чіткої законодавчої регламентації, оскільки майже всі вони є добровільними (додатковими) за класифікацією О. І. Пацули [149, с. 75]. У списку обов'язкових витрат, пов'язаних із здійсненням СВД, фігурують обов'язкові соціальні виплати працівникам, внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, витрати на удосконалення умов і охорону праці. Вищезазначене актуалізує аналіз фінансових результатів діяльності підприємств приладобудування.

ПАТ «Барський машзавод», ПАТ НВО «Термоприлад» та ТзОВ «Енерго-Спецмаш» протягом аналізованого періоду були прибутковими; ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» протягом аналізованого періоду було збитковим тільки у 2013 р., однак спостерігається негативна

тенденція до зменшення суми чистого прибутку. ДНВП «Об'єднання Комунар» протягом аналізованого періоду залишалося прибутковим, проте у 2016 р. зазнало збитків на суму 25021 тис. грн. Отже, загалом фінансові результати підприємств дозволяють здійснювати соціальні ініціативи. Серйозне, плановане і прогнозоване застосування соціальної відповідальності компанією дозволяє не тільки «перекрити» витрати на здійснені соціальні проекти, а й отримати корпоративну соціальну вигоду.

Кількісне оцінювання ліквідності ПАТ «Барський машзавод» виявило занадто високе значення коефіцієнта покриття, що викликає сумніви щодо ефективності використання оборотних активів. Найвищим показник – у 2015 р. – 8,5. Таке значення може характеризувати уповільнення руху коштів, вкладених у запаси. Загалом, показники ліквідності є достатніми, тобто платоспроможність підприємства висока.

Платоспроможність ТзОВ «Енерго-Спецмаш» є низькою. Коефіцієнт швидкої ліквідності балансує на нижній межі нормативного значення, а у 2014 р. знижується до 0,68. Коефіцієнт абсолютної ліквідності є недостатнім у 2012 та 2016 рр., а у 2013-2015 рр., за даними балансів, абсолютно ліквідних активів товариство не мало. Отже, забезпечення задовільної ліквідності на ТзОВ «Енерго-Спецмаш» потребує додаткових управлінських зусиль, адже низька здатність вчасно розраховуватися з боргами значно знижує конкурентоздатність підприємства та закладає негативне враження перед зацікавленими сторонами.

Незважаючи на свою прибутковість, показники ліквідності ТОВ Заводу «Ремпобуттехніки» є незадовільними. При цьому завданням управління є виявлення причин низької ліквідності, наприклад, великі виплати власникам чи ненадійні дебітори.

Дані коефіцієнта покриття ДНВП «Об'єднання Комунар» вказують на задовільну структуру балансу, однак, коефіцієнт швидкої ліквідності вказує на недостатню кількість оборотних активів високої ліквідності. Показники ліквідності ПАТ НВО «Термоприлад» вказують на здатність підприємства

вчасно розраховуватися з боргами, спостерігаємо покращення ліквідності у 2015-2016 роках, пов'язане з обґрунтованими управлінськими рішеннями. Отже, задовільний стан ліквідності спостерігається тільки на ПАТ «Барський машзавод» і забезпечується обґрунтованими фінансово-економічними рішеннями.

Зазначимо, що у розпорядженні підприємств протягом 5 років після розрахунків за короткостроковими зобов'язаннями переважно залишалися оборотні кошти, що є позитивною характеристикою економічної соціальної відповідальності.

Показники платоспроможності (фінансової стійкості) ПАТ «Барський машзавод» свідчать про високу маневреність робочого капіталу з тенденцією до зростання. Відзначимо, що здатність покривати обсяг запасів за рахунок власних коштів свідчить про хороші перспективи розвитку ПАТ «Барський машзавод».

Показник маневреності власних засобів ПАТ «Барський машзавод» та ТзОВ «Енерго-Спецмаш» вказує на достатню гнучкість у використанні власного капіталу. Разом з тим, прослідковуємо зниження здатності компанії відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо- і довгостроковій перспективі починаючи з 2013 р. Підвищення рівня фінансових ризиків для товариства «Енерго-Спецмаш» протягом останніх років має бути у центрі уваги керівництва.

Проаналізувавши показники платоспроможності ДНВП «Об'єднання Комунар» та ПАТ НВО «Термоприлад», можемо стверджувати про їх достатню фінансову стійкість, на відміну від ТОВ Заводу «Ремпобуттехніка». Коефіцієнт фінансування ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» розкриває критичний стан фінансової стійкості підприємства: на 1 грн. вкладених в активи власних коштів у 2016 р. залучено 6,31 грн. позикових коштів. Розраховані показники фінансової стійкості переважно нижчі за нормативні значення. Підприємство залежить від позикового капіталу і є фінансово

нестійким, а отже, непривабливим для потенційних інвесторів та партнерів по бізнесу.

Відомо, що на короткострокову ліквідність або платоспроможність підприємства впливає його здатність генерувати прибуток, тому доцільним вважаємо проаналізувати показники рентабельності підприємств, оскільки на їх основі приймаються управлінські рішення при визначенні прибутку, поточних витрат тощо.

Найвищий рівень економічної рентабельності на ПАТ «Барський машзавод» припав на 2015 р. (3,19). Рівень прибутковості власного капіталу (показник інвестиційної привабливості підприємства) найвищий теж у 2015 р. Рентабельність діяльності підприємства зростала у 2014 та 2015 рр., тому можемо зробити висновок, що протягом цього періоду ефективність господарської діяльності підприємства була високою.

Найвищий показник рентабельності активів ТЗОВ «Енерго-Спецмаш» припав на 2016 р. (5,07). Зазначимо, що показник був від'ємним у 2012 р. Спостерігається чітка позитивна зміна рівня прибутковості власного капіталу. Підвищення віддачі на вкладений власний капітал свідчить про ефективний бізнес-план підприємства, а отже, про економічну відповідальність. Коефіцієнт рентабельності продукції сильно варіює в різних періодах, має від'ємні значення у 2012 та 2014 рр., що ставить під сумнів ефективність реалізації продукції ТЗОВ «Енерго-Спецмаш».

Показники рентабельності ТОВ Заводу «Ремпобуттехніка» засвідчили високу варіація показника фінансової рентабельності протягом аналізованого періоду, викликану коливанням розміру прибутку. Інші показники рентабельності вказують на низьку ефективність господарської діяльності підприємства.

ПАТ НВО «Термоприлад» характеризується позитивними показниками рентабельності, починаючи з 2013 року, однак, значні коливання рентабельності продукції та від'ємні значення даного показника у 2012 та 2014 рр. ставлять під сумнів ефективність реалізації продукції.

На ДНВП «Об'єднання Комунар» показники рентабельності були задовільними до 2014 р., після чого спостерігаємо негативну тенденцію до зменшення рентабельності. Таким чином, задовільні показники рентабельності спостерігаємо тільки на ПАТ «Барський машзавод».

Трансформація соціально-економічних зв'язків підприємств приладобудування відбивається безпосередньо на структурі економічних відносин, і в першу чергу вбачається у показниках ділової активності підприємств, а саме у співвідношенні дебіторської та кредиторської заборгованості та прискоренні руху розрахунків із контрагентами. У таблиці 2.5 наведені показники ділової активності, розраховані за алгоритмом, вказаним у додатку А.

Таблиця 2.6

**Показники економічних відносин із контрагентами
приладобудівних підприємств у 2012-2016 рр.**

№ з/п	Показник	Рік				
		2012	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7
ПАТ «Барський машзавод»						
1	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,89	1,73	2,84	4,71	2,96
2	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	2,28	1,80	2,36	2,77	2,68
3	Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	160	202	155	132	136
4	Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	193	211	129	78	123
5	Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	1,06	0,92	0,69	0,49	0,76
ПАТ НВО «Термоприлад»						
1	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,19	1,45	1,51	1,47	2,08
2	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,27	2,33	2,63	1,74	1,69
3	Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	112	157	139	210	216
4	Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	306	252	242	248	176
5	Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	2,16	1,23	1,37	1,00	0,44

продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	6	7
ТзОВ «Енерго-Спецмаш»						
1	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,02	0,57	0,51	0,14	0,13
2	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,04	0,82	0,68	0,23	0,32
3	Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	9775	447	535	1610	1155
4	Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	15874	643	712	2639	2843
5	Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	1,05	1,02	1,06	1,21	1,29
ТОВ Завод «Ремпобуттехніка»						
1	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,99	0,36	0,58	0,83	0,51
2	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,32	1,82	4,67	3,62	1,21
3	Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	110	200	78	101	302
4	Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	369	1026	631	440	713
5	Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	3,43	4,62	7,23	4,02	2,23
ДНВП «Об'єднання Комунар»						
1	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,68	0,87	0,86	0,53	0,46
2	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,51	1,74	1,50	1,48	1,62
3	Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	241	210	244	247	225
4	Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	539	417	427	682	791
5	Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	1,81	1,65	1,09	1,80	2,57

Примітка: сформовано автором на основі фінансової звітності об'єктів аналізу – форми 1, форми 2 (Додаток Б)

За даними таблиці 2.6 коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ПАТ НВО «Термоприлад» зріс протягом аналізованого періоду вдвічі, однак, значно зріс також строк погашення кредиторської заборгованості, що є негативним явищем для підприємства. Негативною є також спадна динаміка коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ПАТ «Барський машзавод» зріс протягом аналізованого періоду. Зміни відбулися на фоні

зменшення тривалості оборотності кредиторської заборгованості з 193 до 123 днів. Така тенденція є позитивною для товариства. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості ПАТ «Барський машзавод» вказує, що кошти, вкладені в розрахунки, за рік оберталися в середньому 2,4 рази, а період оборотності дебіторської заборгованості за цей період знизився, що свідчить про активізацію роботи керівництва з контрагентами – дебіторами. Однак, дебіторська заборгованість погашається повільніше за кредиторську, а коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості починаючи з 2013 р. менше одиниці.

Строки погашення кредиторської заборгованості ТзОВ «Енерго-Спецмаш» довші за строки погашення дебіторської заборгованості, а коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості в середньому 1,13. Надання покупцям товарного кредиту є одним з важливих інструментів стимулювання збуту на ТзОВ «Енерго-Спецмаш». Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості низький – в середньому 0,4 обороти за рік протягом аналізованого періоду і, відповідно, великі терміни погашення дебіторської заборгованості. Поряд з цим, спостерігається позитивна тенденція до зростання показника (на 0,28 оборота).

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» знижується. Негативним є також зростання майже удвічі строку погашення кредиторської заборгованості. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості теж знизився, а строк погашення дебіторської заборгованості зріс у 2,7 рази у 2016 р. Дебіторська заборгованість погашається значно швидше, що дає заводу можливість швидше погашати кредиторську заборгованість, і тим самим покращувати рівень соціальної відповідальності перед постачальниками, фінорганами, підрядчиками, працівниками, органами соцстрахування.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ДНВП «Об'єднання Комунар» не зазнавав значних коливань протягом аналізованого періоду (в середньому 0,68). Значно зріс строк погашення

кредиторської заборгованості – на 252 дні, що є негативною динамікою для підприємства. Однак, дебіторська заборгованість погашається значно швидше і підприємство має змогу скоротити тривалість операційного циклу. Середній коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості – 1,6 обороти на рік.

У рамках налагодження діалогу із зовнішніми стейкхолдерами підприємствами приладобудування здійснюються соціальні проекти. Розширення зв'язків із громадськістю сприймається підприємством як добровільне соціальне зобов'язання. Виконання останнього відбувається на основі реалізації ініціатив, які мають пряме відношення до сфери охорони здоров'я, освіти, культури. Виклики сучасності звертають увагу підприємств на проблеми громад, зокрема, на розвиток соціально значущої інфраструктури, розвиток бізнес-середовища та підвищення активності громад, роботу з незахищеними верствами населення. Свій внесок підприємство приладобудування може зробити також у сферу освіти. Зважаючи на актуалізацію політехнічної освіти в Україні, підприємствам приладобудування варто підтримати проведення олімпіад із політехнічної освіти, запроваджувати можливо і невеликі, проте власні освітні ініціативи.

Розрізняють соціальні програми, що розроблені підприємством (власні), у співпраці з місцевими, регіональними чи органами державного управління, а також громадськими та професійними об'єднаннями, ЗМІ. У будь-якому випадку, соціальні ініціативи потребують різноманітних ресурсів та постійного управління. Соціальні проекти розвитку територій діяльності підприємства вирішують нагальні проблеми та підвищують громадську активність людей.

Популярності серед підприємств приладобудування набуває етичне інвестування – процес відповідального здійснення капіталовкладень з ретельним відбором об'єкту інвестування, який інтегрує соціальні, екологічні та етичні міркування в процесі прийняття інвестиційного рішення [256].

Події, які відбуваються в Україні протягом останніх років, показали, що здатність громад до самоорганізації та творча активність громадян може врятувати країну від руйнування і надати імпульс до реформування. Значення підприємств приладобудування у забезпеченні стабільності та добробуту громади незмінно високе. У підприємця прищеплюється відчуття турботливого господаря свого місця проживання, своєї країни, відчуття відповідальності за своє власне життя та за свою країну [155].

Отже, пріоритетною умовою соціальної відповідальності бізнесу серед підприємств приладобудування є реалізація сумлінної ділової практики у відносинах із зацікавленими сторонами, а також вчасне виконання податкових зобов'язань, що впливає на формування дохідної частини бюджету та фінансування державних соціальних програм. Проведений аналіз не виявив впливу на відносини з контрагентами обраних підприємств таких факторів, як розмір підприємств, організаційно-правова форма господарювання, місце розташування об'єктів, тому робимо висновок, що показники відносин із зацікавленими сторонами у великій мірі залежать від ефективності системи управління та дотримання принципів соціальної відповідальності.

Важливою складовою СВД у відносинах із зацікавленими сторонами є соціальна відповідальність перед працівниками підприємства, що має багатоаспектний зміст. Приладобудування належить до галузей, де сформувався потужний склад якісних людських ресурсів. Рівень забезпеченості підприємств людськими ресурсами та їхнє раціональне використання визначає рівень внутрішньої соціальної відповідальності. Але негативні тенденції до зменшення економічно активного та зайнятого населення не оминули і машинобудівний комплекс України та галузь приладобудування зокрема. В результаті кількісної оцінки людських ресурсів підприємств приладобудування встановлено, що протягом 2012-2016 рр. середньорічна кількість найманих працівників скоротилася в середньому на 15 % (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Динаміка працюючих приладобудівних підприємств

Середня кількість найманих працівників на підприємстві	Кількість, осіб				Відхилення 2016 від 2013 року	
	2013	2014	2015	2016	Абсолютне, осіб	Відносне, %
ТзОВ «Енерго-Спецмаш»	9	9	8	6	-3	-33,33
ПАТ НВО «Термоприлад»	216	209	205	205	-11	-5,09
ТОВ Завод «Ремпобуттехніка»	187	236	259	215	28	14,97
ПАТ «Барський машзавод»	458	427	420	389	-69	-15,07
ДНВП «Об'єднання Комунар»	3284	2840	2363	2117	-1167	-35,54

Примітка: сформовано автором за даними об'єктів аналізу

Деталізований аналіз зміни середньорічної кількості найманих працівників у розрізі підприємств свідчить, що найбільшу частку персоналу втратило ДНВП «Об'єднання Комунар» – 35,5 %, середньооблікова кількість персоналу якого зменшилася протягом 2013-2016 рр. на 1167 працівників.

Протягом аналізованого періоду тільки на ТОВ Заводі «Ремпобуттехніка» збільшилася середня чисельність працівників (на 28 осіб).

Характеризуючи дані відзначимо, що передумовою високої продуктивності праці, ефективності виробництва та показником внутрішньої соціальної відповідальності є ефективне управління процесом руху кадрів для ефективного використання людських ресурсів. Важливим моментом вивчення руху кадрів є визначення його кількісних показників. Основні показники руху працівників приладобудівної галузі наведені у таблиці 2.8.

Показники руху працівників ТзОВ «Енерго-Спецмаш» у 2013 р. демонструють повне оновлення персоналу підприємства. У період 2014-2016 рр. рух кадрів незначний. Це підтверджує ефективність управлінського кадрового рішення у 2013 р., завдяки якому підприємство заклало фундамент якісного людського потенціалу.

Аналіз руху людських ресурсів ПАТ НВО «Термоприлад» виявив зменшення коефіцієнта загального обороту, а отже, підвищення стабільності кадрів. Коефіцієнт обороту зі звільнення зменшився майже на 29 % протягом

2013-2016 рр., а основною підставою для звільнення в аналізований період було власне бажання працівників.

Таблиця 2.8

Показники руху працівників приладобудівних підприємств

№ з/п	Показники	Кількість, осіб				Відхилення 2016 від 2013 року	
		2013	2014	2015	2016	Абсолютне	Відносне %
ТзОВ «Енерго-Спецмаш» (м. Івано-Франківськ)							
1	Прийнято працівників	9,0	1,0	1,0	1,0	-8	88,89
2	Вибуло працівників	12,0	1,0	2,0	2,0	-10	83,33
3	Коефіцієнт обороту з прийому	78,3	11,1	13,8	16,0	-62,3	79,56
4	Коефіцієнт обороту зі звільнення	104,4	11,1	27,6	32,0	-72,4	69,33
5	Коефіцієнт загального обороту	182,6	22,2	41,4	48,0	-134,6	73,71
ПАТ НВО «Термоприлад» (м. Львів)							
1	Прийнято працівників	53	44	28	24	-29,00	54,72
2	Вибуло працівників	68	40	26	41	-27,00	39,71
3	Коефіцієнт обороту з прийому	0,22	0,20	0,13	0,12	-0,10	46,57
4	Коефіцієнт обороту зі звільнення	0,29	0,18	0,12	0,21	-0,08	28,85
5	Коефіцієнт загального обороту	0,51	0,39	0,26	0,33	-0,19	36,61
ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» (м. Тернопіль)							
1	Прийнято працівників	156	193	138	104	-52	33,33
2	Вибуло працівників	94	99	180	204	110	-117,02
3	Коефіцієнт обороту з прийому	61,9	76,9	54,6	47,4	-14,5	23,46
4	Коефіцієнт обороту зі звільнення	37,3	39,4	71,2	92,9	55,6	-149,15
5	Коефіцієнт загального обороту	99,2	116,3	125,8	140,3	41,1	-41,44
ПАТ «Барський машинобудівний завод» (м. Вінниця)							
1	Прийнято працівників	63	67	54	38	-25	39,68
2	Вибуло працівників	81	80	66	63	-18	22,22
3	Коефіцієнт обороту з прийому	13,4	15,23	12,4	9,3	-4,1	30,66
4	Коефіцієнт обороту зі звільнення	17,2	18,2	15,2	15,4	-1,82	10,58
5	Коефіцієнт загального обороту	30,6	33,4	27,6	24,7	-5,93	19,36
ДНВП «Об'єднання Комунар» (м. Харків)							
1	Прийнято працівників	133	56	79	44	-89	66,92
2	Вибуло працівників	329	520	241	259	-70	21,28
3	Коефіцієнт обороту з прийому	5,10	2,40	4,11	2,57	-2,53	49,60
4	Коефіцієнт обороту зі звільнення	12,62	22,32	12,54	15,13	2,52	-19,94
5	Коефіцієнт загального обороту	17,72	24,73	16,64	17,70	-0,01	0,08

Примітка: сформовано автором за даними об'єктів аналізу

На ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» динаміка людських ресурсів дещо інша. У 2013 р. на підприємстві прийняли на роботу у 1.66 разів більше працівників, ніж було звільнено за цей період, а у 2014 р. – майже удвіча більше. Ситуація змінилася у 2015 р., коли коефіцієнт обороту зі звільнення збільшився на 32 %, а коефіцієнт обороту з прийому зменшився на 22,3 %. Зазначимо, що загальний оборот протягом 2013-2016 рр. зріс на 41 %.

Протягом аналізованого періоду на ПАТ «Барський машинобудівний завод» коефіцієнт обороту зі звільнення переважав над коефіцієнтом обороту з прийому в середньому в 1.3 рази, а загального обороту знизився на 19 %. Зменшення кількості працівників на 13 % може свідчити про складний фінансово-економічний стан підприємства.

Стійка динаміка до зменшення кількості працюючих спостерігалася і на ДНВП «Об'єднання Комунар». У 2013-2016 рр. було звільнено з роботи у 5,2 рази більше працівників, ніж прийнято на роботу. У кінці 2014 р. переважало скорочення штатів, що відображає тенденцію покращення трудової дисципліни, але також свідчить про складний фінансово-економічний стан підприємства.

В результаті кількісної оцінки людських ресурсів доведено, що негативні тенденції у сфері працевлаштування глибоко вкорінилися у галузь приладобудування.

Аналізуючи наступну складову СВД підприємств приладобудування – інформаційну відповідальність – відзначимо, що впровадження в практику українських приладобудівних підприємств соціального звітування знаходиться на етапі свого становлення, характеризується високим незадіяним потенціалом.

Підприємство приладобудування, яке позиціонує себе соціально відповідальним, впроваджує відкриту політику звітності з дотриманням прозорості діяльності на добровільних засадах. Завдяки інформації про власну діяльність формується імідж надійного успішного та відповідального підприємства.

Відсутність стандартизованих форм нефінансової звітності залишає питання порядку складання звіту та повноти відображення інформації вибором самого підприємства. Термін підготовки та складання нефінансової звітності не регламентуються. Поширеними у світі системами підготовки нефінансової звітності є система, запропонована Глобальним договором ООН, а також GRI, IR, міжнародних стандартів ISO 26000 та AA1000. Внутрішньою політикою визначається і рішенням керівника затверджується, якої системи буде притримуватися підприємство при розкритті нефінансової інформації. Формат соціального звіту може бути і власний, адже до нього не висуваються конкретні вимоги і звіт не підлягає обов'язковій перевірці аудитора [45].

Згідно з практиками складання соціального звіту великими компаніями, які позиціонують себе соціально відповідальними, у звіті прийнято відображати інформацію у контексті сталого розвитку з розкриттям особливостей корпоративного управління і стану діалогу із зацікавленими сторонами. Невід'ємною частиною звіту є сфера соціально-трудова відносин. Показники, які відображають забезпечення кращих умов праці, безпеки праці, високої якості життя співробітників характеризують підприємство як цінного роботодавця. Прийнято також висвітлювати взаємовідносини компанії з місцевими громадами з описом програм та проектів, у яких брало участь підприємство. Часто в соціальних звітах зустрічаються відомості про вплив на екологічну обстановку з відзначенням позитивних зрушень [90].

Аналіз розкриття інформації про нефінансові аспекти діяльності на обраних об'єктах дослідження засвідчив, що підприємства не готують соціальної звітності. Однак, великі підприємства (зокрема, ПАТ «Барський машзавод» та ДНВП «Об'єднання Комунар») опубліковують інформацію про свою соціальну діяльність у новинах на своїх веб-сайтах [123;126;127], що надає можливість усім зацікавленим сторонам певною мірою ознайомитися з їхньою СВД. Очевидно, що такий рівень інформаційної відкритості

недостатньо задовольняє зацікавлених сторін, оскільки не висвітлює внутрішню складову СВД (умови праці, розвиток людського капіталу і т.д.) та лише фрагментарно висвітлює зовнішні прояви соціальної активності. Опрацьовані нами джерела інформації приладобудівних підприємств відображені у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Джерела інформації про приладобудівні підприємства

Джерела інформації	ПАТ «Барський машзавод»	ПАТ НВО «Термоприлад»	ТзОВ «Енерго-Спецмаш»	ТОВ Завод «Ремпобут-техніка»	ДНВП «Об'єднання Комунар»
У друкованих виданнях компанії, прес-релізах	+	+		+	+
Постійно поновлюваний сайт с новинами компанії	+	+	+		+
Висвітлення діяльності в професійних ЗМІ	+				+
прес конференції, зустрічі з громадськістю	+			+	+
Реклама	+	+	+	+	+
Центр зайнятості		+	+	+	+
Кількість джерел інформації	5	4	3	4	6

Примітка: сформовано автором на основі власних спостережень

Очевидно, що розкриття інформації більш властиво великим компаніям, якими є ДНВП «Об'єднання Комунар» та ПАТ «Барський машзавод». Підприємства частіше публікують прес-релізи, статті в засобах масової інформації, вміщують інформацію на своїх сайтах і навіть мають свої власні видання.

Варто зазначити, що рівень інформаційної відкритості щодо здійсненої СВД в повній мірі не відображає фактичну соціально відповідальну поведінку аналізованих об'єктів. Причиною цьому є два факти, які, на нашу думку, прямо пов'язані з моральними цінностями та переконаннями керівництва підприємств:

1. Часто підприємства ідентифікують себе соціально відповідальними без фактичного підтвердження здійснених ініціатив

2. Низка підприємств не оприлюднюють здійснені соціальні заходи, не декларують результати та не обліковують процес здійснення СВД.

Вважаємо, що вказані полярно різні причини викривлення інформації щодо стану СВД на підприємствах приладобудування зумовлені відсутністю чітких інструкцій та еталонів у створенні соціальної звітності та, перш за все, її необов'язковим характером.

Однією з складових соціальної відповідальності бізнесу є екологічна відповідальність. Особливого значення екологічні проблеми набувають у галузі приладобудування з приводу того, що технологічні процеси підприємств характеризуються високими показниками споживання матеріальних та енергетичних ресурсів. Екологічні проблеми галузі знаходяться у площині водокористування, споживання матеріальних ресурсів і забруднення атмосферного повітря [50].

Соціально відповідальні підприємства приладобудування приділяють значну увагу зменшенню негативного впливу своєї діяльності на довкілля.

Найпоширенішими ініціативами у сфері екологізації діяльності суб'єктів господарювання сфери приладобудування є:

- дотримання екологічного законодавства та нормативів;
- зниження енерго- та ресурсоемності виробництва;
- ощадливе виробництво й споживання;
- сприяння поліпшенню екологічної ситуації, умови проживання та якість життя населення;
- збільшення обсягів відходів, використаних або знешкоджених підприємством.

Спостерігається поступове поширення цінностей екологічної складової у системі соціально відповідальної діяльності вітчизняних підприємств приладобудування, насамперед, серед великих компаній. Зростає кількість підприємств, керівництво яких усвідомлює економічні стимули до усунення

негативних екологічних наслідків своєї діяльності та гостроту глобальної екологічної кризи [103, с. 174].

Екологічна складова соціально відповідальної поведінки – незмінна умова виходу вітчизняних підприємств на зовнішні ринки збуту продукції. Оскільки частина приладобудівної продукції є експортноорієнтованою, можна зробити висновок, що інтеграція приладобудівних підприємств у систему міжнародних відносин напряму залежить від виконання вимог до екологічної безпеки виробництва і від впливу діяльності підприємства на навколишнє природне середовище.

Вважаємо, що для роз'яснення соціально-екологічних проблем підприємств приладобудування доцільно визначити сучасний екологічний стан України та світові тенденції забезпечення техногенно-екологічної безпеки, адже визначення екологічних проблем діяльності підприємств приладобудування пов'язане з конфліктом глобальної екологічної кризи надійності екологічних систем та недосконалістю діючих механізмів підтримки екологічної безпеки підприємств.

Світова спільнота надає великого значення зниженню екодеструктивного впливу виробничої діяльності суб'єктів господарювання на довкілля.

Міжнародна організація по стандартизації розробила стандарти, які використовують підприємства у вирішенні екологічних питань – це стандарти ISO 14000 з екологічного менеджменту. Основним документом серії стандартів є ISO 14001 «Специфікація і керівництво по використанню систем екологічного менеджменту», що може використовуватися підприємствами усіх галузей, у тому числі галузі приладобудування.

Для України ця проблема є вкрай важливою, адже екологічна ситуація складна, а в деяких регіонах – критична, про що показово свідчить рейтинг України за індексом екологічної стійкості, розробленим Центром екологічного законодавства та політики Єльського університету (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Індекс екологічної стійкості довкілля у країнах світу в 2016 р. *

Рейтинг	Країна	Порівняння *	Рейтинг	Країна	Порівняння *
1	Фінляндія	↑	35	Білорусь	↑
2	Ісландія	↑	36	Нідерланди	↓
3	Швеція	↑	37	Вірменія	↑
4	Данія	↑	38	Польща	↑
5	Словенія	↑	39	Японія	↓
6	Іспанія	↑	40	Кіпр	↓
7	Португалія	↑	41	Бельгія	↓
8	Естонія	↑	42	Коста-Ріка	↑
9	Мальта	↑	43	Аргентина	↑
10	Франція	↑	44	Україна	↑
11	Нова Зеландія	↑	45	Куба	↑
12	Великобританія	↑	46	Бразилія	↑
13	Австралія	↑	47	Чорногорія	↓
14	Сінгапур	↑	48	Сербія	↑
15	Хорватія	↑	49	Ізраїль	↑

* Столпцець «Порівняння» визначає, чи країна працює краще чи гірше, ніж країни свого регіону.

Джерело: Environmental Performance Index, 2016 [250]

Україна у 2016 році зі 180 досліджуваних країн світу в рейтингу посіла 44 позицію, покращивши за 10 років свої результати на 25 % [250]. Індекс ефективності довкілля (EPI) ранжирує продуктивність країн світу за пріоритетними екологічними проблемам у двох сферах: охорона здоров'я і захист екосистеми. В межах цих двох цілей політики, національну ефективність оцінюється у дев'яти областях, що складаються з понад 20 показників. Так, при загальному 44 місці, Україна займає 130 позицію з 180 країн за критерієм «біорізноманіття та середовища проживання». Це свідчить про безвідповідальне ставлення до довкілля в Україні на всіх рівнях господарювання та управління; 144 – за показником забрудненості повітря діоксидом азоту, що впливає на здоров'я людей і характеризує якість повітря.

Про складну екологічну ситуацію також свідчить щорічне зростання витрат підприємств на сплату екологічного податку (Додаток В). На обраних для аналізу приладобудівних підприємствах джерелами викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря є технологічне обладнання й агрегати, що застосовуються у виробництві [93].

ДНВП «Об'єднання Комунар» сплачує збір по 23 позиціям небезпечних для навколишнього природного середовища речовин, викиди 11 з них мають тенденцію до зниження; ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» сплачує збір по 5 позиціям; ПАТ «Барський машинобудівний завод» – збір по 20 позиціям. Витрати підприємств на сплату екологічного податку залежать від кількості фактичних викидів забруднюючих речовин та ставки зборів на них і тому відрізняються по роках. Незмінною залишається тенденція до збільшення загальної суми сплаченого екологічного податку.

Аналіз засвідчив, що усім аналізованим приладобудівним підприємствам необхідна екологічна стратегія розвитку, яка буде базуватися на комплексній програмі реконструкції і модернізації виробництва з використанням нових екологічно чистих технологій.

Вагомим інструментом управління екологічною складовою СВД для ефективного впливу на стан довкілля є екологічний менеджмент. Соціально-економічні та соціально-психологічні мотиви гармонійної взаємодії суб'єкта господарювання з природою утверджують екологічний менеджмент невід'ємною частиною соціально відповідального управління підприємством.

Реалізація екологічної стратегії розвитку дозволить істотно знизити викиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище.

Загалом, практика управління СВД підприємств приладобудування засвідчує відсутність цілісності концепції соціальної відповідальності, недостатнє різноманіття апробованих практик СВД та орієнтацію СВД на найближче коло стейкхолдерів. При цьому спостерігається залежність соціальної відповідальності від масштабу підприємств: на аналізованих великих підприємствах СВД глибше вкорінюється у діяльність суб'єкта

господарювання.

Аналіз складу та структури соціальних ініціатив за період 2012-2016 рр. дозволив здійснити оцінку ступеня СВД підприємств приладобудування (таблиця 2.11).

Таблиця 2.11

**Оцінка ступеня СВД підприємств приладобудування
за період 2012-2016 рр.**

№ з/п	Блоки вимірників СВД	Кількість соціальних ініціатив	Витрати на соціальні дії, тис. грн.	Питома вага у % до соціальних витрат	Коефіцієнт соціальної активності
ПАТ «Барський машзавод»					
1	Фінансово-економічна відповідальність	12	153,0	0,1	0,2
2	Відносини з зацікавленими сторонами	21	102635,2	99,3	0,4
3	Інформаційна відповідальність	5	460,7	0,4	0,1
4	Екологічна відповідальність	15	67,7	0,1	0,3
5	Разом	53	103316,6	-	-
ПАТ НВО «Термоприлад»					
1	Фінансово-економічна відповідальність	9	1920,0	3,1	0,2
2	Відносини з зацікавленими сторонами	25	60139,0	96,4	0,6
3	Інформаційна відповідальність	4	318,0	0,5	0,1
4	Екологічна відповідальність	1	0	0	0,1
5	Разом	39	62377,0	-	-
ТЗОВ «Енерго-Спецмаш»					
1	Фінансово-економічна відповідальність	9	21,7	5,4	0,2
2	Відносини з зацікавленими сторонами	27	375,7	92,4	0,6
3	Інформаційна відповідальність	5	9,0	2,2	0,1
4	Екологічна відповідальність	1	0,0	0,0	0,1
5	Разом	42	406,4	-	-
ТОВ Завод «Ремпобуттехніка»					
1	Фінансово-економічна відповідальність	8	1044,0	4,1	0,2
2	Відносини з зацікавленими сторонами	15	24540,0	95,5	0,5
3	Інформаційна відповідальність	5	118,0	0,4	0,2
4	Екологічна відповідальність	2	1,5	0,0	0,1
5	Разом	30	25703,5	-	-
ДНВП «Об'єднання Комунар»					
1	Фінансово-економічна відповідальність	10	17405,0	2,3	0,2
2	Відносини з зацікавленими сторонами	16	708829,0	96,2	0,4
3	Інформаційна відповідальність	6	10708,6	1,4	0,2
4	Екологічна відповідальність	9	2,1	0,0	0,2
5	Разом	41	736944,7	-	-

Для забезпечення кількісного зіставлення ступеня СВД окремих блоків вимірників СВД обраних підприємств приладобудування введемо коефіцієнт, який характеризує соціальну активність протягом 2012-2016 рр. і дорівнює відношенню кількості соціальних ініціатив кожного блоку вимірників СВД до загальної їх кількості на кожному підприємстві. Порівняння ступенів СВД підприємств приладобудування, здійснене за аналогією (з використанням коефіцієнта соціальної активності), дозволяє визначити рейтинг досліджуваних підприємств приладобудування (таблиця 2.12).

Таблиця 2.12

Показники соціальної активності та ренкінг досліджуваних підприємств приладобудування

Підприємство	Коефіцієнт соціальної активності	Ранг
ПАТ «Барський машзавод»	0,26	1
ДНВП «Об'єднання Комунар»	0,20	2
ТОВ Завод «Ремпобуттехніка»	0,20	2
ПАТ НВО «Термоприлад»	0,19	3
ТОВ Завод «Ремпобуттехніка»	0,15	4

Для повнішої оцінки практики управління СВД підприємств приладобудування необхідно проаналізувати організаційне оформлення, функціональне навантаження механізму управління СВД та інформаційне забезпечення соціально відповідального управління підприємствами приладобудування.

2.3. Організаційно-функціональне навантаження механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування

Основними завданнями функціонування підприємств приладобудування є максимізація прибутку, мінімізація ризиків діяльності, підтримання конкурентоспроможності тощо. Завдання і цілі СВД можуть не співпадати з ними, але завжди узгоджуються з цілями підприємства в силу

пріоритетності та визначальності останніх. Усі функції управління СВД знаходять своє відображення через систему управлінських рішень, яка залежить від особливостей соціально відповідальної поведінки підприємств.

Управлінські рішення щодо здійснення СВД повинні будуватися на основі системного та ціннісного підходів і враховувати щонайменше три фактори, зокрема:

1. Соціальні ініціативи створюють «цінність» некомерційного характеру, що утруднює визначення фінансових результатів такої діяльності. У цьому полягає суть предметної специфіки СВД. Аналізуються соціальна корисність, соціальне значення та соціальні наслідки для суспільства. Соціальні практики підприємств, результати яких не мають грошового виміру – «здоров'я», «висока якість життя», «соціально-правовий захист» тощо – відповідають визначеному вектору розвитку суспільства для покращення моделі соціальної системи. Незалежно від цілей, мети та інструментів, наслідками СВД є соціальні зміни, що впливають на стан об'єкта та зачіпають інтереси усіх зацікавлених сторін. Перед здійсненням соціально відповідальної дії здійснюється попередній аналіз та прогноз соціальних змін, оцінюються віддалені можливі наслідки

2. Цінності та цілі різних стейкхолдерів можуть не співпадати або бути суперечливими. Кожна з зацікавлених сторін є представником своєї системи цінностей. Як учасники соціально процесу, стейкхолдери здійснюють прямий або ж опосередкований вплив на хід реалізації та наслідки соціальних проектів, які здійснює підприємство. Тож на етапі планування соціальних ініціатив мають досліджуватися, аналізуватися та враховуватися інтереси та цінності зацікавлених сторін

3. Бюджет СВД обмежений. Витрати на здійснення соціально відповідальних дій можуть фінансуватися за рахунок власних коштів підприємства або ж надаватися донорами, інвесторами, благодійниками, державою для реалізації чітко визначених проектів соціального спрямування. Як у першому, так і в другому випадку фінансові та нефінансові ресурси

лімітовані, тому варто визначити, вирішення яких соціальних питань є найбільш пріоритетним.

Отже, СВД підприємств приладобудування має бути сформована таким чином, щоб створити максимальну соціальну цінність, задовільнивши інтереси зацікавлених сторін за даного обмеженого бюджету коштів.

Соціально відповідальна поведінка підприємства, залежно від обраної моделі управління, може бути захисною, адаптаційною, стратегічною або соціально проактивною. На наше переконання, вибір моделі соціально відповідальної поведінки і, відповідно, функціональне навантаження на механізм управління соціально відповідальною діяльністю напряду залежать від ставлення керівників організацій до феномену соціальної відповідальності.

Аналіз еволюції ставлення керівників дозволяє виокремити прояви загальних етапів розвитку СВД:

- 1) Законослухняність
- 2) Благодійність
- 3) Налагодження відносин з громадськістю
- 4) Перебудова бізнес-процесів
- 5) Стратегічний підхід до СВД.

Кожному етапу відповідає сукупність функцій системи соціально відповідального управління, як це відображено у таблиці 2.11.

Таким чином, функціональне навантаження механізму управління СВД підприємств приладобудування залежить від того, наскільки глибоко вкорінилися принципи соціальної відповідальності в повсякденну діяльність конкретного суб'єкта господарювання.

Функціональний механізм включає в себе перелік завдань із формування і забезпечення реалізації СВД, що виконується відділами СВД у межах прийнятих на підприємстві наказів, планів, розпоряджень.

Таблиця 2.13

Функції соціально відповідального управління із урахуванням поетапності розвитку СВД підприємств приладобудування

№ з/п	Етап розвитку СВД	Функції механізму соціально відповідального управління
1	Законослухняність	Дотримання вимог стандартів в екологічній сфері; своєчасна і в повному обсязі сплата податків у державний і місцевий бюджети; дотримання законів України
2	Благодійність	Добровільна допомога нужденним, що не переслідує економічної вигоди (діапазон виявів благодійності досить широкий – від адресної допомоги приватній особі до багатомільйонних соціальних проєктів великих комерційних компаній, які мають налагоджену високоефективну СВД [174; 211])
3	Налагодження відносин з громадськістю	Покращення відносин із зацікавленими сторонами та розвиток соціального діалогу; якісний розвиток персоналу підприємства; співпраця з урядом і неурядовими організаціями та розвиток партнерств; забезпечення високих соціальних стандартів у сфері навчання та розвитку, охорони праці та безпеки персоналу; підвищення соціальної активності підприємств у взаємодії із заінтересованими сторонами; розвиток програм соціального інвестування
4	Перебудова бізнес-процесів	Формування соціально орієнтованої політики підприємства, спрямованої на збалансування соціально-економічних інтересів основних груп впливу; організаційно-технічний і фінансово-економічний розвиток підприємства; забезпечення ефективності природоохоронної діяльності
5	Стратегічний підхід до СВД	Врахування соціальної відповідальності у процесі розроблення стратегії розвитку підприємства; розвиток стратегічного партнерства на засадах гармонізації інтересів ключових стейкхолдерів [214]

Примітка: сформовано автором

Реалізацію функцій механізму управління СВД забезпечує організаційна структура. Організаційна структура управління СВД як форма системи управління утверджує склад, взаємодію та підпорядкованість елементів механізму управління СВД.

Організаційне та функціональне навантаження механізму управління СВД – це два аспекти системи управління, нерозривно пов'язані між собою.

Виступаючи змістом і формою механізму управління, організаційна структура з заданими функціями є основою існування системи управління

СВД підприємств, це своєрідний каркас, на який накладаються інші структури для збереження стійкого стану системи управління СВД.

Очевидно, чим досконалішою є організаційна структура управління, тим ефективніший управлінський вплив на ті соціально відповідальні ініціативи, які мають місце на підприємстві та, відповідно, вища результативність СВД.

Часто за умов нестійкого зовнішнього середовища застарілі організаційні структури не задовольняють зацікавлені сторони соціального процесу та створюють загрозу втрати конкурентоспроможності, тож організаційна структура підприємства повинна бути оптимальною, адекватною, щоб спрямувати діяльність колективу підприємства на досягнення мети діяльності.

У науковій літературі в галузі менеджменту та економіки зустрічаються різні подачі сутність поняття «організаційна структура». Зокрема, О. Є. Кузьмін та О. Г. Мельник під організаційною структурою управління розуміють «упорядковану сукупність підрозділів, які формують рівні управління, їх взаємозв'язки і забезпечують управління організацією» [79, с. 331]. На думку Л. Г. Дідковської, організаційною структурою є один із елементів механізму господарювання, який відображає процеси виробничо-економічного характеру і відповідає виду розвитку підприємства [39, с. 137].

До моделюючих факторів впливу на оргструктуру відносять:

- стратегію (цілі, особливості ведення бізнесу);
- середовище (споживачі, конкуренти, мінливість середовища);
- технологію (специфіка бізнес-процесів);
- розмір (масштаби діяльності, віддаленість філій, частин підприємства, кількість працівників);
- стадію життєвого циклу (становлення, зростання, сталий розвиток, перетворення) [98, с. 413-423].

Питання формування й перебудови організаційної структури підприємства стикається із суттєвою перешкодою – відсутністю чіткого взаємозв'язку між організаційною структурою управління підприємством та результатами його фінансово-господарської діяльності. За таких умов управлінські рішення потребують додаткового вичерпного обґрунтування. Важливим джерелом обґрунтування управлінських рішень щодо модернізації організаційної структури всього підприємства є потреба врахування соціальних цілей підприємства, що полягає в удосконаленні механізму управління з урахуванням СВД і обов'язково означає: заміну пріоритетів діяльності, утворення організаційно-економічних зв'язків для реалізації соціально активної діяльності, пошук та налагодження ресурсного забезпечення та здійснення контролю за СВД.

Організаційна система управління СВД перебуває у тісному зв'язку з системою мотивації з погляду ефективності управління СВД, її підсистема – підсистема контролю за формуванням ресурсів, управління соціальними витратами.

Організаційна складова механізму управління СВД постійно відслідковує достатність мотивації реалізованих соціальних ініціатив, при потребі вносить корегування у систему управління СВД [179].

На рисунку 2.5 зазначені три основні групи факторів, що сприяють здійсненню СВД. Основоположним серед вказаних на рис. 2.4 факторів є «мотиваційне забезпечення», оскільки будь-якій діяльності компанії передують відповідний мотив. Після формування мотиву керівництво та менеджери компанії підбирають необхідні ресурси з-поміж наявних. Тому «потік 1» направлений у сторону ресурсного забезпечення, без якого процес соціальної відповідальності був би неможливий.

Виділені ресурси за допомогою підходящих інструментів трансформують у СВД: гроші надсилають на благодійні рахунки, товари і майно залучають у соціально відповідальні програми; виділяють час на

корпоративне волонтерство тощо. Зв'язок ресурсного та інструментального забезпечення демонструє «потік 2».

Рис. 2.4. Фактори, які уможливають здійснення СВД

Примітка: авторська розробка

На наше переконання, сукупність мотивуючих чинників, а також наявність ресурсів для соціальної відповідальності та інструментів соціальної відповідальності є тими базовими факторами, які уможливають соціально відповідальне ведення бізнесу підприємствами приладобудування.

Згрупуємо в таблиці 2.14 варіанти впровадження і функціонування СВД підприємств приладобудування для висвітлення інструментів СВД.

Таблиця 2.14

**Інструменти впровадження і функціонування механізму реалізації
СВД підприємствами приладобудування**

№ з/п	Суть інструменту	Мета	Приклади застосування
1	Індивідуальні корпоративні заходи	Формулювання цілей, бачення і цінностей ведення бізнесу	Запровадження кодексу корпоративної етики, створення комітету з питань етики поведінки й соціальної відповідальності, організація підвищення професійного рівня співробітників
2	Інструменти налагодження діалогу з зовнішнім середовищем	Покращення репутації та утворення маркетингових переваг	Впровадження відкритої політики щодо звітності, проходження різноманітних соціальних і природоохоронних сертифікацій, дотримання принципів соціального партнерства
3	Участь у соціально значущих інвестиціях, проектах і фундаціях	Здійснення вкладу в соціальну, економічну та інші сфери життєдіяльності	Здійснення соціальних програм, проектів, точкових ініціатив, етичне інвестування

Примітка: сформовано автором

Наявність мотиваційного, інструментального та ресурсного забезпечення є фундаментом у створенні дієвого організаційного навантаження механізму управління СВД підприємств приладобудування. Організаційне навантаження механізму управління СВД підприємств приладобудування вважається дієвим, якщо відповідає низці критеріїв, серед яких [179]: реальність, відповідність, сценарність, достатність, повнота, достовірність, продуктивність, економічність, прибутковість, інноваційність, соціальність, екологічність, коректність, своєчасність, дієвість, конкурентоспроможність.

Запровадження на підприємстві приладобудування соціальної відповідальності передбачає створення механізмів управління організаційними процесами, направленими на розвиток СВД, що дає

можливість підвищити власну конкурентоспроможність та забезпечувати потреби соціального розвитку підприємства.

Аналіз теорії та практики управління підприємствами засвідчує існування різноманітних підходів до побудови організаційних структур, які еволюціонували від найпростіших до сучасних надскладних. При цьому відбувалося удосконалення оргструктури, яка вбирала в себе позитивні аспекти попередньої форми, виходячи на вищий щабель якості.

Перший тип організаційної структури – ієрархічний – фокусував увагу на владі, наступний – адаптивний – фокусував увагу на часі, а сучасний – сітьовий – на просторі: в його основі закладений принцип юридичної самостійності, взаємної домовленості та солідарної відповідальності за загальний результат [228].

До найпоширеніших видів оргструктур управління підприємств приладобудування відносять: лінійну, лінійно-штабну, лінійно-функціональну, дивізійну, матричну, проектну, мережеву (стабільну, динамічну, внутрішню). Умовно вказані види в науковій літературі поділяють на вертикальний, горизонтальний, мережевий типи структур [228]. У деяких джерелах знаходимо дещо інший поділ оргструктур: бюрократичні, органічні (адаптивні) та сучасні. Зокрема, до бюрократичних відносять лінійну, функціональну, лінійно-функціональну організаційні форми управління, які здебільшого використовуються на малих та середніх за розміром підприємствах приладобудування або ж усередині підприємства. Цей тип характеризується низькою пристосованістю до змін зовнішнього середовища, бюрократією (з чітким поділом праці та ієрархією влади) і департаменталізацією. Адаптивні – дивізіональна, проектна та матрична. Часто їх використовують на середніх і великих підприємствах приладобудування, особливо там, де є місце науково-технічним інноваційним ідеям, соціальним проектам, відповідальному ставленню до навколишнього світу. В сучасних умовах ведення бізнесу ієрархічні бюрократичні структури управління поступово підміняються матричними та проектними, поширення

отримують і новітні організаційні форми ведення бізнесу – децентралізовані та гнучкі, які спрямовані оперативно реагувати на динаміку зовнішнього середовища, зміну потреб зацікавлених сторін, зміну умов функціонування підприємства. До поширених сучасних організаційних структур управління належать: мережеві (у т.ч. віртуальні), багатовимірні, кругові, інтелектуальні (самонавчальні) [49]. Вони не завжди чітко виражені в межах однієї форми, часто на одному підприємстві зустрічаються комбінації декількох структур управління. Вказані сучасні організаційні структури управління добре підходять для підприємств приладобудування, що регулярно займаються соціально відповідальною діяльністю. Очевидно, що підходи до побудови організаційної структури управління підприємств приладобудування значно різняться за своєю суттю.

Досвід управління соціальною відповідальністю підприємств вказує на безсистемність показників соціального розвитку та, як наслідок, низьку їх ефективність. При цьому механізми управління на деяких підприємствах відсутні, а використання на практиці лише планування розвитку соціальної діяльності без застосування мотивації та контролю не приносить жодної користі. Механізм управління формують та модифікують люди, які упорядковують усі функції, методи, важелі і мотиви управління соціальною відповідальністю для забезпечення високої ефективності в конкретних умовах зовнішнього і внутрішнього середовища.

У процесі проектування організаційно-управлінської структури СВД підприємств приладобудування потрібно враховувати чинники, які впливають на кінцевий результат, зокрема, характеристику самої організації та рівень розвитку СВД. Вибір найбільш раціонального варіанта оргструктури повинен базуватися на розгорненій оцінці його ефективності.

У зарубіжному досвіді формування організаційної структури управління СВД у системі управління компаніями наявні посади менеджерів різного рівня з соціальною відповідальністю, у сферу відповідальності яких входять усі питання розвитку сфери СВД; у середніх та великих компаніях

створюють комітети з соціальної відповідальності та є посада віце-президента з СВД у раді директорів; створюються спеціалізовані департаменти з СВД, у т.ч. з управління невиробничими ризиками.

Аналіз організаційних структур досліджуваних підприємств приладобудування засвідчив, що на середніх за розміром підприємствах здебільшого використовується лінійно-функціональна структура управління, що ґрунтується на принципі єдності розподілу доручень А. Файола. Суть принципу полягає у тому, що розпорядження віддає тільки вища інстанція, а функції планування та контролю здійснюється по вертикалі від керівника до виробничих підрозділів, що виконують управлінські функції. Чим більше фірма і складніша її керівна система, тим більш розгалужений апарат вона має, що породжує проблеми координації діяльності усіх функціональних служб [30].

Стратегія розвитку підприємства зазнає змін під тиском зовнішнього середовища, тому відбувається постійний процес удосконалення вектора руху в розвитку, що було визначено на початку функціонування підприємства. Якщо в кінці звітної періоду (року) всі планові показники було досягнуто або не досягнуто, то враховуючи нові соціально спрямовані плани, цілі та завдання на новий період, можлива і реорганізація оргструктури управління. Тобто, при зміні стратегії діяльності соціально відповідального підприємства приладобудування змінюється його взаємодія із зовнішнім середовищем, що є причиною реорганізувати внутрішні процеси підприємства і запустити відповідні зміни в організаційних структурах управління підприємством приладобудування загалом та механізму його СВД зокрема [228].

Всі підприємства, соціальна відповідальність яких перебуває на стадії формування, відрізняються простотою в управлінні СВД та невеликою кількістю відповідних працівників. Природно, що на даному етапі функціонування поширеними є «пласкі» лінійні структури управління, коли керівник працює з підлеглими, які задіяні у СВД безпосередньо, без

посередників. Більшість підприємств приладобудування ідуть шляхом створення дворівневих «пласких» вертикальних структур лінійно-функціонального характеру як досить простих і гнучких. Найбільшого поширення на малих та середніх підприємствах приладобудування набула трирівнева організаційна структура управління. З розвитком СВД підприємств приладобудування ускладнюються бізнес-процеси, які виникають в процесі його функціонування, що, в свою чергу, викликає необхідність децентралізації організаційної структури та використання органічних та сучасних структур управління [56].

Оскільки соціально відповідальна поведінка може проявлятися в чотирьох іпостасях: захисна, адаптаційна, стратегічна, соціально спрямована, вважаємо за необхідне у таблиці 2.15 виділити чотири основні організаційні моделі управління підприємствами приладобудування в частині їх соціально відповідальної діяльності.

Таблиця 2.15

**Визначальні критерії організаційних моделей управління
соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування**

Визначальні критерії		Модель управління			
		Захисна	Адаптаційна	Стратегічна	Просоціально спрямована
1		2	3	4	5
1	Мотив здійснення, в т.ч.:				
1.1	Дотримання закону	+	+	+	+
1.2	Реагування на тиск середовища	-	+	+	+
1.3	Власні переконання	-	-	+	+
2	Системність, постійність здійснення СВД	-	-	+	+
3	Наявність спеціалізованих департаментів чи відділів	-	-	+	+
4	Стратегія	-	-	+	+
5	Соціальний бюджет	-	-	+	+
6	Партнерство	-	-	+	+
7	Врахування інтересів отримувачів благ	-	-	+	+

продовження табл. 2.15

	1	2	3	4	5
8	Вимірюваність соціальної ефективності	-	-	-, + ¹	+
9	Прогнозування соціальної ефективності	-	-	-	+
10	Соціальне інвестування	-	-	+	+
11	Врахування реального замовлення	-	-	+	+
12	Прогнозування реального замовлення	-	-	-	+
13	Зв'язок із основною діяльністю	-	-	-, + ²	+

Примітка: власна розробка автора

Захисна організаційна модель управління СВД приладобудівного підприємства характеризується примусовістю її характеру. Підприємства – прибічники «корпоративного егоїзму» – свою пряму відповідальність перед суспільством вбачають у законослухняній поведінці (див. п. 1.1).

Адаптаційна організаційна модель управління СВД передбачає несистематичні разові соціально відповідальні дії, які, як правило, є результатом тиску оточуючого середовища, як базового стимулятора до просоціальної активності. Задана модель не передбачає спеціалізованих департаментів чи відділів із СВД, однак, на час виконання соціальної діяльності призначається відповідальна особа.

На відміну від двох описаних вище організаційних моделей управління, стратегічна відрізняється, насамперед, мотивом здійснення СВД. Добровільний цільовий підхід до реалізації СВД ґрунтується на моральних переконаннях власників та керівників підприємств.

Невід'ємною характеристикою стратегічної організаційної моделі управління СВД є її систематичність та стратегічна спрямованість. СВД гармонійно співіснує з основною діяльністю приладобудівного підприємства, а тому входить у стратегію підприємства, має власний бюджет, управлінський персонал. Цінності соціальним проектам додає визначена

¹ Частково вимірюваний

² Внутрішньо корпоративні програми, — прямо, а зовнішні соціальні програми — опосередковано в надії на очікуваний ефект

спрямованість, що базується на врахуванні реального соціального замовлення.

Просоціально спрямована організаційна модель є апогеєм розвитку соціальної відповідальності підприємств приладобудування. Добровільне систематичне якісне здійснення соціальної відповідальності забезпечується вимірюваністю ефективності СВД та її прогнозуванням; дослідженням реального соціального замовлення і прогнозуванням майбутніх соціальних запитів; вигідним соціальним партнерством і постійним прагненням задовольнити інтереси та потреби стейкхолдерів.

Аналіз практики управління СВД підприємств приладобудування засвідчив еволюційні зміни організаційних моделей управління з часу заснування підприємств.

Спільним для усіх аналізованих підприємств є поступовий перехід від захисної та адаптаційної моделей до стратегічної. Процес переходу спричинений усвідомленням переваг соціально відповідальної діяльності, прагненням соціалізувати бізнес для всесторонньої вигоди.

Про моральну готовність вітчизняних підприємств приладобудування до впровадження СВД у повсякденну роботу підприємства свідчать те, що найвагомішими стимуляторами соціально відповідальної поведінки є моральні та релігійні міркування керівників, внутрішні спонукання, бажання підвищити рівень продажів.

Перехід до стратегічної організаційної моделі механізму управління СВД підприємствами приладобудування ускладнюється методичною неготовністю та відсутністю достатньої практики ведення СВД. Особливо важким є питання введення спеціального департаменту з питань СВД до загальної організаційної структури підприємства.

Попри вказані перешкоди, орієнтація на стратегічну модель соціальної відповідальності залишатиметься пріоритетним напрямом розвитку приладобудівних вітчизняних підприємств.

Вихід на найвищий соціально спрямований рівень організаційної моделі механізму управління СВД залишається ідеалом майбутнього. В силу складної політичної, економічної ситуації в країні, нестачі різних видів ресурсів процес переходу займе значний період у часі, вимірюваний десятиліттями.

Поступове удосконалення організаційної структури управління механізмом СВД підприємств приладобудування та перехід від простіших організаційних моделей до сучасних, які забезпечують краще виконання усіх покладених на СВД завдань, привертають увагу до трактування вченими М. Мескона, М. Альберта та Ф. Хедоурі [98] поняття «найкраща організаційна структура управління підприємством». На думку науковців, це та організаційна структура, яка допомагає підприємству ефективно взаємодіяти з зовнішнім середовищем, продуктивно та доцільно розподіляти та спрямовувати зусилля своїх співробітників і, таким чином, задовольняти потреби клієнтів та досягати своїх цілей із високою ефективністю.

Узагальнюючи організаційно-функціональне навантаження механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування, принципами якого є поліструктурність, компліментарність, інституційна визначеність та конвергентне поєднання площин прояву економічних та соціальних ефектів реалізації соціально-відповідальних ініціатив, можна стверджувати, що його практична реалізація на реальних підприємствах приладобудування залежить від правильно підібраних інструментів управління.

Зважаючи на вищевикладене, аналіз чинного механізму управління СВД підприємств приладобудування продовжимо розглядом кола інструментів управління.

Незважаючи на розбіжності в розвитку соціальної відповідальності на підприємствах приладобудівної галузі України, які окреслені в п. 2.1 та 2.2, для забезпечення ефективної СВД та відображення її результатів широкому колу зацікавлених сторін використовуються два типи інструментів.

До інструментів першого типу відносять звіти із соціальної відповідальності та сталого розвитку, інструменти другого типу – системи управління, спрямовані на керування СВД підприємств [60].

Прихильники інструментів першого типу пояснюють їх переваги для підприємства тим, що соціальні звіти дозволяють успішно донести до громадськості соціально відповідальну позицію підприємства і тим самим закріпити позитивний імідж. Але застосування тільки першого типу інструментів пов'язане з певною небезпекою викривлення стану СВД на підприємстві. У соціальному звіті переважно не вказується системність застосування соціально відповідальних ініціатив. Окремі соціальні дії, які фігурують у соціальному звіті, можуть нести відокремлений від діяльності підприємства характер, не входити до загального циклу керування.

Для гармонійного єднання діяльність у соціальній сфері з щоденною діяльністю підприємств приладобудування застосовують інструменти другого типу – системи управління, спрямовані на керування діяльністю компанії. Вимоги й рекомендації щодо таких систем управління також наведено у міжнародних стандартах, таких як ISO 26000, SA 8000, CSR/KCB – 2008. Вони містять вимоги й рекомендації до діяльності компанії.

Управління СВД на приладобудівному підприємстві передбачає розробку стратегії розвитку і політики соціальної відповідальності господарства, формулювання цілей внутрішньої та зовнішньої соціальної відповідальності, при утриманні конкурентних позицій на основі адекватного реагування на темпоральність, варіативність та глибину турбулентності зовнішнього середовища, а також вибір форм, методів, технологій формування та реалізації соціальної відповідальності, організацію виконання програми, організацію та проведення аудиту.

При налагодженні СВД підприємство першорчергово вдається до організаційних і управлінських механізмів. Статус соціально відповідальної організації вимагає, по перше, розробки та запровадження дієвої системи прийняття управлінських рішень і дій, пов'язаних з етикою поведінки,

середовищем, організаційними зв'язками в межах організації та, по друге, наявності загального механізму управління підприємством, моніторингу його діяльності, складання нефінансової звітності.

Висновки до розділу 2

1. Здійснено аналіз сучасних тенденцій розвитку приладобудівної галузі України за допомогою ромбу переваг М. Портера. Виявлено низку проблем, з якими стикаються більшість приладобудівних підприємств та окреслено вплив факторів розвитку приладобудівної галузі України на особливості управління СВД підприємств приладобудування. Визначено феномен соціальної відповідальності важливим фактором забезпечення конкурентоспроможності галузі приладобудування.

2. Проаналізовано стан СВД підприємств приладобудування, зокрема, ПАТ «Барський машзавод», ТОВ Завод «Ремпобуттехніка», ДНВП «Об'єднання Комунар», ТзОВ «Енерго-Спецмаш», ПАТ НВО «Термоприлад» за пропонованим механізмом управління СВД підприємств приладобудування, відповідно до якого визначено 4 основні блоки СВД: фінансово-економічна відповідальність, відносини з зацікавленими сторонами (в т.ч. кадрова відповідальність), інформаційна відповідальність, екологічна відповідальність.

3. Загалом, практика управління СВД підприємств приладобудування засвідчує відсутність цілісності концепції соціальної відповідальності, недостатнє різноманіття апробованих практик СВД та орієнтацію СВД на найближче коло стейкхолдерів. При цьому спостерігається залежність соціальної відповідальності від масштабу підприємств: на аналізованих великих підприємствах соціальна відповідальність глибше вкорінюється у діяльність суб'єкта господарювання.

4. Проведений аналіз не виявив впливу на відносини з контрагентами обраних підприємств таких факторів, як розмір підприємств, організаційно-

правова форма господарювання, місце розташування об'єктів, тому робимо висновок, що показники відносин із зацікавленими сторонами у великій мірі залежать від ефективності системи управління та дотримання принципів соціальної відповідальності.

5. Зазначено фактори, які уможливають здійснення СВД – ресурсне, інструментальне та мотиваційне забезпечення, сформовано функції соціально відповідального управління із урахуванням поетапності розвитку СВД підприємств приладобудування.

6. Запропоновано чотири основні організаційні моделі управління підприємствами приладобудування в частині їх соціально відповідальної діяльності, а саме: захисну, адаптаційну, стратегічну, соціально спрямовану моделі управління, розроблено їх визначальні критерії.

7. Основні положення розділу 2 опубліковані в наукових працях [156, 157, 159, 160, 164, 166, 168, 171,172].

РОЗДІЛ 3.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

3.1. Удосконалення інформаційно-методичної підсистеми управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування

Проведений аналіз практики здійснення СВД підприємствами приладобудування та її механізму управління свідчить про те, що нині соціальний розвиток галузі характеризується цілим комплексом проблем, рішення яких можливе за умови модернізації механізму управління СВД, що забезпечить ефективніше використання потенціалу підприємств, а отже, і підвищення конкурентоспроможності.

Під час аналізу підприємств приладобудування нами виявлені бар'єри в формуванні соціальної політики підприємств, а саме: відсутність достатньої та достовірної інформації про ті процеси, які протікають в економічній і соціальній сферах та низька розробленість методики управління СВД. У таких умовах ефективність управлінських рішень піддається сумнівам, підвищуються ризики діяльності, а можливості отримати вигоду від провадження СВД різко знижуються.

Висока значущість інформаційного забезпечення механізму управління СВД підприємств приладобудування обумовлює актуальність вдосконалення засад моніторингу соціально-економічного розвитку території, на якій здійснює свою діяльність конкретне приладобудівне підприємство.

На наше переконання, саме моніторинг соціальних процесів та чинників впливу на них є необхідним інструментом визначення пріоритетних напрямів здійснення СВД і резервів нарощення соціального впливу підприємства на довколишнє середовище, суспільство та планету загалом.

Перед обґрунтуванням напрямів удосконалення інформаційного забезпечення механізму управління СВД і вдосконалення системи показників моніторингу соціального розвитку підприємств приладобудування, розглянемо сутність процесу моніторингу.

Моніторинг розглядають як сукупність аналітично-діагностичних повторюваних із певною періодичністю дій для формування інформаційної складової управління соціально-економічними процесами [64, с. 31].

У контексті даного дослідження будемо вважати, що моніторинг – систематичний збір і обробка інформації, яка може бути використана для обґрунтованих управлінських рішень на підприємствах приладобудування.

Завдяки системі моніторингу підприємство:

- отримує дані про стан та динаміку явищ довкілля;
- отримує дані щодо процесів усередині та за межами суб'єкта господарювання;
- встановлює стосунки зі своїм оточенням;
- має можливість виробити курс дій на майбутнє [135].

Під час дослідження підприємств приладобудування нами встановлені актуальні проблеми інформаційного забезпечення системи управління підприємствами, серед яких:

1. Невідповідність вхідної інформації інтересам управлінців
2. Нестача джерел інформації про усі аспекти соціального розвитку регіонів і, як наслідок, складність виявлення основних тенденцій розвитку регіону, на території якого діють приладобудівні підприємства
3. Відсутність повної інформації про запити та очікування зацікавлених сторін
4. Відсутність документального оформлення інформаційних потоків, що обмежує можливості управління у середньо- та довгостроковому періодах
5. Інформація не структурована, містить багато зайвих даних
6. Відсутність просторової і часової координації інформаційних потоків відносно інших відділів і підрозділів підприємства

7. Зосередження функціонального навантаження інформаційної підсистеми управління підприємством у руках однієї відповідальної особи, переважно керівника чи управлінця, при тимчасовій відсутності якого порушується весь режим роботи.

8. Відсутність у посадових інструкціях виконавців відповідальності за якість і своєчасність надання інформації, що знижує вмотивованість працівників та ефективність інформаційної системи.

Для усунення виявлених недоліків системи інформування підприємств приладобудування пропонуємо комплекс заходів з оптимізації інформаційної підсистеми управління:

1. Визначення функцій усіх відповідальних осіб інформаційної підсистеми управління з відображенням у посадових інструкціях; забезпечення відповідно до покладених обов'язків оплати праці

2. Навчання персоналу методам роботи з інформацією для формування адекватної системи аналітичних показників

3. Урахуванням взаємодії інформаційної підсистеми управління з іншими структурними підрозділами підприємства

4. Дотримання чіткого регламенту проведення моніторингу СВД.

5. Затвердження форми (формуляри, бланки) для надання інформації і інструкції по їх заповненню; налагодження документообігу.

Виходячи з аналізу кваліфікації кадрів, матеріально-технічної бази підприємств, рівня використання програмного забезпечення, економіко-математичних методів і систем керування, пропонуємо базу даних моніторингу явищ та процесів, які пов'язані з СВД підприємств приладобудування, формувати за допомогою стандартних засобів Microsoft Excel. У багатьох фірмах, особливо малих, це основний інструмент оформлення документів та розрахунків, природно, не потребує додаткового тривалого навчання персоналу. Завдяки своїм функціям, Excel може працювати як база даних для потреб управління.

Для відображення зібраних даних, які стосуються соціальної діяльності підприємств і подання їх у формі, придатній для прийняття управлінських рішень, варто групувати інформацію у формі таблиці, яка б містила дані: найменування показника, одиниця виміру, звітний період, попередній період, динаміка показника.

Реалізація сформульованих пропозицій і заходів дозволить забезпечити органи управління повною, своєчасною і достовірною інформацією про соціально-економічні явища та процеси зовнішнього та внутрішнього середовища.

Відповідно до логіки процесу управління, перед плануванням СВД проводиться інформаційно-аналітична робота, метою якої є підготовка та опрацювання вхідних даних, які у своїй суті є змінними або ж обмеженнями для системи управління СВД.

Робота з інформацією, необхідною для планування та реалізації СВД є фундаментом механізму управління СВД, оскільки на основі опрацьованих достовірних і актуальних даних внутрішнього та зовнішнього середовища будується модель соціально відповідальної поведінки підприємства приладобудування.

Система інформаційно-аналітичного забезпечення для ефективного управління СВД підприємств приладобудування характеризується етапністю, яку можна зобразити у вигляді блок-схеми (рисунок. 3.1).

Запропонована на рис. 3.1 послідовність дій починається із фіксації первинних даних. Джерелами отримання вхідних інформаційних потоків є як внутрішня документація, бесіди з працівниками, так і різноманітні дані зовнішнього середовища.

На основі зібраних даних вираховується вторинна інформація – вимірники СВД, що займає вагоме місце у запропонованій на рис. 3.1. блок-схемі. Важливою є їх коректність, що також посідає центральне місце у запропонованій на рис. 2.3. концептуальній моделі механізму управління СВД підприємств приладобудування.

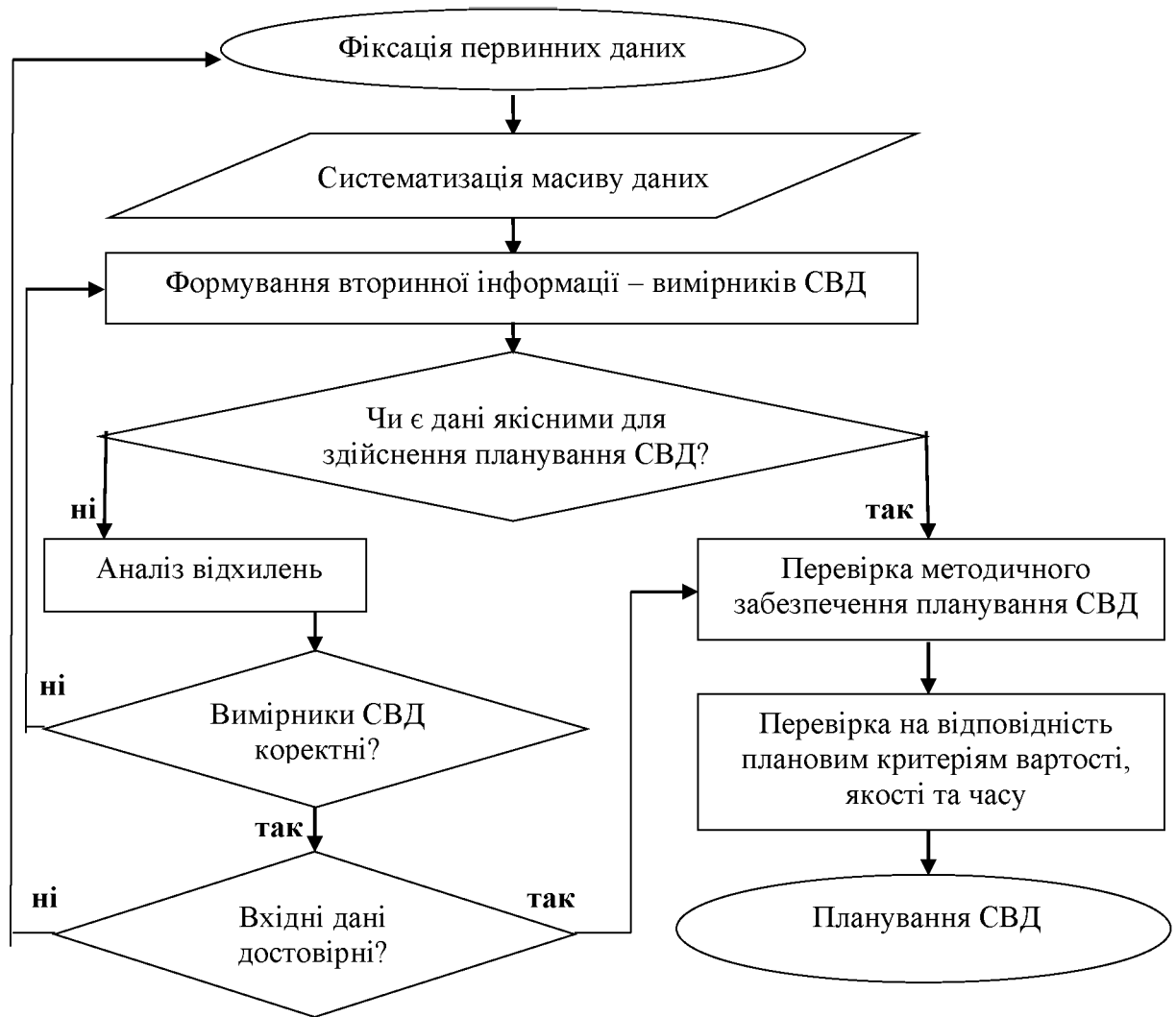

Рис. 3.1. Алгоритм процесу моніторингу даних у процесі планування СВД підприємств приладобудування

Примітка: авторська розробка

Відповідно до запропонованого нами у розділі II механізму управління СВД підприємств приладобудування (рис. 2.3), вимірники СВД підприємств поділяються на 4 групи: фінансово-економічна відповідальність; відносини з зацікавленими сторонами (в т.ч. кадрова відповідальність); інформаційна відповідальність; екологічна відповідальність.

Пропонуємо згрупувати всю вхідну інформацію, важливу для управління СВД, та зафіксувати первинні та похідні від них дані у відповідності до вказаних блоків. Опишемо детальніше вхідні та похідні дані у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Інформаційні потоки для прийняття управлінських рішень щодо СВД підприємств приладобудування

№	Вхідні інформаційний потоки	№	Опрацьовані вимірники СВД
1	2	3	4
Блок I. Фінансово-економічна відповідальність			
1	чистий прибуток (збиток)	1	показники майнового стану
2	активи підприємства	2	показники рентабельності
3	податкове навантаження	3	показники ліквідності
4	показники витрат	4	показники платоспроможності
5	показники доходів	5	показники ділової активності
6	власний, позичений, залучений капітал	6	показники фінансових результатів діяльності
Блок II. Відносини із зацікавленими сторонами			
1	кредиторська заборгованість	1	коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості
2	дебіторська заборгованість	2	коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості
3	соціальні інвестиції	3	зв'язки з партнерами
4	фінансові інвестиції		
5	кількість та суми штрафів за угодами	4	ступінь етичності ведення бізнесу
6	участь у підтримці незахищених верств населення	5	показники прибутковості та платоспроможності
7	участь у підтримці та розвитку інфраструктури території		
8	анкетування споживачів	6	рівень задоволення споживачів приладобудівною продукцією
9	здійснена благодійність		
10	інформація про конкурентів, постачальників, партнерів	7	дотримання угод, професійних стандартів діяльності
у т.ч. кадрова відповідальність			
1	фонд заробітної плати та матеріальні заохочення працівників	1	середня заробітна плата
2	середньоспискова чисельність персоналу	2	сукупні витрати на працівників
3	персональні дані працівників	3	рівень плинності кадрів
4	витрати на перекваліфікацію та навчання працівників	4	рівень дотримання стандартів праці та міжнародних вимог
5	професійні захворювання	5	рівень профілактики професійних захворювань
6	раціоналізаторські пропозиції працівників	6	рівень інноваційної активності працівників
7	санітарно-гігієнічні умови праці	7	показники стану умов праці
8	працевлаштування інвалідів	8	показники виробничого травматизму
9	інформація про ринок праці	9	показник створення нових робочих місць у регіоні

продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
Блок III. Інформаційна відповідальність			
1	обслуговування сайту з новинами компанії	1	рівень інформаційної відповідальності
2	організація прес-конференцій		
3	організація зустрічей громадськістю	3	
4	реклама з висвітленням здійснених соціальних ініціатив	2	стан розробки соціального звіту
5	власні видання		
6	публікація прес-релізів		
7	витрати на підготовку соціальної звітності		
Блок IV. Екологічна відповідальність			
1	використання усіх сировини, матеріалів та енергоносіїв, у т.ч. токсичних та шкідливих	1	енергомісткість, матеріаломісткість продукції
2	непродуктивні втрати сировинних та енергетичних ресурсів	2	рівень відповідності міжнародним екологічним стандартам
3	утилізація відходів виробництва	3	коефіцієнти зносу основних фондів
4	викиди забруднюючих речовин підприємством	4	економне споживання природних ресурсів
5	якість приладобудівної продукції	5	рівень забруднення навколишнього середовища підприємством
6	технологія виробництва	6	екологоемності продукції підприємства
7	сплата екологічних зборів	7	дотримання екологічного законодавства
8	екологічні ризики	8	соціальна реструктуризація, технологічне оновлення виробничих процесів
9	обсяги інвестицій і поточних витрат на охорону та раціональне використання природних ресурсів	9	загальне навантаження на довкілля діяльністю підприємства
10	стан екології регіону	10	екологічний баланс підприємства
11	екоправо, положення міжнародних директив, норм, стандартів	11	рівень екологізації персоналу

Примітка: сформовано автором самостійно

Наповнення інформаційних потоків, наведених у табл. 3.1. служить прикладом. На різних підприємств приладобудування система даних буде приймати конкретне наповнення і зміст залежно від особливостей здійснення СВД (масштабів, напрямку, регулярності, джерел фінансування і т.д.).

Наступним етапом алгоритму є визначення повноти та достовірності інформації, яка слугує базою здійснення планування СВД. Вважаємо, що форма підготовки та якість інформації у великій мірі залежать від вимог

керівника. Перевірка якості інформаційного забезпечення управління СВД завершує першу функцію управлінського циклу – аналіз.

Пропонуємо на підприємствах приладобудування закріпити виконання інформаційно-аналітичної роботи за інформаційно-аналітичні відділом, однією із функцій якого є збір та опрацювання інформації для потреб управління СВД. Так зменшиться навантаження на працівників апарату управління СВД у частині технічної роботи.

В економічних та соціально-економічних дослідженнях дуже важливо серед множини можливих залежностей для певної інформації відшукати такі, які мають найтісніший зв'язок між залежними та пояснювальними змінними. Вирішити цю проблему можна, застосувавши канонічні кореляції [205].

Для підприємств приладобудування важливою підсистемою управління СВД є управління персоналом, до функцій якого входять облік персоналу; аналіз і регулювання трудових відносин; контроль за дотриманням умов праці; розвиток персоналу. Якість управління персоналом тісно пов'язана з методичним забезпеченням. Формування цілеспрямованого впливу на трудовий колектив та його окремі члени безпосередньо пов'язане з використанням соціально-психологічних, організаційних і економічних інструментів, останні з яких посідають центральне місце в системі управління трудовою діяльністю і саме на їхній основі встановлюється цільова програма розвитку трудових ресурсів підприємства приладобудування.

Оцінювання СВД підприємств приладобудування у частині відповідальності перед працівниками полягає у визначенні орієнтирів діяльності підлеглих та передбаченні конкретних зв'язків між показниками, що характеризують заробітну плату, матеріальні заохочення, зайнятість на підприємстві та рух кадрів. Звідси випливає дуже важлива вимога до інструментів управління: вони повинні мати числовий вираз.

Для кількісного оцінювання внутрішньої СВД підприємств приладобудування на першому етапі аналізу використаємо методи описової

статистики для виявлення взаємозв'язків між показниками, що характеризують заробітну плату та кількісні виміри зайнятості на підприємстві та руху кадрів за даними ДНВП «Об'єднання Комунар» протягом 2013 - 2016 рр. Так для підприємства отримано наступні описові статистики зазначених показників (поквартальні дані) (рис. 3.2.).

Variable	Descriptive Statistics (ДНВП "Об'єднання Комунар")								
	Mean	Median	Mode	Frequency of Mode	Minimum	Maximum	Variance	Std Dev.	Coef Var.
Всього працівників	2143	2087	Multiple	1	1612	2665	1.369274E+05	370	17.26976
Прийнято на роботу	20	19	10.00000	3	4	53	1.622667E+02	13	65.32509
Звільнено з роботи	84	56	53.00000	4	38	217	2.860496E+03	53	63.43496
Нарахована з/п	17765914	15751754	Multiple	1	12930569	28059374	2.201111E+13	4691600	26.40787
ПДФО	2598300	2485258	Multiple	1	1713039	4061182	5.235080E+11	723539	27.84661
с/з/п	2772	2863	Multiple	1	1969	3634	2.639792E+05	514	18.53253

Рис. 3.2. Описові статистики ДНВП «Об'єднання Комунар»

Як видно з рис. 3.2, значення змінних, що характеризують заробітну плату, ПДФО, середню заробітну плату та загальну кількість працівників є мультимодальними, при цьому усі змінні мають досить високу варіацію, що ставить під сумнів існування адекватних лінійних зв'язків між аналізованими змінними.

На рис. 3.3 відображено прості парні кореляції між аналізованими змінними.

Variable	Correlations (ДНВП "Об'єднання Комунар")							
	Means	Std Dev.	Всього працівників	Прийнято на роботу	Звільнено з роботи	Нарахована з/п	ПДФО	с/з/п
Всього працівників	2143	370	1.000000	0.579159	0.172782	0.642957	0.360320	-0.102881
Прийнято на роботу	20	13	0.579159	1.000000	-0.060033	0.710480	0.548320	0.345212
Звільнено з роботи	84	53	0.172782	-0.060033	1.000000	0.024150	-0.053806	-0.168712
Нарахована з/п	17765914	4691600	0.642957	0.710480	0.024150	1.000000	0.926100	0.691226
ПДФО	2598300	723539	0.360320	0.548320	-0.053806	0.926100	1.000000	0.873226
с/з/п	2772	514	-0.102881	0.345212	-0.168712	0.691226	0.873226	1.000000

Рис. 3.3. Парна кореляція змінних для ДНВП «Об'єднання Комунар»

Як видно з рис. 3.3, загальна кількість працівників корелює з кількістю прийнятих на роботу працівників, що власне, впливає із самої сутності цього показника, а також корелює із нарахованою заробітною платою. Показник «звільнено з роботи» не корелює з іншими показниками, середня заробітна плата залежить, що є очевидним, від нарахованої заробітної плати,

а також від розміру ПДФО. Найбільшу кількість корелюючих зв'язків (чотири) з іншими змінними має показник нарахованої зарплати.

Оскільки лінійних регресійних однофакторних і багатфакторних залежностей між досліджуваними показниками не існує, ми використаємо канонічний кореляційний аналіз для встановлення взаємозв'язку між змінними. Канонічний кореляційний аналіз – один із методів багатовимірного аналізу даних що дозволяє досліджувати взаємозв'язок між двома наборами змінних [257]. Нині канонічний аналіз використовується у маркетингових, економічних, природничих дослідженнях [245] і практичний інтерес до канонічного аналізу зростає, оскільки реалізація його у пакеті Statistica дозволяє користуватися цим інструментарієм без обчислювальних труднощів. Відзначимо, що всі розрахунки сформовані нами за допомогою пакету Statistica [232] на основі вихідних даних аналізованих підприємств приладобудування.

Вхідні дані для канонічного аналізу можна представити як два масиви змінних з однаковою кількістю спостережень чи об'єктів та різною кількістю стовпців – змінних. Тому, нехай існують дві множини змінних $Y=[y_1, y_2, y_3]$; $X=[x_1, x_2, x_3]$, де:

X_1 –всього працівників

X_2 –прийнято на роботу працівників

X_3 –звільнено з роботи

Y_1 –нарахована заробітна плата

Y_2 – ПДФО

Y_3 – середня заробітна плата.

Множина змінних Y передбачається залежною певним чином від множини змінних X .

Задача полягає у пошуку лінійної комбінації змінних двох масивів таким чином, щоб їхня кореляція була максимальною. Канонічна кореляція – це кореляція між новими компонентами (канонічними змінними) U та V .

Тіснота зв'язку між канонічними величинами визначається канонічним коефіцієнтом кореляції R .

На рис. 3.4 представлено результати канонічного аналізу.

		Canonical Analysis Summary (ДНВП "Об'єднання Комунар")	
		Canonical R = .99656 Chi ² (9)=62.343 p=0.0000	
N=16		Left Set	Right Set
No. of variables		3	3
Variance extracted		100.000%	100.000%
Total redundancy		55.1358%	38.3438%
Variables:			
	1	Всього працівників	Нарахована з/п
	2	Прийнято на роботу	ПДФО
	3	Звільнено з роботи	с/з/п

Рис. 3.4. Результати канонічного аналізу для ДНВП «Об'єднання Комунар»

Абсолютна статистична значущість отриманих результатів ($p = 0,0000$), підтверджує адекватність проведеного аналізу. Отримане канонічне значення R достатньо велике (0,99). Воно відноситься до першого (найбільш значущого) канонічного кореня. Цю величину можна інтерпретувати як кореляцію між зваженими сумами змінних у першій та другій групах ознак.

Загальна частка дисперсії ознак першої групи (індикаторів зайнятості на підприємстві і руху кадрів), виділена за допомогою першої канонічної змінної, становить 100 %. Загальна частка дисперсії ознак другої групи (показників заробітної плати) канонічної другої змінної складає 100 %.

Загальна втрата/надлишковість для змінних першої групи дорівнює 55 %, для змінних другої групи – 38 %. Це означає, що 55 % варіації змінних, в яких збережені значення показників щодо кількості працівників, визначається змінами показників, що характеризують заробітну плату та ПДФО. І відповідно, 38 % варіації змінних, в яких збережені значення показників, що характеризують заробітну плату та ПДФО визначається показниками кількості працівників. На рис. 3.5 зображені власні корені отриманих канонічних коренів, з якого видно, що лише корінь 1 має статистичну значимість (root 1 – 99,3 %).

Eigenvalues (ДНВП "Об'єднання Комунар")			
Root	Root 1	Root 2	Root 3
Value	0,993142	0,352893	0,003601

Рис. 3.5. Власні значення коренів

Для перевірки значущості всіх канонічних коренів обчислено статистику ксі-квадрат (Chisquaretests) рис. 3.6.

Chi-Square Tests with Successive Roots Removed						
Root Removed	Canonical R	Canonical R-sqr.	Chi-sqr.	df	p	Lambda Prime
0	0,996565	0,993142	62,34296	9	0,000000	0,004422
1	0,594048	0,352893	5,04678	4	0,282556	0,644777
2	0,060008	0,003601	0,04149	1	0,838605	0,996399

Рис. 3.6. Статистична значущість канонічних коренів ДНВП «Об'єднання Комунар»

Представлений на рис. 3.6 результат свідчить про зменшення рівня статистичної значимості канонічної моделі за умов покрокового видалення з неї канонічних коренів, а значимим можна вважати лише корінь, що має найбільше значення канонічної кореляції.

Факторні структури, що визначають кореляції між змінними та канонічними коренями наведені на рис. 3.7 для лівої множини та правої множини.

Factor Structure. left set				Factor Structure. right set			
Root Variable	Root 1	Root 2	Root 3	Root Variable	Root 1	Root 2	Root 3
Всього працівників	0,997613	0,047303	0,050314	Нарахована з/п	0,663832	-0,646020	0,376810
Прийнято на роботу	0,617885	-0,786268	-0,001158	ПДФО	0,379542	-0,673666	0,634131
Звільнено з роботи	0,209480	0,242365	-0,947300	с/з/п	-0,081166	-0,846165	0,526704

Рис. 3.7. Факторна структура канонічних коренів ДНВП «Об'єднання Комунар»

Як видно з рис. 3.7, найбільш корельованим з початковими змінними є перший корінь з найвищим рівнем канонічної кореляції 0,99, що має наступний аналітичний вигляд:

$$\begin{cases} U_1 = X_1 + 0,62X_2 + 0,21X_3 \\ V_1 = 0,66Y_1 + 0,38Y_2 - 0,08Y_3. \end{cases} \quad (3.1)$$

Доцільність розгляду першого канонічного кореня множин даних підтверджує рис. 3.8, що повністю підтверджує адекватність моделі.

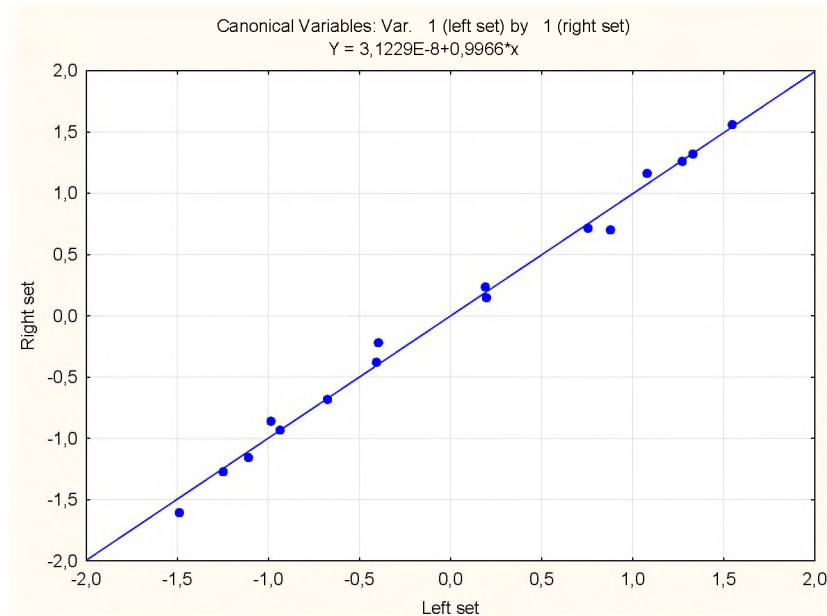

Рис. 3.8. Кореляція і регресійна залежність канонічних коренів моделі

Root Factor	Variance Extracted (Proportions), left set		Root Variable	Variance Extracted (Proportions), right set	
	Variance extractd	Reddncy.		Variance extractd	Reddncy.
Root 1	0,473631	0,470383	Root 1	0,197104	0,195753
Root 2	0,226399	0,079894	Root 2	0,529054	0,186699
Root 3	0,299970	0,001080	Root 3	0,273841	0,000986

Рис. 3.9. Пояснена варіація змінних ДНВП «Об'єднання Комунар»

Як видно з рис. 3.9 на перший канонічний корінь припадає 47 % екстракції варіації лівої множини показники якої відображають кількість працівників підприємства та рух персоналу. При цьому надлишковість/втрати – становлять 47 %. Тому, задаючи значення змінних в правій множині (ПДФО і показники заробітної плати), можна пояснити 47 % дисперсії в змінних, що відображають кількість працівників, виходячи із значення першого канонічного кореня. І, відповідно, на перший канонічний корінь припадає 19,7 % екстракції варіації правої множини показники якої

відображають характеристики заробітної плати. При цьому, надлишковість/втрати – становлять 19,6 %. Тому, задаючи значення змінних в лівій множині (кількість працюючих і т.п.), можна пояснити 19,6 % дисперсії в змінних, що відображають кількість працівників, виходячи із значення першого канонічного кореня.

Проведений кількісний аналіз, аналогічний до запропонованого вище для ДНВП «Об'єднання Комунар», на усіх обраних підприємствах приладобудування підтвердив кореляцію між зваженими сумами змінних у першій та другій групах ознак. Встановлено, що найбільш корельованим з початковими змінними є перший корінь для усіх розглянутих підприємств приладобудування.

Запишемо функції розрахунку канонічних змінних:

1. Модель взаємозв'язку між змінними для ТзОВ «Енергоспецмаш»:

$$\begin{cases} U_1 = 0,96X_1 + 0,54X_2 + +0,5X_3 \\ V_1 = 0,56Y_1 - 0,67Y_2 - 0,95Y_3. \end{cases} \quad (3.2)$$

2. Модель взаємозв'язку між змінними для ПАТ «Барський машинобудівний завод»:

$$\begin{cases} U_1 = -(0,99X_1 + 0,29X_2 + 0,39X_3) \\ V_1 = 0,73Y_1 + 0,78Y_2 - 0,82Y_3. \end{cases} \quad (3.3)$$

3. Модель взаємозв'язку між змінними для ПАТ НВО «Термоприлад»:

$$\begin{cases} U_1 = 0,99X_1 + 0,55X_2 + +0,55X_3 \\ V_1 = 0,59Y_1 + 0,34Y_2 - 0,001Y_3. \end{cases} \quad (3.4)$$

4. Модель взаємозв'язку між змінними для ТОВ Заводу «Ремпобуттехніка»:

$$\begin{cases} U_1 = -(0,99X_1 + 0,31X_2 + 0,17X_3) \\ V_1 = 0,6Y_1 + 0,37Y_2 + 0,4Y_3. \end{cases} \quad (3.5)$$

Нами запропоновано економіко-математичний метод, ефективний при дослідженні взаємозв'язку сукупності кількісних показників, що характеризують соціальну відповідальність перед власними працівниками.

На основі проведеного канонічного кореляційного аналізу відносин із працівниками приладобудівних підприємств виявлено існування досить тісного зв'язку між показниками заробітної плати та руху кадрів. Крім цього, внутрішній взаємозв'язок, який існує як серед результативних показників, так і серед численних чинників, враховується в алгоритмі канонічних кореляцій.

Результати проведеного канонічного аналізу обґрунтовують необхідність врахування взаємозв'язків між показниками при розробці програми внутрішньої СВД, що дасть можливість з'ясувати та врахувати специфічні особливості досягнення соціального балансу підприємства приладобудування в частині його відповідальності перед власними працівниками.

Застосування методу канонічних кореляцій як інструмента управління підприємств приладобудування у забезпеченні їхньої соціальної відповідальності є обґрунтованим, оскільки вказаний метод допомагає виявити латентні (приховані) чинники, які вірогідно впливають на соціально-економічний розвиток підприємств. Крім того, цей інструментарій дає змогу пов'язувати сукупність латентних чинників не з одним результативним показником, а з декількома, що збільшує об'єктивність аналітичних висновків як основи для прийняття управлінських рішень. Саме тому метод дозволяє сформувати адекватну сучасним реаліям систему оціночних показників, виокремити цільові показники, що є основою для прийняття науково обґрунтованих управлінських рішень з урахуванням потенціалу підприємства.

Вважаємо доцільним проводити подальший канонічний кореляційний аналіз стану СВД, розглядаючи множину інших імовірних чинників впливу на основні показники соціального розвитку підприємств. У кінцевому

підсумку це дасть змогу виявити основні сценарії розвитку СВД підприємства, що є необхідним напрямом удосконалення механізму управління СВД.

3.2. Стратегічні напрями удосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування

У питанні 2.2. нами описано чотири основні організаційні моделі управління підприємствами приладобудування в частині їх соціально відповідальної діяльності, а саме: захисну, адаптаційну, стратегічну, соціально спрямовану. Залежно від цілей, які ставить перед собою підприємство приладобудування у частині здійснення СВД, усі зазначені моделі управління можна умовно розділити на два функціональні напрями – управління реагуючою на запити соціальною відповідальністю (включає захисну та адаптаційну організаційні моделі управління) та управління стратегічною соціальною відповідальністю (включає стратегічну та просоціально спрямовану організаційні моделі управління).

Завданнями першого напрямку управління СВД є: створення та підтримання позитивного іміджу в середньостроковому періоді, пом'якшення шкоди від основної діяльності, мінімізація нефінансових ризиків у найкоротший термін. Управління стратегічною соціальною відповідальністю спрямоване на врахування інтересів та очікувань стейкхолдерів, досягнення довгострокових конкурентних переваг, трансформацію «соціальних витрат» на «соціальні інвестиції» з обов'язковим вимірюванням соціальної ефективності та розробкою плану дій. На нашу думку, стратегічні напрями механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств характеризуються функціональною довершеністю. Разом із тим, невірним буде вважати, що управління реагуючою на запити соціальною відповідальністю є непотрібним, або що його можна замінити стратегічним управлінням. У розділі 1 нами описано, а у розділі 2 вже доведено, що

соціальна діяльність вітчизняних підприємств, і зокрема, підприємств приладобудування, є різноманітною та багатогранною, тому прослідковується потреба в управлінні СВД у всіх її проявах, у різних масштабах здійснення, різних рівнях соціалізації підприємства.

На нашу думку, для отримання максимальної корисності від соціально відповідальної діяльності, підприємствам приладобудування варто здійснювати таку діяльність систематично, чітко організовано, стратегічно плановано. Стратегічна спрямованість СВД передбачає врахування її принципів при розробці бізнес стратегії підприємства.

Для кращого розуміння словосполучення «стратегічна спрямованість СВД», необхідно прояснити сутність понять «стратегія», «стратегічний план дій», «стратегічне управління».

Існують різні підходи до визначення сутності стратегії. Такі вчений І. Ансофф [251, с. 8] ототожнював поняття «стратегія» з поняттям «план», визначаючи стратегію планом дій. Г. Мінцберг [105, с. 9] розділяв два поняття: стратегічний план як план майбутніх дій і стратегію як модель дій. Проте, на нашу думку, такий поділ вніс додаткову плутанину в трактуванні визначення «стратегії». Інші трактування терміну «стратегія» пропонує П. Дойль. Вчений наголошує, що стратегія перебуває у прямому зв'язку з виробленням певної моделі поведінки, а її завдання - пошук шляхів реалізації ринкових можливостей з використанням зміни концепції, моделі поведінки [77].

Отже, стратегія – це модель поведінки, спрямованої на досягнення поставлених цілей, набір правил для пошуку і використання можливостей.

Стратегічний план – послідовність певних кроків та дій, інтегрованих у просторі і часі, що приводять до зміни поточного становища на бажане.

План не має гнучкості і реалізується тільки за певних зовнішніх умов, стратегія застосовувана в будь-яких ситуаціях [184].

Основним завданням стратегії розвитку підприємства є визначення і вибір такого курсу розвитку, який би з високою ймовірністю гарантував

досягнення мети діяльності з урахуванням наявного обмеженого ресурсного потенціалу, запитів і обмежень зовнішнього середовища [81]. Система стратегій кожного підприємства приладобудування є індивідуальною. Налагодження ефективного механізму управління з паралельною розробкою стратегії важливі для забезпечення соціально-економічної стабільності підприємств приладобудування. Таким чином, процес і етапи стратегічного управління базуються на визначеній стратегії розвитку підприємства.

Отже, під стратегічним управлінням будемо розглядати програмний спосіб мислення на базі стратегічного планування, що забезпечує узгодження цілей, можливостей підприємства та інтересів працівників і розробки конкурентних стратегій.

Підприємство приладобудування може формувати кілька функціональних стратегій, які в сукупності забезпечать реалізацію загальної стратегії, а отже, мету діяльності. Складовою загальної стратегії варто виділити стратегію соціально відповідального розвитку, яка визначає стратегічну соціальну орієнтацію підприємства. Зазначимо, що соціальна стратегія розвитку підпорядковується загальній стратегії, а не суперечить їй, допомагає досягти високої ефективності, конкурентоспроможності та формувати фінансову стійкість підприємства [142, с. 94-95].

Продумана стратегія соціального розвитку приладобудівного підприємства є стержнем у стратегічному управлінні, навколо якого концентруються всі соціальні ініціативи підприємства, важливим інструментом корпоративного розвитку, ефективним механізмом стратегічного управління СВД, що передбачає використання всього потенціалу підприємства в соціально спрямованому напрямі розвитку. Стратегічні напрями управління СВД пов'язані з підвищенням безпеки діяльності підприємства, отриманням взаємної користі для суспільства та суб'єкта господарювання.

Стратегічні напрями соціально відповідальної діяльності підприємств приладобудування реалізуються поетапно. Згідно зі стандартами

стратегічного управління підприємством, яких притримується більшість науковців, розробка стратегії підприємства відповідає послідовності етапів:

- визначення місії і цілей діяльності;
- проведення аналізу внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємства;
- розробку стратегічних альтернатив діяльності;
- визначення ефективності окремих ініціатив і альтернативних дій;
- вибір та затвердження оптимальної стратегії діяльності [84].

На нашу думку, стратегічне планування СВД варто розпочинати не з визначення місії та цілей, а з аналізу проблем, які потребують невідкладного вирішення, виокремлення інтересів отримувачів благ, врахування реального замовлення, а в найкращому випадку – прогнозування реального замовлення. Запропонований початковий етап розробки стратегії пояснюється, по перше, функціональним наповненням феномену соціальної відповідальності підприємства – постійним прагненням задовільнити інтереси та потреби стейкхолдерів та отримати при цьому вигоду. По друге, у зв'язку з різноманітним проявом соціальної активності, які теоретично може здійснювати підприємство, визначити місію та цілі неможливо без чіткого розуміння вектору соціально спрямованого руху підприємства, який враховує інтереси як самого підприємства, так і зацікавлених сторін.

Факт розробки стратегії СВД свідчить про моральну готовність окремого підприємства приладобудування до впровадження СВД у повсякденну роботу підприємства, а також до врахування стратегічних напрямів удосконалення СВД та забезпечення її якісного управління.

На нашу думку, наступна етапність процесу стратегічного планування СВД здебільшого ідентична до класичної розробки стратегії підприємства.

Другим етапом є бачення місії, розробка дерева цілей. Підприємство, аналізуючи відмінні між собою підходи до поняття соціальної відповідальності, має визначити для себе найбільш підходяще, або ж вказати у стратегії власне трактування поняття, що і стане підґрунтям визначення

мети СВД. На основі переліку зацікавлених груп (акціонери, працівники, громада, клієнти і т. д.), на які направляються соціальні ініціативи, підприємство формує соціальні цінності (задоволеність клієнтів, підвищення якості продукції, розвиток людського капіталу, прибутковість основної діяльності, тощо). Цілі СВД теж мають індивідуальний характер для кожного підприємства приладобудування. Контроль за досягненням соціальних цілей забезпечує наочність прогресу СВД чи його відсутності.

Ефективність управління стратегічною СВД підприємств приладобудування залежить від адекватності сприйняття та повноти врахування різних аспектів зв'язків підприємства зі своїм середовищем і визначення власного місця в ринковому просторі. Тому проводиться діагностика та аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства в рамках стратегічного планування. Важливість вказаного етапу беззаперечна, позаяк від моменту зародження СВД і до її повноцінного укорінення у повсякденне функціонування соціально відповідального приладобудівного підприємства вона характеризується наявністю позитивного чи негативного впливу численних факторів макро- та мікросередовища.

Етап передбачає аналіз джерел інформації про клієнтів, постачальників, партнерів, інформації про стан ринків збуту продукції, зміни у природному середовищі і т. д. Важливою умовою реалізації стратегічного планування на описаному етапі є констатація об'єктивних перевірених фактів і відсутність суб'єктивних оцінок. Характер інформації, яка підлягає збору та аналізу, залежить від особливостей взаємовідносин підприємства з чинниками зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства.

При оцінці внутрішнього середовища підприємства приладобудування досліджують всі внутрішні системи: виробництво, фінанси, маркетинг, управління персоналом, організаційну структуру та інші. Опис внутрішнього середовища дає комплексне усвідомлення про стан справ підприємства, ресурсне забезпечення, перспективи його розвитку.

Метою даного етапу стратегічного планування є складання списку ключових факторів і тенденцій середовища. Інструментальною базою здійснення аналізу часто є багатфакторний системний аналіз (PEST-аналіз), SWOT аналіз, порівняльний конкурентний аналіз (бенчмаркінг) та інші методи.

СВД підприємств приладобудування базується на постійному двосторонньому інформаційному зв'язку між суб'єктом соціальної відповідальності (підприємством, яке добровільно несе певну соціальну нішу) та об'єктами відповідальності (зацікавленими сторонами, перед якими суб'єкт має соціальні зобов'язання). При цьому суб'єкт господарювання у своїй діяльності піддається впливу факторів зовнішнього середовища, які можна ідентифікувати, оскільки вони пов'язані з конкретними особами чи групами осіб, їх потребами та правами [73].

Механізм управління стратегічним розвитком СВД потребує дослідження не тільки зовнішніх та внутрішніх факторів впливу, але й аналізу інформації щодо можливих напрямів СВД, визначення методів та засобів вибору стратегії СВД. Етап розробки стратегічних альтернатив СВД передбачає виокремлення варіантів реалізації соціальних цілей, які на наступному етапі зіставляються та порівнюються. Завданням системи управління є виділення пріоритетних напрямів управління СВД, які потребують модернізації, і завдяки яким підприємство може отримати вигоду.

Найчастіше підприємства зазнають труднощів на етапі визначення ефективності СВД. Вчені теж визнають складність оцінки результатів соціальної відповідальності. Так, Ф. Котлер стверджує, що вигоди, пов'язані з соціальною корпоративною відповідальністю, безпосередньо неможливо виміряти, і більшість компаній не розголошують витрати на таку діяльність, тому оцінити окупність інвестицій у соціальну корпоративну відповідальність вкрай важко [174, с. 32].

Ми частково погоджуємося з думкою вченого. Аналіз ефективності СВД безспірно не підлягає точній кількісній і вартісній оцінкам, а сукупний ефект для підприємства має високий ступінь невизначеності, є опосередкованим у своїй сутності, залежить від численних суб'єктивних факторів. Соціальні ініціативи створюють «цінність» некомерційного характеру, тобто результати соціальних практик не мають грошового виміру – це здоров'я, висока якість життя, соціально-правовий захист.

Проведення оцінки ефективності певного виду діяльності передбачає розрахунок витрат і результатів, їх співвіднесення, динаміку зміни тих чи інших показників.

Оцінювання впливу соціальної відповідальності на стан справ підприємства можна здійснити шляхом аналізу сукупності кількісних та якісних показників, які певною мірою характеризують стан розвитку соціальної відповідальності.

На рисунку 3.10 відобразимо авторську загальну модель реалізації СВД із виділенням результатів для підприємства.

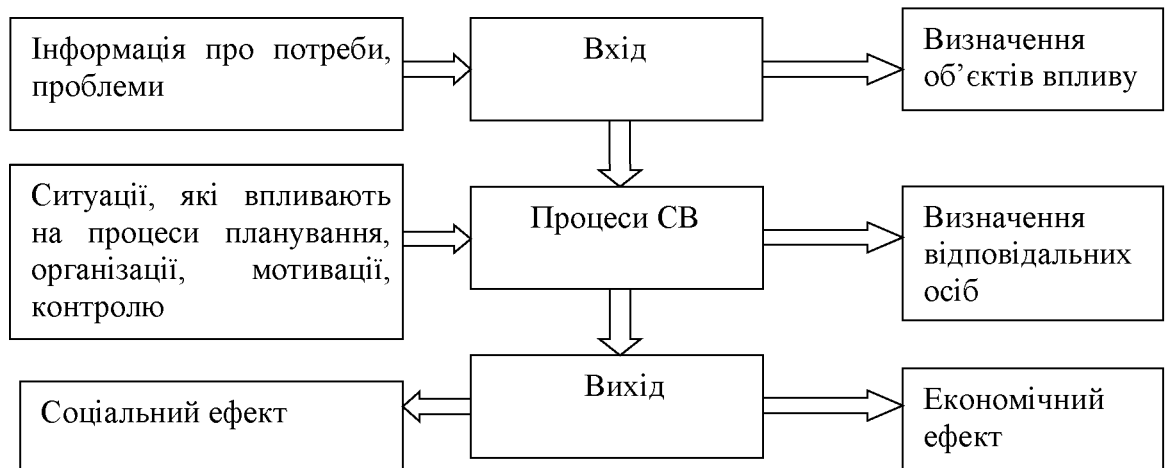

Рис. 3.10 Модель здійснення СВД підприємством

З рис. 3.10 видно, що на виході реалізації соціальної відповідальності підприємство отримує певний соціальний та економічний ефекти. Критеріями оцінки ефектів є групи показників за напрямками екологічної, економічної, суспільної та соціальної напрямів відповідальностей.

Найважливіші економічні ефекти від здійснення соціально відповідальних ініціатив підприємством відображаються у сферах фінансів, маркетингу, управління персоналом, управління ризиками, а бізнес-ефект від впровадження управління соціальною відповідальністю виражається у фінансових надходженнях, зростанні продажів, зростанні економічної ефективності маркетингу [217, с. 357].

Забезпечення комплексного соціального та фінансово-економічного розвитку підприємства є імперативом його ефективного господарювання і основною метою діяльності підприємства [71, с. 38]. Економічна складова соціальної відповідальності передбачає максимальну реалізацію свого потенціалу, раціональне використання усіх видів ресурсів, мінімізацію протирічностей та неврегульованостей запитів усіх стейкхолдерів [238]. Зважаючи на це, вважаємо за необхідне удосконалити управління фінансово-економічної сфери СВД підприємств приладобудування.

Безперечно, фінансово-економічний блок СВД не є єдиним мірилом для визначення рівня соціальної відповідальності, але займає чільне місце у факторному впливі та певною мірою формує інші блоки соціальної відповідальності – відповідальність перед зацікавленими сторонами (у т.ч. кадрова соціальна відповідальність), інформаційну відповідальність, екологічну відповідальність. Прибуткове підприємство з достатнім для здійснення СВД ресурсним потенціалом має більше можливостей здійснювати різноманітні соціальні ініціативи, а тому будемо вважати, що успішний фінансово-економічний стан є основною передумовою укорінення соціальної відповідальності у повсякденну діяльність підприємства приладобудування і, разом із тим, є стратегічною метою підприємства приладобудування.

Приймемо фінансово-економічну відповідальність за результативний показник, а вплив фінансових показників на неї за основними факторами приймемо за робочу гіпотезу. Окреслена робоча гіпотеза дасть змогу при її

побудові виявити найсуттєвіші фактори впливу з усього масиву даних, виокремлених для аналізованих підприємств у таблицях 3.2-3.6.

Оскільки аналіз даних передбачає знання моделі, для якої відомі зв'язки між змінними, і які можна математично описати, то в нашому випадку зв'язки не є апріорно відомими. Тому для з'ясування основних вимірників, що формують фінансово-економічну відповідальність підприємства, скористаємося модулем Багатомірні адаптивні сплайни (MARSpline) який використовують у Data Mining, та програмою STATISTICA. Data Mining є класом аналітичного прикладного програмування, яке підтримує рішення, розшукуючи за прихованими взірцями інформацію в базі даних [188, с. 9].

Використовувати багатовимірні регресійні сплайни (MAR-сплайни) вперше запропонував Дж. Фрідман у 1991 р. [254] для розв'язування регресійних задач і задач класифікації, де необхідно оцінити набір залежних змінних від набору незалежних змінних. Моделювання з допомогою MAR-сплайнів застосовується у наукових та прикладних дослідженнях різних галузях наук. Застосування Data Mining для визначення фінансово-економічної відповідальності підприємства обґрунтовується тим, що дає змогу автоматично відкидати мультифакторні вимірники, і залишаються лише найважливі. Тому, на нашу думку, застосування Data Mining в управлінні СВД підприємств приладобудування має відігравати важливу роль, зважаючи на структуру і рівні соціальної відповідальності, різномірність і нагромадження великого обсягу інформації щодо факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ функціонування підприємств.

Процедура MARSpline дає змогу вивести функцію регресії зі зважених сум членів, що містять добутки базових функцій [55]. Даний модуль є узагальненням методів, котрі Дж. Фрідман запропонував для вирішення регресійних засад та є непараметричною процедурою, в якій нема припущень про загальний вигляд функціональних зв'язків між залежними та незалежними змінними. Метод MARSpline дає змогу отримати змістовні

моделі з достатньо точними передбаченнями, навіть у випадку, коли зв'язок між предикторними і залежними змінними є немонотонним. Алгоритм у просторі всіх змінних здійснює пошук усіх вузлових точок і встановлює взаємозв'язки між змінними. Пошук базових функцій здійснюють доти, поки не буде максимізовано загальний критерій «підганання» найменших квадратів. Таким чином, до основних завдань, які успішно можна розв'язати за допомогою інструментів Data Mining, є опрацювання інформації про фінансово-економічні показники підприємств з метою автоматичного пошуку шаблонів (патернів), характерних для будь-яких фрагментів неоднорідних багатомірних даних [134].

Завдання регресії у нашому випадку полягає у виявленні залежностей між залежною змінною – чистим прибутком (збитком), як показником можливості підприємства реалізувати соціальну відповідальність, та незалежними (предикторними) змінними (табл. 3.2):

x_1 – чистий дохід від реалізації продукції, x_2 – інші операційні доходи, x_3 – інші фінансові доходи, x_4 – інші доходи, y_1 – собівартість реалізованої продукції, y_2 – податок на прибуток, y_3 – операційні витрати, y_4 – фінансові витрати, y_5 – інші витрати.

Таблиця 3.2

Фінансові показники ТОВ Заводу «Ремпобуттехніка», тис. грн.

Показники/Роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016
чистий прибуток (збиток)	-65,0	2394,0	-133,0	2333,0	189,0	52,0
інші витрати (-)	0,0	112,0	186,0	731,0	105,0	22,0
інші доходи(+)	0,0	6,0	0,0	201,0	8,0	145,0
інші операційні доходи (+)	3,0	11539,0	24,0	3034,0	3385,0	2871,0
податок на прибуток (-)	0,0	550,0	73,0	83,0	477,0	542,0
адміністративні витрати (-)	61,0	611,0	1275,0	1862,0	2449,0	3004,0
витрати на збут (-)	0,0	39,0	64,0	80,0	152,0	201,0
інші операційні витрати (-)	0,0	7575,0	575,0	4603,0	9236,0	4394,0
собівартість продукції (-)	63,0	11213,0	18427,0	55701,0	107148,0	94674,0
чистий дохід від реалізації продукції	56,0	10949,0	20443,0	62158,0	116363,0	99873,0

Застосувавши модуль MARSpline для даних ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» (табл 3.2) отримали сплайнову поверхню (рис. 3.11).

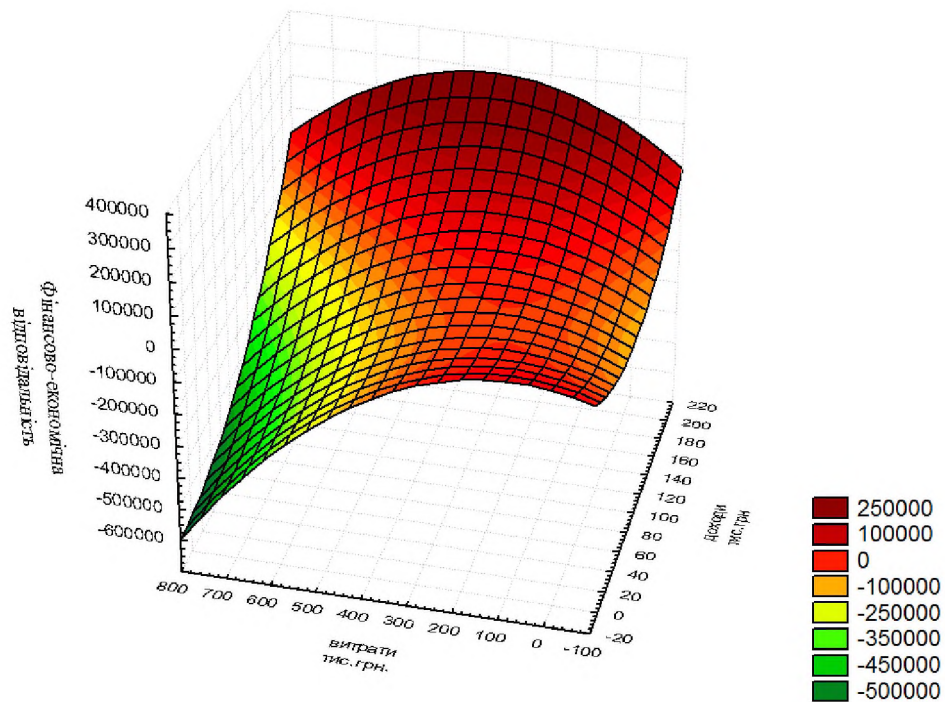

Рис. 3.11. Сплайнова регресійна поверхня фінансової відповідальності ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» (чистий прибуток, доходи, витрати).

Примітка: сформовано автором на основі розрахунків показників (табл. 3.2) за допомогою статистичного пакету «Statistica»

Поверхня ТОВ Заводу «Ремпобуттехніка» фінансово-економічної відповідальності містить як додатні так і від’ємні значення. Регресійна поверхня підтверджує, що збільшення сукупних доходів підприємства та зменшення витрат позитивно впливають на фінансово-економічний стан підприємства, збільшуючи його можливість здійснювати СВД.

Дослідження впливу вибраних факторів на чистий прибуток (збиток) на основі даних табл. 3.2. дозволило сформуванати рівняння мультифакторної регресії:

$$F_1 = -11,35 + 2,53x_1 - 0,32x_2 - 0,12x_4 + 0,027y_1 - 0,12y_2 + 2,87y_3 - 1,11y_5$$

Коефіцієнт апроксимації $R^2=0,98$, що свідчить про адекватність моделі.

Застосування модуля MARSPline й отримане в результаті регресійне рівняння дало змогу визначити наступну значиму залежність показників:

$$\text{Чистий прибуток} = -65 + 1598,6x + 223,38y + 10,43x^2 + 2,59xy - 1,2y^2$$

де: $x = x_1 + x_2 + x_3 + x_4$; $y = y_1 + y_2 + y_3 + y_4 + y_5$.

Дослідимо вплив вибраних факторів на фінансову відповідальність ТзОВ «Енерго-спецмаш». (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Показники фінансової звітності ТзОВ «Енерго-спецмаш»

Показники/Роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016
чистий прибуток (збиток)	-5,6	116,7	101,7	248,7	315,8	918,3
інші витрати (-)	0,0	0,0	3,7	9,4	0,0	9,0
інші доходи (+)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7
інші операційні доходи (+)	0,0	3,9	62,5	0,0	293,6	15,1
податок на прибуток (-)	3,1	32,4	26,9	58,3	69,3	201,6
інші операційні витрати (-)	7,7	172,7	264,8	297,9	364,8	522,0
собівартість продукції (-)	9,4	1405,9	821,0	2370,8	1270,7	1798,6
чистий дохід від реалізації продукції	14,6	1723,8	1152,9	2985,1	1727,0	3432,7

В результаті використання модуля MARSPline отримали сплайнову поверхню (рис. 3.12).

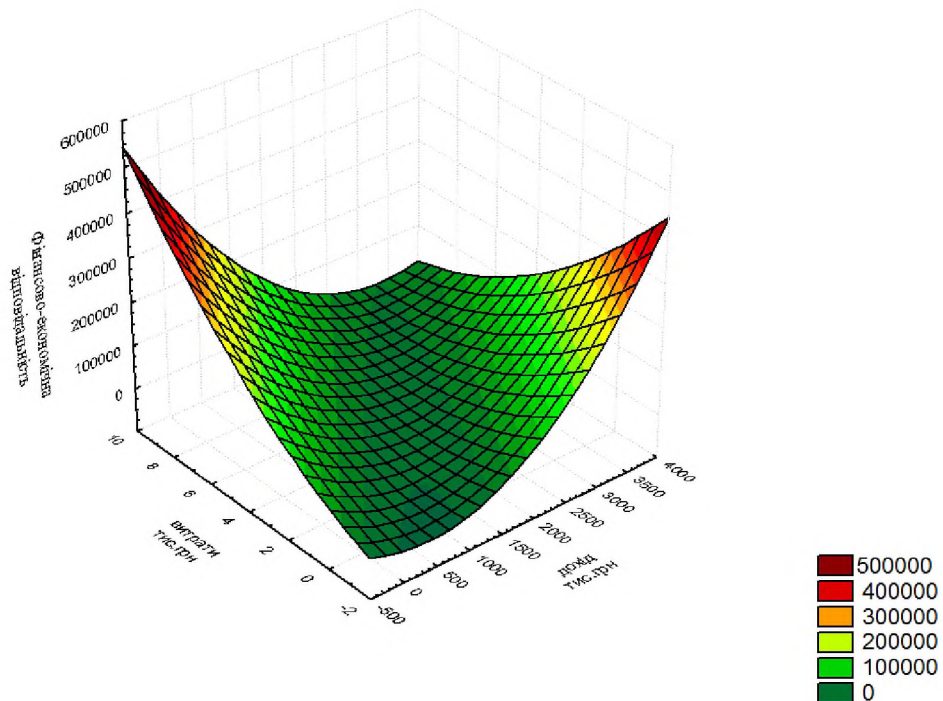

Рис. 3.12. Сплайнова регресійна поверхня фінансової відповідальності ТзОВ «Енерго-спецмаш» (чистий прибуток, доходи, витрати).

Дана поверхня показує, що фінансова відповідальність ТзОВ «Енерго-спецмаш» є стабільною і зростаючою в позитивному значенні, «доходи відповідають витратам, отже, досягнута фінансова рівновага. Підприємство є прибутковим за аналізований період, характеризується стабільною управлінською політикою, є передумови здійснення СВД.

Фінансово-економічна відповідальність описується рівнянням (коефіцієнт апроксимації $R^2=0,99$):

$$F_1 = -24,19 + 0,069x_1 - 0,02x_2 + 0,012x_4 + 0,07y_1 - 0,0008y_2 + 4,7y_3 - 0,027y_5$$

Залежність показників можна звести до квадратного рівняння:

$$\text{Чистий прибуток} = 906,7 - 63,02x + 192,48y + 0,04x^2 - 18,19xy + 2990y^2$$

Для побудови сплайнової поверхні визначення фінансової відповідальності ТзОВ ПАТ «Барського машинобудівного заводу» скористаємось табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Показники фінансової звітності ПАТ «Барський машинобудівний завод»

Показники/Роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016
чистий прибуток (збиток)	1379,0	1952,0	877,0	3695,0	6839,0	5266,0
інші витрати (-)	17,0	9,0	1,0	5,0	0,0	0,0
фінансові витрати(-)	1154,0	1020,0	480,0	198,0	551,0	507,0
інші доходи(+)	38,0	33,0	59,0	10,0	1,0	0,0
інші фінансові доходи (+)	8,0	40,0	39,0	66,0	10,0	114,0
інші операційні доходи (+)	21724,0	27328,0	29846,0	40097,0	36294,0	5032,0
податок на прибуток (-)	685,0	848,0	829,0	1177,0	1611,0	1709,0
адміністративні витрати (-)	3528,0	3616,0	3892,0	4103,0	6243,0	6127,0
витрати на збут (-)	2846,0	2093,0	1885,0	2719,0	3897,0	3523,0
інші операційні витрати (-)	22749,0	27327,0	30225,0	44085,0	36486,0	8620,0
собівартість продукції (-)	64361,0	72066,0	63443,0	80275,0	101153,0	108095,0
чистий дохід від реалізації продукції	74949,0	81530,0	71688,0	96084,0	120475,0	128701,0

Сплайнова регресійна поверхня фінансової відповідальності ТзОВ ПАТ «Барський машинобудівний завод» (рис. 3.13) показує, що фінансова відповідальність ТзОВ ПАТ «Барського машинобудівного заводу» в основній своїй частині знаходиться в додатній площині, хоча високих чистих

прибутків не має, це означає, що система працює злагоджено, та має схильність до раптового спаду, оскільки гострий кут поверхні попадає на від'ємні значення.

Рівняння мультифакторної регресії дало змогу визначити функцію фінансово-економічної відповідальності (коефіцієнт апроксимації $R^2=0,98$):

$$F_1 = -71,77 + 0,327x_1 + 0,33x_2 - 0,62x_3 + 2,26x_4 - 0,25y_1 - 1,48y_2 - 3,33y_3 - 1,97y_4$$

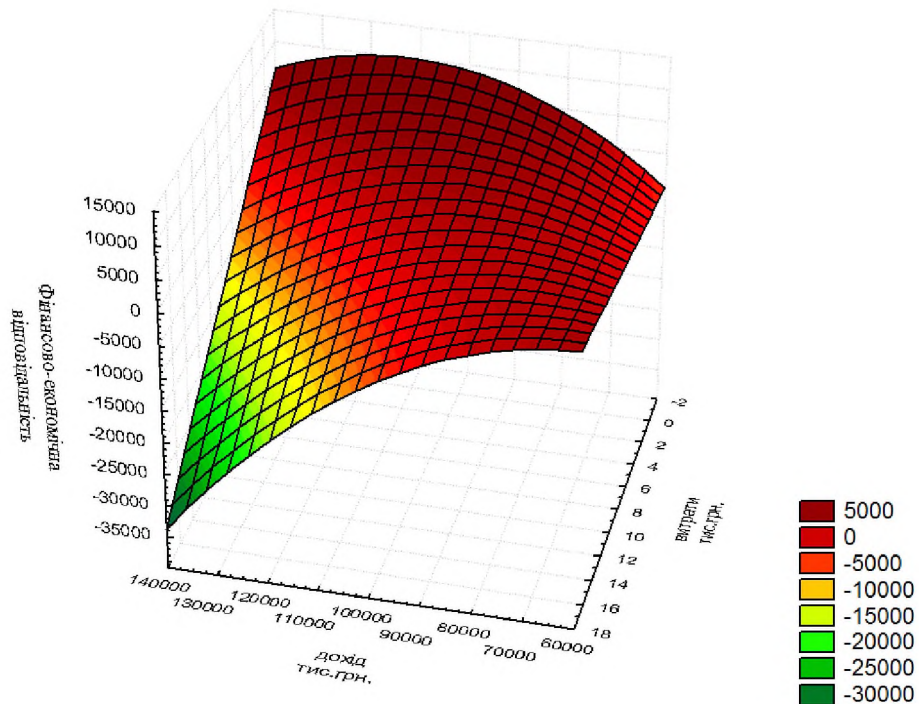

Рис. 3.13. Сплайнова регресійна поверхня фінансової відповідальності ТзОВ ПАТ «Барський машинобудівний завод» (чистий прибуток, доходи, витрати).

Значима залежність показників описується наступним квадратичним рівнянням:

$$\text{Чистий прибуток} = -5584 + 1,18x + 2180y - 0,55x^2 - 0,03xy + 1,1y^2$$

Для побудови сплайнової поверхні (рис. 3.14) визначення фінансової відповідальності ТзОВ ДНВП «Об'єднання Комунар», скористаємось таблицею 3.5.

Таблиця 3.5

Показники фінансової звітності ДНВП «Об'єднання Комунар»

Показники/Роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7
чистий прибуток (збиток)	509,0	559,0	596,0	15632,0	658,0	-25021,0
інші витрати (-)	178,0	291,0	300,0	78,0	52,0	66,0
фінансові витрати (-)	4407,0	7621,0	7441,0	12405,0	14665,0	6840,0
інші доходи (+)	74,0	102,0	62,0	2493,0	8336,0	168,0
інші фінансові доходи (+)	6,0	5,0	4,0	2,0	1,0	0,0
інші операційні доходи (+)	289917,0	51843,0	35140,0	133796,0	81539,0	22013,0
податок на прибуток (-)	9016,0	4471,0	3994,0	9291,0	1891,0	166,0
адміністративні витрати (-)	36199,0	36598,0	33928,0	25767,0	32573,0	32864,0
витрати на збут (-)	12983,0	12611,0	14917,0	11782,0	10104,0	9448,0
інші операційні витрати (-)	290778,0	62159,0	42321,0	173476,0	119089	66251,0
собівартість продукції (-)	292563,0	306182,0	336815,0	186576,0	167085,0	184859,0
чистий дохід від реалізації продукції	356636,0	378542,0	405106,0	298716,0	256241,0	253292,0

Відповідна сплайнова регресійна поверхня має вигляд:

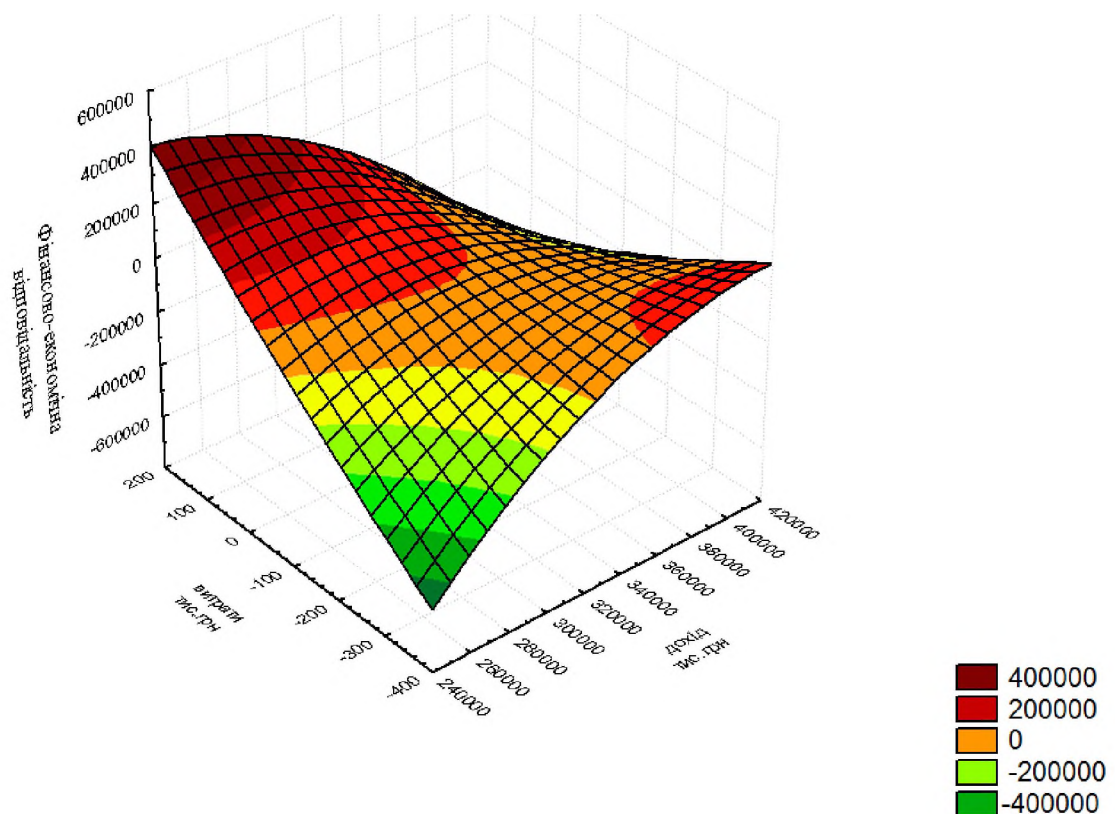

Рис. 3.14. Сплайнова регресійна поверхня фінансової відповідальності ТЗОВ ДНВП «Об'єднання Комунар» (чистий прибуток, доходи, витрати).

ТЗОВ ДНВП «Об'єднання Комунар» фінансова відповідальність в основному стабільна до 2016 р., що характеризує підприємство з хорошої сторони, незначні стабільні збільшення в сторону доходу коливаються із такими самими витратами. Дану поверхню можна подати рівнянням (коефіцієнт апроксимації $R^2=0,96$):

$$F_1 = -13,01 + 0,83x_1 + 0,3x_2 + 2,54x_4 - 0,6y_1 - 3,32y_2 - 0,51y_3 - 0,002y_4$$

або ж відобразити залежність у вигляді квадратичного рівняння:

$$\text{Чистий прибуток} = -0,15 + 10,96x + 5030y - 0,19x^2 - 0,01xy + 0,36y^2$$

Розглянемо ЗАТ НВО «Термоприлад» на основі даних таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Показники фінансової звітності ЗАТ НВО «Термоприлад»

Показники/Роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016
чистий прибуток (збиток)	1334,0	570,0	1609,0	2007,0	14804,0	240,0
інші витрати (-)	0,0	11,0	0,0	0,0	0,0	0,0
фінансові витрати (-)	1,0	0,0	4,0	28,0	0,0	0,0
інші доходи (+)	35,0	68,0	0,0	182,0	0,0	2,0
інші фінансові доходи(+)	21,0	8,0	12,0	14,0	362,0	231,0
інші операційні доходи (+)	4748,0	1079,0	731,0	1072,0	6553,0	984,0
податок на прибуток (-)	337,0	299,0	652,0	527,0	3257,0	55,0
адміністративні витрати (-)	1852,0	2295,0	2298,0	2411,0	3279,0	3383,0
витрати на збут (-)	256,0	384,0	331,0	363,0	476,0	575,0
інші операційні витрати (-)	4433,0	683,0	576,0	650,0	3938,0	1149,0
собівартість продукції (-)	12647,0	14948,0	17356,0	15167,0	22487,0	22329,0
чистий дохід від реалізації продукції (+)	16056,0	18035,0	22083,0	19885,0	41326,0	26514,0

Рівняння поверхні, що характеризує його фінансову відповідальність має вигляд (коефіцієнт апроксимації $R^2=0,98$):

$$F_1 = -13,01 + 0,83x_1 + 0,3x_2 + 1,702x_3 + 0,004x_4 - 0,6y_1 - 3,32y_2 - 0,87y_3 - 0,021y_4$$

Квадратне рівняння залежності показників має вигляд:

$$\text{Чистий прибуток} = 16214 - 2,36x - 40,36y - 0,33x^2 - 0,01xy - 0,37y^2$$

Сплайнова регресійна поверхня 3.15 демонструє, що пікове значення (ірреальне у даному випадку) досягається при малих витратах і великому доході. Від'ємні значення фінансової відповідальності, теж пікові, характеризують підприємство з боку нерационального використання своїх ресурсів.

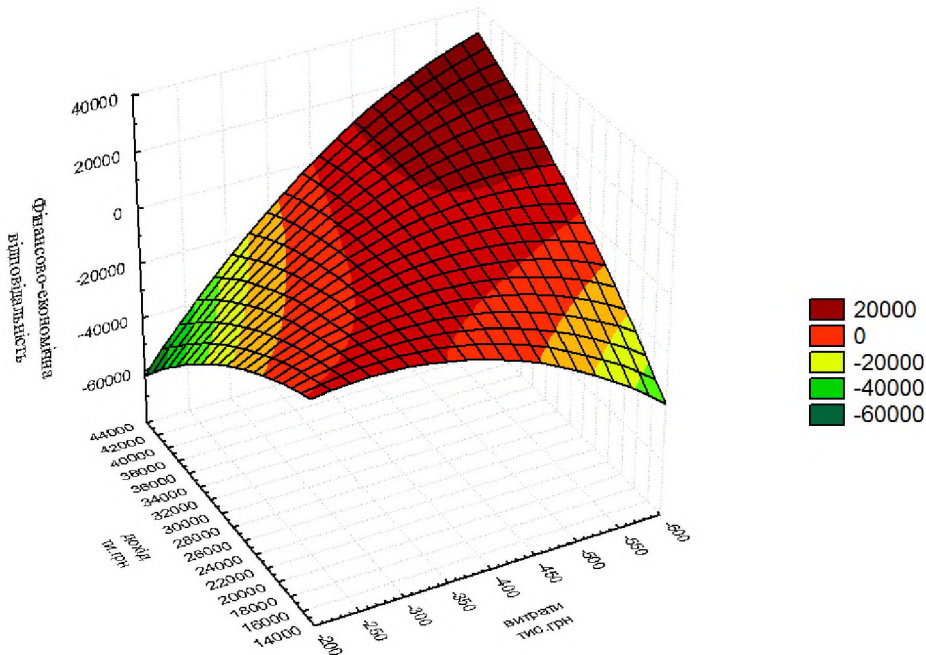

Рис. 3.15. Сплайнова регресійна поверхня фінансової відповідальності ЗАТ НВО «Термоприлад» (чистий прибуток, доходи, витрати).

Розглянемо фінансову відповідальність підприємств приладобудування при однакових змінах: нехай прибуток збільшиться у кожного підприємства на сто тисяч грн., а сукупні витрати зменшаться на п'ятдесят тисяч грн. Дослідимо вплив однакової зміни вибраних факторів на фінансово-економічну відповідальність даних підприємств приладобудування (рис. 3.16).

Введемо коефіцієнт фінансово-економічної відповідальності (частка чистого прибутку одного підприємства в загальній сумі чистого прибутку п'ятих аналізованих підприємствах), який характеризує фінансову можливість кожного підприємства здійснювати СВД по відношенню до інших підприємств.

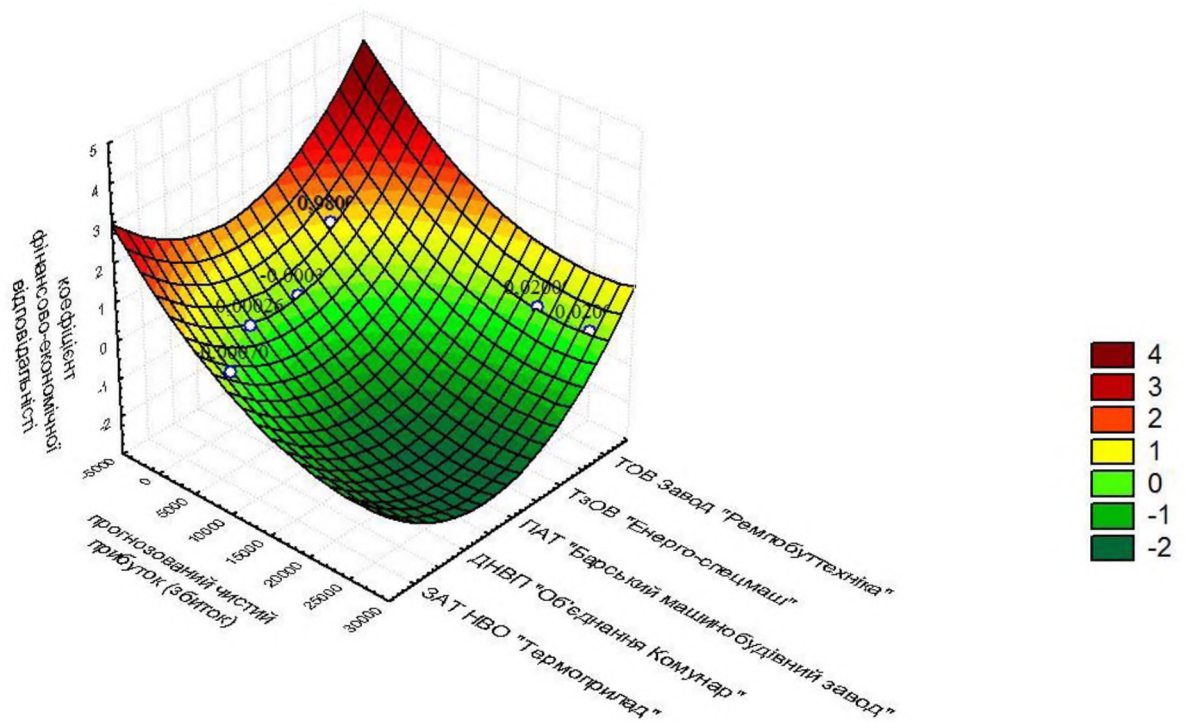

Рис. 3.16. Сплайнова регресійна поверхня фінансової відповідальності підприємств приладобудування

Примітка: побудовано автором за 2016 рік за результатами моделювання

Найбільша фінансово-економічна відповідальність ТзОВ «Енерго-спецмаш», коефіцієнт якого становить 0,98; найменша в ПАТ «Барський машинобудівний завод» – 0,0003 та ЗАТ НВО «Термоприлад» – 0,0007.

Багатовимірні регресійні сплайни довели свою ефективність, як інструмент аналітичного дослідження великих масивів даних, вони характеризуються універсальністю, точністю, надійністю, неперервністю, високою швидкістю обробки та точністю обчислювального алгоритму.

Вважаємо, що сучасні технології Data Mining варто використовувати також для аналізу інших блоків СВД підприємств приладобудування. Серед переваг – високий рівень автоматизації та обґрунтованість прийняття управлінських рішень щодо СВД.

3.3. Програмно-цільові підходи до вдосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування

Для кожного підприємства формування цілей – дуже важливий фактор на шляху до успішної діяльності. Управління розвитком приладобудівного підприємства має цілеспрямований характер, тобто передбачає досягнення поставлених цілей. Ціль підприємства можна окреслити як конкретний стан окремих характеристик підприємства, якого необхідно досягнути за певний період.

Управління підприємством починається з визначення двох складових: місії та цілей. Для вищого керівництва це важливе завдання є фундаментом стратегічного управління.

Цілевстановлення та цілереалізація впливають на взаємодію підрозділів підприємства, на взаємозв'язки з стейкхолдерами, конкурентним середовищем, а отже, на ефективність функціонування підприємства [86].

На підставі місії підприємства формується загальна (генеральна) стратегічна мета діяльності підприємства, на основі якої формуються специфічні цілі функціональних напрямів діяльності, важливим із числа яких є соціально відповідальний напрям [10, с. 172].

Науковці виділяють чотири основні цілі підприємств: 1) зростання доданої вартості; 2) економічне зростання, яке супроводжується підвищенням продуктивності праці при дотриманні вимог соціальної відповідальності бізнесу; 3) створення робочих місць, скорочення безробіття, охорона довкілля; 4) одержання прибутку [10, с. 282].

У наш час головною метою діяльності підприємств приладобудування є забезпечення глобальної конкурентоспроможності та ефективності майбутньої діяльності підприємства. Відомо, що на реалізацію соціальних дій необхідні різного роду ресурси – товари, майно, час, фінансові ресурси, а для підприємств це додаткові витрати, порушення принципу максимізації прибутку. На наше переконання, втрати у короткостроковому періоді можуть

компенсуватися вигодами, які підприємство приладобудування отримає від дотримання соціально відповідальної поведінки у довгостроковому періоді. Важливою умовою отримання вигод від СВД є наявність професіоналів у сфері ведення і оцінювання СВД.

Враховуючи, що результатом впровадження на підприємствах принципів соціальної відповідальності є формування конкурентних переваг, а також враховуючи наявність субординації цілей щодо соціально-економічної форми, можемо констатувати можливість узгодження протиріч і розбіжностей головної мети діяльності та цілей СВД за умови обґрунтованого та вмілого управління.

Для вирішення сформованого науково-практичного завдання стосовно невідповідності стратегії підприємств приладобудування принципам СВД необхідно проаналізувати істотні та актуальні питання СВД для конкретно взятого суб'єкта господарювання у межах реалізації загальної мети діяльності.

Визначення конфігурації цілей соціальної відповідальності потребує систематизації вимірників, які обумовлюють формування і застосування соціально відповідального управління. Важливість визначення вимірників соціально відповідального управління пов'язана з тим, що вони виявляють причинно-наслідкові зв'язки окремих аспектів управління та впливають на формування та динаміку показників діяльності підприємств.

Опираючись на запропонований нами механізм управління СВД підприємств приладобудування (рис. 2.3), вимірники господарської діяльності взаємопов'язані з вимірниками СВД, основними блоками якої визначено фінансово-економічну відповідальність, екологічну, інформаційну та відповідальність перед зацікавленими сторонами, у т. ч. перед власними працівниками.

Наведемо структурно-логічний порядок визначення вимірників управління соціальною відповідальністю приладобудівного підприємства.

I. Аналіз характеристик управління, застосування яких вирішує питання визначення вимірників соціально відповідального управління.

Основними завданнями функціонування підприємств приладобудування є максимізація прибутку, мінімізація ризиків діяльності, підтримання конкурентоспроможності тощо. Завдання і цілі СВД можуть не співпадати з ними, але завжди узгоджуються з цілями підприємства в силу пріоритетності та визначальності останніх. Усі функції управління СВД знаходять своє відображення через систему управлінських рішень, яка залежить від особливостей соціально відповідальної поведінки підприємств.

Опрацювання функціонального навантаження механізму управління СВД дозволяє виокремити домінуючі характеристики управління, які визначають детермінанти соціально відповідального управління підприємством приладобудування. До них віднесемо:

- орієнтованість на соціальній проблемі;
- соціоантропологічні засади;
- використання синергетичної парадигми з нелінійним мисленням;
- цілеспрямований характер процесів управління;
- наявності альтернативних шляхів розвитку системи;
- відкритість, здатність до саморозвитку;
- потреба в оцінці конструктивної природи нестійкості середовища функціонування механізму управління;
- інноваційність.

II. Систематизація та синтез характеристик управління з метою виявлення вимірників соціально відповідального управління.

Вимірники визначають за ідентифікуючими та доповнюючими ознаками. Вони можуть бути деталізуючими і конкретизуючими, поділятися на вимірники формування механізму управління СВД та функціонування механізму СВД.

Мета даного етапу – виокремити узагальнюючі вимірники, які найхарактерніше відображають процес соціалізації підприємства приладобудування на всіх його етапах і у всіх його проявах.

III. Рейтингування вимірників соціально відповідального управління підприємством приладобудування.

Дослідження ступеня вагомості факторів системи соціально орієнтованого управління на підприємстві в сучасних умовах господарювання може проводитися різними методами, наприклад, за допомогою методу кваліметричного аналізу. Визначення впливу факторів системи соціально орієнтованого управління на результати діяльності є підґрунтям цілісної концепції механізму управління СВД.

У рамках третього етапу здійснюється балове оцінювання вимірників, які відображають процес соціально відповідального управління. Як приклад, за результатами визначення вимірників соціально відповідального управління приладобудівним підприємством нами встановлено, що за наслідками орієнтованості на соціальній проблемі реалізується управлінське завдання поліпшення показників соціальної складової діяльності підприємства; за наслідками використання синергетичної парадигми з нелінійним мисленням вдосконалюються бізнес-процеси; на основі інноваційної компетенції підприємства створюється споживча цінність; за наслідками відкритості та здатності до саморозвитку реалізується управлінське завдання забезпечення конкурентоспроможності підприємства; за наслідками діяльності на соціоантропологічних засадах формується соціальна цінність підприємства; за наслідками наявності альтернативних шляхів розвитку системи реалізується управлінська функція забезпечення гнучкості; на основі оцінки конструктивної природи нестійкості середовища функціонування механізму управління створюється інформаційна модель для аналізу впливу факторів цього середовища на розвиток СВД на підприємстві і т.д.

Методологічні основи проаналізованих характеристик управління слугують інформаційною базою для встановлення певної визначеності щодо цілісного розуміння значення кожного вимірника соціально спрямованого управління з обґрунтуванням управлінських рішень у межах соціально відповідальної поведінки приладобудівного підприємства.

IV. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків між вимірниками соціально відповідального управління підприємством приладобудування.

Етап передбачає групування вимірників за результатами рейтингового оцінювання з урахуванням специфіки їх впливу на управління. Визначення їх рейтингу із метою емпіричної конвергенції вказаних характеристик механізму управління СВД дозволить удосконалити методологічну основу управління СВД та налагодити регулятивну функцію управління СВД підприємств приладобудування.

Вимірники з найвищим рейтингом залежно від характеру їх дії в певному середовищі і в конкретний період часу створюють базовий потенціал нарощення якості управління СВД. Інші вимірники закладають функціональний потенціал для створення системи управління СВД. Виділяють також ті фактори, які не мають чітко означеного впливу на управління СВД підприємств приладобудування, однак, здійснюють опосередкований вплив через свою функціональну спрямованість.

Усі фактори впливу на СВД можна умовно розподілити на 6 груп, керуючись їх сутністю та однорідністю:

1. чинники соціального визнання працівника
2. організаційно - психологічні фактори
3. інтелектуально - творчий та кваліфікаційний потенціали управління
4. соціально-управлінські фактори
5. соціально-духовні чинники
6. соціальні якості персоналу підприємства.

Запропонована нами методика ідентифікації вимірників соціально відповідального управління підприємством приладобудування

об'єктивізовує фактори розвитку системи управління СВД і сприяє розробленню системи цілей СВД для використання у практичній діяльності підприємств приладобудування.

Не існує стандартної процедури визначення чи узгодження цілей підприємств. Виходячи із встановлених практик СВД аналізованих у роботі підприємств приладобудування, пропонуємо скористатися таким науковим підходом, як побудова «дерева цілей» із метою моделювання процесу управління СВД як основи підвищення ефективності функціонування підприємств приладобудування (рис. 3.17).

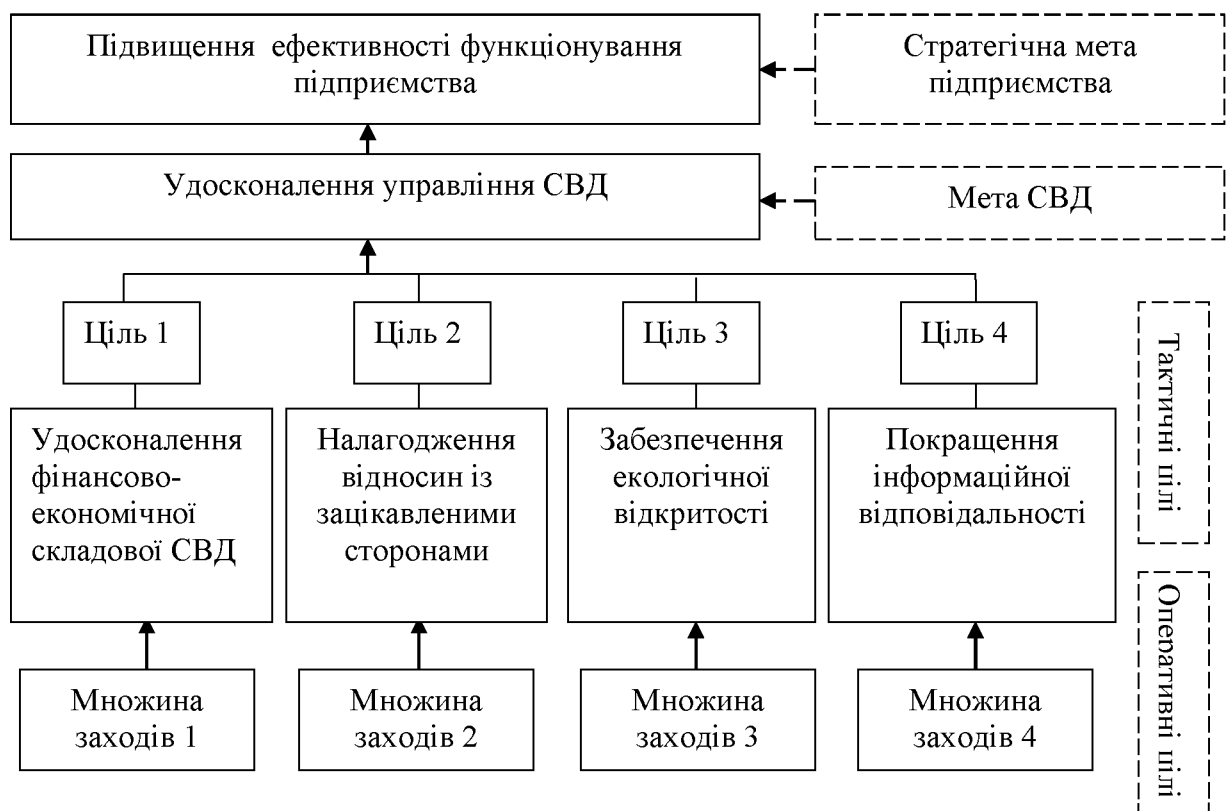

Рис. 3.17. Схематичне зображення моделі «дерево цілей»

Примітка: сформовано автором самостійно

Як видно з рис. 3.17, кінцевою метою побудови моделі «дерево цілей» не є вдосконалення системи управління СВД, а спрямованість на підвищення ефективності функціонування підприємства. Побудова «дерева цілей» для моделювання управління СВД на приладобудівних підприємствах характеризується низкою положень. Спроектвана цільова модель фактично

є упорядкованою ієрархією підпорядкованих та взаємопов'язаних між собою цілей. Відповідно до системного підходу, досягненню стратегічної мети передують реалізація цілей тактичного та оперативного порядку, визначених проблемами та потребами функціонування механізму управління СВД. Методологією сучасного менеджменту передбачено, що досягнення кожної цілі ієрархії є засобом досягнення вищою за рівнем цілі. Так вирішується питання послідовності дій на шляху до кінцевої мети. Оперативні цілі формують конкретні заходи щодо реалізації СВД та соціальні програми підприємства. Тактичні цілі управління СВД формуються відповідно до актуальних напрямів реалізації СВД підприємствами приладобудування.

Горизонтальна координація забезпечує повноту охоплення цілей СВД. Цілі одного рівня можуть мати різну вагомість за певних обставин. Для врахування цієї особливості використовують коефіцієнт вагомості [206, с.43].

Слід зазначити, що «дерево цілей» СВД можна доповнити цілями удосконалення якісної оцінки СВД, які ієрархічно відповідають тактичним цілям. Реалізація вказаних цілей забезпечується оперативними цілями, серед яких: покращення інформаційного забезпечення, науково-методичного забезпечення, системи обліку СВД, інституціонального забезпечення соціальної поведінки підприємства, удосконалення організаційного оформлення СВД та порядку оформлення результатів СВД.

Отже, за допомогою цільового підходу до вдосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю управлінський персонал може побудувати ієрархію цілей із відповідною пріоритетністю виконання, і тим самим забезпечити управління СВД. У сучасних умовах трансформації вимог до СВД та показників її ефективності цільовий підхід є незамінним інструментом, нагромадженим теорією і практикою управління. Варіантами прояву цільового підходу в управлінні є «управління за цілями», «управління за результатами», «програмно-цільовий метод управління» та ін.

Найбільшого уособлення цільовий підхід набув у програмно-цільовому управлінні, яке часто застосовується у найбільш розвинутих країнах світу,

зокрема, у США, Японії, Франції та ін. На рівні держави програмно-цільовий метод підтвердив свою ефективність у Японії, Кореї, інших країнах для відродження повоєнної економіки і виходу з економічних криз.

Програмно-цільове управління – спосіб розробки та реалізації управлінських рішень, які знаходять втілення в комплексі взаємозв'язаних заходів, включаючи обґрунтування вихідної потреби у вирішенні як правило комплексної проблеми, загальних цілей та підцілей, робіт та ресурсів, об'єднаних у цільову комплексну програму, необхідних і достатніх для розв'язання комплексної проблеми. Характеризується чіткою орієнтацією на задані цілі та покроковою оцінкою їх досягнення для реалізації мети діяльності. Типовими обмеженнями програмно-цільового підходу є межі та зміст проектів, час, бюджет.

Основне завдання програмно-цільового підходу – забезпечення наукової обґрунтованості управлінських рішень, їх узгодження з усіма функціональними стратегіями підприємства.

Особливу увагу слід приділити розробці програми реалізації СВД. Програма соціально відповідальної діяльності (далі – програма СВД) підприємства приладобудування розробляється виконавчим комітетом відповідно до обраних пріоритетних напрямків СВД. Програму СВД розробляють, виходячи із загальної соціально-економічної ситуації, що склалася за останні кілька років та з урахуванням можливостей та наявних ресурсів на підприємстві, прогнозів діяльності, моніторингу зовнішнього середовища. Програма СВД є планом реальних дій і інструментом для організації нарощування добробуту внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін підприємства. Програма СВД визначає цілі, завдання та основні заходи соціально відповідальної діяльності підприємства приладобудування на певний визначений період, наприклад, на 1 рік. Зазначимо основні структурні елементи програми СВД підприємства приладобудування.

1. Мета і основні цілі. Метою програми СВД є вирішення актуальних для даної території соціальних проблем шляхом виконання таких завдань, як,

для прикладу, підтримка та розвиток персоналу, скорочення шкідливого впливу на навколишнє середовище, економне споживання природних ресурсів, діяльність по відновленню території присутності підприємства, інформаційна відкритість, спонсорування культурних, освітніх і спортивних організацій та заходів тощо.

2. Визначення пріоритетних напрямів СВД. У програмі СВД зазначається перелік перспективних проектів, реалізація яких запланована у відповідному періоді.

Оскільки питання соціальної відповідальності підприємство вирішує самостійно (окрім передбачених законом дій і обов'язків), програма реалізації СВД може суттєво відрізнитися на різних, хоч і схожих в багатьох питаннях, підприємствах приладобудування. Так, підприємство може розглядати реалізацію своєї СВД у межах комплексу маркетингу, адже система маркетингу теж спрямована на досягнення цілей підприємства шляхом максимального задоволення потреб споживачів. У таблиці 3.7 проаналізовано істотні питання соціально-відповідального маркетингу на основі [29] та ідентифіковано напрями реалізації соціально-відповідальних заходів у відповідності до істотних питань у межах кожного елементу комплексу маркетингу-мікс.

Таблиця 3.7

Напрямки реалізації соціально-відповідальних заходів підприємств приладобудування у розрізі елементів маркетинг-мікс

Елементи маркетингу-мікс	Істотні питання соціально-відповідального маркетингу	Стан реалізації соціально відповідальних практик
1	2	3
Продукт (product)	якість та надійність передачі товару; рівень обслуговування клієнтів	– зниження рівня бракованої продукції, заохочення працівників; – скорочення терміну виготовлення приладів за рахунок оптимізації планування; – підвищення ефективності роботи всього персоналу; – часткова автоматизація виробництва; – розроблення Стандарту обслуговування

Елементи маркетингу-мікс	Істотні питання соціально-відповідального маркетингу	Стан реалізації соціально відповідальних практик
1	2	3
Продукт (product)		клієнтів; – постійне відслідковування дотримання Стандарту обслуговування клієнтів працівниками компанії з використанням методу «таємного покупця»
Ціноутворення (price)	справедливе і прозоре формування цін.	– можливість вибору цінової категорії; – гнучка цінова політика для малозабезпечених верств населення
Вибір каналів збуту, місць продажу (place)	перехід до безпечних технологій транспортування; співпраця із місцями збуту для організації оптимального постачання клієнтам; організація збуту продукції із врахуванням власних інтересів	– побудова автоматизованої системи обліку продукції, що дозволяє ефективно управляти збутом і більш точно прогнозувати зміну споживання; – послуга оповіщення клієнтів про новинки, акції, нові лінії продукції за допомогою SMS-повідомлень; – оперативне реагування на телефонні звернення клієнтів,
Просування продукту на ринку (promotion)	надання повної і об'єктивної інформації споживачам; надання фахових консультацій; вплив продукту на людей і довкілля; екоефективність та енергозбереження	– інформаційно-консультативна робота з населенням, нагадування про необхідність пояснювати дітям правила поведінки з побутовими приладами; – оголошення на радіо, статті у ЗМІ, співпраця з органами влади, екскурсії на виробництво для учнів шкіл, акції у дитячих таборах; – налагодження роботи інформаційного кол-центру; – зменшення виробничого травматизму працівників
	сприяння розвитку громади і території присутності	– сприяння культурному розвитку території; – підтримка спорту; – розвиток благодійності: допомога дитячим будинкам, школам-інтернатам, та школам; – співпраця з місцевими громадами; – впровадження програми безбар'єрності

Джерело: згруповано автором із використанням [32]

Зазначимо, що соціально-відповідальну спрямованість маркетингу, основою якої виступає аналіз істотних питань бізнесу підприємства, потрібно доводити до відома, усвідомлювати та враховувати кожному працівнику

підприємства, таку спрямованість також мають поділяти всі ключові контрагенти.

3. Організаційне забезпечення. Для виконання програми СВД необхідно забезпечити ефективне функціонування спеціалізованого підрозділу СВД та окремих відповідальних осіб і забезпечити процес реалізації соціально активних запланованих дій. У програмі СВД окрім визначення напрямку СВД і конкретизації заходів зазначаються відповідальні виконавці, учасники заходу, строки виконання ініціатив. Ці дані формують основу паспорту програми СВД підприємства приладобудування.

4. Календарний план реалізації. Час виконання програми СВД є встановленим і обмеженим. Для більшої конкретизації практичного складання програми СВД на підприємствах приладобудування у частині дотримання календарного плану реалізації у проведеному дослідженні складемо діаграму Ганта для ілюстрації графіка робіт за соціальним проектом.

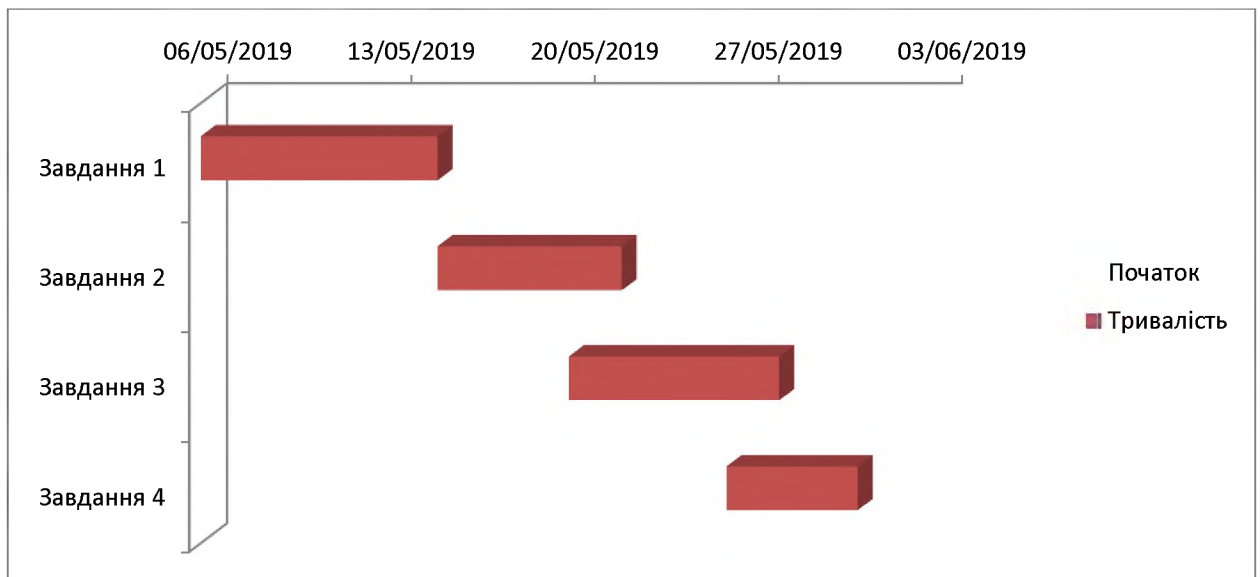

Рис. 3.18. Графік соціально відповідальних заходів на підприємстві

На нашу думку, використання діаграми Ганта є доцільним методом планування та управління проектами СВД підприємств приладобудування.

4. Фінансове забезпечення. Соціальні ініціативи потребують різних ресурсів – товарів, майна, часу, фінансових ресурсів. Для підприємства це

додаткові витрати, тому програма СВД передбачає визначення джерел фінансування – коштів суб'єктів господарювання, вітчизняних та іноземних інвесторів, міжнародних фінансових організацій, благодійних фондів, місцевих бюджетів та інших, не заборонених чинним законодавством джерел. Часто джерело фінансування залежить від того, які типи соціальних проектів реалізуються – власні чи в партнерстві з різноманітними організаціями та органами влади. Обов'язковим є також визначення розпорядника коштів по програмі СВД.

5. Очікувані результати виконання програми СВД. Виконання передбачених заходів сприяє забезпеченню стійкого розвитку підприємства, гарантуванню соціальної захищеності співробітників, дотриманню прав людини та громадянина, зниженню соціальної напруги на території присутності підприємства, забезпеченню систематичності соціальної допомоги зацікавленим сторонам, покращенню якості СВД.

Про результати виконання програми СВД за підсумками періоду звітує відповідальний виконавець перед керівництвом, власниками, акціонерами, зовнішніми учасниками спільних соціальних проектів, яким надаються заключні аналітичні та фінансові звіти з кількісними та якісними показниками.

Подальше управління програмою СВД передбачає оцінювання ефективності проведених соціальних заходів, формування орієнтирів соціалізації підприємства, коригування соціальної діяльності та доведення до відома зацікавлених сторін про результати соціальних програм підприємства приладобудування.

Процес реалізації програми (власне впровадження) передбачає постійний моніторинг, аналіз ризиків, перегляд і оновлення плану діяльності.

Відзначимо, що перспективність інтегрування СВД у повсякденну діяльність підприємств приладобудування залежить від сприйняття суб'єктом соціального обрамлення, в якому перебігає соціальний процес,

ініційований сукупним впливом вимірників соціально відповідального управління.

Таким чином, механізм формування соціальної відповідальності діє в рамках комплексної соціально-економічної програми розвитку підприємства і повинен бути його невід'ємною складовою частиною. Окрім того, потрібна нормативна база, яка б регламентувала склад і структуру соціальної відповідальності та була індивідуальною для кожного підприємства з врахуванням особливостей його розвитку. Способи реалізації механізму залежать від політики підприємства та дій керівництва даного підприємства. Згадані дії будемо розглядати як набір заходів різних видів. Виокремимо групу соціальних відповідальностей (рис. 2.3), і представимо їх у вигляді множини $SV = \{i = \overline{1, n}\}$, де i – індекс виду соціальної відповідальності, n – число всіх можливих соціальних відповідальностей.

Соціальна відповідальність підприємства залежить від розвитку підприємства, його напрямку діяльності та є його невід'ємною складовою. Кожне підприємство само регламентує свою структурну складову соціальної відповідальності, оскільки вона індивідуальна для кожного підприємства і враховує особливості його розвитку. Звідси випливає, що соціальна відповідальність підприємств полягає в реалізації двох основних моментів: формування концептуальної схеми соціальної відповідальності та виявлення основних вимірів для кожного виду соціальної відповідальності.

На основі вищенаведених міркувань мету моделювання управління соціальною відповідальністю можна сформулювати таким чином: потрібно знайти такий оптимальний склад соціально відповідальних ініціатив підприємства та вказати їх раціональну структуру, при яких соціальна відповідальність буде максимальною. Сформована нами задача є статичною і тому вона повинна бути розглянута на випадок формування соціальної відповідальності для відповідного планового періоду.

Для побудови економіко-математичної моделі дослідження формування соціальної відповідальності підприємства введемо ряд

припущень. Розглядаємо ситуацію для даних підприємств, при якій склад соціально відповідальних дій на даний момент часу вже сформований, тобто фіксований. Для загального випадку приймемо, що $SV_T = F = \{\text{фінансово-економічна відповідальність; відносини з зацікавленими сторонами (в т.ч. кадрова відповідальність); інформаційна відповідальність; екологічна відповідальність тощо}\}$.

Структуру моделі соціальної відповідальності представимо у вигляді рисунка:

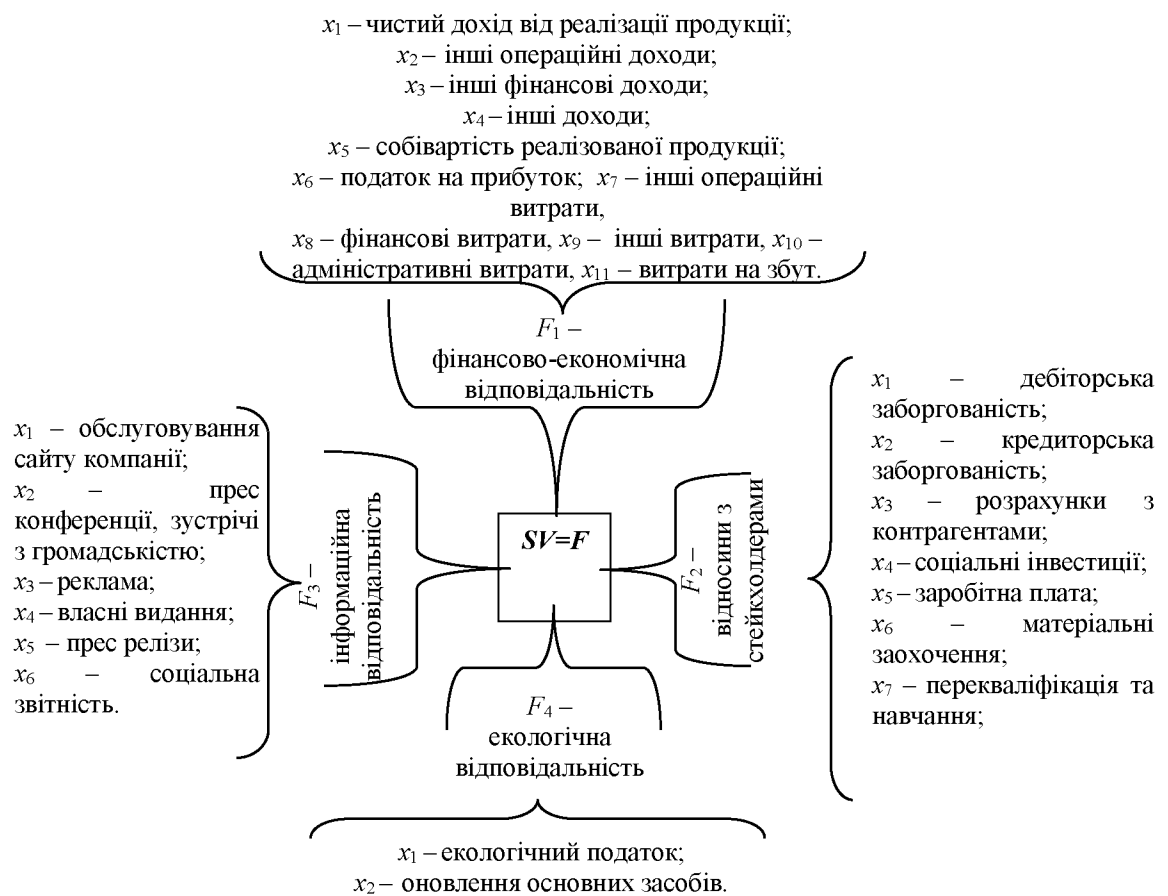

Рис. 3.19. Модель СВД підприємства

Структуру багатьох з вище перерахованих соціальних відповідальностей вказати досить важко, зокрема через їх неспівставність. Тому пропонуємо робити це таким чином. Наприклад, кожній потенційній соціальній відповідальності i можна співставити деяку сукупність заходів M_i .

Зауважимо, що один і той же захід по декілька разів може застосовуватися щодо різної відповідальності.

У результаті отримаємо відповідність типу «соціальна відповідальність» – «захід», яку представимо з допомогою матриці:

$$\begin{array}{c}
 \begin{array}{c} \text{заходи} \\ 1 \quad 2 \quad 3 \quad \dots \quad m \end{array} \\
 \\
 \begin{array}{c} 1 \\ 2 \\ \vdots \\ n \end{array} \\
 \end{array}
 \left[V_{ij} \right] = \begin{bmatrix} V_{11} & V_{12} & V_{13} & \dots & V_{1m} \\ V_{21} & V_{22} & V_{23} & \dots & V_{2m} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ V_{n1} & V_{n2} & V_{n3} & \dots & V_{nm} \end{bmatrix}
 \begin{array}{c} \text{Соціальна} \\ \text{відповідальність} \end{array}$$

де j – індекс вимірників, які використовуються для формування i -ї соціальної відповідальності, $j \in M_j, \{j = \overline{1, m_i}\}$; M_i – множина заходів для i -го виду соціальної відповідальності; m_i – кількість заходів i -го виду соціальної відповідальності; i – індекс виду соціальної відповідальності, $i = \overline{1, n}$;

$$V_{ij} = \begin{cases} 1 - \text{якщо захід } j \text{ застосовується до св } i; \\ 0 - \text{у протилежному випадку.} \end{cases}$$

Дана матриця буде характеризувати структуру залучення видів соціальної відповідальності для формування СВД підприємства. Однак ця характеристика є недостатньою, оскільки відсутня вартість опису заходів.

Алгоритм моделі [280] формування соціальної діяльності підприємства включає в себе наступні складові: перелік статей доходів та напрямків використання коштів підприємства, розрахунок нормативів відрахувань зарплата, податки і т.д.. Крім цього, при побудові формалізованої схеми моделі необхідно врахувати динамічний характер механізму формування соціальної діяльності підприємства.

Цільова функція даної задачі формується наступним чином: необхідно знайти таке співвідношення соціальних практик підприємства та вказати їх оптимальну структуру, при якій СВД буде максимальною.

Для побудови моделі приймемо наступні припущення:

- a) соціально відповідальні ініціативи для підприємства рівнозначні;
- b) підприємство не може залучити всі наявні фінансові ресурси на соціальну відповідальність;
- c) соціально відповідальні ініціативи підприємства фіксовані і для подальшого розвитку СВД повинні збільшуватися та покращуватися.

Для побудови формалізованої схеми моделі введемо додаткові позначення: F_i – фінансово-економічна відповідальність i -го виду; t – індекс періоду, $t = \overline{1, T}$; a_{it} – величина коштів на використання i -ї соціальної відповідальності в періоді t ; A_t – загальний обсяг коштів, виділений підприємством для формування фінансово-економічної відповідальності t період; x_{it} – сукупність i -х соціально відповідальних ініціатив, спрямованих на реалізацію планової СВД підприємства в період t ; B_t – коефіцієнт, який характеризує ефективність витрат при формуванні соціальної відповідальності в період t .

Для кожного планового періоду t обсяг коштів, виділений на здійснення СВД і ефективність витрат на СВД вважатимемо окремими елементами матриць. При цьому, вони можуть набути значення, відмінного від нуля, що підтверджує варіанти можливого включення j -го вимірника для здійснення i -го виду СВД підприємства. У протилежному випадку, показники набувають нульових значень, тобто не використовуються при даному i -му виду соціальної відповідальності.

На основі введених позначень сформулюємо критерій соціальної відповідальності підприємства і опишемо обмеження нашої задачі.

Отже, нам необхідно знайти розв'язок задачі

$$\{x_{it} \geq 0, i = \overline{1, n}; j = \overline{1, m}; t = \overline{1, T}\},$$

який забезпечить сумарну максимальну соціальну відповідальність підприємства:

$$SV = \sum_{i=1}^n F_i(a_{it}x_{it}) \rightarrow \max, t = \overline{1, T} \quad (3.6)$$

при виконанні наступних обмежень.

1) по використанню наявного обсягу виділених коштів для i -го виду соціальної відповідальності

$$\sum_{i=1}^n a_{it} \cdot x_{it} \leq A_t; \quad (3.7)$$

2) соціальна відповідальність підприємства фіксована і для подальшого розвитку повинна удосконалюватися

$$\sum_{j=1}^n \frac{a_{jt} \cdot x_{jt}}{F_j} \geq B_t. \quad (3.8)$$

З метою реалізації побудованої моделі залежність $F_{it}(a_{it}x_{it})$ розглянемо кілька можливих варіантів визначення соціальної відповідальності підприємства:

- соціальна відповідальність підприємства може виявитися такою, що i -та соціальна відповідальність становить $F_i = Q_{it}$ в періоді t і вже визначена. У такому випадку соціальна відповідальність підприємства:

$$SV = \sum_{i=1}^n F_i(a_{it}x_{it}) + Q_{it} \rightarrow \max, t = \overline{1, T}. \quad (3.9)$$

- при реалізації соціальних проектів цілком імовірним є випадок, що для i -тої соціальної відповідальності j -тий вимірник дасть результат із запізненням, лагом, такому випадку i -та соціальна відповідальність визначається із запізненням на лаг, і має вид:

$$F_{it} = \sum_{\tau=0}^N a_{i,t-\tau} x_{i,t-\tau} \quad i = \overline{1, n}, \quad t = \overline{1, T}, \quad (3.10)$$

де τ – індекс лага (запізнення), $\tau = \overline{0, N}$; N – кількість періодів запізнення.

Структура побудованої моделі передбачає умови соціальної відповідальності підприємства і вимірників щодо її формування. Модель має

динамічну структуру, оскільки використання деяких вимірників пов'язане з лаговими змінними технологічного та організаційного характеру.

На основі побудованої моделі розраховується оптимальна соціальна відповідальність підприємства і визначається ефект від застосованих вимірників.

Формування соціальної відповідальності підприємства повинно ґрунтуватися на кількісній оцінці сподіваного ефекту: $F_{it} = E - B$, де E – потенційний ефект, B – втрати.

Оскільки функціональні показники мають імовірнісний характер, то в якості критерію кількісної оцінки вигідності соціальної відповідальності можна використовувати, або математичне сподівання $M(F_{it}) \rightarrow \max$, або ймовірність $P(F_{it} \geq \alpha) \rightarrow \max$ при $\alpha = \text{const}$, або процедуру $\alpha \rightarrow \max$ при $P(F_{it} \geq \alpha) = 1$.

Для заданого процесу моделювання соціальної відповідальності підприємства побудуємо стохастичну економіко-математичну модель. В даному випадку значення цільової функції, параметри моделі і нормативні коефіцієнти розглядаємо як випадкові величини.

Нехай L – множина елементарних подій l із заданою на ній системою F її підмножин, які утворюють σ -алгебру, тоді економіко-математична модель (1)-(3) у стохастичній формі з урахуванням вище прийнятих позначень і випадкового параметру l прийме вид:

$$M \left\{ \sum_{t=1}^T \sum_{i=1}^n F_{it}(l, x_{it}) \right\} \rightarrow \max \quad (3.11)$$

при умові:

$$1) P \left\{ \mathbf{L} : \sum_{i=1}^n \frac{a_{it}(l)x_{it}(l)}{F_{it}(l, x_{it})} \geq B_t \right\} \geq \alpha_t, \quad t = \overline{1, T}; \quad (3.12)$$

$$2) P \left\{ \mathbf{L} : \sum_{i=1}^n a_{it}(l)x_{it}(l) \leq A_t \right\} \geq \beta_t, \quad t = \overline{1, T}; \quad (3.13)$$

$$3) P \{ \mathbf{L} : x_{it}(l) \geq 0 \} \geq \gamma_{it}, \quad i = \overline{1, n}, \quad t = \overline{1, T}, \quad (3.14)$$

де $\alpha_t, \beta_t, \gamma_{it}$ - ймовірності виконання відповідних обмежень.

Для імітаційного процесу формування соціальної відповідальності підприємства підходить стохастична модель (3.12)-(3.14), результатом якого буде оптимальна соціально відповідальна діяльність підприємства з врахуванням імовірнісних властивостей.

За допомогою стохастичної моделі є можливість визначити оптимальний склад соціальної відповідальності підприємства, для цього попередньо необхідно провести параметризацію системи обмежень і налаштувати параметри моделі вибору соціальних відповідальностей даного підприємства на основі ретроспективного фінансового аналізу діяльності підприємства. Оптимальна соціальна відповідальність розглядається як сумарна соціальна відповідальність, яка задається послідовністю цільових соціальних відповідальностей, розподілених в динаміці.

Використовуючи кількісну оцінку і аналізуючи ступінь надійності соціально відповідальних ініціатив підприємства, можна вибрати оптимальне їх поєднання, яке з найбільшою ймовірністю буде гарантувати найоптимальнішу програму СВД підприємства.

Висновки до розділу 3

1. Вдосконалено засади моніторингу соціально відповідальної поведінки підприємств і розкрито чинники впливу на неї для визначення пріоритетних напрямів здійснення СВД і резервів нарощення соціального впливу підприємства на довколишнє середовище, суспільство та планету загалом.

2. Запропоновано алгоритмічний процес моніторингу даних у процесі планування СВД підприємств приладобудування.

3. Під час дослідження підприємств приладобудування встановлено актуальні проблеми інформаційного забезпечення системи управління СВД підприємств, розроблено інформаційні потоки для прийняття управлінських

рішень щодо СВД підприємств приладобудування та запропоновано комплекс заходів із оптимізації інформаційної підсистеми управління.

4. Досліджено застосування методу канонічних кореляцій для проведення аналізу СВД підприємств приладобудування у частині відповідальності перед працівниками. Доведено його ефективність при дослідженні взаємозв'язку сукупності кількісних показників заробітної плати та руху кадрів. Обґрунтовано необхідність врахування результатів проведеного канонічного аналізу при розробці програми внутрішньої СВД, що дасть можливість з'ясувати та врахувати специфічні особливості досягнення соціального балансу підприємства приладобудування.

5. Розкрито сутнісне і функціональне наповнення стратегічної спрямованості СВД, удосконалено етапність процесу стратегічного планування СВД.

6. Відображено загальну модель реалізації СВД із виділенням результатів для підприємства, наведено структурно-логічний порядок визначення вимірників управління соціальною відповідальністю приладобудівним підприємством.

7. Доведено, що успішний фінансово-економічний стан є основною передумовою укорінення СВД у повсякденну діяльність підприємства приладобудування і, разом із тим, є стратегічною метою підприємства приладобудування. Удосконалено управління фінансово-економічної сфери СВД підприємств приладобудування за допомогою модуля Багатовимірні адаптивні сплайни (MARSpline).

8. Окреслено конфігурацію цілевстановлення та цілереалізації соціальної відповідальності підприємств приладобудування, здійснено відбудову «дерева цілей» із метою моделювання процесу управління СВД і одночасного підвищення ефективності функціонування підприємства, оскільки в дисертації доведено можливість узгодження протиріч і розбіжностей головної мети діяльності підприємства та цілей СВД за умови обґрунтованого та вмілого управління.

9. Розроблено структуру програми СВД підприємства приладобудування та складено діаграму Ганта для ілюстрації графіка робіт за соціальною програмою.

10. Ідентифіковано напрями реалізації соціально-відповідальних заходів у відповідності до істотних питань соціально-відповідального маркетингу у межах кожного елементу комплексу маркетингу.

11. Побудовано економіко-математичну модель дослідження формування соціальної відповідальності підприємства (наведені формалізована схема моделі та стохастична економіко-математичну модель).

12. Основні положення розділу 3 опубліковані в наукових працях [139, 142, 153, 154, 165, 167, 169, 212].

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі наведене теоретичне узагальнення і нове вирішення важливого наукового завдання щодо удосконалення механізму управління соціально відповідальної діяльності підприємств приладобудування з обґрунтуванням теоретико-методичних та науково-методологічних положень управління СВД.

Узагальнення та систематизація результатів дослідження дозволили сформулювати такі висновки:

1. Уточнення сутнісного наповнення рівнів здійснення СВД дозволило деталізувати прояви зовнішньої соціальної активності на мезо-, макро-, мегарівні. Доповнено теоретико-концептуальні засади механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування.

2. На основі узагальнення понятійно-категоріального апарату з теорії розвитку та управління СВД підприємств сформовано авторське визначення дефініції «управління соціально відповідальною діяльністю», під якою запропоновано розуміти окремий вид управління, здатний до адаптації і біфуркації у мінливих умовах зовнішнього середовища, що використовує ефективні комплексні управлінські методи, спрямовані на підтримку сталого розвитку підприємства за допомогою реалізації соціальних дій. Дане визначення дає змогу враховувати той факт, що реалізація соціальних дій підприємством визначає його сталий розвиток і залежать від налагодженої роботи системи управління; висвітлює взаємозалежність управління СВД із зовнішнім середовищем; підкреслює важливість соціальної відповідальності в роботі підприємства.

3. Узагальнення світового досвіду соціальної відповідальності підприємств дозволило ідентифікувати особливості світових моделей соціальної відповідальності за критерієм пріоритетності у задоволенні інтересів основних стейкхолдерів і сформулювати особливості національної

моделі СВД як імперативу дотримання і модернізації Національної стратегії розвитку соціальної відповідальності суб'єктів господарювання.

4. Дослідження практики управління СВД обраних підприємств приладобудування за пропонованою концептуальною моделлю механізму управління СВД підприємств приладобудування засвідчує відсутність цілісності концепції СВД, недостатнє різноманіття апробованих практик, орієнтацію на найближче коло стейкхолдерів. Доведено пряму залежність СВД від масштабу підприємств приладобудування.

5. Для раціонального використання людського ресурсу на взятих для аналізу підприємствах запропоновано управлінський інструментарій керування внутрішньою СВД на основі методу кореляційного аналізу, виявлено взаємозв'язки між показниками, що характеризують заробітну плату, кількісні виміри зайнятості на підприємствах приладобудування та руху кадрів. Визначено, що для забезпечення встановлення цільової програми розвитку трудових ресурсів підприємств приладобудування доцільно використовувати метод кореляційного аналізу.

6. Визначення функцій управління соціальною відповідальністю здійснено з урахуванням поетапності розвитку СВД підприємств приладобудування, запропоновано чотири організаційні моделі управління підприємствами приладобудування в частині їх СВД, розроблено їх визначальні критерії. Аналіз практики управління СВД підприємств приладобудування засвідчив поступовий перехід від захисної та адаптаційної моделей до стратегічної. Процес переходу спричинений усвідомленням переваг соціально відповідальної діяльності, прагненням до соціалізації діяльності.

7. З метою удосконалення інформаційно-методичної підсистеми СВД розроблено алгоритм процесу моніторингу даних у процесі планування соціальної поведінки підприємств приладобудування для забезпечення достатньої та достовірної інформації про процеси, які протікають в економічній і соціальній сферах. Доведено доцільність використання

запропонованої структурно-логічної послідовності визначення вимірників управління СВД приладобудівного підприємства, що об'єктивізовує фактори розвитку системи управління СВД і сприяє розробленню системи цілей СВД для використання у практичній діяльності підприємств приладобудування.

8. В процесі дослідження стратегій соціально відповідального розвитку підприємств приладобудування визначено, що успішний фінансово-економічний стан є основною передумовою укорінення СВД у повсякденну діяльність підприємств. Удосконалено стратегічний підхід до управління фінансово-економічної сфери СВД підприємств приладобудування за допомогою модуля «Багатовимірні адаптивні сплайни»; запропонована логічна етапність стратегічних напрямів СВД підприємств приладобудування.

9. Основною складовою науково-методичного забезпечення механізму управління СВД підприємств приладобудування є розроблена економіко-математична модель дослідження формування СВД підприємств приладобудування, що дає можливість визначити оптимальний склад соціальної відповідальності підприємства за умови попередньої параметризації системи обмежень на основі ретроспективного фінансового аналізу діяльності підприємства.

10. В роботі спроектовано модель «дерево цілей» із метою моделювання процесу управління СВД та розроблено структуру програми СВД підприємства приладобудування. Підкреслено важливість використання програмно-цільових підходів в управлінні, оскільки від їхньої коректності залежить якість управлінських рішень, спрямованих на підвищення рівня керованості механізмом СВД для реалізації соціальних цілей підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова І. Є. та ін. Нарис історії приладобудування України: еволюція, сучасний стан: Монографія / І.Є. Александрова, Н. Г. Анненкова, Л. М. Бесов. – Харків. НТУ “ХПІ”, 2009. – 212с.
2. Андрушків Б. Аналітичні аспекти маркетингового потенціалу в теорії конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / Б. Андрушків, Л. Бицюра // Соціально-економічні проблеми і держава. – Вип. 1 (4). – 2011. – Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11abmtkr.pdf>
3. Антошко Т. Р. Впровадження корпоративної соціальної відповідальності на промислових підприємствах : монографія / Т. Р. Антошко, П. В. Круш, Ю. В. Тюленєва ; Нац. техн. ун-т України “Київ. політехн. ін-т”. – К. : НТУУ “КПІ”, 2013. – 275 с.
4. Баранівський В. Ф. Етика бізнесу : навчальний посібник / В. Ф. Баранівський, Т. Г. Скворцова. – К. : Видавець ПАЛИВОДА А. В., 2008. – 200 с.
5. Баранцева С. М. Місце корпоративної соціальної відповідальності у діяльності підприємства / С. М. Баранцева, Р. К. Атаманов // Інноваційна економіка. – 2013. – № 7. – С. 94–96.
6. Барташевська Ю. М. Розвиток машинобудування України: стан, проблеми, перспективи / Ю. М. Барташевська // Європейський вектор економічного розвитку. – 2010. – №1 (8). – С. 19–25.
7. Батенко Л. П. Управління проектами / Л. П. Батенко, О. А. Загородніх, В. В. Ліщинські. – К. : КНЕУ, 2003. – 231 с.
8. Бахтин М.М. Работа 20-х годов. Искусство и ответственность /М. М. Бахтин. – К.: Next, 1994. – С. 20-51.
9. Благодетелева-Вовк С. Л. Підприємство як мікроцивілізація: Монографія [Текст] / С. Л. Благодетелева-Вовк. – Черкаси : Брама Україна, 2010. – 402 с.

10. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. – К.: МП “ІТЕМ” ЛТД, “Юнайтед Лондон трейд Лимитед”, 1995. – 448 с.
11. Бойко О. Б. Формування ефективного організаційного механізму управління машинобудівним підприємством / О. Б. Бойко // Економічний аналіз. – 2015. – Т. 19(2). – С. 26–32.
12. Бондаренко А. В. Соціальне інвестування як фактор забезпечення соціально – економічного розвитку держави / А. В. Бондаренко, Л. О. Омелянович // Вісник Донбаської національної академії будівництва і архітектури. – 2009. – № 5(79). – С. 201–203.
13. Боцян Т. В. Використання стандартів зі складання та оприлюднення нефінансової звітності: досвід українських підприємств / Т. В. Боцян. // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_2_10.
14. Боцян Т. В. Етичність бізнесу в Україні крізь призму нефінансової звітності / Т. В. Боцян // Економічний часопис – XXI. – 2013. – № 3-4(1). – С. 50–53.
15. Булгакова А. К. Сучасні методи управління персоналом на підприємствах готельного господарства / А. К. Булгакова // Науково-технічний збірник. – 2012. – № 102. – С. 494–498.
16. Булеев И. П. Мотивация труда в промышленности: теория и практика: монография / И. П. Булеев, Е. И. Булеев, Г. С. Атаманчук, А. Н. Рева // НАН Украины, Ин.т экономики пром.сти. – Донецк: Ин.т экономики пром.сти НАН Украины, 2012. – 337 с.
17. Внутрішній економічний механізм підприємства: Навч. посібник / М. Г. Грещак, О. М. Гребешкова, О. С. Коцюба; за ред. М. Г. Грещака. – К.: КНЕУ, 2001. – 228 с.
18. Ворона О. В. Практика реалізації соціальної відповідальності бізнесу в Європі та в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2010/Economics/62028.doc.htm

19. Гавриленко Є. С. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні в контексті сталого розвитку / Є. С. Гавриленко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2014. – Вип. 5(2). – С. 55–57.
20. Гаврилишин Б. С. Економічна енциклопедія у трьох томах / Б. Гаврилишин, С. Мочерний. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002.
21. Гвоздь М. Я. Проблеми та переваги використання процесного підходу до управління машинобудівними підприємствами / М. Я. Гвоздь, В. І. Мицько // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Логістика. – 2014. – № 811. – С. 56–62.
22. Глобальний договір ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.unglobalcompact.org/ParticipantsAndStakeholders/index.html>
23. Гоголя О. П. Соціальна відповідальність бізнесу : Монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова ; Каб. Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Ніжин : Лисенко М. М., 2011. – 175 с.
24. Головінов О. М. Соціальна відповідальність бізнесу: українські реалії і проблеми [Електронний ресурс] / О. М. Головінов // Економічний вісник Донбасу. – 2014. – № 2. – С. 187–192. – Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2014_2_29.
25. Господарський кодекс України: офіц. вид. / Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 18 ; № 19–20 ; № 21–22. – С. 144.
26. Грабовецький Б. Є. Методи експертних оцінок: теорія, методологія, напрямки використання: Монографія / Б. Є. Грабовецький. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 171 с.
27. Гречаник Н. Ю. Екологічний вимір сталого розвитку. Маркетинговий підхід / Міжнародний науково-виробничий журнал Сталий розвиток економіки. – 2014. – № 1(23) – С. 94–101.
28. Грищук В. К. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 152 с.

29. Грінченко Б. Д. Словарь української мови : в 4 т. / Грінченко Б.; Київ. держадміністрація. – К. : Довіра ; Рідна мова, 1997. – Т. 1: А – Ж. – С. 224–225.
30. Грішнова О. А. Оцінювання персоналу: сучасні підходи до забезпечення ефективності / О. А. Грішнова, О. О. Наумова // Формування ринкової економіки : зб. наук. праць. Т. 2: Управління персоналом в організаціях. – К. : Вид-во КНЕУ, 2011. – С. 42–50.
31. Грішнова О. Впровадження екологічної відповідальності в практику менеджменту вітчизняних підприємств./ О. Грішнова, О. Брінцева / Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка – 2013. – № 10 (151). – С. 12–18.
32. Гросул В. А. Управління маркетинговим потенціалом підприємств роздрібної торгівлі : монографія / В. А. Гросул, С. В. Артеменко. – Х. : Іванченко І.С., 2015. – 249 с.
33. Грядунова Л. И. Социальная ответственность личности в условиях социализма / Л. И. Грядунова. – К., 1971. – С. 31.
34. Гуняева Н. Международные стандарты в области социальной ответственности / Нина Гуняева // Стандарты и качество. – 2004. – № 10. – С. 61–65.
35. Даниленко О. А. Управління соціальною відповідальністю організації / О. А. Даниленко // Соціально-трудова відносина: теорія та практика : зб. наук. праць. – К. : КНЕУ, 2011. – № 1/2011. – С. 51–56.
36. Дафт, Ричард Л. Менеджмент [пер. с англ. Вольского В. и др.] / Р. Л. Дафт; – 2-е изд. – Санкт-Петербург : Питер, 2001. – 829 с.
37. Дацкевич Н. О. Світовий досвід впровадження соціально-економічної відповідальності підприємництва як довгострокової стратегії його розвитку/ Н. О. Дацкевич // Бізнес Інформ.– 2013. – № 11. – С. 246–250.
38. Дементов В. Особливості забезпечення соціальної відповідальності державної служби в контексті демократичних перетворень / В. Дементов // Публічне управління: теорія та практика : збірник наукових

праць Асоціації докторів наук з державного управління. – Х. : Вид-во “ДокНаукДержУпр”. – Випуск 1 (13). – Січень, 2013. – С. 196–201.

39. Дідковська Л. Г. Менеджмент [Текст]: навч. посібник / Л. Г. Дідковська, П. Л. Гордієнко – К. : Алерта: КНТ, 2007. – 516 с.

40. Довгань Л. Є. Сучасні аспекти сталого розвитку машинобудівних підприємств / Л. Є. Довгань, Н. О. Сімченко // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2008. – № 3. – С. 71–83.

41. Довідник вищих навчальних закладів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/guide/search-17-0-0-38-79-75.html>

42. Дяченко Л. А. Суть та особливості управління підприємствами туристичної сфери [Текст] / Л. А. Дяченко // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2011. – №1. – С. 84–90.

43. Екологія. Екологічні проблеми промислового комплексу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/books/23380/>.

44. Економіка та управління підприємством: сучасні підходи, методи та моделі [Текст] : [кол. монографія] / за ред. Ларіонової К. Л. – Кам’янець-Подільський : Медобори-2006, 2013. – 494 с.

45. Євтушенко В. А. Оцінка корпоративної соціальної відповідальності: методи, об’єкти, показники / В. А. Євтушенко // Вісник НТУ «ХП». Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2013. – № 46 (1019). – С. 53–63.

46. Ждаміров Є. Ю. Адаптивна система управління підприємством / Є. Ю. Ждаміров // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2011. – № 4. – С. 189–192.

47. Жилінська Л. О. Система стратегічного планування на машинобудівних підприємствах [Текст] : дис. канд. екон. наук : 08.00.04 / Жилінська Людмила Олександрівна ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2009. – 172 с.

48. Загреба М. М. Теоретичні аспекти використання факторного аналізу при аналізі динаміки фінансового стану підприємства / М. М. Загреба // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2014. – Вип. 25. – С. 455–460.

49. Зайченко К. С. Сучасні організаційні структури управління інноваційно-активними малими підприємствами / К. С. Зайченко, Н. М. Дашенко // Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2014. – № 3. – С. 104–110.

50. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 р. - №1264-ХП. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>

51. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16 жовтня 2012 р. - №5460-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>

52. Зелена книга Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rsppenergy.ru/main/static.asp?art_id=1552

53. Золотарев А. М. Особенности воспроизводственных процессов в украинской промышленности в условиях переходной экономики / А. М. Золотарев // Вестник ХГУ им. В.Н. Каразина. – № 2, спецвыпуск. – Харьков, 2001. – С. 14–16.

54. Зубчик С. М. Внутрішньогосподарський контроль на підприємствах: організація та методика : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 “бух.облік, аналіз та аудит (за видами екон. діяльн.)” / С.М.Зубчик. – Львів: ЛКА, 2016. – 20 с.

55. Ильясов Р. Х. Фазовый сплайн-анализ как метод выявления цикличности в экономике / Р. Х. Ильясов // Современные наукоёмкие технологии. – 2009. – № 1. – С. 32–36.

56. Ігнат'єва І. А. Інноваційні підходи адаптації організаційних структур управління підприємств до принципів корпоративного управління / І. А. Ігнат'єва, В. С. Кудлай, О. Ю. Євлах // Вісник Хмельницького

національного університету. Економічні науки. – 2008. – Т. 2, № 3. – С. 108–111.

57. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств: монографія / С. М. Ілляшенко, О. А. Біловодська. – Суми: Університетська книга, 2010. – 281 с.

58. Інвестування в людський капітал у системі чинників гідної праці: монографія / [О.А. Грішнова, О.В. Дорош, С.Я. Шурпа]; за наук. ред. д.ра екон. наук, проф. О.А. Гришнкової. – К.: КНЕУ, 2015. – 222 с.

59. Інтернет-сторінка спільноти СВБ. – Режим доступу: <http://www.svb.org.ua/contacts>

60. Кабаков Ю. Соціальна відповідальність – основа інтегральної моделі досконалості / Ю. Кабаков // Стандартизація. Сертифікація. Якість. – 2011. – № 5. – С. 49–52.

61. Калюжна Н. Г. Аналіз підходів до визначення системи управління підприємством / Н. Г. Калюжна // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки, 2011. – №2. – Т. 2. – С. 50–53.

62. Карпенко Н. В. Міжнародний досвід формування концепції соціально-відповідального маркетингу / Н. В. Карпенко // Академічний огляд. – 2013. – № 1 (38). – С. 129–134.

63. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент / Г. І. Кіндрацька. – К. : Знання, 2006. – 366 с.

64. Князев С. О. К вопросу формирования системы показателей мониторинга социально-экономического развития регионов / С. О. Князев // В мире научных открытий. – 2013. – № 8.1. – С. 30–34.

65. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08/page5>

66. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізми забезпечення: монографія / Г. В. Козаченко, В. П. Пономарьов, О. М. Ляшенко. – Київ: Лібра, 2003. – 280 с.

67. Козаченко Г. В. Організаційно-економічний механізм як інструмент управління підприємством / Г. В. Козаченко // Економіка. Менеджмент. Підприємство. – 2003. – № 11. – С. 35–40.

68. Колосок А. Зарубіжний досвід соціальної відповідальності бізнесу та перспективи його застосування в Україні / А. Колосок // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015 – № 1

69. Колот А. М. Мотивація персоналу / А. М. Колот. – К.: КНЕУ, 2009. – 337 с.

70. Комарницький І. Ф. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент управління сучасним підприємством [Електронний ресурс] / І. Ф. Комарницький, З. І. Галушка // Зб. наук. праць Буковинського у-ту. – 2010. – № 6. – Режим доступу до журн.: http://zbirnuk.bukuniver.edu.ua/issue_articles/7_1.pdf

71. Конюхов Ю. М. Соціальна відповідальність суб'єктів аграрного бізнесу в системі соціально-економічного захисту їх конкурентоспроможності / Ю. М. Конюхов // Вісник Сумського національного аграрного університету. серія «Економіка та менеджмент». – 2016 – № 4 (68). – С. 38–42.

72. Король С. Я. Нормативные документы по социальной ответственности бизнеса / С. Я. Король // Экономика Украины. – 2013. – № 9 (614). – С. 85–96.

73. Король С. Я. Інституційний підхід до соціальної відповідальності бізнесу [Текст] / С. Король // Вісник Київ. нац. торговельно-економіч. ун.-ту : Науково-практич. журнал. – 2013/1. – № 3. – С. 42-55.

74. Корпоративна соціальна відповідальність / за заг. ред. Т. С. Смовженко, А. Я. Кузнецової. – Вид. друге, виправл. і доповн. – К. : УБС НБУ, 2010. – 314 с.

75. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу: Монографія / Підзагальною редакцією М. П. Буковинської. – К.: ЦП «Компринт». – 2015. – 297 с.
76. Кравченко Т. В. Відповідальний маркетинг як напрям підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств / Т. В. Кравченко // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2015. – №1(30). – С. 371–378.
77. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / Н. В. Краснокутська. – К. : КНЕУ, 2003. – 504 с.
78. Крикун В. А. Сутність та еволюція концепції соціальної відповідальності бізнесу / В. А. Крикун // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Вип. 6. – Ч. 1. – 2014. – С. 91.
79. Кузьмін О. Є., Основи менеджменту [Текст]: підручник – 2-ге вид. випр. і доп. / О. Є Кузьмін, О. Г. Мельник. – К. : «Академвидав», 2007. – 416 с.
80. Лазеба Є. С. Основні функції управління підприємством та їх взаємозв'язок / Є. С. Лазеба // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія : Економічні науки. – 2012. – №1, Т. 3. – С. 81–85.
81. Лазоренко Л. В. Корпоративна соціальна відповідальність як інноваційна стратегія бізнесу / Л. В. Лазоренко // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Сер. : Економіка і менеджмент. – 2013. – № 1. – С. 89–96.
82. Лала О. М. Оцінка якості системи управління підприємством: Монографія / О. М. Лала. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 165 с.
83. Ласукова А. С. Порівняльний аналіз моделей корпоративної соціальної відповідальності в банках світу / А. С. Ласукова // Вісник Запорізького нац. університету: Економічні науки . – 2012 . – № 3(15) . – С. 181–188.
84. Левченко О. П. Етапи формування стратегії корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) підприємства / О. П. Левченко,

І. В. Міщенко // Економіка транспортного комплексу. – 2015. – Вип. 25. – С. 36–49.

85. Линдгрєн М. Сценарное планирование: связь между будущим и стратегией ; пер. с англ / М. Линдгрєн, Х.Бандхольд. – М. : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2009. – 256 с.

86. Лутай Л. А. Модель “дерево цілей – дерево ресурсів” у системі соціального управління персоналом / Л. А. Лутай // Ринок праці та зайнятість населення. – 2014. – № 4. – С. 8–12.

87. Людський розвиток в Україні: можливості та напрями соціальних інвестицій (колективна науково-аналітична монографія) / За ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, Держкомстат України, 2006. – 356 с.

88. Мазов М. М. Аналіз формування портфеля проектів металургічного підприємства на основі стратегії стійкого розвитку / М. М. Мазов, В. А. Петренко // Управління проектами та розвиток виробництва: Зб. наук. пр. – Луганськ: вид.во СЛУ ім. В. Даля, 2015. – 4(56). – С. 5–14.

89. Маймескул Д. І. Вплив розвитку приладобудівних підприємств на формування конкурентоспроможності регіону (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад» / Одеський національний економічний університет, м. Одеса // Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Управління міжнародною конкурентоспроможністю регіонів: механізми, принципи, стратегії», м. Сімферополь – Севастополь. – 2012. – С. 52–54.

90. Макаренко І. О. Сучасні тенденції складання і подання корпоративної звітності [Електронний ресурс] / І. О. Макаренко // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір ; збірник наукових праць / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; відп. Ред. В.С. Кравців. – Львів. – Випуск 1 (105). – 2014. – С. 410–415. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/2030>

91. Максимів Л. І. Концепція формування нефінансової звітності підприємств як підґрунтя для ведення соціально відповідального бізнесу в Україні / Л. І. Максимів, Т. Є. Фомічева // Наукові праці Лісівничої академії наук України. – 2013. – Вип. 11. – С. 172–177.

92. Максимова В. Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку / В. Ф. Максимова. – Одеса: ОДЕУ, 2005. – 269 с.

93. Марчук Л. П. Соціальна відповідальність як визначальна стратегія розвитку сучасного бізнесу / Л. П. Марчук // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. – 2014. – Вип. 5.2. – С. 51–56.

94. Матвійчук І. О. Сучасний стан та перспективи розвитку приладобудування в Україні / І. О. Матвійчук // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 3. – С. 360–365.

95. Мацьків Р. Т. Соціальне інвестування на підприємствах нафтогазового комплексу / Р. Т. Мацьків // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Випуск 4. – С. 482–485.

96. Мельник С. В. Методичні рекомендації щодо формування та впровадження в Україні системи соціальної відповідальності бізнесу (виробничий рівень) / С. В. Мельник, Д. Д. Чумаков, М. М. Мартиненко та ін. Державна установа «Науково-дослідний інституту соціально-трудова відносин». – Луганськ, 2012. – 28 с.

97. Меморандум про соціальну відповідальність бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/news/2005-11-30/26424>.

98. Мескон М. Основы менеджмента; пер. с англ / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://mirknig.com/2006/02/19/meskon_malbert_m_khedouri_f_osnovy_menedzhmenta.html.

99. Методи розвитку та забезпечення капіталізації промислових підприємств в умовах інституціональних змін: моногр. / І.П. Булеєв, Н.Ю. Брюховецька та ін. НАН України, Ін.т економіки пром.сті. – Київ, 2016. – 312 с.

100. Методика оцінки ефективності реалізації регіональних природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових екологічних програм, затверджена Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України 15.10.2012 № 491 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z2146-12>.

101. Методичні рекомендації щодо формування та впровадження в Україні системи соціальної відповідальності бізнесу (виробничий рівень) [Електронний ресурс] / С. В. Мельник, Н. М. Ушакова, О. М. Петроє та ін. – Режим доступу: http://lir.lg.ua/docs/metod_rek/MR_soc_v_biz_virob_riv.doc

102. Методология моделирования бизнес-процессов [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.piter-soft.ru/automation/more/glossary/process/metodologiya-modelirovaniya-bixnes-protssesov.

103. Механізми забезпечення розвитку підприємств: екологоекономічний аспект: [монографія] / В. М. Хобта, У. В. Лаврик, О. Ю. Попова, О. Ю. Шилова. – Донецьк, ПП Чернецька Н. А., 2009. – 272 с.

104. Міністерство промислової політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: industry.kmu.gov.ua.

105. Мінцберг Г. Зліт та падіння стратегічного планування / Г. Мінцберг. - К. : Вид-во Олексія Капусти. – 2008. – 389 с

106. Мірошник С. В. Шляхи стимулювання соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу [Електронний ресурс] / С. В. Мірошник, Т. А. Тресвятська, Л. В. Будьонна. – Режим доступу : www.lir.lg.ua/shlahi.doc

107. Міценко Н. Г. Діагностика дієвості економічного механізму торговельного підприємства [Текст] : Монографія / Н. Г. Міценко, Н. І. Дуляба // Укоопспілка, Львів. комерц. акад. – Львів : ЛКА, 2012. – 223 с.
108. Мозговая Л. А. Особенности корпоративного управления отечественных предприятий / Л. А. Мозговая // Економіка: проблеми теорії та практики: збірник наукових праць. – Випуск 234: В 4 т. Том IV. – Дніпропетровськ: ДНУ – 2007. – С. 887–893.
109. Мойса М. Я. Система організаційно-управлінських та економічних заходів забезпечення рентабельного виробництва в аграрних підприємствах [Текст] : Монографія / М. Я. Мойса [та ін.] ; Одес. держ. аграр. ун-т, Екон. ф-т. – О. : Імідж-Прес, 2010. – 165 с.
110. Моїсеєнко Т. Є. Корпоративна соціальна відповідальність в забезпеченні конкурентоспроможності підприємства / Т. Є. Моїсеєнко // [Електронний ресурс] – Режим доступу до тексту: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=986>
111. Моральний вимір економіки: соціальна відповідальність бізнесу та економічна ефективність : монографія / Національний банк України, Університет банківської справи ; ред. Г. Ф. Хоружий. – К. : УБС НБУ, 2009. – 255 с.
112. Морохова В. О. Дослідження основних тенденцій розвитку ринку контрольно-вимірювальних приладів України / В. О. Морохова, І.Ф. Лорві // Економічні науки. Серія “Економіка та менеджмент”: Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Випуск 9 (34). Частина 1. – Луцьк, 2012. – С. 241–254.
113. Мурашко М. І. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу в Україні / М. І. Мурашко // Демографія та соціальна економіка. – 2009. – № 2 (12). – С. 114–122.
114. Назарова Г. В. Социально ответственное предприятие и интересы его стейкхолдеров / Г. В. Назарова, Х. Ф. Агавердиева // Бизнес Информ. – 2010. – № 5 (1). – С. 70–73

115. Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: [монографія] / А. П. Наливайко. – К.: КНЕУ, 2001. – 227 с.
116. Нападовська Л. В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці: Монографія / Л. В. Нападовська. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2000. – 224 с.
117. Нусінов В. Я. Корпоративна соціальна відповідальність: становлення та розвиток в Україні / В. Я. Нусінов, А. Б. Ярова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. – 2014. – Вип. 5(2). – С. 208–210.
118. Олійник О. Р. Міжнародний досвід розвитку соціальної відповідальності та можливість його застосування в Україні / О. Р. Олійник // Інноваційна економіка. – 2015. – № 4. – С. 37–44.
119. Онищенко В. О. Соціальна безпека регіону: теоретичні та прикладні аспекти: монографія / В. О. Онищенко, Т. М. Завора, О. В. Чепурний. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 274 с.
120. Орлова Н. С. Особливості підготовки нефінансової звітності корпорацій / Н. С. Орлова // Облік і фінанси. – 2014. – № 3. – С. 65–70.
121. Основи адміністративного менеджменту: навч. посіб. / [В. Д. Бакуменко, Л. М. Усаченко, В. І. Тимцуник, О. В. Червякова]. – К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. – 148 с.
122. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> – 2017 р.
123. Офіційний сайт ДНВП «Об'єднання Комунар» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tvset.com.ua/ukraine/>
124. Офіційний сайт Консультаційно-методичного центру по сертифікації в системах SO. – Режим доступу: <http://www.iso.kiev.ua/page/23.html>
125. Офіційний сайт Міжнародної організації зі стандартизації ISO. – Режим доступу: <http://www.iso.org/iso/home/standards/benefitsofstandards.htm>

126. Офіційний сайт ПАТ «Барський машзавод» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://barmash.com.ua/>
127. Офіційний сайт ПАТ НВО «Термоприлад» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://thermo.lviv.ua/>
128. Офіційний сайт Федерації роботодавців України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ua.fru.org.ua>
129. Офіційний сайт: The Global Reporting Initiative (GRI). – Режим доступу: www.globalreporting.org/Home
130. Офіційний сайт міжнародного фонду розвитку соціально відповідальної діяльності: Ashoka Foundation. – Режим доступу: <https://www.ashoka.org/>
131. Офіційний сайт міжнародного фонду розвитку соціально відповідальної діяльності: Schwab Foundation for Social Entrepreneurship. – Режим доступу: <http://www.schwabfound.org/>
132. Офіційний сайт міжнародного фонду розвитку соціально відповідальної діяльності: Skoll Foundation. – Режим доступу: <http://skoll.org/>
133. Павлова В. А. Конкурентоспроможність підприємства: оцінки та стратегія забезпечення / В. А. Павлова, Дніпропетровський ун-т економіки та права. – Д.: Вид-во ДУЕП, 2006. – 276 с.
134. Павлюк Л. І. Механізми розвитку підприємництва в умовах дисбалансів функціонування внутрішнього ринку : дис. канд. екон. наук : 08.00.04 / Павлюк Лариса Іванівна. – Львів, 2017. – 212 с
135. Пакуліна А. А. Раціоналізація інформаційних потоків і вдосконалення системи показників соціально-економічного моніторингу розвитку регіону / А. А. Пакуліна, Г. С. Пакуліна // Траектория науки. – 2016. – Т. 2, № 2. – С. 257–275
136. Панухник О. В. Маркетингово-збутова діяльність сільськогосподарських підприємств: засади формування системи управління / О. В. Панухник // Вісник Сумського національного аграрного університету. – Випуск 12 (70), 2016. – С. 184–188.

137. Панухник О. В. Місцеві бюджети у фінансуванні соціально-культурного розвитку регіонів / О. В. Панухник // Галицький економічний вісник. – 2012. – № 1(34). – С. 89–94.

138. Панухник О. В. Особливості розвитку інституту соціальної відповідальності в Україні та перспективи впровадження національної моделі соціальної відповідальності бізнесу / Олена Віталіївна Панухник, Уляна Михайлівна Плекан // Галицький економічний вісник, – Т. : ТНТУ, 2016 – Том 50. – № 1. – С. 14-22.

139. Панухник О. В. Соціальний маркетинг як інструмент підвищення конкурентоздатності підприємств / О. В. Панухник, У.М. Плекан // Збірник наукових праць II Міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: освітньо-наукові та виробничі засади» (22-24 листопада 2017 року). – м. Миколаїв, 2017 р.

140. Панухник О. В. Соціальні інвестиції як форма суспільної поведінки носіїв соціальної відповідальності / Олена Віталіївна Панухник, Уляна Михайлівна Плекан // Галицький економічний вісник. – Т. : ТНТУ, 2016. – № 2 (51). – С. 51–61.

141. Панухник О. Місцеві бюджети у фінансуванні соціально-культурного розвитку регіонів / О. Панухник // Галицький економічний вісник. – 2012. – № 1 (34). – С. 89–94.

142. Панухник О. В. Фінансові ресурси підприємств у системі факторів здійснення соціально відповідальної діяльності / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2017. – № 11 – С. 139-143.

143. Панухник О. В. Організаційно-економічний механізм регулювання регіонального розвитку України / О. В. Панухник // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 5. – С. 200–204.

144. Панухник О. В. Сучасні тенденції розвитку інструментів корпоративної благодійності: зарубіжний досвід та особливості використання

в Україні / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Збірник наукових статей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (13 – 14 квітня 2017 р.). Частина 2. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – С. 523-527.

145. Панухник О. В. Організаційно-економічна підсистема механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (12 – 13 квітня 2016 р.). Частина 4. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – С. 323-327.

146. Панухник О. В. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент корпоративної стратегії / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія підприємства: підприємницький контекст» (16-17 листопада 2017). – К., КНЕУ, 2017 р.

147. Панухник Я. Г. Соціально відповідальна діяльність як інструмент модернізації технологій управління підприємством у муніципальній економічній системі / Я. Г. Панухник // Інноваційна економіка. – 2016. – № 3–4. – С. 60–65.

148. Панухник Я. Г. Стратегічний підхід до управління приладобудівним підприємством у муніципальній економічній системі / Я. Г. Панухник // Матеріали XX ювілейної міжнародної науково-практичної конференції: «Проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки». – Одеса, 7-11 вересня 2015 р. Том I. Частина II. / Національна академія наук України; Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України. – Київ-Одеса, 2015. – С. 144–152.

149. Пацула О. І. Соціальні витрати підприємства та їхня класифікація / О. І. Пацула // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2006. – № 3. – С. 74–81.

150. Пермінова Г. В. Моделі корпоративної соціальної відповідальності: зарубіжний та вітчизняний досвід / Г. В. Пермінова // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2012. – Т.17. Вип. 1. – С. 41–47.

151. Петрушенко Ю. Н. Особенности реализации концепции социальной ответственности бизнеса в национальном хозяйстве украины / Ю.Н. Петрушенко // Journal of institutional studies (Журнал институциональных исследований). – 2013. – № 1, Т. 5. – С. 92–107.

152. Пільгуй С. С. Вплив корпорацій на розвиток суспільства шляхом впровадження корпоративної соціальної відповідальності // Наук. вісн. Ужгородського ун-ту. Серія «Економіка». – Ужгород, 2012. – Вип. 2 (36). – С. 194–200.

153. Плекан У. М. Програма соціально відповідальної діяльності приладобудівного підприємства / У. М. Плекан // Тези XV Міжнародної науково-практичної конференція «Сучасні інформаційні технології в економіці та управління підприємствами, програмами та проектами» (29 вересня 2017 р.). — Харків: НАКУ «ХАІ», 2017. – С. 57–58.

154. Плекан У. М. Моделювання процесу управління соціально відповідальною діяльністю підприємств / У. М. Плекан // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики» (Одеса, 22-23 вересня 2017 р.). – Одеса, Атлант, 2017. – С. 252–253.

155. Плекан У. Носії соціальної відповідальності у питанні виходу з кризи в Україні / Плекан Уляна // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (22-24 вересня 2016 року) – Т. : Крок, 2016 – С. 212–215.

156. Плекан У. М. Оцінка стану екологічної компоненти корпоративної соціальної відповідальності галузі приладобудування / У. М. Плекан // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції

«Сучасна наука: проблеми і перспективи (частина I)» (м. Київ, 6 – 7 жовтня 2017 року). – Київ.: МЦНД, 2017. – С.17–19.

157. Плекан У. М. Моніторинг інформаційної відкритості підприємств приладобудування / У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Національна економіка України в умовах європейської інтеграції» (19-20 жовтня 2017 р.). – Дніпро: НМетАУ, 2017. – С. 539–541.

158. Плекан У. М. Переваги соціально відповідального ведення бізнесу / У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Аналіз сучасних підходів до ефективного використання потенціалу економіки країни» (Дніпро, 18-19 серпня 2017 р.). – Дніпро: НО «Перспектива», 2017. – С. 74–77.

159. Плекан У. М. Окремі аспекти поширення соціальної відповідальності серед підприємств приладобудування / У. М. Плекан // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Підприємництво, бухгалтерський облік та фінанси: національні особливості та світові тенденції» (Київ, 15-16 вересня 2017 р.). – К.: ГО «Київський економічний науковий центр», 2017. – С. 39–42.

160. Плекан У. М. Об'єктивна необхідність управління соціально відповідальною діяльністю для забезпечення сталого розвитку підприємств / У. М. Плекан // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сталий розвиток в умовах глобальних викликів» (Харків 7-8 квітня 2017 р.). – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – С. 259–261.

161. Плекан У. М. Соціально відповідальне суспільство: досвід Норвегії / У. М. Плекан // Proceedings of II International scientific conference “World Science in 2016: Results”. Morrisville, Lulu Press., 2017. pp. 116–119.

162. Плекан У. М. Інтеграція соціальної відповідальності в корпоративну культуру організації / У. М. Плекан // Збірник матеріалів ІХ

міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна економіка: теорія і практика». – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 36–39.

163. Плекан У. М. До питання взаємозв'язку між концепціями сталого розвитку, соціально-відповідального маркетингу та соціальної відповідальності бізнесу / У.М. Плекан // Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Економічне зростання в епоху соціальних трансформацій» (м. Краматорськ, 26 січня 2017 року). – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 161–163.

164. Плекан У. М. Вплив соціально відповідальної діяльності на імідж підприємств машинобудування: структурний підхід / У.М. Плекан // Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Економічне зростання в епоху соціальних трансформацій» (м. Краматорськ, 26 січня 2017 року). – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 158–160.

165. Плекан У. М. Рейтингування соціальних питань при створенні програми соціально відповідальної діяльності підприємств приладобудування/ У.М. Плекан // Матеріали IX науково-практичної конференції «Сучасні досягнення світової науки» (27 серпня 2017). – Моррісвілл, США: Lulu Press, 2017. – С. 28–31.

166. Плекан У. М. Екологічний менеджмент як засіб управління соціально відповідальною діяльністю підприємств машинобудування / У.М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, курсантів та студентів «Управлінські правові та економічні аспекти забезпечення безпеки життєдіяльності населення і територій». – Львів, 27 квітня 2017 р.

167. Плекан У. М. Особливості здійснення соціально відповідальних ініціатив підприємствами приладобудування / У. М. Плекан // Інноваційна економіка. – 2017. – № 67. – С. 103–108.

168. Плекан У. М. Система забезпечення корпоративної благодійності як складової соціально відповідальної діяльності / У. М. Плекан // Вісник

Сумського національного аграрного університету. – 2016. – № 12 (70). – С. 159–163.

169. Плекан У. Застосування соціально відповідального маркетингу для підвищення конкурентоспроможності експортоорієнтованого підприємства [Електронний ресурс] / Уляна Плекан // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2017. – Вип. 2 (17). – С. 135-143. – Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17pumker.pdf>.

170. Плекан У. М. Теоретичні аспекти загального механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств / У. М. Плекан // Сталий розвиток економіки. – 2017. - № 1. – С. 152–157.

171. Плекан У. Вплив соціальної відповідальності приладобудівних підприємств на процес взаємодії із зовнішнім середовищем / У. Плекан // Схід. – 2014. – № 5(131). – С. 46–51.

172. Плекан У. М. Соціальна ідентифікація бізнесу / У. М. Плекан // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» та I Міжнародного студентського наукового форуму «Креативна економіка очима молоді» у 2-х томах (29-30 березня 2018 р.) / Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. – Т.1. – С. 162–163.

173. Поважний О. С. Корпоративне управління [Текст] : підручник / О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. О.Харламова. – К. :Кондор, 2013. – 244 с.

174. Посібник із КСВ. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності / [Лазаренко О., Колиско Р. та ін.]. – К. : Вид-во «Енергія», 2008. – 96 с.

175. Практика благодійної діяльності бізнес-компаній в Україні: сучасний досвід (звіт за результатами дослідження) / Автори: А. Гулевська-Черниш, Д. Непочатова, Л. Паливода, С. Шендеровський; за заг. ред.. А. Гулевської-Черниш. – К.: Салютіс, 2010. – 60 с.

176. Приятельчук О. А. Формування та розвиток системи кроскультурного менеджменту (на прикладі міжнародних корпорацій) : автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.02.03 / Приятельчук О. А.; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2006. – 21 с.

177. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5073-17>.

178. Райзберг Б. А. Словарь современных экономических терминов / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский. – 4-е изд. – М.: Айрис-пресс, 2008. – 480 с.

179. Рогоза М. Є. Управління промисловими підприємствами: соціально-економічні чинники та особливості організації: Монографія / М. Є. Рогоза. – Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2005. – 281 с.

180. Розметова О. Г. Інноваційні методи управління персоналом як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств індустрії гостинності [Електронний ресурс] / О. Г. Розметова // Ефективна економіка. – 2013. – № 3. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?n=3&y=2013>

181. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 213-р Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку “Україна-2020” у 2015 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/20152015-p>.

182. Савченко І. Г. Соціальна відповідальність в контексті розбудови соціальної держави в Україні / І. Г. Савченко // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. – № 2 (24): у 2 ч. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2005. – Ч. 1. – С. 55–63

183. Садеков А. А. Предпринимательство и устойчивое развитие: [монографія] / А. А. Садеков. – Донецк: ДонДУЭТ им. М. Туган-Барановского, 2002. – 450 с.

184. Свистович М. Б. Сутність та основні поняття стратегічного планування / М. Б. Свистович // Державне управління: теорія та практика. - 2013. – № 2. – С. 37–43.
185. Сергеева Л. Н. Нелинейная экономика: модели и методы: [монографія / научн. ред. проф. Ю.Г. Лысенко] / Л. Н. Сергеева. – Запорожье: Полиграф, 2003. – 218 с
186. Семенова А. Ю. Економічний механізм управління сільськогосподарським підприємством: теоретико-методологічний аспект / А. Ю. Семенова // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2012. – № 3. – С. 186–190.
187. Сивак О. Б. Соціальна відповідальність в підприємницькій діяльності: вітчизняний та зарубіжний досвід / О. Б. Сивак // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – Вип. 1(22). – С. 333–338.
188. Ситник В. Ф. Інтелектуальний аналіз даних (дейтамайнінг): навч. посібник / В. Ф. Ситник, М. П. Краснюк. – К. : КНЕУ, 2007. – 376 с.
189. Ситніченко В. Стратегія розвитку машинобудування на основі системи збалансованих показників [Електронний ресурс] / В. Ситніченко. – Режим доступу: <http://www.ukrtest.com/raznoe/publikacii/11.pdf>
190. Сікорська Т. С. Інтеграція нефінансових показників у звітність суб'єкта господарської діяльності / Т. С. Сікорська, О. О. Осадча // Молодий вчений. – 2014. – № 6(2). – С. 38-41.
191. Сімченко Н. О. Соціально орієнтовані системи управління підприємствами: Монографія / Н. О. Сімченко. – Київ : ТОВ «ДКС центр», 2010. – 340 с.
192. Сімченко Н. О. Структуроутворювальні складові системи соціально відповідального управління підприємством / Н. О. Сімченко, В. П. Панченко // Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". – 2013. – № 10. – С. 287–292.

193. Смага О. В. Методика впровадження системи інформаційного моніторингу в практичну діяльність організацій: основні принципи та проблеми / О. В. Смага // Вісник Харківської державної академії культури: зб. наук. пр. Вип. 27. – Х. : ХДАК, 2009. – С. 119–126.

194. Смовженко Т. С. Корпоративна соціальна відповідальність : [навч. посіб.] / Т. С. Смовженко, А. Я. Кузнєцова. – К. : УБС НБУ, 2010. – 314 с.

195. Смолій Л. В. Моніторинг соціальної відповідальності українських компаній: цілі, інструментарій, результати / Л. В. Смолій // Japanese Journal of Fundamental and Applied Studies, «Tokyo University Press». – 2015. – № 1(9). – С. 286–293.

196. Соціальна відповідальність бізнесу: розуміння та впровадження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org.ua/files/Concept_Paper.pdf

197. Соціальна відповідальність бізнесу: розуміння та впровадження [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.un.org.ua/files/Concept_Paper.pdf

198. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь / За загальною редакцією В. М. Гейця, А. І. Даниленка, М. Г. Жулинського, Е. М. Лібанової, О. С. Онищенко. – К.: НВЦ НБУВ. – 2009. – 687 с.

199. Старовойтенко І. [Текст] : людина на тлі епохи : монографія / І. Старовойтенко, Є. Чикаленко. – К.: Темпора, 2009. – 544 с.

200. Степанова О. В. Соціально відповідальне управління промисловими підприємствами: проблеми формування та напрямки реалізації / О. В. Степанова, Є. В. Мішенін // Вісник Сумського національного аграрного університету. – Серія «Економіка та менеджмент». – 2007. – № 6 – 7 (26–27). – С. 404–414.

201. Степанова О. В. Соціально-відповідальне управління промисловими підприємствами: проблеми формування та напрямки

реалізації / О. В. Степанова // Вісник Сум. нац. аграрного ун-ту. Серія “Економіка та менеджмент”. – 2007. – № 6 – 7 (26 – 27). – С. 404–414.

202. Стоянова-Коваль С. С. Інвестиційні потоки як фактор нарощення інноваційного потенціалу підприємств [Електронний ресурс] / С. С. Стоянова-Коваль, Т. С. Шабатура, В. О. Непочатенко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 3. – С. 160-165.

203. Стратегія сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.svb.org.ua/sites/default/files/201309_strategiya_spriyannya_rozvitku_svb_v_ukrayini.pdf

204. Сухотеріна М. І. Екологічна складова соціальної відповідальності машинобудівного підприємства [Електронний ресурс] / С. В. Філіппова, М. І. Сухотеріна // Економіка: реалії часу. – 2015. – № 1, (17). – С. 204-208. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n1.html>.

205. Терещенко Т. А. Метод канонічних кореляцій у багатовимірних економічних дослідженнях / Т. А. Терещенко, Т. П. Романюк, В. М. Богомазова // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1 : Економіка. – 2012. – Вип. 1. – С. 51–58. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2012_1_10

206. Тимощук М. Р. Планування соціально-економічного розвитку підприємств: Монографія / М. Р. Тимощук, О. Є. Кузьмін, Р. В. Фешур. – К.: УБС НБУ, 2007. – 449 с.

207. Тімченко О. О. Оцінка ефективності економічного механізму управління підприємством / О. О. Тімченко, В. О. Черепанова // Вісник Нац. техн. ун-ту “ХПІ” : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ “ХПІ”. – 2015. – № 60 (1169). – С. 31–34.

208. Ткаченко Н. О. Аналіз моделей соціальної відповідальності фармацевтичного бізнесу / Н. О. Ткаченко // Фармацевтичний журнал. – 2013. – № 1. – С. 9–15.

209. Ткачов Д. С. Теоретичні засади формування соціально відповідального бізнесу [Електронний ресурс] / Д. С. Ткачов // Теорія та практика державного управління. – Вип. 1 (28). – Режим доступу : http://www.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tpdu/2010_1/doc/3/18.pdf.

210. Удодова В. І. Соціальне підприємництво як форма соціальної відповідальності бізнесу / В. І. Удодова // Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 1 (10). – С. 348–351.

211. Український форум благодійників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ufb.org.ua/rating/blago-charts>

212. Федотова Я. Г. Канонічні кореляції як інструмент управління підприємств приладобудування у забезпеченні соціальної відповідальності перед власними працівниками / Я.Г. Федотова, У. М. Плекан // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2017. – №4. – С. 73-80.

213. Федулова Л. І. Форсайт: сучасна методологія технологічного прогнозування. / Л. І. Федулова // Методи і моделі прогнозування. – 2008. – С. 106–138.

214. Філіппова С. В. Екологічна складова соціальної відповідальності машинобудівного підприємства / С. В. Філіппова, М. І. Сухотеріна // Економіка: реалії часу. – 2015. – № 1. – С. 204–207.

215. Філіппова С. В. Соціальна відповідальність у стратегії управління вітчизняним підприємством: проблемні питання інтегрування механізму [Електронний ресурс] / С. В. Філіппова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2017. – № 2 (30). – С. 5-17. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No2/5.pdf>

216. Фінансове планування і управління на підприємствах: навчальний посібник / [Семенов Г. А., Бугай В. З., Семенов А. Г., Бугай А. В.]. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 432 с.

217. Фоменко Г. Г. Формування соціальних витрат підприємств у процесі реалізації соціального захисту працівників / Г. Г. Фоменко // Економіка промисловості. – 2012. – № 3–4 – С. 356–360/

218. Фоміна В. Мотивація працівників виробничої сфери / В. Фоміна // *Управління розвитком*. – № 4. – 2013. – С. 19–20.
219. Фурсін О. О. Нові парадигмальні основи соціально орієнтованого управління / О. О. Фурсін // *Теорія та практика державного управління*. – 2010. – Вип. 2. – С. 441–448.
220. Фурсін О. О. Шляхи і напрямки підвищення ефективності управління соціально-орієнтованою економікою регіонів України / О. О. Фурсін // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. – 2014. – Вип. 59. – С. 96–106.
221. Царик І. М. Передумови виокремлення соціальної відповідальності бізнесу та її роль в економічній системі / І. М. Царик // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2012. – № 8. – С. 102–107.
222. Цілі Сталого Розвитку 2016 – 2030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org.ua/ua/tsilirozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>
223. Черник Н. Б. Методи прогнозування розвитку окремих галузей і сфер діяльності в регіоні / Н. Б. Черник // *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки*. – 2013. – № 1. – С. 197–201.
224. Шаповал В. М. Соціальна відповідальність бізнесу в структурі управління економікою : Монографія / В. М. Шаповал. – Д. : Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», 2011. – 357 с.
225. Шевчук А. В. Социальная ответственность в моделях корпоративного управления / А. В. Шевчук // *SPERO. Социальная политика: экспертиза, рекомендации, обзоры*. – 2005. – № 2. – С. 17–26.
226. Шегда А. В. Менеджмент: учебник / А. В. Шегда. – 3-е изд., испр. и доп. – К.: Знання, 2006. – 645с.
227. Шейко І. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: економічний аспект / Шейко І. – К. : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2006. – 214 с.

228. Шорохов В. В. Особливості еволюції організаційних структур управління підприємством / В. В. Шорохов // Ефективність державного управління. – 2015. – №. 44(2). – С. 48–57.
229. Экономика предприятия [Текст] : учеб. пособие / Под общ. ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельника. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2002. – 632 с.
230. Экспертные оценки в научно-техническом прогнозировании / [Г. М. Добров, Ю. В. Ершов, Е. И. Левин, Л. П. Смирнов]. – К. : Наукова думка, 1974. – 160 с.
231. Юзик Л. О. Підходи щодо оцінки впливу КСВ на показники діяльності підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdnuet/econ/2010_3/Yuzik.pdf.
232. Янковой А. Г. Многомерный анализ в системе STATISTICA [монография] / Александр Григорьевич Янковой. – Одесса: Оптимум, 2001. Вып. 2 – С.192.
233. Яркіна Н. М. Принципи формування комплексного механізму управління підприємством / Н. М. Яркіна // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. – Вип. 1. – С. 290–296.
234. Ярова В. В. Організаційний механізм управління розвитком соціальної відповідальності в системі менеджменту сільськогосподарських підприємств [Текст] / В. В. Ярова // Інноваційна економіка. – 2014. – № 5. – С. 200–203.
235. Яровий А. Т. Багатовимірний статистичний аналіз : начальнометодичний посібник для студентів математичних та економічних фахів / А. Т. Яровий, Є. М. Страхов. – Одеса: Астропринт, 2015. – 132 с.
236. Average Salary in European Union 2016 [Electronic resource] // Reinis Fischer. – March 21, 2017. – Available at: [www/URL:https://www.reinischfischer.com/average-salary-european-union-2016](http://www.URL:https://www.reinischfischer.com/average-salary-european-union-2016)
237. Attaining Sustainable Growth Through Corporate Social Responsibility. IBM Institute for Business Value, 2008.P. 3. – С. 3–24.

238. Banerjee, Subhabrata Bobby. Corporate social responsibility: the good, the bad and the ugly / Subhabrata Bobby Banerjee. Edward Elgar Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA, 2007. – 153 p.

239. Becker P. Corporate Foresight in Europe: A First Overview / P. Becker // Institute for Science and Technology Studies, University of Bielefeld, Germany, 2002. – 27 p.

240. Berkhout F. Socio-economic future sinclimate change impact assessment: usings cenariosas “learning machine” / F. Berkhout, J. Hertin, A. Jordan // Global Environmental Change 12. –2002. – P. 83–95.

241. Bowen H.R. Social responsibilities of the businessman. / New York: Harper & Row, 1953 p.

242. Carrol A. B. A three-dimensional conceptual model of corporate performance / A. B. Carrol // Academy of Management Review 26(2), 1984. – P. 53–63.

243. Carrol A. B. The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders / A. B. Carrol // Business Horizons 34 (4), 1991. – pp. 39–48.

244. Carrots and sticks. Sustainability reporting policies worldwide – today’s best practice, tomorrow’s trends [Электронный ресурс] // KPMG Advisory N. V., Global Reporting Initiative, Unit for Corporate Governance in Africa, 2013. – Режим доступа: <https://www.globalreporting.org/resource/library/Carrots-and-Sticks.pdf>

245. Clark D. Understanding canonical correlation analysis, 1975, 18–24. [Electronic resource] / D. Clark. – Mode of access : <http://www.qmrg.org.uk/files/2008/12/3-understanding-canonical-correlation-analysis1.pdf>.

246. Company Giving in Europe. A survey of different approaches to Community Involvement in Each of the Member States of the European Community with Case Studies of Good Practices. Brussels: European Foundation Centre, 1999

247. Cramer A. Corporate social responsibility in Asia [Электронный ресурс] / A. Cramer, JPrepscius.– Режим доступа: http://globalasia.org/pdf/issue4/v2n3_cramer.pdf

248. Dr. M. Thenmozhi. Approaches to management. Professor Department of Management Studies Indian Institute of Technology Madras. - Scientific report, 2009

249. O'Donnell A. Competitive advantage in small to medium-sized enterprises [Text] / A. O'Donnell, A. Gilmore, D. Carson, D. Cummins // Journal of Strategic Marketing. – 2002. – Vol. 10, №. 3. – pp. 205–223.

250. Environmental Performance Index [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://epi.yale.edu/>

251. Fayol H. General and Industrial management / H. Fayol. – London : Pitman. – 1949 (first published in 1916). – 43 p.

252. Freeman R. E. Strategic Management: A Stakeholder Approach / R. E. Freeman. – Pitman publishing: London, 1984. – 372 p.

253. Friedman M. The Social Responsibility of Business is to increase its Profit / M. Friedman // New York Times Magazine. – 1970. – September, 13. – P. 122–126.

254. Friedman J. H. Multivariate adaptive regression splines // The Annals of Statistics. – 1991 – 141 p.

255. Herciu M. Measuring International Competitiveness of Romania by Using Porter's Diamond and Revealed Comparative Advantage [Text] / M. Herciua // Procedia Economics and Finance. – 2013. – Vol. 6. – P. 273–279. doi:10.1016/s2212-5671(13)00140-8

256. Hofmann E. “Ethical investment: How do moral considerations influence investment behaviour?” / Hofmann E., Hoelzl E., Kirchler E. // 30th Annual Congress JAREP. – Prague. – 2005. – pp. 88–94.

257. Hotelling H. Relations between two sets of variates [Electronic resource] / H. Hotelling. – Biometrika (1936) 28 (3–4). – 321–377 pp. – Mode of

access : <http://members.cbio.mines-paristech.fr/~jvert/svn/bibli/local/Hotelling1936Relation.pdf>

258. ISO 26000:2010. Guidance on social responsibility [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.iso.org/iso/iso26000>

259. ISO Strategic Plan 2005–2010. Standards for a sustainable world [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.iso.org>

260. ISO/DIS 26000 : Guidance on social responsibility [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://isotc.iso.org>

261. Kharub M. Comparative analyses of competitive advantage using Porter diamond model (the case of MSMEs in Himachal Pradesh) [Text] / M. Kharub, R. Sharma // *Competitiveness Review*. – 2017. – Vol. 27, №. 2. – pp. 132–160. doi:10.1108/cr-02-2016-0007

262. Kitzmueller M. Economic Perspectives on Corporate Social Responsibility / M. Kitzmueller, J. Shimshack // *Journal of Economic Literature*. – 2012. – №. 50 (1). – P. 51 – 84.

263. Krus D. J. Rotation in canonical analysis. Educational and Psychological Measurement [Electronic resource] / D. J. Krus. – 1976. – pp. 725–730. – Mode of access : [http://www.visualstatistics.net/Statistics/Rotation in CA/Rotationin CA.htm](http://www.visualstatistics.net/Statistics/Rotation%20in%20CA/RotationinCA.htm)

264. London Stock Exchange [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.londonstockexchange.com/home/homepage.htm>

265. Occupation Health and Safety Assessment Systems – Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. OHSAS 18002:2000

266. Porter M. E. Strategy and Society: The Link Between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility / M. E. Porter, M. R. Kramer // *Harvard Business Review*, December 2006, pp. 78 – 92.

267. Porter Michael E. Strategy and Society: The Link between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility / Michael E. Porter, Mark R. Kramer // *Harvard Business Review* 84, no. 12 (December 2006). – pp. 78–92.

268. Post J. E. Managing the extended enterprise: The new stakeholder view / J. E. Post, L. E. Preston, S. Sachs // California Management Review. 2002. – № 45 (1). pp. 5–28.

269. Plekan U. Methodological approach to strategic planning of corporate social activities / Uliana Plekan // Modern Science – Moderní věda. – Praha. – Česká republika, Nemoros. – 2018. – № 2 – pp. 56–64.

270. Promoting a European framework for corporate social responsibility – Green Paper. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2001. – 28 p.

271. Salamon Lester M. America's Nonprofit Sector : A Primer, Second edition / Lester M. Salamon. – New York: The Foundation Center, 1999

272. Social Accountability 8000 Standard: 2008 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.sa-intl.org/index.cfm?fuseaction=Page.ViewPage&PageID=937>

273. Standard&Poor's [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.standardandpoors.com>

274. Stevens J. Applied multivariate statistics for the social sciences. L. Erlbaum Associates Inc. / J. Stevens. – Hillsdale, NJ, USA, 1986 [Electronic resource]. – Mode of access : http://books.google.com/books/about/Applied_multivariate_statistics_for_the.html?id=mK0MtyWa7-QC

275. The Organisation for Economic Cooperation and Development [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.oecd.org>

276. Herciu M. Measuring International Competitiveness of Romania by Using Porter's Diamond and Revealed Comparative Advantage [Text] / M. Herciua // Procedia Economics and Finance. – 2013. – Vol. 6. – pp. 273–279.

277. World Bank Group [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.worldbank.org/>

278. Zadek S. Responsible Competitiveness. Corporate Responsibility Clusters in Action / Simon Zadek, John Sabapathy, Helle Dossing, Tracey Swift – January 2003. – 120 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

**Формули розрахунку фінансово-економічних показників
підприємств**

№ п/п	Назва показника	Формула розрахунку	Нормативне значення
1	2	3	4
1	Фондомісткість	Балансова вартість основних виробничих засобів/ Вартість виробленої продукції	Зменшення
2	Фондоозброєність	Балансова вартість основних виробничих засобів/Середньооблікова чисельність працівників	Збільшення
3	Коефіцієнт зносу основних засобів	Сума зносу основних виробничих засобів/ Балансова вартість основних виробничих засобів	Зменшення
4	Фондовіддача	Сума доходів від реалізації продукції/ Загальна вартість основних фондів	Збільшення
5	Рентабельність основних засобів	Загальний прибуток підприємства/ Балансова вартість основних виробничих засобів *100	Збільшення
6	Коефіцієнт покриття	Оборотні активи/Поточні зобов'язання	$2 < K < 2,5$
7	Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Грошові кошти+ короткострокові фін. вкладення+ дебіторська заборгованість)/Короткострокові зобов'язання	$1 < K < 0,8$
8	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Грошові кошти та їх еквіваленти)/ Короткострокові зобов'язання	$0,2 < K < 0,25$
9	Чистий оборотний капітал, тис. грн.	Оборотні активи – Поточні зобов'язання	> 0
10	Коефіцієнт платоспроможності	Власний капітал/Валюта балансу	$> 0,5$
11	Коефіцієнт фінансування	Валюта балансу – власний капітал/Власний капітал	< 1 , зменшення
12	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними запасами	(Оборотні активи-поточні зобов'язання) /Оборотні активи	$> 0,1$
13	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	Власні оборотні кошти/Власний капітал	$> 0,4$ збільшення
14	Коефіцієнт маневреності власних засобів	(Власний капітал-необоротні активи)/Власний капітал	$> 0,1$, збільшення
15	Коефіцієнт рентабельності активів	(Чистий прибуток/Середня величина активів) *100	> 0 , збільшення

1	2	3	4
16	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	(Чистий прибуток/ Середня величина власного капіталу) *100	>0, збільшення
17	Коефіцієнт рентабельності діяльності	(Чистий прибуток/Чистий дохід від реалізації продукції) *100	>0, збільшення
18	Коефіцієнт рентабельності продукції	(Чистий прибуток/Собівартість реалізованої продукції) *100	>0, збільшення
19	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Вартість реалізованої продукції/Середня вартість чистої кредиторської заборгованості	Зменшення
20	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Виручка від реалізації продукції/Середня вартість дебіторської заборгованості	Збільшення
21	Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	365/Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Зменшення
22	Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	365/Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Зменшення
23	Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	Дебіторська заборгованість/Кредиторську заборгованість	=1
24	Коефіцієнт обороту кадрів з прийому	Чисельність прийнятих працівників/ Середньооблікова чисельність персоналу	
25	Коефіцієнт обороту кадрів зі звільнення	Кількість звільнених працівників/ Середньооблікова чисельність персоналу	3-5%
26	Коефіцієнт загального обороту	(Чисельність прийнятих+ чисельність звільнених працівників) / Середньооблікова чисельність персоналу	

10900108

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
31.12.2013	31.12.2013
за СДРГОУ	14307570
за КОЛІТУ	520210100
за КОПІТ	230
за КВБД	28.93

Підприємство **Інв'єстиційне Товариство "Барський машинобудівний завод"**
 Територія **ВІННИЦЬКА**
 Організаційно-правова форма господарювання **Акціонерне товариство**
 Вид економічної діяльності **Виробництво машин і устаткування для виготовлення харчових продуктів і напоїв, перероблення тютюну**

Середня кількість працівників **1 458**
 Адреса, телефон **вулиця Рози Люксембург, буд. 5, м. БАР, ВІННИЦЬКА обл., 23000**
 Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "ч" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
 Форма № 1 на 31 грудня 2013 року

Актив	Код за ДКУД		Код за ІДКУД	
	Код рядка	На початок звітного періоду	Код рядка	На кінець звітного періоду
	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	74	31	
перевісна вартість	1001	265	266	
накопичена амортизація	1002	191	235	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	458	675	
Основні засоби:	1010	10092	10511	
перевісна вартість	1011	37449	39057	
знос	1012	27357	28546	
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	
перевісна вартість	1016	-	-	
знос	1017	-	-	
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-	
перевісна вартість	1021	-	-	
накопичена амортизація	1022	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	-	-	
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1035	30	30	
інші фінансові інвестиції	1040	-	-	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1045	-	-	
Відстрочені податкові активи	1050	-	-	
Гудвіл	1060	-	-	
Відстрочені аквізиційні витрати	1065	-	-	
Залишок коштів у централізованих страхових резервах фондів	1090	-	-	
Інші необоротні активи	1095	10654	11247	
Усього за розділом I				
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	27200	26319	
Виробничі запаси	1101	10456	8780	
Незавершене виробництво	1102	2389	4057	
Готова продукція	1103	14355	13482	
Товари	1104	-	-	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Депозити переуступання	1115	-	-	
Векселі одержані	1120	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7480	6207	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	940	207	
за виданими авансами	1135	150	191	
з бюджетом	1136	-	16	
у тому числі з податку на прибуток	1140	-	-	
з нарахованих доходів	1145	-	-	
із внутрішніх розрахунків	1155	2106	2602	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1160	-	-	
Поточні фінансові інвестиції	1165	699	2719	
Грошові кошти та еквіваленти:	1166	8	3	
Готівка	1167	94	1716	
Рахунки в банках	1170	-	-	
Витрати майбутніх періодів	1180	-	-	
Частина переуступки у страхових резервах	1181	-	-	
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1182	-	-	
резервах збитків або резервах належних виплат	1183	-	-	
резервах незароблених премій	1184	-	-	
інших страхових резервах	1190	19	14	
Інші оборотні активи	1195	38594	38259	
Усього за розділом II	1200	-	-	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1300	49248	49506	

Пояснення	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	205	205
Внески до статутного (зареєстрованого) статутного капіталу	1401	-	-
Копія до статутного капіталу	1405	29037	2637
Еквівальний дохід	1410	11905	13857
Неоплачений курсовий різниця	1412	-	-
Резервний капітал	1415	51	31
Неподілений прибуток (непокривтий збиток)	1420	1952	877
Видучений капітал	1425	-	-
Інші резерви	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	39750	40627
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені платові зобов'язання	1510	-	-
Почесні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення програм	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійні допомоги	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
Інвестиційні кошти	1535	-	-
Тривалий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джекпоту	1545	-	-
Усього за розділом II	1598	0	0
Короткострокові кредити банків	1600	10	10
Векселі одержані	1605	-	-
1610	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1615	1970	6826
товари, роботи, послуги	1620	286	286
у тому числі з податку на прибуток	1621	227	17
розрахунками з розрахунками	1625	285	-
по розрахункам з оплати праці	1630	527	610
за оціркованими авансами	1634	137	679
за оціркованими зобов'язаннями	1640	-	-
із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
за страховою депозитом	1650	-	-
Інші забезпечення	1660	-	-
Інвестиційні майбутні періоди	1665	-	-
Відстрочені платежі (включно з податку на прибуток)	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1675	281	306
Усього за розділом III	1700	9498	8879
IV. Інв'юарний, інв'юарний, мобілізаційний, утриманий для продажу, та групи вибуття			
Усього за розділом IV			
Усього за розділом V			
Баланс	1800	49248	49506

Керівник: **Лук Ліля Григорівна** (підпис) М.П.
 Головний бухгалтер: **Кігайчук Сергій Іванович** (підпис) М.П.

* Підприємство в порядку, встановленому законодавством, організує контроль за виконанням умов даного звіту про фінансовий стан.

Продовження додатку Б1

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку "Звітність власників до фінансової звітності"		
Підприємство	Дата (кв. місяць, число)	КОД
Територія	за СІРПОУ	2015
Публічне Акціонерне Товариство "Бавський машинобудівний завод"	за КОЛІФУ	1
ВІННИЦЬКА	за КВЕД	28.93
Організаційно-правова форма господарювання	Відкриті акціонерне товариство	231
Вид економічної діяльності	Поробництво машин і устаткування для виготовлення харчових продуктів і напоїв, поробництво текстилю	
Середня кількість працівників	427	
Адреса, телефон	Ром Локесбуф, бул. 5, м. БАР, БАРСЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 23000	
Одиниця виміру	тис. грн. без десяткової частки (округлюючи до цілого) (Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма М2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)	
Складено (зроблено позначку "X" у відповідній колонці)	за повненнями (стандартів) бухгалтерського обліку	
	за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2014 р.

А К Т И В	Код ринку	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	31060	68000
Патенти на винаходи	1001	262000	341000
Відомості про винаходи	1002	272000	272000
Нематеріальні капітальні інвестиції	1005	675000	261000
Основні засоби:	1010	10523000	10523000
вартість	1011	38657000	39803000
інвестиційна нерухомість	1012	28546000	29280000
інвестиційна нерухомість	1015		
вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові фінансові активи	1020		
вартість	1021		
амортизація	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1035	30060	30000
лінійні фінансові інвестиції	1040		
Довгострокові дебіторська зборованість	1045		
Відстрочені платежі за активи	1050		
Гудвіл	1060		
Відстрочені акваліційні витрати	1065		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1090		
Інші необоротні активи	1095	11247000	10880000
Усього за розділом I			
П. Оборотні активи			
Залишки	1100	26519000	27307000
Виробничі запаси	1101	8780000	14466000
Незавершене виробництво	1102	4057000	1917000
Готова продукція	1103	13482000	10984000
Готові роботи	1104		
Поточні дебіторські активи	1110		
Дебітні переуступання	1115		
Відстрочені платежі	1120		
Дебіторська зборованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6207000	7252000
за дебіторськими векселями	1130	207000	191000
за векселями	1135	191000	768000
з банками	1136	16000	
з банками за кредитом	1140		
з банками за депозитами	1145		
з банками за депозитами	1150		
з банками за депозитами	1155	2622000	2948000
Поточні дебіторські інвестиції	1160		
Готівка та еквіваленти	1165	2719000	724000
Готівка	1166	3000	1000
Резерви в банках	1167	1746000	752000
Витрати майбутніх періодів	1170		
Чиста нерестрахована у страхуванні резерв	1180		
у тому числі в:	1181		
резервах дебіторської зборованості	1182		
резервах дебіторської зборованості	1183		
резервах дебіторської зборованості	1184		
інших страхових резервах	1185		
Інші оборотні активи	1190	14000	2200
Усього за розділом II	1195	38259000	39618000
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи витрат			
Баланс	1200	49506000	50506000

Керівник	Лук'ян Гринорвич
Головний бухгалтер	Каталіус Сергій Павлович

Пасив	Код ринку	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паісовий) капітал	1400	205000	205000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капіталу внощавих	1405	25637000	25637000
Додатковий капітал	1410	13857000	14734000
Висхідний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415	51000	51000
Перехідний прибуток (непокритий збиток)	1420	877000	3695000
Неоцінений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	46627000	44322000
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені платежі зобов'язань	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредитні банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат періоду	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі:	1531		
резерв довгострокових зобов'язань	1532		
резерв збитків або резерв належних виплат	1533		
резерв незароблених премій	1534		
Інші страхові резерви	1535		
Інвестиційні контракти	1540		
Привласнений фонд	1545		
Резерв на виплату джек-поту	1595	0	0
Усього за розділом II			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредитні банків	1600		
Векселі віддані	1605		
Поточні кредитні зобов'язання за депозитами	1610		
Довгострокові зобов'язання	1615	6826000	3247000
Короткострокові зобов'язання	1620	17000	
з банками за борговими зобов'язаннями	1621		
з банками за кредитом	1625		
з банками за депозитами	1630	610000	868000
з банками за депозитами	1635	679000	1544000
з банками за депозитами	1640		
з банками за депозитами	1645		
з банками за депозитами	1650		
Додатки забезпечення	1660	351000	102000
Додатки майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від переуступлення	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	396000	544000
Усього за розділом III	1695	8870000	6184000
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами витрат			
Усього за розділом IV	1700		
V. Чиста вартість активів неперестрахованого фінансового фонду			
Баланс	1800	49506000	50506000
Баланс	1900		

Визначення в порядку, встановленому центральним органом статистики, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження додатку Б1

Примітки!		Дата (рік, місяць, число)		КОД	
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"		2016	12	31	
Підприємство	Публічне Акціонерне Товариство "Барський автомобільний завод"				
Територія	ВІННИЦЬКА				
Організаційно-правова форма господарювання	Відкрите акціонерне товариство				
Вид економічної діяльності	Виробництво радіаторів і котлів центрального опалення				
Середня кількість працівників	389				
Адреса, телефон	Копанова, буд. 5, м. БАР, БАРСЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 23000				
Одиничний номер "тк" при без'ясового ліка (окрім розділу IV звіту про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (форма М2), грошові показники якого вводяться в грошівка з копійками)					
Стандарт (суб'єкти позначку "*" у відповідній колонці)					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					1

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2016 р.

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного року	Код за ДКУД	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	52	258	
первісна вартість	1001	341	604	
накопичена амортизація	1002	289	346	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	286	545	
Сторонні засоби	1010	9716	9239	
первісна вартість	1011	41021	43390	
знос	1012	31305	34151	
Інвестиційна нерухомість:	1013	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	
знос	1017	0	0	
Довгострокові фінансові активи:	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	231	
накопичена амортизація	1022	0	0	
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0	
які об'єктується за методом участі в капіталі інших підприємств	1035	30	30	
інші фінансові інвестиції	1040	0	0	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1045	0	0	
Відстрочені податкові активи	1050	0	0	
Товари	1060	0	0	
Відстрочені авансові витрати	1065	0	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1090	0	0	
Інші необоротні активи	1095	10078	10072	
Усього за розділом I				
II. Оборотні активи				
Залишки	1100	32237	35721	
Виробничі запаси	1101	15431	21688	
Незавершені виробництва	1102	25856	26599	
Готова продукція	1103	12910	11374	
Товари	1104	0	0	
Поточні фінансові активи	1110	0	0	
Дебітні переуступки	1115	0	0	
Державні облигації	1120	0	0	
Довгострокова заборгованість за продажом товарів, робіт, послуг	1125	8871	9230	
Державні облигації з гарантованою частотою з розручкою	1130	609	1508	
з бюджетом	1135	0	1264	
з нарахуванням доходу	1136	0	0	
з нарахуванням доходу	1140	0	0	
з вартістю розрахунку	1145	0	0	
Інші довгострокові дебіторська заборгованість	1155	1058	940	
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	
Гроші та їх еквіваленти	1165	3751	9839	
Готівка	1166	4	8	
Рухливі банківські	1167	3727	9831	
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	
Чиста заборгованість у страхових резервах	1180	0	0	
у тому числі в:	1181	0	0	
резервах довгострокових зобов'язань	1182	0	0	
резервах збитків або резервах наслідків виплат	1183	0	0	
резервах незароблених грошей	1184	0	0	
інших страхових резервах	1190	3	167	
Інші оборотні активи	1195	46559	59159	
Усього за розділом II	1200	0	0	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1300	56637	69231	
Баланс				

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	Код за ДКУД	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал				
Зарезервовані (накопичені) капітали	1400	205	205	
Внески до неперезарезерованого статутного капіталу	1401	0	0	
Капітали у довідач	1405	23637	23637	
Додатковий капітал	1410	18429	18429	
Висхідний дохід	1411	0	0	
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	
Резервний капітал	1415	51	51	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6839	5266	
Неоплачений капітал	1425	0	0	
Вичерпані капітали	1430	0	0	
Інші резерви	1435	0	0	
Усього за розділом I	1495	51161	51161	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	
Цільові фінансування	1525	0	0	
Випадкові депозити	1526	0	0	
Страхові резерви	1530	0	0	
у тому числі:	1531	0	0	
резерв довгострокових зобов'язань	1532	0	0	
резерв довгострокових зобов'язань, виплат	1533	0	0	
резерв довгострокових зобов'язань	1534	0	0	
Інші страхові резерви	1535	0	0	
Позачасові контракти	1540	0	0	
Відстрочені податкові зобов'язання	1545	0	0	
Усього за розділом II	1595	0	0	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	
Висхідні залишки	1605	0	0	
Поточні кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	
товари, роботи, послуги	1615	1951	5015	
розрахунками з бюджетом	1620	810	1302	
у тому числі з податку на прибуток	1621	493	998	
розрахунками з оплати праці	1625	334	292	
розрахунками з оплати праці	1630	1013	1040	
за одержуваними авансами	1635	150	2915	
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	
з вихідних розрахунків	1645	0	0	
за страховими депозитами	1650	0	0	
Поточні забезпечення	1660	189	189	
Державні майбутніх періодів	1665	0	0	
Відстрочені комісійні доходи від перестрахованих	1670	0	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	1009	2141	
Усього за розділом III	1700	5476	12804	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
У. Чиста вартість активів неперезарезерованого пенсійного фонду	1800	0	0	
Баланс	1900	56637	69231	

Керівник	Лук Гали Геннадій
Головний бухгалтер	Клишук Сергій Іванович

1. Виконання в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики

Продовження додатку Б1

10/00207

КОДИ
31.12.2013
14307570

Дата (рік, місяць, число)
за СДРГОУ

КОДИ
31.12.2013
14307570

Підприємство **Публічне Акціонерне Товариство "Барський машинобудівний завод"** (наповнювачі)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма № 2 за рік 2013 р. Код за ДКУД 1801003

Коріньок
Головний бухгалтер

Листів на одну просту акцію 2650

Лук Ілля Григорович (підпис та прізвище)
М.П.
Котлячук Сергій Іванович (підпис та прізвище)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	71688	81530
Чистий дохід від операційної діяльності	2001	0	0
Пресні податки на доходи	2011	-	-
Пресні, зберігання, перестрахування	2012	-	-
Зміна резерву неаресованих пресей, валюта сума	2013	-	-
Зміна частки перестрахованих у резерву неаресованих пресей	2014	-	-
Собівартість реалізованого продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(63443)	(72066)
Чисті податки зобов'язанні за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:	2090	8245	9464
прибуток	2095	-	-
Додаток (виграти) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	(-)	(-)
Додаток (виграти) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валюта сума	2111	-	-
Зміна частки перестрахованих в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	29846	27328
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первинного вимірювання біологічних активів і спільнокооперативної продукції	2122	-	-
Адміністративні витрати	2130	(3892)	(3616)
Витрати на збут	2140	(1885)	(2093)
Витрати на операційну діяльність	2150	(30225)	(27317)
Витрати від первинного вимірювання біологічних активів і спільнокооперативної продукції	2181	-	-
Витрати від первинного вимірювання операційної діяльності:	2182	-	-
прибуток	2190	2089	3756
збиток	2195	(-)	(-)
Додаток від зміни в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	39	40
Інші доходи	2240	59	33
Дохід від операційної діяльності	2250	(480)	(1020)
Фінансові результати	2255	(-)	(-)
Втрачені відсотки в капіталі	2270	(1)	(9)
Інші витрати	2275	-	0
Прибуток (збиток) від впливу нафінансу на основні статті	2290	1706	2800
Фінансовий результат до оподаткування:	2295	(-)	(-)
прибуток	2300	-	-
збиток	2305	-829	-848
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2310	-	-
Прибуток (збиток) від приросту (зменшення) після оподаткування	2315	-	-
Чистий фінансовий результат:	2350	877	1952
прибуток	2355	(-)	(-)
збиток			

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Діючіна (шпика) необоротних активів	2400	-	-
Діючіна (шпика) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід по операціям	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	877	1952

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	47133	52248
Витрати на оплату праці	2505	12647	11665
Відрахування на соціальні заходи	2510	4425	4217
Амортизація	2515	2319	2230
Інші операційні витрати	2520	6768	5191
Разом	2550	73292	75551

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ РИЗИК ПЛОДОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість проданих акцій	2600	821988	821988
Середньорічна середньорічна вартість проданих акцій	2605	821988	821988
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,07	2,37
Середньорічний чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,07	2,37

Продовження додатку Б1

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Доходівка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Доходівка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3695000	877000

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6104000	47133000
Витрати на оплату праці	2505	13621000	12647000
Відрахування на соціальні заходи	2510	4457000	4435000
Амортизація	2515	2457000	2319000
Інші операційні витрати	2520	11216000	6758000
Разом	2550	92735000	73292000

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	821988	821988
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	821988	821988
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	4,4952	1,06603
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	4,4952	1,06603
Дивіденди на одну просту акцію	2630	0	0

Керівник	Лук Ілля Григорівич (підпис, прізвище)
Головний бухгалтер	Котлярук Сергій Іванович (підпис, прізвище)

Штатське	Публічне Акціонерне Товариство "Барський машинобудівний завод" (написана назва)	Дата (рік, місяць, число) за СДРПОУ	КОДИ	
			2015	1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2014 р.

Форма №2	Код за ДКУД	1801003
----------	-------------	---------

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	96084000	71688000
Чисні заробітки працівників	2010	0	0
Прочі доходи, валова сума	2011	0	0
Витрати на амортизацію	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки нерозподіленого в резерві незароблених премій	2014	0	0
Субвартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(80275000)	(63443000)
Чисні податки збиток за спрощеними платежами	2070	0	0
Валовий прибуток	2090	15809000	8245000
Збиток	2095	()	()
Дохід (збиток) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (збиток) від зміни інших операційних резервів	2110	0	0
Зміна інших операційних резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки нерозподіленого в інших операційних резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	40097000	29846000
у тому числі:	2121	0	0
дохід від зміни вартості активів, які опінуються за справедливою вартістю	2122	0	0
дохід від нерезного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123	()	()
дохід від використання коштів, вилучених від оподаткування	2130	(4103000)	(3822000)
Адміністративні витрати	2150	(2719000)	(1885000)
Витрати на збут	2180	(44635000)	(30235000)
Інші операційні витрати	2181	0	0
в тому числі:	2182	0	0
витрати від зміни вартості активів, які опінуються за справедливою вартістю	2190	4995000	20689000
витрати від нерезного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2195	()	()
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2200	()	()
Дохід від участі в капіталі	2210	0	0
Інші фінансові доходи	2220	66000	39000
Інші доходи	2240	10000	59000
в тому числі:	2241	0	0
дохід від благодійної діяльності	2250	(198000)	(480000)
Фінансові витрати	2255	()	()
Врати від участі в капіталі	2270	(5000)	(1000)
Інші витрати	2275	0	0
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	2290	4872000	1706000
Фінансовий результат до оподаткування:	2295	()	()
Збиток	2300	-1177000	-829000
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2305	0	0
Прибуток (збиток) від операційної діяльності після оподаткування	2350	3695000	877000
Чистий фінансовий результат:	2355	()	()
Прибуток			
Збиток			

Продовження додатку Б1

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Додаток (ушіва) необоротних активів	2400		0
Додаток (ушіва) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445		0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	6839000	3695000

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	83924000	61004000
Витрати на оплату праці	2505	17257000	13621000
Відрахування на соціальні заходи	2510	4487000	4437000
Амортизація	2515	3138000	2457000
Інші операційні витрати	2520	9539000	11216000
Разом	2550	118365000	92735000

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	821988	821988
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	821988	821988
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	8.32007	4.4952
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	8.32007	4.4952
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0

Керівник	(підпис)	Лук Ілля Григорович
Головний бухгалтер	(підпис)	Китайчук Серій Іванович

Підприємство	Публічне Акціонерне Товариство "Барський машинобудівний завод" (найменування)	Дата (рік, місяць, число)		КОДИ	
		2016	1	1	1
		за СДРПОУ			

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2015, р.

Форма №2	Код за ДКУД	1801003
----------	-------------	---------

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	120475000	96084000
Чисті заробітні строки (прямі)	2010		0
Прямі податки, введена сума	2011		0
Зміна резерву перерахованих прямих введених сум	2012		0
Зміна частки перерахованих у резерв перерахованих прямих (товарів, робіт, послуг)	2013		0
Совпадіння реалізованої продукції	2050	(101153000)	(80275000)
Валовий прибуток	2070	19322000	15809000
Збиток	2095	()	()
Доход (витрати) від зміни у резервах дебіторських заборгованих (доход (витрати) від зміни інших страхових резервів)	2105		0
Зміна інших страхових резервів, введена сума	2110		0
Зміна частки перерахованих в інших страхових резервах	2111		0
Інші операційні доходи	2120	36294000	40997000
у тому числі:	2121		0
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю дохід від першого визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0
дохід від використання коштів, вилучених від ліквідації	2123		0
Адміністративні витрати	2130	(6245000)	(4103000)
Витрати на збут	2150	(3897000)	(2719000)
Інші операційні витрати	2185	(36486000)	(44085000)
в тому числі:	2181		0
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю витрати від першого визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	8990000	4995000
Збиток	2195	()	()
Доход від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220	10000	66000
Інші доходи	2240	1000	10000
в тому числі:	2241		0
доход від господарської діяльності	2250	(551000)	(198000)
Фінансові витрати	2255	()	()
Втрачені від участі в капіталі	2270	()	(5000)
Інші витрати	2275		0
Прибуток (збиток) від операційної діяльності на монетарні статті	2290	8450000	4872000
Фінансовий результат до оподаткування:	2295	()	()
Збиток	2300		-1177000
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2305	-1611000	0
Прибуток (збиток) від операційної діяльності після оподаткування	2350	6839000	3695000
Чистий фінансовий результат:	2355	()	()
Збиток			

Продовження додатку Б1

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код ринка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Доходів (ушкода) необоротних активів	2400	0	0
Доходів (ушкода) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5266	6839

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код ринка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	83844	83924
Витрати на оплату праці	2505	19031	17257
Відрахування на соціальні заходи	2510	3674	4487
Амортизація	2515	4616	3158
Інші операційні витрати	2520	11536	9539
Разом	2550	122601	118365

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код ринка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	821988	821988
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	821988	821988
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	6.40642	8.32007
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	6.40642	8.32007
Дивиденди на одну просту акцію	2650	0	0

Керівник	Лук Ілля Григорій (підпис, прізвище)
Головний бухгалтер	Кігайчук Сергій Іванович (підпис, прізвище)

Штатське	Публічне Акціонерне Товариство "Барський машинобудівний завод"	Дата (рік, місяць, число)	2016	12	31
	(підприємство)	за СДРГОУ			

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2016 р.

Форма №2	Код за ДКУД	1801003
----------	-------------	---------

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код ринка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	128701	120475
Додаток заробітної плати працівників	2010	0	0
Прямі відсотки, введена сума	2011	0	0
Відсоток на резерви нерозподіленого прибутку	2012	0	0
Відсоток на частку нерозподіленого прибутку в резерві нерозподіленого прибутку	2013	0	0
Відсоток на частку нерозподіленого прибутку в резерві нерозподіленого прибутку	2014	0	0
Совартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(108095)	(101153)
Відсоток на частку нерозподіленого прибутку в резерві нерозподіленого прибутку	2070	0	0
Відсоток на частку нерозподіленого прибутку в резерві нерозподіленого прибутку	2090	20606	19822
Збиток	2095	()	()
Додаток (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Додаток (витрати) від зміни інших стратегічних резервів	2110	0	0
Зміна інших стратегічних резервів, крім змін	2111	0	0
Зміна частки нерозподіленого прибутку в інших стратегічних резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	5032	36294
У тому числі:	2121	0	0
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122	0	0
Дохід від перенесеного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123	0	0
Дохід від використання компанії, виступає в якості оператора	2130	(6127)	(6243)
Адміністративні витрати	2150	(3523)	(3897)
Витрати на збув	2180	(8620)	(36486)
Інші операційні витрати	2181	0	0
Витрати від зміни вартості акцій, які оцінюються за справедливою вартістю	2182	0	0
Витрати від нерівного визнання бізнесних активів і сільськогосподарської продукції	2190	7568	8990
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2195	()	()
Збиток	2200	0	0
Доход від участі в капіталі	2220	114	10
Інші доходи	2240	1	1
Відсоток на частку нерозподіленого прибутку в резерві нерозподіленого прибутку	2241	0	0
Дохід від банківських депозитів	2250	(507)	(551)
Фінансові витрати	2255	()	()
Втрачені від участі в капіталі	2270	()	()
Інші витрати	2275	()	()
Витрати на амортизацію нематеріальних активів	2290	6975	8450
Фінансовий результат до оподаткування:	2295	()	()
Збиток	2300	-1769	-1611
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2305	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2350	5266	6839
Чистий фінансовий результат:	2355	()	()
Збиток			

Додаток Б 2

Додаток І до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в галузі вибори до фінансової звітності

Підприємство **Публічне акціонерне товариство "Науково-виробниче об'єднання "Термопріклад"** КОДИ 31.12.2013
 (назва) (адреса) (код) (дата) (місяць, рік)
 Організаційно-правова форма господарювання **ПВ** 4850451
 Вид економічної діяльності **Виробництво інструментів і обладнання для навігаційних, досліджуваних та інших цілей** 4610136900
 Середня кількість працівників 1 216 26.51
 Адреса, телефон **вулиця Наукова, буд. 3, м. Львів, Львівська обл., 79060** 2632203
 Одиниця виміру: кв. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "X" у відповідній колонці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2013 року

Форма № 1

Актив	Код рахунок	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	8	6
первісна вартість	1001	48	46
накопичена амортизація	1002	40	40
Невласні капітальні інвестиції	1005	23	18
первісна вартість	1010	5872	5733
знос	1011	12233	12334
інвестиційна нерухомість:	1012	6561	6601
первісна вартість	1015	-	-
знос	1016	-	-
Довгострокові біологічні активи:	1017	-	-
первісна вартість	1020	-	-
накопичена амортизація	1021	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:	1022	-	-
як об'єктується за методом "вчасні в капіталі інших підприємств"	1030	19	19
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені амортизаційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервах, фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	5922	5776
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	3754	2993
Виробничі запаси	1101	2788	2703
Незавищене виробництво	1102	940	264
Готова продукція	1103	26	26
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити переуступання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за проданими, товарами, послугами	1125	212	2759
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	238	76
за виданими авансами	1135	13	12
з бюджетом	1136	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1140	-	-
з нарахованих доходів	1145	-	-
з внутрішніх розрахунків	1155	574	375
Інша поточна дебіторська заборгованість	1160	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1165	176	167
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1166	-	-
Готівка	1167	176	167
Рахунки в банках	1170	-	-
Витрати майбутніх періодів	1180	-	-
Частина переуступки у страхових резервах	1181	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1182	-	-
резервах збитків або резервах наявних випадків	1183	-	-
резервах незароблених премій	1184	-	-
інших страхових резервах	1190	289	72
Інші оборотні активи	1195	5256	6454
Усього за розділом II	1200	11178	12230
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	11178	12230

Пасив	Код рахунок	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	2	3	4
I. Власний капітал			
Залежності (ділянки) капіталу	1400	1154	1154
Внески до недовгострокового статистичного контролю	1401	-	-
Капітал у довіреність	1405	2451	2451
Додатковий капітал	1410	101	101
Резервний фонд	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	275	356
Неповністю сплачені внески (непривласнені бізнеси)	1420	4139	5473
Неповністю сплачені внески (непривласнені бізнеси)	1425	-	-
Відшкодування капіталу	1430	-	-
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	8120	9535
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредитні банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат (страхованні)	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Балансові доходи	1530	-	-
Страхові резерви	1535	-	-
1531	-	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв наявних випадків	1533	-	-
резерв незароблених премій	1514	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні витрати	1540	-	-
Центральний фонд	1545	-	-
Резерв на виплату дивідендів	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Користуючись кредитом банків	1600	-	514
Векселі одержані	1605	-	-
1610	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1615	-	-
товари, роботи, послуги	1620	420	446
розрахунками з бюджетом	1621	55	214
у тому числі з податку на прибуток	1625	299	197
розрахунками з оплати праці	1630	381	401
за одержаними векселями	1635	1784	883
за розрахунками з учасниками	1640	13	21
за страховими резервами	1645	-	-
1650	-	-	-
1655	-	-	-
1660	-	-	-
1665	-	-	-
1670	-	-	-
1675	-	-	-
1680	-	-	-
1685	-	-	-
1690	-	-	-
1695	-	-	-
1700	-	-	-
Усього за розділом III	1700	3058	2695
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття			
Усього за розділом IV	1800	11178	12230
Баланс	1900	11178	12230

Керівник: **Гук Олександр Петрович** (підпис) (підпис)
 Головний бухгалтер: **Пічурська Оксана Іванівна** (підпис) (підпис)
 М.П.

Помилки в порядку, вказаному центральним органом виконавчої влади, що контролює фінансову звітність у сфері економіки

Продовження додатку Б2

Додаток 1		до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку "Забезпечення витрат до фінансової звітності"	
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Науково-виробниче об'єднання "Термомірал" ім. Л.Лазар"	Дата (рік, місяць, число)	2015 1 1
Територія	Львівська	за КОАТУУ	4610134000
Організаційно-правова форма господарювання	Львівська	за КОІФП	26.51
Вид економічної діяльності	Виробництво інструментів і обладнання для виробництва, дослідження та авіації	за КВЕД	26.51
Середня кількість працівників	209		
Адреса, телефон	вулиця Наукова, буд. 3, м. Львів, Львівська обл., 79060		
Однієї лінійки	тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма М-2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		
Складено (сробили) грошовим "н" у валютній одиниці			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2014 р.

А К Т И В	Код рідка	На початок звітного року	Форма №1	Код за ДКУД	На кінець звітного періоду
	2	3			4
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи:	1000	6000			13000
перевіра зарплат	1001	46000			58000
накопичена амортизація	1002	40000			45000
Нематеріальні активи інвестицій	1005	18000			10000
Своєвольні зборби:	1010	57336000			54929000
перевіра зарплат	1011	123340000			124030000
зиск	1012	66010000			69940000
Інвестиційна нерухомість	1015	0			0
Перевіра зарплат	1016	0			0
зиск	1017	0			0
Довгострокові біологічні активи	1020	0			0
Довгострокові фінансові активи	1021	0			0
завантажена амортизація	1022	0			0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	19000			19000
лиші об'єкти, що належать до групи "інші підприємства"	1035	0			0
лиші фінансові інвестиції	1045	0			0
Довгострокові депозити заборгованість	1055	0			0
Довгострокові кредити банків	1060	0			0
Інші фінансові інвестиції	1065	0			0
Залишки коштів у ліквідованих страхових резервах фондів	1080	0			0
Інші необоротні активи	1085	0			0
Усього за розділом I	1095	57766000			55410000
II. Оборотні активи					
Залишки	1100	20836000			58860000
Виробничі запаси	1101	27038000			43410000
Незавершене виробництво	1102	2640000			15290000
Готова продукція	1103	260000			260000
Товари	1104	0			0
Поточні біологічні активи	1110	0			0
Депозити переуступання	1115	0			0
Векселі одержані	1120	0			0
Довгострокова заборгованість за продажом, товарів, робіт, послуг	1125	27590000			7520000
Довгострокова заборгованість за розрахунками:	1130	76000			12000
за відвантаженими	1135	12000			107000
з бюджетом	1136	0			0
у тому числі з податку на прибуток	1140	0			0
з нарахованих доходів	1145	0			0
із внутрішніх розрахунків	1155	3750000			10250000
Інші поточні дебіторська заборгованість	1160	0			0
Поточні фінансові інвестиції	1165	1679000			10830000
Готівка та їх еквіваленти	1166	0			0
Готівка	1167	1679000			4010000
Резерви в банках	1170	0			0
Витрати майбутніх періодів	1180	0			12000
Залишки переуступання у страхових резервах	1181	0			0
у тому числі в:	1182	0			0
резервах депозитних банківських вкладів	1184	0			0
резервах депозитних банківських вкладів	1185	0			0
Інші страхові резерви	1190	270000			62000
Усього за розділом II	1195	64546000			92420000
Усього за розділом III	1200	0			0
Усього за розділом III	1205	122360000			147830000

Пасив	Код рідка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1184000	1184000
Резерви до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	24310000	24310000
Додатковий капітал	1410	1010000	1010000
Висхідний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	3560000	4560000
Незареєстрований прибуток (незарегістрований збиток)	1420	54730000	70510000
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Випередив капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	95330000	112130000
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенальні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільові фінансування	1525	0	0
Відстрочені податки	1526	0	0
Відстрочені податки	1530	0	0
У тому числі:	1531	0	0
векселі одержані	1532	0	0
векселі одержані за розрахунками з банків	1533	0	0
векселі одержані за розрахунками з банків	1534	0	0
Інші страхові резерви	1535	0	0
Інвестиційні контракти	1540	0	0
Поповнений дохід	1545	0	0
Векселі на виплату дивиденду	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	514000	514000
Векселі одержані	1605	0	0
Поточні кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	37000	67000
розрахунками з бюджетом	1620	446000	330000
у тому числі з податку на прибуток	1621	214000	291000
розрахунками з оплати праці	1625	197000	129000
розрахунками з отримання	1630	405000	325000
з одержаними авансами	1635	883000	2535000
за розрахунками з учасниками	1640	21000	25000
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1660	0	0
Поточні забезпечення	1665	0	0
Доходи майбутніх періодів	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1675	192000	150000
Усього за розділом III	1695	2695000	3570000
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утриманими для продажу, та грошові інструменти			
Усього за розділом III	1800	122360000	147830000
Баланс	1900		

Керівник	Гук Олександр Петрович
Головний бухгалтер	Пігурська Оксана Іванівна

І Підписання в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження додатку Б2

Додаток 1		Дата (рік, місяць, число)		КОД	
Детальний опис операції (ссылка)		на 31.12.2015 р.		на 31.12.2014 р.	
бухгалтерського обліку 1		бухгалтерського обліку 1		бухгалтерського обліку 1	
Підприємство	ПАТ НВО "Термоприм"*	за СДРПОУ	2016	1	1
Територія	Львівська	за КОІПОГ	461018000		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КВЕД	26.51		
Вид економічної діяльності	Виробництво інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та аналізи				
Середня кількість працівників	206				
Адреса, телефон	вулиця Наукова, буд. 3, м. Львів, Львівська обл., 79060				
Однієї чи декількох сторінок річної фінансової звітності	Форма №2, розширені показники якого наводяться в гривнях з копійками				
Скільки (вробити позначку "ч" у відповідній колонці)	ч				
за міжнародними (стандартизованими) бухгалтерськими стандартами	за міжнародними стандартами фінансової звітності				

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

А К Т И В	Код за ДКУД	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Незавершені активи	1000	12000	12000
Заряджені активи	1001	58000	70400
Незавершені інвестиції	1002	45000	51000
Незавершені капітальні інвестиції	1005	10000	48000
Заряджені інвестиції	1010	5499000	6218000
Інвестиційна нерухомість	1011	12403000	13725000
Інвестиційна нерухомість	1012	6904000	7507000
Інші активи	1015	0	0
Заряджені активи	1016	0	0
Давні активи	1017	0	0
Заряджені активи	1020	0	0
Заряджені активи	1021	0	0
Заряджені активи	1022	0	0
Заряджені активи	1030	19060	19000
Заряджені активи	1033	0	0
Заряджені активи	1040	0	0
Заряджені активи	1045	0	0
Заряджені активи	1050	0	0
Заряджені активи	1060	0	0
Заряджені активи	1065	0	0
Заряджені активи	1090	0	0
Заряджені активи	1095	5541000	6920000
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	5895000	11340000
Залишки	1101	4241000	7420000
Залишки	1102	1329000	3826000
Залишки	1103	26000	26000
Залишки	1104	0	1000
Залишки	1110	0	0
Залишки	1115	0	0
Залишки	1125	7520000	32480000
Залишки	1130	3080000	107000
Залишки	1135	1070000	2030000
Залишки	1140	0	0
Залишки	1145	0	9070000
Залишки	1155	10250000	21600000
Залишки	1160	0	0
Залишки	1165	10830000	53020000
Залишки	1166	0	0
Залишки	1167	4010000	53020000
Залишки	1170	12000	18000
Залишки	1181	0	0
Залишки	1182	0	0
Залишки	1183	0	0
Залишки	1184	0	0
Залишки	1190	679000	19000
Залишки	1195	9520000	23200000
Залишки	1200	0	0
Залишки	1300	14785000	29622000

Пасив	Код за ДКУД	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Значущий (паіний) капітал	1400	1154000	1154000
Значущий (паіний) капітал	1401	0	0
Значущий (паіний) капітал	1405	2431000	2431000
Значущий (паіний) капітал	1410	101000	101000
Значущий (паіний) капітал	1411	0	0
Значущий (паіний) капітал	1412	0	0
Значущий (паіний) капітал	1415	456000	1146000
Значущий (паіний) капітал	1420	7051000	20700000
Значущий (паіний) капітал	1425	0	0
Значущий (паіний) капітал	1430	0	0
Значущий (паіний) капітал	1435	0	0
Значущий (паіний) капітал	1445	0	0
Значущий (паіний) капітал	1455	11213000	25680000
II. Довідні активи			
Довідні активи	1500	0	0
Довідні активи	1505	0	0
Довідні активи	1510	0	0
Довідні активи	1515	0	0
Довідні активи	1520	0	0
Довідні активи	1521	0	0
Довідні активи	1525	0	0
Довідні активи	1530	0	0
Довідні активи	1531	0	0
Довідні активи	1532	0	0
Довідні активи	1533	0	0
Довідні активи	1534	0	0
Довідні активи	1535	0	0
Довідні активи	1536	0	0
Довідні активи	1537	0	0
Довідні активи	1538	0	0
Довідні активи	1539	0	0
Довідні активи	1540	0	0
Довідні активи	1541	0	0
Довідні активи	1542	0	0
Довідні активи	1543	0	0
Довідні активи	1544	0	0
Довідні активи	1545	0	0
Довідні активи	1546	0	0
Довідні активи	1547	0	0
Довідні активи	1548	0	0
Довідні активи	1549	0	0
Довідні активи	1550	0	0
Довідні активи	1551	0	0
Довідні активи	1552	0	0
Довідні активи	1553	0	0
Довідні активи	1554	0	0
Довідні активи	1555	0	0
Довідні активи	1556	0	0
Довідні активи	1557	0	0
Довідні активи	1558	0	0
Довідні активи	1559	0	0
Довідні активи	1560	0	0
Довідні активи	1561	0	0
Довідні активи	1562	0	0
Довідні активи	1563	0	0
Довідні активи	1564	0	0
Довідні активи	1565	0	0
Довідні активи	1566	0	0
Довідні активи	1567	0	0
Довідні активи	1568	0	0
Довідні активи	1569	0	0
Довідні активи	1570	0	0
Довідні активи	1571	0	0
Довідні активи	1572	0	0
Довідні активи	1573	0	0
Довідні активи	1574	0	0
Довідні активи	1575	0	0
Довідні активи	1576	0	0
Довідні активи	1577	0	0
Довідні активи	1578	0	0
Довідні активи	1579	0	0
Довідні активи	1580	0	0
Довідні активи	1581	0	0
Довідні активи	1582	0	0
Довідні активи	1583	0	0
Довідні активи	1584	0	0
Довідні активи	1585	0	0
Довідні активи	1586	0	0
Довідні активи	1587	0	0
Довідні активи	1588	0	0
Довідні активи	1589	0	0
Довідні активи	1590	0	0
Довідні активи	1591	0	0
Довідні активи	1592	0	0
Довідні активи	1593	0	0
Довідні активи	1594	0	0
Довідні активи	1595	0	0
Довідні активи	1596	0	0
Довідні активи	1597	0	0
Довідні активи	1598	0	0
Довідні активи	1599	0	0
Довідні активи	1600	0	0
Довідні активи	1601	0	0
Довідні активи	1602	0	0
Довідні активи	1603	0	0
Довідні активи	1604	0	0
Довідні активи	1605	0	0
Довідні активи	1606	0	0
Довідні активи	1607	0	0
Довідні активи	1608	0	0
Довідні активи	1609	0	0
Довідні активи	1610	0	0
Довідні активи	1611	0	0
Довідні активи	1612	0	0
Довідні активи	1613	0	0
Довідні активи	1614	0	0
Довідні активи	1615	0	0
Довідні активи	1616	0	0
Довідні активи	1617	0	0
Довідні активи	1618	0	0
Довідні активи	1619	0	0
Довідні активи	1620	0	0
Довідні активи	1621	0	0
Довідні активи	1622	0	0
Довідні активи	1623	0	0
Довідні активи	1624	0	0
Довідні активи	1625	0	0
Довідні активи	1626	0	0
Довідні активи	1627	0	0
Довідні активи	1628	0	0
Довідні активи	1629	0	0
Довідні активи	1630	0	0
Довідні активи	1631	0	0
Довідні активи	1632	0	0
Довідні активи	1633	0	0
Довідні активи	1634	0	0
Довідні активи	1635	0	0
Довідні активи	1636	0	0
Довідні активи	1637	0	0
Довідні активи	1638	0	0
Довідні активи	1639	0	0
Довідні активи	1640	0	0
Довідні активи	1641	0	0
Довідні активи	1642	0	0
Довідні активи	1643	0	0
Довідні активи	1644	0	0
Довідні активи	1645	0	0
Довідні активи	1646	0	0
Довідні активи	1647	0	0
Довідні активи	1648	0	0
Довідні активи	1649	0	0
Довідні активи	1650	0	0
Довідні активи	1651	0	0
Довідні активи	1652	0	0
Довідні активи	1653	0	0
Довідні активи	1654	0	0
Довідні активи	1655	0	0
Довідні активи	1656	0	0
Довідні активи	1657	0	0
Довідні активи	1658	0	0
Довідні активи	1659	0	0
Довідні активи	1660	0	0
Довідні активи	1661	0	0
Довідні активи	1662	0	0
Довідні активи	1663	0	0
Довідні активи	1664	0	0
Довідні активи	1665	0	0
Довідні активи	1666	0	0
Довідні активи	1667	0	0
Довідні активи	1668	0	0
Довідні активи	1669	0	0
Довідні активи	1670	0	0
Довідні активи	1671	0	0
Довідні активи	1672	0	0
Довідні активи	1673	0	0
Довідні активи	1674	0	0
Довідні активи	1675	0	0
Довідні активи	1676	0	0
Довідні активи	1677	0	0
Довідні активи	1678	0	0
Довідні активи	1679	0	0
Довідні активи	1680	0	0
Довідні активи	1681	0	0
Довідні активи	1682	0	0
Довідні активи	1683	0	0
Довідні активи	1684	0	0
Довідні активи	1685	0	0
Довідні активи	1686	0	0
Довідні активи	1687	0	0
Довідні активи	1688	0	0
Довідні активи	1689	0	0
Довідні активи	1690	0	0
Довідні активи	1691	0	0
Довідні активи	1692	0	0
Довідні активи	1693	0	0
Довідні активи	1694	0	0
Довідні активи	1695	0	0
Довідні активи	1696	0	0
Довідні активи	1697	0	0
Довідні активи	1698	0	0
Довідні активи	1699	0	0
Довідні активи	1700	0	0
Довідні активи	1701	0	0
Довідні активи	1702	0	0
Довідні активи	1703	0	0
Довідні активи	1704	0	0
Довідні активи	1705	0	0
Довідні активи	1706	0	0
Довідні активи	1707	0	0
Довідні активи	1708	0	0
Довідні активи	1709	0	0
Довідні активи	1710	0	0
Довідні активи	1711	0	0
Довідні активи	1712	0	0
Довідні активи	1713	0	0
Довідні активи	1714	0	0
Довідні активи	1715		

Продовження додатку Б2

Додаток 1 до Наказу про проведення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"		КОД РИ
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Буковинське виробництво об'єднання "Тернопільцян" ім. В.Ланя"	2017 1 1
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	
Вид економічної діяльності	Виробництво інструментів і обладнання для виробництва, дослідження та виготовлення	230
Середня кількість працівників 1	205	26.51
Адреса, телефон	вулиця Наукова, буд. 3, м. Львів, Львівська обл., 79060	2632243
Одиниця виміру, тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV звіту про фінансові результати (Звіт про сукуплий дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)	Службово (зробити позначку "н" у відповідній колонці)	
Службово (зробити позначку "н" у відповідній колонці)	за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та міжнародними стандартами фінансової звітності	1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2016 р.

А К Т И В	Код за ДКУД	На початок звітного року	1801/001
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	17	13
перевілена вартість	1001	78	78
накопичена амортизація	1002	53	65
Незавершені капітальні інвестиції	1005	48	476
Осередки засобів:	1010	6218	7058
перевілена вартість	1011	13725	15073
знос	1012	7507	8015
Інвестиційна верховність:	1015	0	0
перевілена вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
перевілена вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	19	19
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1035	0	0
лиші фінансові інвестиції	1040	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1045	0	0
Довгострогові фінансові активи	1050	0	0
Державні цінні папери	1060	0	0
Державні цінні папери з депозитарних справових реєстрів, фондів	1065	0	0
Інші фінансові активи	1070	0	0
Усього за розділом I	1085	6502	7566
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	11343	9338
Виробничі запаси	1101	7420	8237
Незавершене виробництво	1102	3896	1022
Готова продукція	1103	26	26
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	3
Депозити переуступання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцією, товарами, роботами, послугами	1125	3368	2295
Дебіторська заборгованість за розривними:	1130	0	1367
за виданими авансами	1135	203	19
з бюджетом	1136	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1140	0	0
з нарахованих доходів	1145	907	1507
з внутрішніх розрахунків	1150	2160	1922
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	5302	1707
Готівка	1166	0	0
Розумні в банках	1167	5302	1707
Витрати майбутніх періодів	1170	18	23
Части переуступання з страхових резервів	1180	0	0
у тому числі в:	1181	0	0
резервах довгострокових зобов'язань	1182	0	0
резервах бігнети або резервах належних виплат	1183	0	0
резервах неперевічених прямих	1184	0	0
Інші страхових резервів	1190	19	39
Інші оборотні активи	1195	2320	16710
Усього за розділом II	1200	0	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи шукття	1300	29622	24276
Баланс			

Керівник:	Гуж Олександр Петрович
Головний бухгалтер:	Паньківська Оксана Іванівна

1 Вважається в порядку, встановленому керівником органів виконавчої влади, що здійснює державну політику у сфері статистики.

Пасив	Код за ДКУД	На початок звітного року	1800
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (найвищий) капітал	1400	1154	1154
Внески до незарєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у довіреність	1405	2451	2451
Додатковий капітал	1410	101	101
Висхідний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1196	1208
Неперодичний прибуток (неперодичні збитки)	1420	20706	17972
Непоширений капітал	1425	0	0
Випускний капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	25608	22886
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відтерчені вартості зобов'язань	1500	0	0
Львівські зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Відшкодування податку	1530	0	0
Страхові резерви	1531	0	0
у тому числі:			
резерв страхових зобов'язань	1532	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	0	0
Інші страхових резервів	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1540	0	0
Пановий фонд	1545	0	0
Резерв на виплату дивиденду	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточні кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	2	5
розривними з бюджетом	1620	2834	125
у тому числі з податку на прибуток	1621	2818	11
розривними зі страхування	1625	0	0
розривними з оплати праці	1630	278	355
за одержаними авансами	1635	216	335
з розривними з учасниками	1640	35	123
з внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1655	0	0
Додатки майбутніх періодів	1660	0	0
Відтерчені комісії доходи від переуступання	1670	649	447
Інші поточні зобов'язання	1695	4014	1590
Усього за розділом III	1700	0	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами шукття	1800	29622	24276
Баланс	1900		

Продовження додатку Б2

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію 2615
 Дивіденди на одну просту акцію 2650

Керівник: Гук Олександр Ігорович (підпис та печатка)
 Головний бухгалтер: Штурська Оксана Іванівна (підпис та печатка)

М.П.

Підприємство: Публічне акціонерне товариство "Науково-виробниче об'єднання "Термопласт" ім.В.Лазар" (об'єднувало)
 Дата (рік, місяць, число): 31.12.2013
 Код ДІ: 4850451

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма № 2 за рік 2013 р. Код за ДКУД: 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2	3	4
Чисті заробітні страхові премії	2000	22083	18035
Премії подієвих, вилучена сума	2010	0	0
Премії, передані у перестраховування	2011	-	-
Зміна резерву перестраховування, вилучена сума	2012	-	-
Зміна резерву перестраховування, нарахована сума	2013	-	-
Субвалювати реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2040	(17356)	(14948)
Чисті повнески збитку за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий прибуток	2090	4727	3087
Дохід (витрати) від зміни у резервах довготривалих зобов'язань	2095	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2105	-	-
Зміна інших страхових резервів, вилучена сума	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, нарахована сума	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	731	1079
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первинного вартісного біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Адміністративні витрати	2130	(2298)	(2295)
Витрати на збут	2150	(231)	(384)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2180	(576)	(683)
Витрати від первинного вартісного біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2181	-	-
Фінансові результати від операційної діяльності	2182	-	-
прибуток	2190	2253	804
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	12	8
Інші доходи	2240	-	68
Дохід від банківської діяльності	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(4)	(0)
Витрати на участь в капіталі	2255	-	(0)
Витрати від банківської діяльності	2256	-	(11)
Витрати від участі в капіталі	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування	2280	2261	869
прибуток	2285	-	-
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2310	-	-
Прибуток (збиток) від приписаної діяльності після оподаткування	2305	-652	-299
Чистий фінансовий результат	2350	1609	570
прибуток	2355	-	-
збиток	2365	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Доходи (збиток) неборотних активів	2400	-	-
Доходи (збиток) фінансових інструментів	2405	-	-
Числовий курсовий різниця	2410	-	-
Частка власного сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2413	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1609	570

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	5261	5610
Витрати на оплату праці	2505	7548	7009
Відрахування на соціальні заходи	2510	2745	2598
Амортизація	2515	424	394
Інші операційні витрати	2520	4587	3000
Разом	2580	20565	18611

IV. ПОКАЗНИКИ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-

Продовження додатку Б2

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
Доходів (уцінка) необоротних активів	2400		0
Доходів (уцінка) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445		0
Інший сукупний дохід, не оподаткований	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2007000	1609000

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	5936000	5261000
Витрати на оплату праці	2505	7331000	7548000
Відрахування на соціальні заходи	2510	2644000	2745000
Амортизація	2515	389000	424000
Інші операційні витрати	2520	2318000	4587000
Разом	2550	18618000	20565000

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0

Керівник	(підпис)	Гук Олександр Петрович
Головний бухгалтер	(підпис)	Пігурська Оксана Іванівна

Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Науково-виробниче об'єднання "Термоприлад" в.б.в.Львів"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			2015	1	1
		за СДРІОУ			

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма №2	Код за ДКУД	1801003
----------	-------------	---------

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19885000	22083000
Чисті заробітки страхових премій	2010		0
Чисті прибутки, отримані з операцій	2011		0
Чисті прибутки від операцій з нерезидентів	2012		0
Чисті прибутки від операцій з нерезидентів, які не є резидентами	2013		0
Чисті прибутки від операцій з нерезидентів, які є резидентами	2014		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(15167000)	(17356000)
Чисті прибутки з операцій з нерезидентами	2070		0
Всього:	2090	4718000	4727000
прибуток			
збиток	2095	()	()
Доход (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0
Доход (витрати) від зміни інших фінансових резервів	2110		0
Доход (витрати) від зміни інших фінансових резервів	2111		0
Доход (витрати) від зміни інших фінансових резервів	2112		0
Інші операційні доходи	2120	1072000	731000
У тому числі:	2121		0
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю доходу від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю доходу від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123		0
Адміністративні витрати	2130	(2411000)	(2298000)
Витрати на збут	2150	(363000)	(331000)
Інші операційні витрати	2180	(650000)	(5760000)
в тому числі:	2181		0
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю доходу від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	2366000	2253000
збиток	2195	()	()
Доход від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2240	14000	12000
Інші доходи	2240	182000	0
в тому числі:	2241		0
доход від участі в капіталі	2250	(28000)	(4000)
Інші доходи	2255	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Інші витрати	2275		0
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	2534000	2261000
прибуток			
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-527000	-652000
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
Чистий фінансовий результат:	2350	2007000	1609000
прибуток			
збиток	2355	()	()

Продовження додатку Б2

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період		За аналітичний період попереднього року
		1	3	
Доходів (уцінка) неборотних активів	2400			0
Доходів (уцінка) фінансових інструментів	2405			0
Накопичені курсові різниці	2410			0
Чистка лішого сукупного доходу переоцінюваних та спільних підприємств	2415			0
Інший сукупний дохід	2445			0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		14804000	2007000

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період		За аналітичний період попереднього року
		1	3	
Матеріальні затрати	2500	11292000		5936000
Витрати на оплату праці	2505	10355000		7331000
Відрахування на соціальні заходи	2510	3530000		2644000
Амортизація	2515	630000		389000
Інші операційні витрати	2520	4351000		2318000
Разом	2550	30181000		18618000

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період		За аналітичний період попереднього року
		1	3	
Середньорічна кількість простих акцій	2600			
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605			
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610			
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615			
Дивіденди на одну просту акцію	2650			0

Керівник	Гук Олександр Петрович (підпис, прізвище)
Головний бухгалтер	Пігурська Оксана Іванівна (підпис, прізвище)

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
		2016	1 1
ПАТ НВО "Термопласт"	за СДРПОУ		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма №2	Код за ДКУД	1801003
за Рік 2015 Р.		

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період		За аналітичний період попереднього року
		3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41326000		19885000
Чисті прибутки (збитки) від операційної діяльності	2010		0	0
Відсотки	2011		0	0
Доходи від переоцінювання	2012		0	0
Зміна резерву необоротних активів, валюта сума	2013		0	0
Зміна частки нерозподіленої у резерві нерозподіленої продукції	2014		0	0
Собівартість реалізованої продукції	2050	(22487000)		(15167000)
(товарів, робіт, послуг)				
Чисті пов'язані збитки за страховими виплатами	2070		0	0
Валовий прибуток	2090	18839000	4718000	
Збиток	2095	()	0	0
Доход (витрати) від зміни у резерві девалювальних зобов'язань	2105		0	0
Доход (витрати) від зміни у резерві девалювальних зобов'язань	2110		0	0
Зміна частки нерозподіленої у резерві нерозподіленої продукції	2111		0	0
Зміна частки нерозподіленої у резерві нерозподіленої продукції	2112		0	0
Інші операційні доходи	2120	6553000	1072000	
в тому числі:	2121		0	
дохід від зміни вартості активів, які оподатковуються за справедливою вартістю	2122		0	0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2130		0	0
дохід від використання коштів, вилучених від отримання	2133	(3279000)	(2411000)	
Адміністративні витрати	2150	(476000)	(363000)	
Витрати на збут	2180	(3038000)	(659000)	
Інші операційні витрати	2181		0	0
в тому числі:	2182		0	0
витрати від зміни вартості активів, які оподатковуються за справедливою вартістю	2183		0	0
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2190	17699000	2366000	
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2195	()	()	
збиток	2200		0	
Доход від участі в капіталі	2220	362000	14000	
Інші фінансові доходи	2240		182000	
Інші доходи	2241		0	
в тому числі:	2250	()	(28000)	
дохід від біологічної діяльності	2255	()	()	
Фінансові витрати	2270	()	()	
Витрати від участі в капіталі	2275	()	()	
Інші витрати	2280		0	
Прибуток (збиток) від операційної діяльності на балансову дату:		18061000	2534000	
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2295	()	()	
збиток	2300		0	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2305	(3257000)	(527000)	
Прибуток (збиток) від операційної діяльності після оподаткування	2350	14804000	2007000	
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2355	()	()	
збиток				

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Доходів (успіш) ліквідаційних акцій	2400	0	0
Доходів (успіш) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Чистка лішого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Лінійні сукупні доходи	2445	0	0
Лінійні сукупні доходи до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з лінійним сукупним доходом	2455	0	0
Лінійні сукупні доходи після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	240	14804

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	8753	11292
Витрати на оплату праці	2505	9519	10355
Відрахування на соціальні заходи	2510	2047	3553
Амортизація	2515	526	630
Лінійні операційні витрати	2520	6590	4331
Разом	2550	27435	30181

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Середньозважена кількість простих акцій	2600	2600	2600
Скоригована середньозважена кількість простих акцій	2605	2610	2610
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2650	0	0
Дивіденди на одну просту акцію			

Керівник	(підпис)	Гук Олександр Петрович
Головний бухгалтер	(підпис)	Піддурська Оксана Іванівна

Щорічність	Публічне акціонерне товариство "Науково-виробниче об'єднання "Термоприм" Ім.В.Ляха"	Дата (рік, місяць, число) 2017	КОДИ	
			1	1
	(підприємство)	за СІРПГОУ		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма №2	Код за ДКУД	1801003
за Рік 2016 р.		

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	26514	41326
Збиток від реалізації операційних активів	2010	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2011	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2012	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2013	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2014	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2015	(22487)	(22487)
Збиток від реалізації операційних активів	2070	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2090	4185	18839
Збиток від реалізації операційних активів	2095	()	()
Збиток від реалізації операційних активів	2105	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2110	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2111	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2112	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2120	984	6553
Збиток від реалізації операційних активів	2121	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2122	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2123	(3383)	(3279)
Збиток від реалізації операційних активів	2130	(575)	(476)
Збиток від реалізації операційних активів	2180	(1149)	(3938)
Збиток від реалізації операційних активів	2181	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2182	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2190	62	17699
Збиток від реалізації операційних активів	2195	()	()
Збиток від реалізації операційних активів	2200	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2220	231	362
Збиток від реалізації операційних активів	2240	2	0
Збиток від реалізації операційних активів	2241	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2250	()	()
Збиток від реалізації операційних активів	2255	()	()
Збиток від реалізації операційних активів	2270	()	()
Збиток від реалізації операційних активів	2275	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2290	295	18061
Збиток від реалізації операційних активів	2295	()	()
Збиток від реалізації операційних активів	2300	-55	-3257
Збиток від реалізації операційних активів	2305	0	0
Збиток від реалізації операційних активів	2350	240	14804
Збиток від реалізації операційних активів	2355	()	()

09901105

Додаток 1 до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство **ТОВ "Енерго-оптом"** Територія **ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА** Організаційно-правова форма господарювання **Товариство з обмеженою відповідальністю** Орган державного управління **0** Вид економічної діяльності **0**

Дата (рік, місяць, число) за СІРПОУ за КОПФГ за КОДУ за КВЕД

31.12.2013 3792329 26.0400100 240 4652

Середня кількість працівників 9

Одиниця виміру: тис. грн.

Адреса, телефон **вулиця Рубана, буд. 13/79, м. КАЛУШ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 7300**

Форми № 1-м

на року

Баланс

Код за ДКУД **1801006**

Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
2	3	4
I. Нематеріальні активи		
010 Нематеріальні активи	0	0
011 Освоєні засоби	218	277,9
012 Передача вартість	340,2	359
013 Інше	(52,2)	(81,1)
II. Довгострокові фінансові активи		
020 Довгострокові фінансові активи	0	0
021 Середовища (включаючи) вартість	0	0
022 Накладні матеріали	0	0
023 Інші необоротні активи	0	0
III. Усього за розділом I	288	278,7
IV. Виробничі запаси		
100 Виробничі запаси	23	9
110 Готова продукція	0	0
120 Готова продукція	79,6	198,9
130 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	176,4	241,6
140 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	176,4	241,6
150 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	(-)	(-)
160 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	(-)	(-)
170 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
180 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
190 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
200 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
210 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
220 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
230 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
240 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
250 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
260 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
270 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
280 Чисті результати операцій за товари, роботи, послуги	13	208
Баланс	607,6	1061,6

Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
2	3	4
I. Власний капітал		
300 Статутний капітал	302,5	302,5
310 Додатковий капітал	-	-
320 Резервний капітал	-	-
330 Нерозподілені прибутки (включаючи збитки)	111,2	189,1
340 Нерозподілені прибутки (включаючи збитки)	(-)	(-)
350 Нерозподілені прибутки (включаючи збитки)	413,7	491,6
II. Усього за розділом I	413,7	491,6
III. Зобов'язання наступних витрат і платежів		
400 IV. По відношенню до банків	-	-
410 V. По відношенню до інших банків	-	-
420 VI. По відношенню до інших банків	-	-
430 VII. По відношенню до інших банків	-	-
440 VIII. По відношенню до інших банків	-	-
450 IX. По відношенню до інших банків	-	-
460 X. По відношенню до інших банків	-	-
470 XI. По відношенню до інших банків	-	-
480 XII. По відношенню до інших банків	-	-
490 XIII. По відношенню до інших банків	-	-
500 XIV. По відношенню до інших банків	-	-
510 XV. По відношенню до інших банків	-	-
520 XVI. По відношенню до інших банків	-	-
530 XVII. По відношенню до інших банків	-	-
540 XVIII. По відношенню до інших банків	-	-
550 XIX. По відношенню до інших банків	-	-
560 XX. По відношенню до інших банків	-	-
570 XXI. По відношенню до інших банків	-	-
580 XXII. По відношенню до інших банків	-	-
590 XXIII. По відношенню до інших банків	-	-
600 XXIV. По відношенню до інших банків	-	-
610 XXV. По відношенню до інших банків	-	-
620 XXVI. По відношенню до інших банків	-	-
630 XXVII. По відношенню до інших банків	-	-
640 XXVIII. По відношенню до інших банків	-	-
Баланс	607,6	1061,6

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2013 2013 р.

Форми № 2-м

Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
2	3	4
I. Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		
010 Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1391,4	2068,5
020 Непрямі податки та інші врахування з доходу	(238,5)	(344,7)
030 Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010 - 020)	1152,9	1723,8
040 Інші операційні доходи	65,2	3,9
050 Інші доходи	-	-
060 Разом чисті доходи (030 + 040 + 050)	1218,1	1727,7
070 Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(821)	(1405,9)
080 Інші операційні витрати	(264,8)	(172,5)
090 У тому числі:	-	-
091 Інші операційні витрати	-	-
092 Інші операційні витрати	-	-
100 Разом витрати (080 + 090 + 100)	(1085,9)	(1578,4)
110 Фінансовий результат до оподаткування (070 - 120)	136,9	149,3
120 Податок на прибуток	(26,9)	(32,4)
130 Чистий прибуток (збиток) (110 - 120)	110,0	116,9
140 Забезпечення матеріального зношення	-	-
150 Дохід від первісного визнання біологічних активів і фінансової результату грошовий та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів	-	-
160 Витрати від первісного визнання біологічних активів і фінансової результату грошовий та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	-	-
170 Витрати від первісного визнання біологічних активів і фінансової результату грошовий та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	-	-
180 Витрати від первісного визнання біологічних активів і фінансової результату грошовий та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	-	-
190 Витрати від первісного визнання біологічних активів і фінансової результату грошовий та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	-	-
200 Витрати від первісного визнання біологічних активів і фінансової результату грошовий та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	-	-

Керівник **Поважнюк Олександр Олександрович** (підпис та прізвище)

Головний бухгалтер **Зуляриасва Жаміга Ісмагулівна** (підпис та прізвище)

М.П.

Продовження додатку Б 3

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	за ЄДРПОУ	2015 1 1
Організаційно-правова форма господарювання	за КОАТУУ	2610400000
Вид економічної діяльності	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб	за КВЕД	46.52
Одиниця виміру:		
Адреса, телефон		

І. Баланс на 31.12.2014 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
		з	4
I. Необоротні активи			
Незвершений капітальні інвестиції	1005	800	21100
Осередні засоби	1010	277900	252500
версісна цінність	1011	359020	159100
інше	1012	(81100)	(106650)
Довгострокові біологічні активи	1030	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	278700	271600
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	199400	491360
У тому числі: готова продукція	1103	199400	486400
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Довгострокова заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	241000	1055900
Довгострокова заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	4700	0
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інші поточні заборгованості	1155	208000	619760
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	69300	155100
Усього за розділом II	1195	790300	2324400
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	1061600	2590000

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Код рядка

На початок звітного року

На кінець звітного періоду

з

4

1005

1010

1011

1012

1030

1090

1095

1100

1103

1110

1125

1135

1136

1155

1160

1165

1170

1190

1195

1200

1300

ІІ. Доходострокові зобов'язання, шльок фінансування та забезпечення

Назва	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
		з	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіовий) капітал	1400	302500	302500
Додатковий капітал	1410	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (перевитрати) збиток	1420	189100	331000
Безоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Усього за розділом I	1495	491600	633500
II. Довгострокові зобов'язання, шльок фінансування та забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	41500	26500
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	155400
товари, роботи, послуги	1615	95000	802400
розрахунками з бюджетом	1620	13300	12000
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	6500	2400
розрахунками з оплати праці	1630	4000	5300
Інші майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	409700	960500
Усього за розділом II	1695	570000	1964500
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	1061600	2598000

2. Звіт про фінансові результати на Рік 2014

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
		з	4
I			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2010	2083100	1152900
Інші операційні доходи	2120	65200	65200
Інші доходи	2240	0	0
Рахом доходів (2000 + 2120 + 2240)	2280	2981100	1218100
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2370800)	(821000)
Інші операційні витрати	2180	(293900)	(264800)
Інші витрати	2270	(1940)	(3700)
Рахом витрат (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2678100)	(1089500)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	307000	128600
Податок на прибуток	2100	(38300)	(26900)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2100)	2350	248700	101700

Керівник

Головний бухгалтер

Повіренолюб Олександр Олександрович

Зулявська Жанна Іванівна

(підпис)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Продовження додатку Б 3

Додаток 1 до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

Форма № 2-м

Код за ДКУД 1801007

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємства

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВЕНГО-СПЕЦМАШ"**
 Територія **ПАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛ.**
 Організаційно-правова форма господарювання **Товариство з обмеженою відповідальністю**
 Вид економічної діяльності **Оптова торгівля електрикою і тепловою енергією, устаткуванням, запчастими до нього**

Середня кількість працівників
 Одиниці виміру: осіб, при цьому зазначити знаменник
 Адреса, телефон **вулиця ВУЛ. РУЗЬКА, буд. 13, кв. 79, м. М. КАЛУША, ПАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛ., обл., 77300**

на 31 грудня 2015 року

Баланс

Форма № 1-м

Актив	Код за ДКУД		На початок звітного періоду, звітного періоду	На кінець звітного періоду, звітного періоду
	2	3		
I. Немобільні активи				
Незавершені матеріальні інвестиції	1005	21.1		2.5
Оренда засоби	1010	252.5	295.1	295.1
підприємств	1011	359.1	454.4	454.4
прис	1012	(108.6)		(159.3)
Довгострокові фінансові інвестиції	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції	1040			
Великі мобільні активи	1050			
Усього за розділом I	1005	273.6	747.6	747.6
II. Оборотні активи				
Залишки	1100	498.3	644.5	644.5
у тому числі готові до продажу	1103	446.4	622.5	622.5
Прочі активи	1110			
Державні боргові цінні папери	1125	193.9	1187.6	1187.6
Державні боргові цінні папери	1135			
у тому числі з податку на прибуток	1136			
Державні боргові цінні папери	1155	619.7	946.5	946.5
Державні боргові цінні папери	1160			
Готові фінансові інвестиції	1165			
Готові фінансові інвестиції	1170			
Вартість мобільних засобів	1180	158.5	422.3	422.3
Вартість мобільних засобів	1195	2384.4	3300.9	3300.9
Усього за розділом II	1200	2598	3498.5	3498.5
III. Немобільні активи, утримувані для продажу, та групи вартості				
Всього	1300	2598	3498.5	3498.5

Пасив	Код за ДКУД		На початок звітного періоду, звітного періоду	На кінець звітного періоду, звітного періоду
	2	3		
I. Власний капітал				
Зареєстрований (номинальний) капітал	1410	302.5	302.5	302.5
Додатковий капітал	1410			
Резервний капітал	1415			
Незареєстрований прибуток (перезарядний фонд)	1420	331	385.1	385.1
Цьоновий капітал	1425	(-)		(-)
Усього за розділом I	1405	633.5	687.6	687.6
II. Позикові зобов'язання				
III. Позикові зобов'язання				
Короткострокові позикові зобов'язання	1600	26.5		
Довгострокові позикові зобов'язання	1610	155.4	924.7	924.7
Позикові зобов'язання	1615	802.4		
Позикові зобов'язання	1620			
Позикові зобов'язання	1621			
у тому числі з податку на прибуток	1625	2.4		
Позикові зобов'язання	1630	5.3		
Позикові зобов'язання	1635	940.5	1885.2	1885.2
Позикові зобов'язання	1640	1964.5	2810.9	2810.9
Усього за розділом III	1700	2598	3498.5	3498.5
IV. Зобов'язання, пов'язані з оборотними активами, утримуваними для продажу, та групи вартості				
Всього	1900	2598	3498.5	3498.5

за Рік 2015 2015 Р.

Форма № 2-м

Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рахунок	Звітний період	З аналітичний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1727	2985.1
Інші операційні доходи	2120	293.6	-
Інші доходи	2240	-	2985.1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2020.6	2985.1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1270.7)	(2370.8)
Інші операційні витрати	2180	(364.8)	297.9
Інші витрати	2270	(-)	(9.4)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1635.5)	(2678.1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	385.1	307
Податок на прибуток	2300	(69.3)	(58.3)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	315.8	248.7

Керівник
 Головний бухгалтер

Повірений Олексій Олексійович
 Зупарниєва Жаміла Ісмагуліна

М.П.
 (підпис та прізвище)
 (підпис та прізвище)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство: ТОВ Залюк "Ремобудтехніка"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія: ТЕРНОПІЛЬСЬКА	за ЄДРПОУ	31.12.2013
Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	3056917
Вид економічної діяльності: Виробництво електромонтажних пристроїв	за КОТФ	6110100000
Середня кількість працівників: 187	за КВЕД	240
Адреса, телефон		27.33

Середня кількість працівників: **187**
 Адреса, телефон: **вул. Гекстляна, буд. 32, м. Тернопіль, Тернопільська обл., 46010**
 Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 3), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (сформовано) позначку "в" у відповідній клітинці:
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

Форма № 1
Баланс (Звіт про фінансовий стан)
 на грудня року
 Код за ДКУД: **1801001**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Осередні засоби:	1010	4232	4700
первісна вартість	1011	4862	5885
знос	1012	630	1185
Інвестиційна нерухомість:	1015	-	-
первісна вартість	1016	-	-
знос	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
первісна вартість	1021	-	-
накопичена амортизація	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	-	-
як об'єктується за методом участі в капіталі інших підприємств	1035	-	-
інші фінансові інвестиції	1040	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1045	-	-
Відстрочені податкові активи	1050	-	-
Гудвіл	1060	-	-
Відстрочені акціонерні витрати	1065	-	-
Залишок комітв у депозитованих страхових резервах фондів	1090	-	-
Інші необоротні активи	1095	4232	4700
Усього за розділом I			
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	4342	11606
Виробничі запаси	1101	2327	6092
Незавершене виробництво	1102	1827	4551
Готова продукція	1103	130	1
Товари	1104	58	962
Поточні фінансові активи	1110	-	-
Депозити переуступання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги за виданими авансами	1125	176	291
з бюджетом	1130	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1135	4	645
з паракоронами доходів	1136	4	645
з внутрішніх розрахунків	1140	-	-
з інших підприємств	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1381	3106
Готівка	1160	-	-
Грошові комітв та їх еквіваленти:	1165	2	660
Готівка	1166	-	-
Рухливі банківські депозити	1167	2	660
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка підприємства у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:	1181	-	-
резервах депозитарних заборгован.	1182	-	-
резервах банків або резервах вексельних виплат	1183	-	-
резервах нестрахованих операцій	1184	-	-
Інші страхові резерви	1190	940	1960
Інші оборотні активи	1195	6855	18268
Усього за розділом II			
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	11087	22968

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	2	3	4
I. Власний капітал			
Власний капітал (власний) заклад	1400	180	180
Внески до нецільового статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у довірях	1404	-	-
Державний капітал	1410	582	582
Емісійний пром.	1411	-	-
Інший власний капітал	1415	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Цільовий фонд	1420	2107	1974
Цільовий фонд (внесений)	1425	-	-
Цільовий фонд (внесений)	1430	-	-
Цільовий фонд (внесений)	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	2669	273
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податки зобов'язання	1500	-	-
Привласнені зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	959	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат	1521	-	-
Довгострокові забезпечення витрат	1522	-	-
Завдатки довгострокові	1525	-	-
Сторонні забезпечення	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язан.	1532	-	-
резерв банків або резерв вексельних виплат	1533	-	-
резерв депозитарних заборгован.	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інші зобов'язання контрагентів	1540	-	-
Привласнений фонд	1545	-	-
Резерв на виплату заборгов.	1548	-	-
Усього за розділом II	1595	959	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1599	-
Векселі одержані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1610	-	-
з довгостроковими зобов'язаннями	1615	1019	1681
розрахункові зобов'язання	1620	50	38
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахункові зобов'язання	1622	68	104
розрахункові зобов'язання	1630	239	239
за об'єктами інвестицій	1635	-	-
за розрахунками з учасниками	1640	4269	11616
за внутрішніми розрахунками	1645	-	-
за страховою діяльністю	1650	-	-
Інші забезпечення	1655	-	-
Довгострокові зобов'язання	1660	-	-
Відстрочені податки зобов'язан.	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1680	89	654
Усього за розділом III	1695	7259	3033
IV. Зобов'язання, пов'язані з оборотними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття	1700	-	-
Усього за розділом IV	1700	-	-
Баланс	1900	11087	22968

Керівник: **Івасюк Петро Ярославович** (підпис)
 Головний бухгалтер: **Лук'янська Надія Владиславівна** (підпис)
 М.П.

Положення в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики

Продовження додатку Б 4

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Звіт про фінансові активи"		Дата (рік, місяць, число)		КОД	
				И	
Підприємство	ТОВ "Земля "Рембудтехніка"	за ЄДРПОУ	2015	1	1
Територія	ТЕРНОПІЛЬСЬКА	за КОАТУУ	611010000		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності	Виробництво електротехнічної та контрольної апаратури	за КВЕД	27.12		
Середня кількість працівників 1	236				
Адреса, телефон	вул. Текстильна, буд. 35, м. ТЕРНОПІЛЬ, ТЕРНОПІЛЬСЬКА обл., 46010		28.627		
Одиниці виміру 1	тис. грн без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форми №2), грошові показники якого вводяться в гривнях з копійками)				
Складено (зробити позначку "х" у відповідній клітинці)	за використанням (стандартів) бухгалтерського обліку та міжнародними стандартами фінансової звітності				

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2014 р.

А К Т И В	Код ринка	На початок звітного року	Код за ДКУД	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	0		6000
первісна вартість	1001	0		7000
накопичена амортизація	1002	0		1000
Необоротні капітальні інвестиції	1005	0		0
Основи засобів	1010	4700000		5249000
первісна вартість	1011	3885000		8189000
знос	1012	1185000		2940000
інвентурна нерухомість:	1015	0		0
первісна вартість	1016	0		0
знос	1017	0		0
Довгострокові фінансові активи	1020	0		0
первісна вартість	1021	0		0
накопичена амортизація	1022	0		0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0		0
як об'єктується за методом уцінки в капітал інших підприємств	1035	0		0
лиші фінансові інвестиції	1040	0		0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1045	0		0
дебіторська заборгованість	1050	0		0
збиток	1055	0		0
Усього за розділом I	1095	4700000		5255000
II. Оборотні активи				
Залишки	1100	1169000		18854000
Векселів записи	1101	6092000		5795000
Незавершені виробництва	1102	4531000		9318000
Товари	1104	962000		721000
Цінові бюлетені та активи	1110	0		0
Депозитні переказування	1115	0		0
Векселі одержані	1120	0		0
Дебіторська заборгованість за продажом, ованом, роботами, інвентарем	1125	291000		1075000
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	0		645000
за відносними авансами	1135	645000		483000
з бюджетом	1136	645000		180000
з параканових доходів	1140	0		0
з внутрішніх розрахунків	1145	0		0
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	3116000		408000
Поточні фінансові інвестиції	1160	0		0
Гроші та їх еквіваленти	1165	660000		215000
Готівка	1166	0		0
Рухливий банківський	1167	660000		215000
Витрати майбутніх періодів	1170	0		0
Частка підприємств у страхових резервах	1180	0		0
У тому числі в:	1181	0		0
резервах довгострокової заборгованості	1182	0		0
резервах бітлетів або резервах пенсійних виплат	1183	0		0
резервах неперобраних пресий	1184	0		0
інших страхових резервах	1190	1960000		1896000
Інші оборотні активи	1195	18268000		28715000
Усього за розділом II	1200	22868000		33970000
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та інші активи	1300	22868000		33970000
Баланс				

Пасив	Код ринка	На початок звітного року	Код за ДКУД	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	4
I. Власний капітал				
Зарезервовані прибутки (збитки)	1400	180000		426000
Внески до статутного капіталу (внески до статутного капіталу)	1401	0		0
Капітал у довіреність	1405	0		0
Додатковий капітал	1410	32000		58200
Власницький дохід	1411	0		0
Внески учасників підприємства	1412	0		0
Резервний капітал	1415	0		0
Власницький дохід (не розподілений)	1420	174000		430700
Неподілений прибуток (неподілений збиток)	1425	700		0
Власницький капітал	1430	210		0
Інші резерви	1440	219000		511500
Усього за розділом I	1495	400000		937700
II. Дебіторська заборгованість за ліквідаційними				
Відкритими вимогами заборгованості	1500	0		0
Внески до статутного капіталу	1505	0		0
Довгострокові дебіторська заборгованість	1510	0		0
Інші довгострокові дебіторська заборгованість	1515	0		0
Довгострокові дебіторська заборгованість:	1520	0		0
за товари, роботи, послугами	1521	0		0
за гроші, засоби платежів та інші активи	1522	0		0
за інші активи	1523	0		0
Векселі одержані	1524	0		0
Сторожові активи	1530	0		0
Усього за розділом II	1531	0		0
Баланс в національній валюті:				
Баланс бітлетів або резервів пенсійних виплат	1532	0		0
Баланс неперобраних пресий	1533	0		0
Інші ліквідаційні активи	1534	0		0
Інші ліквідаційні активи	1535	0		0
Інший бітлет	1540	0		0
Гроші на валютних банківських рахунках	1545	0		0
Усього за розділом III	1595	0		489000
Короткострокові дебіторська заборгованість:				
Короткострокові дебіторська заборгованість за товари, роботи, послугами	1600	0		276000
Векселі одержані	1605	0		0
Поточні фінансові інвестиції заборгованості за товари, роботи, послугами	1610	0		0
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1615	141000		7701000
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1620	1000		3800
У тому числі з банків та інших фінансових установ	1621	0		0
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1625	194000		183000
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1630	39000		389000
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1635	1161000		1137000
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1640	0		0
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1645	0		0
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1650	0		0
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1655	0		0
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1660	0		0
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1665	0		0
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1670	0		0
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1675	0		0
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1680	653000		8141000
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1685	2033000		3166000
Короткострокові дебіторська заборгованість за гроші, засоби платежів та інші активи	1700	0		0
Усього за розділом IV	1705	0		0
Усього за розділом V	1800	0		0
Усього за розділом VI	1900	22868000		33970000

Керівник: Іван Петро Артемюк
Головний бухгалтер: Лариса Іванівна Коваленко

І Підприємство в порядку виконання повноважень керівника приймає рішення щодо реалізації права власності на активи підприємства у формі статуту.

Продовження додатку Б 4

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Звітність вимоги до фінансової звітності"			
Позначення	Дата (рік, місяць, число)	КОД І	КОД ІІ
Підприємство	2016	1	1
Територія	за ДІРПОУ		
Організаційно-правова форма господарювання	за КОАТУУ		
Вид економічної діяльності	за КОПІФ ¹		240
Середня кількість працівників ¹	за КВЕД		27.12
Адреса, телефон			383627
Одиниця виміру: не при бездієствозного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма М2), грошові показники якого виводяться в гривнях з копійками)			
Складено (робота позначо "ч" у відповідній колонці)			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2015 р.

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	6000	20000
перенесена вартість	1001	7000	26000
накопичена амортизація	1002	1000	6000
Некласифіковані капітальні інвестиції	1005	0	5137000
Спеціальні засоби	1010	5249000	1010
перенесена вартість	1011	8189000	9599000
лише	1012	2940000	4462000
інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
перенесена вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові фінансові активи	1020	0	0
перенесена вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0
які обсягаються за методом увезет в капітал інших підприємств	1031	0	0
лише фінансові інвестиції	1040	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість:	1045	0	0
у грошовій формі	1046	0	0
в грошовій формі	1047	0	0
в грошовій формі	1048	0	0
в грошовій формі	1049	0	0
в грошовій формі	1050	0	0
в грошовій формі	1051	0	0
в грошовій формі	1052	0	0
в грошовій формі	1053	0	0
в грошовій формі	1054	0	0
в грошовій формі	1055	0	0
в грошовій формі	1056	0	0
в грошовій формі	1057	0	0
в грошовій формі	1058	0	0
в грошовій формі	1059	0	0
в грошовій формі	1060	0	0
в грошовій формі	1061	0	0
в грошовій формі	1062	0	0
в грошовій формі	1063	0	0
в грошовій формі	1064	0	0
в грошовій формі	1065	0	0
в грошовій формі	1066	0	0
в грошовій формі	1067	0	0
в грошовій формі	1068	0	0
в грошовій формі	1069	0	0
в грошовій формі	1070	0	0
в грошовій формі	1071	0	0
в грошовій формі	1072	0	0
в грошовій формі	1073	0	0
в грошовій формі	1074	0	0
в грошовій формі	1075	0	0
в грошовій формі	1076	0	0
в грошовій формі	1077	0	0
в грошовій формі	1078	0	0
в грошовій формі	1079	0	0
в грошовій формі	1080	0	0
в грошовій формі	1081	0	0
в грошовій формі	1082	0	0
в грошовій формі	1083	0	0
в грошовій формі	1084	0	0
в грошовій формі	1085	0	0
в грошовій формі	1086	0	0
в грошовій формі	1087	0	0
в грошовій формі	1088	0	0
в грошовій формі	1089	0	0
в грошовій формі	1090	0	0
в грошовій формі	1091	0	0
в грошовій формі	1092	0	0
в грошовій формі	1093	0	0
в грошовій формі	1094	0	0
в грошовій формі	1095	0	0
в грошовій формі	1096	0	0
в грошовій формі	1097	0	0
в грошовій формі	1098	0	0
в грошовій формі	1099	0	0
в грошовій формі	1100	0	0
в грошовій формі	1101	0	0
в грошовій формі	1102	0	0
в грошовій формі	1103	0	0
в грошовій формі	1104	0	0
в грошовій формі	1105	0	0
в грошовій формі	1106	0	0
в грошовій формі	1107	0	0
в грошовій формі	1108	0	0
в грошовій формі	1109	0	0
в грошовій формі	1110	0	0
в грошовій формі	1111	0	0
в грошовій формі	1112	0	0
в грошовій формі	1113	0	0
в грошовій формі	1114	0	0
в грошовій формі	1115	0	0
в грошовій формі	1116	0	0
в грошовій формі	1117	0	0
в грошовій формі	1118	0	0
в грошовій формі	1119	0	0
в грошовій формі	1120	0	0
в грошовій формі	1121	0	0
в грошовій формі	1122	0	0
в грошовій формі	1123	0	0
в грошовій формі	1124	0	0
в грошовій формі	1125	0	0
в грошовій формі	1126	0	0
в грошовій формі	1127	0	0
в грошовій формі	1128	0	0
в грошовій формі	1129	0	0
в грошовій формі	1130	0	0
в грошовій формі	1131	0	0
в грошовій формі	1132	0	0
в грошовій формі	1133	0	0
в грошовій формі	1134	0	0
в грошовій формі	1135	0	0
в грошовій формі	1136	0	0
в грошовій формі	1137	0	0
в грошовій формі	1138	0	0
в грошовій формі	1139	0	0
в грошовій формі	1140	0	0
в грошовій формі	1141	0	0
в грошовій формі	1142	0	0
в грошовій формі	1143	0	0
в грошовій формі	1144	0	0
в грошовій формі	1145	0	0
в грошовій формі	1146	0	0
в грошовій формі	1147	0	0
в грошовій формі	1148	0	0
в грошовій формі	1149	0	0
в грошовій формі	1150	0	0
в грошовій формі	1151	0	0
в грошовій формі	1152	0	0
в грошовій формі	1153	0	0
в грошовій формі	1154	0	0
в грошовій формі	1155	0	0
в грошовій формі	1156	0	0
в грошовій формі	1157	0	0
в грошовій формі	1158	0	0
в грошовій формі	1159	0	0
в грошовій формі	1160	0	0
в грошовій формі	1161	0	0
в грошовій формі	1162	0	0
в грошовій формі	1163	0	0
в грошовій формі	1164	0	0
в грошовій формі	1165	0	0
в грошовій формі	1166	0	0
в грошовій формі	1167	0	0
в грошовій формі	1168	0	0
в грошовій формі	1169	0	0
в грошовій формі	1170	0	0
в грошовій формі	1171	0	0
в грошовій формі	1172	0	0
в грошовій формі	1173	0	0
в грошовій формі	1174	0	0
в грошовій формі	1175	0	0
в грошовій формі	1176	0	0
в грошовій формі	1177	0	0
в грошовій формі	1178	0	0
в грошовій формі	1179	0	0
в грошовій формі	1180	0	0
в грошовій формі	1181	0	0
в грошовій формі	1182	0	0
в грошовій формі	1183	0	0
в грошовій формі	1184	0	0
в грошовій формі	1185	0	0
в грошовій формі	1186	0	0
в грошовій формі	1187	0	0
в грошовій формі	1188	0	0
в грошовій формі	1189	0	0
в грошовій формі	1190	0	0
в грошовій формі	1191	0	0
в грошовій формі	1192	0	0
в грошовій формі	1193	0	0
в грошовій формі	1194	0	0
в грошовій формі	1195	0	0
в грошовій формі	1196	0	0
в грошовій формі	1197	0	0
в грошовій формі	1198	0	0
в грошовій формі	1199	0	0
в грошовій формі	1200	0	0
в грошовій формі	1201	0	0
в грошовій формі	1202	0	0
в грошовій формі	1203	0	0
в грошовій формі	1204	0	0
в грошовій формі	1205	0	0
в грошовій формі	1206	0	0
в грошовій формі	1207	0	0
в грошовій формі	1208	0	0
в грошовій формі	1209	0	0
в грошовій формі	1210	0	0
в грошовій формі	1211	0	0
в грошовій формі	1212	0	0
в грошовій формі	1213	0	0
в грошовій формі	1214	0	0
в грошовій формі	1215	0	0
в грошовій формі	1216	0	0
в грошовій формі	1217	0	0
в грошовій формі	1218	0	0
в грошовій формі	1219	0	0
в грошовій формі	1220	0	0
в грошовій формі	1221	0	0
в грошовій формі	1222	0	0
в грошовій формі	1223	0	0
в грошовій формі	1224	0	0
в грошовій формі	1225	0	0
в грошовій формі	1226	0	0
в грошовій формі	1227	0	0
в грошовій формі	1228	0	0
в грошовій формі	1229	0	0
в грошовій формі	1230	0	0
в грошовій формі	1231	0	0
в грошовій формі	1232	0	0
в грошовій формі	1233	0	0
в грошовій формі	1234	0	0
в грошовій формі	1235	0	0
в грошовій формі	1236	0	0
в грошовій формі	1237	0	0
в грошовій формі	1238	0	0
в грошовій формі	1239	0	0
в грошовій формі	1240	0	0
в грошовій формі	1241	0	0
в грошовій формі	1242	0	0
в грошовій формі	1243	0	0
в грошовій формі	1244	0	0
в грошовій формі	1245	0	0
в грошовій формі	1246	0	0
в грошовій формі	1247	0	0
в грошовій формі	1248	0	0
в грошовій формі	1249	0	0
в грошовій формі	1250	0	0
в грошовій формі	1251	0	0
в грошовій формі	1252	0	0
в грошовій формі	1253	0	0
в грошовій формі	1254	0	0
в грошовій формі	1255	0	0
в грошовій формі	1256	0	0
в грошовій формі	1257	0	0
в грошовій формі	1258	0	0
в грошовій формі	1259	0	0
в грошовій формі	1260	0	0
в грошовій формі	1261	0	0
в грошовій формі	1262	0	0
в грошовій формі	1263	0	0
в грошовій формі	1264	0	0
в грошовій формі	1265	0	0
в грошовій формі	1266	0	0
в грошовій формі	1267	0	0
в грошовій формі	1268	0	0
в грошовій формі	1269	0	0
в грошовій формі	1270	0	0
в грошовій формі	1271	0	0
в грошовій формі	1272	0	0
в грошовій формі	1273	0	0
в грошовій формі	1274	0	0
в грошовій формі	1275	0	0
в грошовій формі	1276	0	0
в грошовій формі	1277	0	0
в грошовій формі	1278	0	0
в грошовій формі	1279	0	0
в грошовій формі	1280	0	0
в грошовій формі	1281	0	0
в грошовій формі	1282	0	0
в грошовій формі	1283	0	0
в грошовій формі	1284	0	0
в грошовій формі	1285	0	0
в грошовій формі	1286	0	0
в грошовій формі	1287	0	0
в грошовій формі	1288	0	0
в грошовій формі	1289	0	0
в грошовій формі	1290	0	0
в грошовій формі	1291	0	0
в грошовій формі	1292	0	0
в грошовій формі	1293	0	

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Заставні активи до фінансової застави"		
Підприємство	Дата (рр. мєльч. число)	КОД И
ТОВ Завод "Ремонттехніка"	2017	1
Територія	за СДРГОУ	610100000
Організаційно-правова форма господарювання	за КОАТУУ	240
Вид економічної діяльності	Виробництво електротехнічної та контрольно-вимірної апаратури	27.12
Середня кількість працівників	215	
Адреса, телефон	буль. Текстильна, буд. 32, м. ТЕРНОПІЛЬ, ТЕРНОПІЛЬСЬКА обл., 46010	283627
Одиниця виміру	тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Зміту про фінансові результати (Зміту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого виводяться в гривнях з копійками)	
Складено (роботи понаочку "ч" у валютній одиниці)		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		

Баланс Звіт про фінансовий стан на 31.12.2016 р.

А К Т И В	Код ринка	На початок звітного року	Форми №1	Код за ДКУД	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5	6
I Необоротні активи					
Відшкодування за втрачені активи	1000	20			21
Відшкодування за втрачені активи	1001	20			22
Незалежні активи	1002	0			0
Незалежні активи інвестицій	1003	0			0
Спеціальні активи	1010	5137			4861
Спеціальні активи	1011	9755			10593
Спеціальні активи	1012	4618			6032
Інвестиційні нерухомість	1015	0			0
Інвестиційні нерухомість	1016	0			0
Інвестиційні нерухомість	1017	0			0
Довгострокові біологічні активи	1020	0			0
Інвестиційні активи	1021	0			0
Інвестиційні активи	1022	0			0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0			0
акції об'єктовані за методом участі в капіталі інших підприємств					
інші фінансові інвестиції	1035	0			0
Довгострокові активи за зобов'язаннями	1040	0			0
Відстрочені платежі за активи	1045	0			0
Інші активи	1050	0			0
Відстрочені платежі за активи	1060	0			0
Відстрочені платежі за активи	1065	0			0
Інші оборотні активи	1090	0			0
Усього за розділом I	1095	5157			4882
II Оборотні активи					
Залишки	1100	25125			31531
Виробничі запаси	1101	11560			12913
Незавершені виробництва	1102	11846			13170
Готові продукти	1103	0			0
Готові продукти	1104	1719			1448
Інші оборотні активи	1110	0			0
Виснажені амортизовані активи	1120	0			0
Державні зобов'язання за продукцію, товари, роботи, послуги	1135	2599			18026
Державні зобов'язання за розрахунками:					
за виданими авансами	1136	6284			3566
за бюджетом	1135	415			1264
у тому числі з податку на прибуток	1136	415			104
за нарахованими доходами	1140	0			0
за внаслідок розрахунків	1145	0			0
Інші податки, збори та зобов'язання	1155	4169			5232
Інші податки, збори та зобов'язання	1160	0			0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1342			89
Готівка	1166	0			0
Резерви в банках	1167	123			89
Витрати майбутніх періодів	1170	0			0
Застава перестрахованих у страхових резервах	1180	0			0
у тому числі в:					
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0			0
резервах оборотних зобов'язань	1182	0			0
резервах депозитних прямих	1183	0			0
інших страхових резервах	1184	0			483
Інші оборотні активи	1190	1195			59440
Усього за розділом II	1195	41725			59440
III Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи шукати					
Баланс	1300	46286			64522

Пасив	Код ринка	На початок звітного року	Форми №1	Код за ДКУД	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5	6
I Резервний капітал					
Відшкодування за втрачені активи	1400	391			391
Відшкодування за втрачені активи	1401	0			0
Відшкодування за втрачені активи	1403	0			0
Відшкодування за втрачені активи	1410	572			572
Відшкодування за втрачені активи	1411	0			0
Відшкодування за втрачені активи	1412	0			0
Відшкодування за втрачені активи	1420	489			488
Відшкодування за втрачені активи	1425	0			0
Відшкодування за втрачені активи	1430	0			0
Відшкодування за втрачені активи	1435	0			0
Усього за розділом I	1495	1450			883
II Власні акції (зобов'язання) і субординовані					
Власні акції (зобов'язання) і субординовані	1500	0			0
Власні акції (зобов'язання) і субординовані	1505	0			0
Власні акції (зобов'язання) і субординовані	1510	0			0
Власні акції (зобов'язання) і субординовані	1515	84			84
Власні акції (зобов'язання) і субординовані	1520	0			0
Власні акції (зобов'язання) і субординовані	1525	0			0
Власні акції (зобов'язання) і субординовані	1526	0			0
Власні акції (зобов'язання) і субординовані	1530	0			0
у тому числі:					
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0			0
резерв боржника або кредитора на звичайних виплат	1532	0			0
резерв на звичайних виплатах	1533	0			0
інші статистичні резерви	1534	0			0
Власні акції (зобов'язання) і субординовані	1535	0			0
Власні акції (зобов'язання) і субординовані	1540	0			0
Резерв на виплату дивідендів	1545	0			0
Усього за розділом II	1595	84			84
III Показники зобов'язань і субординовані					
Короткострокові зобов'язання:	1600	70			70
в тому числі:					
позички кредитних установ (банків)	1603	0			0
позички банків	1610	0			0
позички банків	1614	2024			2024
позички банків	1620	0			0
позички банків	1621	0			0
у тому числі з податку на прибуток	1622	0			0
позички банків з гарантією держави	1623	118			118
позички банків з гарантією держави	1624	417			403
за гарантією держави	1625	7166			2096
за гарантією держави	1640	0			0
за гарантією держави	1644	0			0
за гарантією держави	1650	0			0
за гарантією держави	1651	0			0
за гарантією держави	1660	0			0
за гарантією держави	1664	0			0
за гарантією держави	1670	0			0
за гарантією держави	1675	0			0
за гарантією держави	1690	976			3034
за гарантією держави	1695	3677			5701
Усього за розділом III	1700	0			0
IV Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами шукати					
Баланс	1800	0			0
Усього за розділом IV	1900	46286			64522

Коривник Сніболіська Людмила Пантелеймонівна
 Головий бухгалтер Луцька Надія Владиславівна

Підприємство в порядку виконання своїх обов'язків не має повноважень на підписання цього звіту.

Продовження додатку Б 4

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 «Звітність про фінансову звітність»

Дата (рік, місяць, число)	КОДІ
31.12.2013	31122013
за СРПДУ	3056917
за КОАТУУ	6110100000
за КОПФ	240
за КВЕД	27.33

Підприємство **ТОВ "Завод "Реміабуттехіка"**
 Територія **ТЕРНОПІЛЬСЬКА**
 Організаційно-правова форма господарювання **Товариство з обмеженою відповідальністю**
 Вид економічної діяльності **Виробництво електромеханічних пристроїв**
 Середня кількість працівників **187**
 Адреса, телефон **вул. Гетьманська, буд. 32, м. Тернопіль, Тернопільська обл., 46010**
 Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "ч" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

Форма № 1
Баланс (Звіт про фінансовий стан)
 на 31 грудня 2013 року

Актив	Код рахунок	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
І. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незакінчені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основи засобів:	1010	4232	4700
первісна вартість	1011	4862	5885
знос	1012	630	1185
Інвестиційна нерухомість:	1015	-	-
первісна вартість	1016	-	-
знос	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
первісна вартість	1021	-	-
накопичена амортизація	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	-	-
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиторські витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	4232	4700
II. Оборотні активи			
Зпаси	1100	4342	11606
Виробничі запаси	1101	2327	6092
Незакінчене виробництво	1102	1827	4551
Готова продукція	1103	130	1
Товари	1104	58	962
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Векселі одержані	1115	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товарами, роботами, послугами	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1125	176	291
за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	4	645
у тому числі з податку на прибуток	1136	4	645
з нарахованих доходів	1140	-	-
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	1381	3106
Поточні фінансові інвестиції:	1160	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	2	660
Рухливі банківські активи	1166	-	-
Витрати майбутніх періодів	1167	2	660
Частина перестрахованих у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:	1181	-	-
резервах довгострокових зобов'язань	1182	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1183	-	-
резервах незароблених премій	1184	-	-
інших страхових резервах	1190	950	1960
Інші оборотні активи	1195	6855	18268
Усього за розділом II	1200	6855	18268
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та гроші вибуття			
Баланс	1300	11087	22968

Пасив	Код рахунок	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіювий) капітал	1400	180	180
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	582	582
Ремісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Переподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2107	1974
Неоціначений капітал	1425	(-)	(-)
Випущений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	2869	2736
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	959	959
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1530	-	-
Страхові резерви	1536	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
Інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Проговійні фонди	1545	-	-
Резерв на відшкодування податку	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	959	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1599	-
Векселі видані	1605	-	-
1610	-	-	-
Поточні кредиторська заборгованість за:	1615	1019	1681
товарами, роботами, послугами	1620	50	38
розрахунками з бюджетом	1621	68	104
у тому числі з податку на прибуток	1625	165	239
розрахунками з оплати праці	1630	4269	11616
за операційними авансами	1640	-	-
за внутрішніми розрахунками	1645	-	-
за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	89	6554
Інші поточні зобов'язання	1695	7259	20232
Усього за розділом III	1700	-	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та гроші вибуття			
Баланс	1800	11087	22968

Керівник: **Іван Пестро Ярославич** (підпис та прізвище)
 Головний бухгалтер: **Лук'янецька Надія Владиславівна** (підпис та прізвище)
 М.П.

* Вказується в порядку, в якому центральною державною установою видає, що розлітку: зарплата; пенсія; у фонді сплатити.

Продовження додатку Б 4

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Підприємство	ТОВ "Завод "Ремпобудтехніка"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
			2016	1 1
		за СДРПОУ		
		(найменування)		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2015 Р. Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	116363000	62158000
Частка зареєстрованих страхових премій	2010		0
Премія відшкодування внаслідок стихійних лих	2011		0
Премія відшкодування у результаті аварій	2012		0
Зміна резерву нарахування премій, внаслідок сума	2013		0
Зміна частки перестраховувачів у резерві перестрахованих премій	2014		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(107148000)	(55701000)
Частка понесених витрат за страховими виплатами	2070		0
Валовий прибуток	2090	9215000	6457000
збиток	2095	()	()
Доход (витрати) від зміни у ринкових довітрях довітрях роботи/вартість	2105		0
Доход (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0
Зміна інших страхових резервів, внаслідок сума	2111		0
Зміна частки перестраховувачів в інших страхових резервах	2112		0
Інші операційні доходи	2120	3385000	3034000
у тому числі:	2121		0
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122		0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123		0
дохід від використання кошти, вилучених від отримання	2130	(2449000)	(1862000)
Адміністративні витрати	2150	(152000)	(80000)
Витрати на збут	2180	(9236000)	(4603000)
Інші операційні витрати	2181		0
в тому числі:	2182		0
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2183		0
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2184		0
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	763000	2946000
збиток	2195	()	()
Доход від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220		0
Інші доходи	2240	8000	201000
в тому числі:	2241		0
доход від благодійної діяльності	2250		()
Фінансові витрати	2255	()	()
Витрати від участі в капіталі	2270	(105000)	(731000)
Інші витрати	2275		0
Трибуток (збиток) від операційної діяльності на конетарні статті	2290	666000	2416000
Фінансовий результат до оподаткування:	2295	()	()
збиток	2300	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2305	(477000)	(83000)
Прибуток (збиток) від первісної діяльності після оподаткування	2350	189000	2333000
Чистий фінансовий результат:	2355	()	()
прибуток			
збиток			

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	89119000	44011000
Витрати на оплату праці	2505	4812000	3790000
Відрахування на соціальні заходи	2510	1626000	1441000
Амортизація	2515	1723000	1756000
Інші операційні витрати	2520	12595000	5613000
Разом	2550	109875000	56521000

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0

Керівник		Іван Петро Ярославич
Головний бухгалтер	(підпис)	(підпис, прізвище) Лук'янець Надія Владиславівна
	(підпис)	(підпис, прізвище)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код раєва	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
	1	3	4
Доходи (ушко) оборотних активів	2400		0
Доходи (ушко) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частка вищої сукупності доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445		0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	52	189

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код раєва	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
	1	3	4
Матеріальні затрати	2500	73340	89119
Витрати на оплату праці	2505	5409	4812
Відрахування на соціальні заходи	2510	1222	1626
Амортизація	2515	2154	1723
Інші операційні витрати	2520	14295	12595
Разом	2550	96420	109875

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код раєва	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
	1	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0

Керівник	Слободанко Людмила Пачебайковича
Головний бухгалтер	(підпис, прізвище) Луцьківська Надія Владиславівна
	(підпис, прізвище)

Підприємство	ТОВ "Знаход "Реміумбу гелатина"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
	(написувати)	за СДРПОУ	2017 1 1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2016 р.	Форма №2	Код за ДКУД	1801003
----------------	----------	-------------	---------

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код раєва	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
	1	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	59873	116363
Учасні заробітки страхових премій	2010		0
Премії, передані у перестраховування	2011		0
Зміна резерву перестрахованих премій, календарна сума	2012		0
Зміна частки перестрахованих у резерві перестрахованих премій	2013		0
Собівартість реалізованої продукції	2014	(94674)	(107148)
(товарів, робіт, послуг)	2050		
Чисті прибутки (збитки) за страховими виплатами	2070	0	0
Включити:	2090	5199	9215
прибуток			
збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах соціальних зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, календарна сума	2111	0	0
Зміна частки перестрахованих в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	2871	3385
у тому числі:	2121		0
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122		0
дохід від перенесеного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123		0
дохід від еквівалентних компаній, вивільнених від оподаткування	2130	(3004)	(2449)
Адміністративні витрати	2150	(261)	(152)
Витрати на збут	2180	(4394)	(9236)
Інші операційні витрати	2181		0
в тому числі:	2182		0
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2183		0
витрати від перенесеного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2190	471	763
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2195	()	()
прибуток	2200		0
збиток	2220		0
Доходи від участі в капіталі	2240	145	8
Інші доходи	2241		0
в тому числі:	2250		0
дохід від власної діяльності	2255	()	()
Фінансові витрати	2270	()	()
Витрати від участі в капіталі	2275	(22)	(105)
Інші витрати	2290	594	666
Додаток: збиток від оподаткування	2295	()	()
Фінансовий результат до оподаткування:	2300	-542	-477
прибуток	2305		0
збиток	2350	52	189
Чистий фінансовий результат	2355	()	()
прибуток			
збиток			

Додаток Б 5

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 «Заявлені вимоги до фінансової звітності»

Підприємство **ДЕРЖАННЕ НАУКОВО-ВИРІВНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "ОНС" ДІЛАННЯ КОМУНАР** Дата (рік, місяць, число) **31.12.2013**
 Територія **ХАРКІВСЬКА** за ЄДРПОУ **14308730**
 Організаційно-правова форма господарювання **Державне підприємство** за КОАТУУ **6310100000**
 Вид економічної діяльності **Виробництво повітряних і космічних апаратів, сучасного устаткування** за КВЕД **30.30**

Середня кількість працівників **3284**
 Адреса, телефон **вулиця Григорія Гуляка, буд. 8, м. ХАРКІВ, ХАРКІВСЬКА обл., 61070**
 Одиниці виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "У" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
 на **31** грудня **2013** року
 Форма № 1 Код за ДКУД **1801001**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду		Код за ДКУД
		2	3	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	0	0	
Львівська влада:	1001	-	-	
Патенти на винаходи:	1002	-	-	
Патенти на авторські права:	1005	2649	2905	
Патенти на винаходи:	1010	108167	102307	
Основні засоби:	1011	363314	366723	
Львівська влада:	1012	253147	263316	
Інвестиційна нерухомість:	1015	30	29	
Львівська влада:	1016	68	68	
Засоби:	1017	38	39	
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-	
Львівська влада:	1021	-	-	
Львівська влада:	1022	-	-	
Львівська влада:	1030	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції:	1035	177	153	
Львівська влада:	1040	-	-	
Довгострокові депозитні активи:	1045	62	733	
Грошові інструменти:	1050	-	-	
Відстрочені акцизні витрати:	1060	-	-	
Відстрочені акцизні витрати:	1065	-	-	
Відстрочені акцизні витрати:	1090	-	-	
Інші оборотні активи:	1095	111085	107027	
Усього за розділом I				
Засоби:	1100	206951	163804	
Виробничі запаси:	1101	73137	61818	
Незавершене виробництво:	1102	118762	84458	
Готова продукція:	1103	14494	17262	
Товари:	1104	558	266	
Поточні біологічні активи:	1110	-	-	
Депозитні переуступання:	1115	-	-	
Векселі одержані:	1120	-	-	
Довгострокова заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги:	1125	24306	22564	
Довгострокова заборгованість за розрахунками:	1130	10163	12026	
з бюджетом:	1135	18387	11030	
у тому числі з податку на прибуток:	1136	-	-	
з нарахованих доходів:	1140	-	-	
із внутрішніх розрахунків:	1145	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість:	1155	8858	9130	
Грошові фінансові інвестиції:	1160	-	-	
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	25475	24965	
Готівка:	1166	11	7	
Розумні інвестиції:	1167	25464	24958	
Витрати майбутніх періодів:	1170	6071	6884	
Частка переуступання у страхових резервах:	1180	-	-	
у тому числі в:	1181	-	-	
резервах довгострокових зобов'язань:	1182	-	-	
резервах збитків або резервах належних виплат:	1183	-	-	
резервах незароблених премій:	1184	-	-	
інших страхових резервах:	1185	-	-	
Інші оборотні активи:	1190	6098	2373	
Усього за розділом II	1195	306309	252776	
III. Оборотні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду		Код за ДКУД
		2	3	
I. Власний капітал				
Зарезервованій (пайовій) капітал:	1400	158664	158664	
Вексели по неперестрахованому спільному капіталу:	1401	-	-	
Капітал у довіреність:	1405	34773	34773	
Додатковий капітал:	1410	13061	13061	
Власницький дохід:	1411	-	-	
Накопичені курсові різниці:	1412	-	-	
Резервний капітал:	1415	-	-	
Перезоцінені прибутки (непокріплені збитки):	1420	27208	27222	
Неослаблений капітал:	1425	(-)	(-)	
Висучений капітал:	1430	(-)	(-)	
Інші резерви:	1435	-	-	
Усього за розділом I	1495	233706	234104	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання:	1500	-	-	
Львівська влада:	1501	-	-	
Довгострокові кредитні банків:	1510	-	-	
Інші довгострокові зобов'язання:	1515	-	-	
Довгострокові забезпечення:	1520	-	-	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу:	1521	-	-	
Цільове фінансування:	1525	-	-	
Благодійна допомога:	1526	-	-	
Страхові резерви:	1530	-	-	
у тому числі:	1531	-	-	
резерв довгострокових зобов'язань:	1532	-	-	
резерв збитків або резерв належних виплат:	1533	-	-	
резерв незароблених премій:	1534	-	-	
інші страхові резерви:	1535	-	-	
Інвестиційні контракти:	1540	-	-	
Пріоритетний фонд:	1545	-	-	
Резерв на виплату джек-поту:	1595	0	0	
Усього за розділом II	1600	56994	59814	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредитні банків:	1605	-	-	
Векселі видані:	1610	-	-	
Поточна кредиторська заборгованість з:	1615	17570	13264	
довгостроковими зобов'язаннями:	1620	5882	1353	
товари, роботи, послуги:	1621	4514	340	
у тому числі з податку на прибуток:	1625	2840	1995	
розрахунками зі страхування:	1630	6013	4348	
розрахунками з оплати праці:	1635	95682	44102	
за одержаними авансами:	1645	-	-	
за розрахунками з учасниками:	1650	-	-	
із внутрішніх розрахунків:	1660	-	-	
за страховою діяльністю:	1665	-	-	
Поточні забезпечення:	1670	-	-	
Доходи майбутніх періодів:	1675	-	-	
Відстрочені комісійні доходи від переуступання:	1690	707	298	
Інші поточні зобов'язання:	1695	183688	125699	
Усього за розділом III	1700	-	-	
IV. Зобов'язання, пов'язані з оборотними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду				
Баланс	1800	417394	359803	

Керівник **Тарасов Володимир Олександрович** (підпис та прізвище)

Головний бухгалтер **Без'язничий Микола Федосійович** (підпис та прізвище)

М.П.

*Повітряні вимоги в порядку, встановленому центральними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері статистики.

Продовження додатку Б 5

10900108

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 «Зазначити вигоди до фінансової звітності»

Підприємство **ПЕРЕКВАННЕ НАУКОВО ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР"** КОД КМД **19.20**

Територія **Харківська** КОД **6310100000**

Організаційно-правова форма господарювання **Державне підприємство** КОД **140**

Вид економічної діяльності **Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, сучільного устаткування** КОД **30.30**

Середня кількість працівників **2840**

Адреса, телефон **вулиця Григорія Рукіса, буд. 8, м. ХАРКІВ, ХАРКІВСЬКА ОБЛ., 61070**

Одиниця виміру: кв. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками

Складено (зробити позначку "X" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку **У**
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число) **31.12.2014** КОД КМД **19.20**

за СДРГОУ **14308730**

за КОАГУУ **6310100000**

за КОПФГ **140**

за КОБД **30.30**

7029736

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на **31** грудня **2014** року

Форма № 1

Актив	Код за ДКУД		Код за ДКУД
	Код рідного періоду	На кінець звітного періоду	
	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
перевісна вартість:	1001	-	-
неоплачена амортизація	1002	-	-
Неперевірені капітальні інвестиції	1005	2905	2840
Основні засоби:	1010	103207	114223
перевісна вартість:	1011	366723	387351
знос:	1012	263516	273128
Інвестиційна нерухомість:	1015	29	28
перевісна вартість:	1016	68	68
знос:	1017	39	40
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-
перевісна вартість:	1021	-	-
накопичена амортизація	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	-	-
як об'єктується за методом участі в капіталі інших підприємств	1035	153	121
інші фінансові інвестиції	1040	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1045	733	793
Відстрочені податкові активи	1050	-	-
Гудвіл	1060	-	-
Відстрочені аквизиційні витрати	1065	-	-
Залишок континг у централізованих страхових резервах, фондах	1090	-	-
Інші оборотні активи	1095	107027	118005
Усього за розділом I			
II. Оборотні активи			
Зпаси:	1100	163804	171644
Виробничі запаси	1101	61818	59980
Незавершене виробництво	1102	84458	98501
Готова продукція	1103	17262	12879
Товари	1104	266	284
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	22564	8927
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	12026	5963
з бюджетом	1135	11030	19447
у тому числі з податку на прибуток	1136	1666	1666
з втраченими доходами	1140	9130	10529
Інша поточна дебіторська заборгованість	1145	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1155	-	-
Грошові континг та їх еквіваленти:	1160	24965	39555
Готівка	1166	7	7
Рахунки в банках	1167	24958	39548
Витрати майбутніх періодів	1170	6884	3396
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1182	-	-
резервах збитків або резервах паяльських виплат	1183	-	-
інших незароблених премій	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	2373	1840
Усього за розділом II	1195	252776	261301
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
	1200	-	-

Пасив	Код за ДКУД		Код за ДКУД
	Код рідного періоду	На кінець звітного періоду	
	2	3	4
I. Ресурси капіталу			
Зпаси пов'язані (лінійні) капітал	1401	138564	138564
Зпаси до незареєстрованого ступеня виплату	1405	34722	31848
Додатковий капітал	1410	13496	25194
Випускний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Відшкодування збитку (перезарядити витрати)	1420	27222	24400
Навчальний капітал	1425	-	-
Випускний капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1445	234184	264507
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Повільнені зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові зобов'язання майбутнього періоду	1521	-	-
Цільові фінансування	1525	-	-
Випускні доходи	1530	-	-
Страхові резерви	1531	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв паяльських виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні витрати	1540	-	-
Презерви фонду	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1546	-	-
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	59814	71611
Векселі отримані	1605	125	-
Поточні кредитні зобов'язання	1610	-	-
Поточна кредитна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1615	1264	1543
товари, роботи, послуги	1620	1353	4078
у тому числі з податку на прибуток	1621	340	5150
розрахунками з працівниками	1625	1925	1179
розрахунками з оплати праці	1630	4348	2964
за розрахунками з учасниками	1635	44502	29324
з втраченими доходами	1640	-	-
за страховими договорами	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені курсові різниці від перестраховування	1670	296	98
Інші поточні зобов'язання	1695	125699	114795
Усього за розділом III	1700	-	-
IV. Зобов'язання пов'язані з невизначеною участю, утримуваною для продажу, та групами вибуття			
	1800	-	-
V. Чиста вартість акцій належати підприємству			
Баланс	1900	359803	379306

Керівник: **Гуртов Віктор Олександрович** (підпис і прізвище)

Головний бухгалтер: **Васильєва Тетяна Олександрівна** (підпис і прізвище)

М.П.

Головний бухгалтер: Васильєва Тетяна Олександрівна, пр. Радикал, 4, Харків, Харківська обл.

Додаток 1		Дат (рік, місяць, число)		КОД	
Фінансовий звіт		бухгалтерського обліку		бухгалтерського обліку	
Державне підприємство "ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР"		Державне підприємство "ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР"		Державне підприємство "ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР"	
Підприємство	Харківська	Державне підприємство "ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР"	Харківська	6310100000	1
Територія	Харківська	Харківська	Харківська	6310100000	1
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	Державне підприємство	Державне підприємство	6310100000	1
Вид економічної діяльності	Виробництво поліграфічних і комунікаційних апаратів, суцільного устаткування	Виробництво поліграфічних і комунікаційних апаратів, суцільного устаткування	Виробництво поліграфічних і комунікаційних апаратів, суцільного устаткування	140	1
Середня кількість працівників	2363	2363	2363	30,30	1
Адреса, телефон	вулиця Григорія Рудика, буд. 8, м. ХАРКІВ, ХАРКІВСЬКА обл., 61070	вулиця Григорія Рудика, буд. 8, м. ХАРКІВ, ХАРКІВСЬКА обл., 61070	вулиця Григорія Рудика, буд. 8, м. ХАРКІВ, ХАРКІВСЬКА обл., 61070	7029902	1
Однина виходу, тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV звіту про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (робота виконана) "..." у відповідній клітинці					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2015 р.

А К Т И В	Код рідка	На початок звітного року	На кінець звітного року	Форми №1	Код за ДКУД	1801001
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи:	1600	0	380000			
перевісна вартість	1601	0	433000			
накопичена амортизація	1602	0	53000			
Незавершені капітальні інвестиції	1605	2840000	3480000			
Середня чисельність	1610	114223000	102027000			
завдання вартість	1611	3874531000	390112000			
зиск	1612	274128000	288085000			
Виключити нерухомість	1615	28000	27000			
перевісна вартість	1616	68000	68000			
зиск	1617	40000	41000			
Доповнення біологічні активи	1621	0	0			
перевісна вартість	1622	0	0			
накопичена амортизація	1623	0	0			
Доповнення фінансові інвестиції:	1630	0	0			
зиск, обліковується за методом участі в капіталі інших підприємств	1631	121000	97000			
лиші фінансові інвестиції:	1635	0	0			
Державні цінні папери	1640	0	0			
Державні цінні папери заборгованість	1645	792000	771000			
Зарплатні платежів акціям	1650	0	0			
Відсотки на капітальні інвестиції	1660	0	0			
Залишок коштів у депозитних банківських рахунках	1665	0	0			
лиші оборотні активи	1680	0	0			
Усього за розділом I	1695	118034000	106782000			
II. Оборотні активи						
Залишки	1100	171644000	169520000			
Виробничі запаси	1101	59980000	71264000			
Незавершені виробництва	1102	98501000	117086000			
Готові товари	1103	12879000	9916000			
Товари	1104	284000	1332000			
Ліцензії біологічні активи	1110	0	0			
Ліцензії нематеріальні активи	1115	0	0			
Векселі одержані	1120	0	0			
Державна заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	8927000	55610000			
Державні цінні папери заборгованість за розрахунками:	1130	5963000	19447000			
з бюджетом	1135	19447000	13165000			
у тому числі з платіж на прибуток	1136	1666000	7986000			
з широким доходом	1140	0	0			
з широким розрахункам	1145	0	0			
лиші поточні державні заборгованість	1155	10529000	10315000			
Ліцензії фінансові інвестиції	1160	0	0			
Гроші та їх еквіваленти	1165	39556600	50888000			
Готівка	1166	7000	12000			
Рахунки в банках	1167	39549600	50876000			
Виплати майбутніх періодів	1170	3396000	2855000			
Части переказаних у страхових резервах	1180	0	0			
у тому числі в:	1181	0	0			
резервах державних підприємств	1182	0	0			
резервах підприємств державних підприємств	1183	0	0			
лиші страхові резерви	1184	0	0			
лиші оборотні активи	1190	184000	7086000			
Усього за розділом II	1195	261302000	301276000			
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибутті						
Баланс	1300	379306000	408758000			

Користувач	Григорій Володимир Олександрович
Головний бухгалтер	Без головної Микола Філософович

Помилка в порядку, використано неправильні форми показників, що дають неправильну картину з фінансових показників

Позначення	Код рідка	На початок звітного року	На кінець звітного року
I. Власний капітал			
Забезпечення (резерви) виплат	1400	13860000	13860000
Резерв на невикористані витрати виплат	1401	0	0
Забезпечення виплат	1410	3144000	3242000
Забезпечення виплат	1411	2194000	2547000
Забезпечення виплат	1412	0	0
Резерв на виплати	1415	0	0
Забезпечення виплат	1420	2301000	2846700
Забезпечення виплат	1425	0	0
Забезпечення виплат	1430	0	0
Забезпечення виплат	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	24470000	26752000
II. Доповнення оборотних активів			
Відсотки на прибутки	1500	0	0
Ліцензії на виплати	1505	0	0
Державні цінні папери	1510	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1515	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1520	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1525	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1530	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1535	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1540	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1545	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1550	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1555	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1560	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1565	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1570	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1575	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1580	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1585	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1590	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1595	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1600	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1605	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1610	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1615	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1620	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1625	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1630	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1635	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1640	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1645	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1650	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1655	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1660	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1665	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1670	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1675	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1680	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1685	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1690	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1695	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1700	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1705	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1710	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1715	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1720	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1725	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1730	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1735	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1740	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1745	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1750	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1755	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1760	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1765	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1770	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1775	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1780	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1785	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1790	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1795	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1800	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1805	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1810	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1815	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1820	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1825	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1830	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1835	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1840	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1845	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1850	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1855	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1860	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1865	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1870	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1875	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1880	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1885	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1890	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1895	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1900	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1905	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1910	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1915	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1920	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1925	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1930	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1935	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1940	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1945	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1950	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1955	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1960	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1965	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1970	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1975	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1980	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1985	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1990	0	0
Державні цінні папери заборгованість	1995	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2000	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2005	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2010	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2015	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2020	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2025	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2030	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2035	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2040	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2045	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2050	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2055	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2060	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2065	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2070	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2075	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2080	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2085	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2090	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2095	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2100	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2105	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2110	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2115	0	0
Державні цінні папери заборгованість	2120	0	0

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Звітність компанії до фінансової заповіді"	
Підприємство	Дата (рр. м.ч.ч., число) 2017 1 1
Територія	за СДРПОУ
Організаційно-правова форма господарювання	за КОАТУУ
Вид економічної діяльності	за КОПФ
Середня кількість працівників 1	за КВЕД
Адреса, телефон	7029902
Однієї адреси: тис. грн. без десяткового знака (окрем розділ IV Звіту про фінансові результати (Звіт) про сукупний дохід) (форма №2). Групова показання якого надається в гривнях і копійках)	
Складено (зроблено) повністю "У" відповідній(им) статті(ям) за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку 1 за міжнародними стандартами фінансової звітності	1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

А К Т И В	Код рідка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	380	1303
первісна вартість	1001	433	1454
накопичена амортизація	53	53	251
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3480	4697
Основні засоби	1010	102027	97375
первісна вартість	1011	350112	397367
знос	1012	288085	299992
Інвестиційна нерухомість	1015	1015	26
первісна вартість	1016	68	68
знос	1017	41	42
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1035	97	97
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1040	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1045	771	605
Довгострокові активи	1050	0	0
Гудвіл	1060	0	0
Відстрочені авансові витрати	1065	0	0
Залишок коштів у депозитних банках, резервах, фондах	1090	0	0
Інші необоротні активи	1095	106782	103803
Усього за розділом I	1100	195598	177244
II. Оборотні активи			
Залишки	1101	71264	59311
Вироблені запаси	1102	112086	107135
Незавершені виробництва	1103	5916	8597
Готові продукти	1104	1332	201
Дебіторні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторні фінансові активи	1115	0	0
Дебіторська заборгованість за продажі, товари, роботи, послуги	1125	5561	14024
Дебіторська заборгованість за розрахунками	1130	12808	9594
з бюджетом	1135	13165	7634
з нарахуванням доходів	1136	7986	6634
з нарахуванням доходів	1140	0	0
з внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	10315	4775
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	50888	19388
Готівка	1166	12	11
Резерви в банках	1170	50576	19377
Витрати майбутніх періодів	1175	2855	2422
Чиста переарткована А страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:	1181	0	0
резервах довгострокових зобов'язань	1182	0	0
резервах довгострокових зобов'язань	1183	0	0
резервах незароблених грошей	1184	0	0
Інші страхових резервах	1190	7086	8945
Інші оборотні активи	1195	501976	238276
Усього за розділом II	1200	106782	408758
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	408758	342079

Пасив	Код рідка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пабовий) капітал	1400	138664	138664
Висхідні до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	43543	39532
Додатковий капітал	1410	25678	25669
Висхідний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Незароблені прибутки (непокріплені збитки)	1420	28667	7796
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Висхідний капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	256752	231681
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податки зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові зобов'язання персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Висхідний доповога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:	1531	0	0
резерв довгострокових зобов'язань	1532	0	0
резерв довгострокових зобов'язань	1533	0	0
резерв незароблених грошей	1534	0	0
Інші страхові резерви	1535	0	0
Інвестиційні контракти	1540	0	0
Відстрочені податки	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Боротроковий кредит банків	1600	39090	23020
Висхідні залишки	1605	6	6
Починаючи з кредиторської заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	2879	2791
розрахунками з бюджетом	1620	988	1245
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками з страховань	1625	1838	1056
розрахунками з оплати праці	1630	3781	4018
за державними авансами	1635	102502	74480
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
з внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1665	0	0
Доходи майбутніх періодів	1670	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1690	1088	1308
Інші поточні зобов'язання	1695	157066	110588
Усього за розділом III	1700	0	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття			
Усього за розділом IV	1800	0	0
Баланс	1900	408758	342079

Керівник: Рубан Іван Анатолійович
Головний бухгалтер: Безляпний Микола Федосійович

1 Рівняється в порів'язанні, крім випадків, коли вказано інше.

Продовження додатку Б 5

ДЮ900207

Підприємство **ДЕРЖАВНЕ НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР"** (наказування)
 Дата (рік, місяць, число) за СДРГОУ: 31.12.2013
 КОД К 14506730

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма № 2 за рік 2013 р. Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2	3	4
Чисті фінансові результати	2010	405106	378542
Премії сплавлені, вартість суми	2011	-	0
Премії, перераховані у перестрахування	2012	-	-
Залиш резерву невироблених премій, вартість суми	2013	-	-
Залиш частки перестраховників у резерві невироблених премій	2014	-	-
Субординатність реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(336815)	(306182)
Чисті поновлені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Всього:	2090	68291	72360
прибуток	2095	-	-
Дохід (збиток) від зміни у резерві дебіторських зобов'язань	2105	(-)	(-)
Дохід (збиток) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Залиш інших страхових резервів, вартість суми	2111	-	-
Залиш частки перестраховників в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	35140	51843
Доходи від змін вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Доходи від первісного вивчення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Адміністративні витрати	2130	(33228)	(36599)
Витрати на ЗСТ	2150	(14917)	(12811)
Інші операційні витрати	2160	(62199)	(62199)
Витрати на первісне визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	12265	12835
прибуток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2210	(-)	0
Інші фінансові доходи	2220	0	5
Інші доходи	2240	62	102
Доходи від операційної діяльності	2241	-	-
Витрати на операційну діяльність	2242	(7441)	(7623)
Інші операційні доходи	2255	-	-
Інші операційні витрати	2270	(300)	(291)
Інші операційні результати	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	4590	5030
прибуток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від підприємства після оподаткування	2305	-3994	-471
Чистий фінансовий результат:	2310	596	519
прибуток	2315	(-)	(-)
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Доходівка (уцінка) невироблених активів	2400	3	4
Доходівка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Інші доходи	2410	-	-
Чистий курсовий різниця	2415	-	-
Чистий лінійний дохід (збиток) дебіторських та спільниць підприємств	2435	-	-
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Доходівка на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	596	519

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні витрати	2500	143741	175506
Витрати на оплату праці	2505	133521	138348
Відрахування на соціальні заходи	2510	48966	50352
Амортизація	2515	10078	11981
Інші операційні витрати	2520	58780	76200
Разом	2550	395086	450387

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИВІТНОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію 2615
 Дивиденди на одну просту акцію 2650

Керівник

Головний бухгалтер

Тарасов Володимир Олександрович
 (підпис та прізвище)

Без'язичний Микола Федосійович
 (підпис та прізвище)

М.П.

Продовження додатку Б 5

Юр/000237

Підприємство **ДЕРЖАВНЕ НАУКОВО-ВИРІВНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО**
 ("Об'єднання комунар")
 Дата (рік, місяць, число) **31.12.2014**
 за СДРПОУ **14308730**
 КОДИ

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма № 2 за рік **2014** Р.
 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
		3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	298716	405106
Чисті заробітні страхові премії	2010	0	0
Премія підписаних вільних сум	2011	-	0
Премія, передана у перестрахування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій	2013	-	0
Зміна частки перестрахованих у резерві незароблених премій	2014	(186576)	(336815)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-	-
Відсоткові витрати за страховими виплатами	2090	112140	68291
Всього:			
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, вільна сума	2111	-	0
Зміна частки перестрахованих в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	133796	35140
Дохід від переказу вартості, що списувалася на спеціальне виділення	2121	-	0
Дохід від переказу вартості зобов'язань і спільних підприємств	2122	-	0
Адміністративні витрати	2130	(25767)	(33928)
Витрати на збут	2140	(11782)	(14917)
Інші операційні витрати	2150	(173476)	(42321)
Витрати від зміни вартості акцій, які списувалися за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрати від первісного виваженого балансових активів і балансових активів	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	34911	12265
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2	4
Інші доходи	2240	2493	62
Дохід від банківської допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	(12405)	(7441)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(0)
Інші витрати	2270	(78)	(300)
Прибуток (збиток) від операцій, пов'язаних з операційною діяльністю	2275	-	0
Фінансовий результат від операційного результату	2290	24923	4890
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	9291	3094
Прибуток (збиток) від первісного виваженого діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	15632	596
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
		3	4
Довідка (успіха) необоротних активів	2400	19599	0
Довідка (успіха) фінансових інструментів	2405	-	0
Валютний курсовий різниця	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	-	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	19599	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	19599	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	35231	596

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
		3	4
Матеріальні витрати	2500	97321	143741
Витрати на оплату праці	2505	81344	133521
Відрахування на соціальні заходи	2510	30527	48966
Амортизація	2515	11916	10078
Інші операційні витрати	2520	183469	58780
Разом	2550	404577	395086

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИВ'ЯЗАНІСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
		3	4
Середньорічна кількість ірських акцій	2600	-	-
Середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію **2615**
 Дивіденди на одну просту акцію **2650**

Керівник
 Головний бухгалтер

Тарасов Володимир Олександрович
 (підпис та прізвище)
 Висюкова Тетяна Олександрівна
 (підпис та прізвище)

М.П.

Продовження додатку Б 5

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код ринка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Доходів (ушкода) необоротних активів	2400		19599000
Доходів (ушкода) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445		0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	19599000
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	19599000
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	658000	35231000

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код ринка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	802830000	973210000
Витрати на оплату праці	2505	870610000	813440000
Відрахування на соціальні заходи	2510	321230000	305270000
Амортизація	2515	162580000	119160000
Інші операційні витрати	2520	120440000	183480000
Разом	2550	3387700000	4045770000

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код ринка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість прямих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість прямих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Ціліємісія на одну просту акцію	2650		

Керівник	Тарасов Володимир Олександрович (підпис, прізвище)
Головний бухгалтер	Безуглової Микола Федосівович (підпис, прізвище)

Підприємство	Державне науково-виробниче підприємство "Об'єднання комуналь" за СДРТОУ	КОДИ	1
	(назву підприємства)	Дата (рік, місяць, число)	2016

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2015 р.

Стаття	Код ринка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	256241000	298716000
Чисті прибутки страхових премій	2010		0
Прибуток від участі в підприємствах	2011		0
Прибуток від участі в підприємствах	2012		0
Зміна резерву незароблених премій	2013		0
Зміна частки нерозподілених у резерві незароблених премій	2014		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(167085000)	(186576000)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0
Валовий прибуток	2090	89156000	112140000
Збиток	2095	()	()
Дохід (виплата) від зміни у резервах фінансових зобов'язань	2105		0
Дохід (виплата) від зміни інших страхових резервів	2110		0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0
Зміна частки нерозподілених у інших страхових резервах	2112		0
Інші операційні доходи	2120	81539000	133796000
у тому числі:	2121		0
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю дохід від періодного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0
Дохід від виступлення комітінг, півліцензій від оподаткування	2123	(32573000)	(25767000)
Адміністративні витрати	2130	(10164000)	(117828000)
Витрати на збит	2150	(119089600)	(173476000)
Інші операційні витрати	2180		0
в тому числі:	2181		0
Витрати від зміни курсових акцій, які оцінюються за справедливою вартістю	2182		0
Витрати від періодного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2190	8929000	34911000
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Збиток	2195	()	()
Доход від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220	1090	2000
Інші доходи	2240	8336000	2493000
в тому числі:	2241		0
Дохід від базисної допомоги	2250	(14665000)	(12405000)
Фінансові витрати	2255	()	()
Втрачені від участі в капіталі	2270	(52000)	(78800)
Інші витрати	2275		0
Штатський збиток від участі інфляції на монетарні єдиниці	2290	2549000	24923000
Фінансовий результат до оподаткування:			
Збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1891000	-9291000
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
Чистий фінансовий результат:	2350	658000	15632000
Збиток	2355	()	()

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Доходів (збитків) необоротних активів	2400	0	0
Доходів (збитків) фінансових інструментів	2405	0	0
Накриття курсової різниці	2410	0	0
Частина чистого сукупного доходу, асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Чистий сукупний дохід	2465	0	0
Чистий сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з чистим сукупним доходом	2455	0	0
Чистий сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-25021	658

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	83773	80283
Витрати на оплату праці	2505	86625	87061
Відрахування на соціальні заходи	2510	19962	32124
Амортизація	2515	13683	16239
Інші операційні витрати	2520	72475	123044
Разом	2550	276518	338770

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник	Рубан Іван Андрійович (підпис, прізвище)
Головний бухгалтер	Без жинчий Микола Федорівич (підпис, прізвище)

Штатське	Державне науково-виробниче підприємство «Об'єднання комуналь» за СДРГОУ (назва повністю)	Дата (рік, місяць, число)		Код	
		2017	1	1	1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2016 Р.

Форма №2	Код за ДКУД	1801003
----------	-------------	---------

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	25292	256241
Чисті прибутки страхових премій	2010	0	0
Чисті прибутки від операцій з нерухомістю	2011	0	0
Чисті прибутки від операцій з фінансовими інструментами	2012	0	0
Чисті прибутки від операцій з нерухомістю	2013	0	0
Чисті прибутки від операцій з нерухомістю	2014	0	0
Чисті прибутки від операцій з нерухомістю	2015	0	0
Чисті прибутки від операцій з нерухомістю	2050	(184859)	(167085)
Чисті прибутки від операцій з нерухомістю	2070	0	0
Валовий прибуток	2090	68433	89156
Збиток	2095	()	()
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2105	()	()
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2110	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2111	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2112	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2120	22013	81539
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2121	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2122	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2123	(32864)	(32573)
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2130	(9448)	(10104)
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2180	(66231)	(119089)
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2181	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2182	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2190	8929	8929
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2195	(18117)	()
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2200	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2220	168	8336
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2240	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2250	(6840)	(14665)
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2255	()	()
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2270	(66)	(52)
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2275	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2290	2349	2349
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2295	(24855)	()
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2300	-166	-1891
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2305	0	0
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2350	658	658
Дохід (збиток) від зміни у вартості фінансових інструментів	2355	(25021)	()

Підприємство	ДЕРЖАВНЕ НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ 31.12.2012 14308730
Територія	ХАРКІВСЬКА	за КОАТУУ	6310100000
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	за КОПФГ	140
Орган державного управління	Національне космічне агентство України	за СПОДУ	70524
Вид економічної діяльності	Виробництво літальних апаратів, включаючи космічні	за КВЕД	30.30
Середня кількість працівників (1)	3409		
Одиниця виміру: тис. грн.			
Адреса	вулиця Григорія Рудика, буд. 8, м. ХАРКІВ, ХАРКІВСЬКА обл., 61070		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	☒		
за міжнародними стандартами фінансової звітності	☐		

Баланс
на 31 грудня 2012 року

Форма № 1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	0	0
первісна вартість	011	-	-
накопичена амортизація	012	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	020	3419	2649
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	116056	108167
первісна вартість	031	360888	363314
знос	032	(244832)	(255147)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	(-)	(-)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	-	-
інші фінансові інвестиції	045	201	177
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	-	-
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	35	30
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	93	68
Знос інвестиційної нерухомості	057	58	38
Відстрочені податкові активи	060	456	62
Гудвіл	065	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Гудвіл при консолідації	075	-	-
Усього за розділом I	080	120167	111085
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	62967	73137
Поточні біологічні активи	110	-	-
Незавершене виробництво	120	80835	118762
Готова продукція	130	17844	14494
Товари	140	429	558
Векселі одержані	150	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	15812	24306
первісна вартість	161	16097	24441
резерв сумнівних боргів	162	(285)	(135)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	23922	18387
за виданими авансами	180	14996	10163
з нарахованих доходів	190	-	-
із внутрішніх розрахунків	200	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	8539	8858
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	16553	19057
у тому числі в касі	231	13	11
в іноземній валюті	240	16073	6418
Інші оборотні активи	250	6250	6098
Усього за розділом II	260	264220	300238
III. Витрати майбутніх періодів			
	270	5996	6071
IV. Необоротні активи та групи вибуття			
	275	-	-
Баланс	280	390383	417394

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
-------	-----------	-----------------------------	----------------------------

1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	158664	158664
Пайовий капітал	310	-	-
Додатковий вкладений капітал	320	10834	10834
Інший додатковий капітал	330	36715	37000
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	27172	27208
Неоплачений капітал	360	(-)	(-)
Вилучений капітал	370	(-)	(-)
Накопичена курсова різниця	375	-	-
Усього за розділом I	380	233385	233706
Частка меншості	385	-	-
II. Забезпечення майбутніх витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	-	-
Інші забезпечення	410	-	-
Сума страхових резервів	415	-	-
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	(-)	(-)
Залишок сформованого призового фонду, що підлягає виплаті переможцям лотереї	417	-	-
Залишок сформованого резерву на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї	418	-	-
Цільове фінансування (2)	420	-	-
Усього за розділом II	430	0	0
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	-	-
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	-	-
Відстрочені податкові зобов'язання	460	386	-
Інші довгострокові зобов'язання	470	-	-
Усього за розділом III	480	386	0
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	57440	56994
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Векселі видані	520	112	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	13154	17570
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	61429	93682
з бюджетом	550	15632	5882
з позабюджетних платежів	560	-	-
зі страхування	570	2652	2840
з оплати праці	580	5894	6013
з учасниками	590	-	-
із внутрішніх розрахунків	600	-	-
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	299	707
Усього за розділом IV	620	156612	183688
V. Доходи майбутніх періодів			
Баланс	640	390383	417394

(1) Визначається в порядку, встановленому спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі статистики.

(2) З рядка 420 графа 4 Сума благодійної допомоги (421) - .

Керівник

(підпис)
(підпис)

Головний бухгалтер

Тарасов Володимир Олександрович

(ініціали та прізвище)

Без'язичний Микола Федосійович

(ініціали та прізвище)

М.П.

Підприємство **ДЕРЖАВНЕ НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО "ОБ'ЄДНАННЯ
КОМУНАР"**Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ
31.12.2012
14308730
6310100000
70524
140
30.30

Територія **ХАРКІВСЬКА**

за КОАТУУ

Орган державного управління **Національне космічне агентство України**

за СПОДУ

Організаційно-правова форма господарювання **Державне підприємство**

за КОПФГ

Вид економічної діяльності **Виробництво літальних апаратів, включаючи космічні**

за КВЕД

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Одиниця виміру: тис. грн.

Звіт про фінансові результатиза року

Форма № 2

Код за ДКУД

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За попередній період 4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	407154	371392
Податок на додану вартість	015	(28526)	(14658)
Акцизний збір	020	(-)	(0)
-	025	(-)	(0)
Інші вирахування з доходу	030	(86)	(98)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	378542	356636
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(306182)	(292563)
Валовий:			
прибуток	050	72360	64073
збиток	055	(-)	(0)
Інші операційні доходи	060	51843	289917
у т. ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності	061	-	0
Адміністративні витрати	070	(36598)	(36199)
Витрати на збут	080	(12611)	(12983)
Інші операційні витрати	090	(62159)	(290778)
у т. ч. витрати від первісного визнання біологічних активів сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності	091	-	0
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	12835	14030
збиток	105	(-)	(0)
Доход від участі в капіталі	110	-	0
Інші фінансові доходи	120	5	6
Інші доходи (1)	130	102	74
Фінансові витрати	140	(7621)	(4407)
Втрати від участі в капіталі	150	(-)	(0)
Інші витрати	160	(291)	(178)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	-	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	5030	9525
збиток	175	(-)	(0)
у т. ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	176	-	0
у т. ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	177	-	0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(4471)	(9016)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	-	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	559	509
збиток	195	(0)	(0)
Надзвичайні:			
доходи	200	-	0
витрати	205	(-)	(0)
Податки з надзвичайного прибутку	210	(-)	(0)
Частка меншості	215	(-)	(0)
Чистий:			
прибуток	220	559	509
збиток	225	(-)	(0)
Забезпечення матеріального заохочення	226	14	19

(1) 3 рядка 130 графа 3 Дохід, пов'язаний з благодійною допомогою (131) -

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За попередній період 4
Матеріальні затрати	230	173506	153885
Витрати на оплату праці	240	138348	118974
Відрахування на соціальні заходи	250	50352	43148
Амортизація	260	11981	10891
Інші операційні витрати	270	76200	53255
Разом	280	450387	380153

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За попередній період 4
Середньорічна кількість простих акцій	300	-	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	-	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	320	-	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	330	-	0
Дивіденди на одну просту акцію	340	-	0

Керівник

(підпис)

Тарасов Володимир Олександрович

(ініціали та прізвище)

М.П.

Головний бухгалтер

(підпис)

Без'язичний Микола Федосійович
(ініціали та прізвище)

--

**Екологічні виплати підприємств приладобудування
за 2013-2016 роки**

Назва забруднюючої речовини	Суми сплаченого податку, грн.				Відхилення 2016 від 2013 року	
	2013	2014	2015	2016	Абсолютне, грн.	Відносне, %
1	2	3	4	5	6	7
ТОВ Завод «Ремпобуттехніка»						
Азоту оксид	169,61	203,22	211,32	267,72	+98,11	57,84
Вуглецю оксид	22,58	27,02	28,08	35,6	+13,02	57,66
Вуглеводні	15,87	28,46	29,6	11,64	-4,23	-26,65
Свинець та його сполуки	0,00	57	59,28	75,12	+75,12	-
Тверді речовини	0,00	8,82	9,16	37,56	+37,56	-
Разом	208,06	324,52	337,44	427,64	+219,58	105,54
ДНВП «Об'єднання Комунар»						
Азоту оксид	271,29	461,66	515,91	318,18	46,89	17,28
Ангидрид сірчаний	0,23	0,38	0,42	0,26	0,03	13,04
Водень хлористий	0,16	0,27	0,30	0,18	0,02	12,50
Вуглецю окис	0,56	0,95	14,29	31,01	30,45	5437,50
Вуглеводні	0,13	0,22	8,48	20,05	19,92	15323,08
Тверді речовини	3,54	5,98	7,03	4,77	1,23	34,75
Марганець і його сполуки	1,92	3,28	3,66	2,24	0,32	16,67
Свинець	0,14	0,13	0,13	0,17	0,03	21,43
Сольвент	0,02	0,04	0,03	0,00	-0,02	-
Уайт-спирит	4,41	7,51	6,17	0,00	-4,41	-
Вуглевод, C12-C19	1,18	1,94	1,60	0,00	-1,18	-
Вуглевод оксид	26,99	45,71	37,57	0,00	-26,99	-
Хром шестивалентний	0,09	0,16	0,17	0,21	0,12	133,33
Акролеїн	3,97	3,87	3,18	0,00	-3,97	-
Аерозоль ЛКМ	1,10	1,88	1,54	0,00	-1,1	-
Бензин	6,64	11,31	9,29	0,00	-6,64	-
Заліза оксид	0,97	1,64	1,35	0,00	-0,97	-
Кремнія диоксид	0,00	0,00	0,00	0,00	0	-
Ксилол	11,32	5,18	4,25	0,00	-11,32	-
II клас небезпечності	0,00	0,00	0,00	4,15	4,15	-
III клас небезпечності	1,26	2,15	3,55	1,13	-0,13	-10,32
IV клас небезпечності	0,10	0,24	0,20	0,12	0,02	20,00
Двоокис вуглецю	2,30	4,59	1,69	0,35	-1,95	-84,78
Разом	310,64	528,22	597,61	382,85	72,21	23,25

продовження табл. В.1

1	2	3	4	5	6	7
Публічне Акціонерне Товариство «Барський машинобудівний завод»						
Тверді речовини	130,49	271,50	241,83	327,53	197,04	151,00
Калію карбонат	2,34	5,25	2,65	0,00	-2,34	-100,00
Натрію Гідроксид	88,19	168,67	110,74	0,00	-88,19	-100,00
Натрію хлорид	17,10	7,64	2,55	0,00	-17,1	-100,00
Натрія карбонат	20,01	22,52	10,18	0,00	-20,01	-100,00
Заліза оксид	229,53	165,59	112,63	0,00	-229,53	-100,00
Марганець	217,69	278,14	122,98	233,72	16,03	7,36
Алюмінію оксид	5,22	7,64	2,55	0,00	-5,22	-100,00
IV Клас небезпечності	67,80	170,92	95,85	2,78	-65,02	-95,90
Аміак	935,35	691,64	577,28	837,02	-98,33	-10,51
Азоту оксид	35,32	119,41	51,28	92,53	57,21	161,98
Ангідрид сірчастий	53,76	47,58	17,82	0,00	-53,76	-100,00
Кислота сірчана	41,23	70,41	51,98	72,02	30,79	74,68
Оксид вуглецю	43,87	62,63	27,97	45,28	1,41	3,21
Метан	34,42	77,09	40,08	0,00	-34,42	-100,00
II Клас небезпечності	14,55	112,38	50,90	2373,34	2358,79	16211,62
Ксилол	111,04	13,83	4,55	0,00	-111,04	-100,00
Фенол	435,09	731,22	148,10	277,00	-158,09	-36,34
Уайт-спирит		1556,2				
	356,30	2	876,65	419,45	63,15	17,72
Двоокис вуглецю	42,14	53,24	24,83	20,89	-21,25	-50,43
Разом		4633,5	2573,4			
	2881,46	2	0	4701,57	1820,11	63,17

Примітка: сформовано автором за даними об'єктів аналізу

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1.1. Статті у наукових фахових виданнях

1. Плекан У. М. Особливості розвитку інституту соціальної відповідальності в Україні та перспективи впровадження національної моделі соціальної відповідальності бізнесу / Олена Віталіївна Панухник, Уляна Михайлівна Плекан // Галицький економічний вісник. – Т. : ТНТУ, 2016 – Том 50. – № 1. – С. 14-22 (*0,63 друк. арк., особистий внесок автора: 0,32 друк. арк., виокремлено характеристики національної моделі СВД*).

2. Плекан У. М. Система забезпечення корпоративної благодійності як складової соціально відповідальної діяльності / У. М. Плекан // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2016. – № 12 (70). – С. 159-163 (*0,58 друк. арк.*).

3. Плекан У. М. Соціальні інвестиції як форма суспільної поведінки носіїв соціальної відповідальності / Олена Віталіївна Панухник, Уляна Михайлівна Плекан // Галицький економічний вісник. – Т. : ТНТУ, 2016. – № 2 (51). – С. 51-61 (*0,83 друк. арк., особистий внесок автора: 0,43 друк. арк., описано процес соціально відповідального інвестування*).

4. Плекан У. М. Канонічні кореляції як інструмент управління підприємств приладобудування у забезпеченні соціальної відповідальності перед власними працівниками / Я. Г. Федотова, У. М. Плекан // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2017. – № 4. – С. 73-80 (*0,6 друк. арк., особистий внесок автора: 0,3 друк. арк., проведено кількісне оцінювання внутрішньої СВД ДНВП «Об'єднання Комунар»*).

5. Плекан У. М. Фінансові ресурси підприємств у системі факторів здійснення соціально відповідальної діяльності / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2017. – № 6 (72) – С. 141-147 (*0,8 друк. арк., особистий внесок автора: 0,4*

друк. арк., проведено оцінку фінансово-економічної СВД ТОВ Заводу «Ремпобуттехніка»).

1.2. Статті у наукових періодичних виданнях іноземних держав та публікації у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз

6. Плекан У. Вплив соціальної відповідальності приладобудівних підприємств на процес взаємодії із зовнішнім середовищем / У. Плекан // Схід. – 2014. – № 5 (131). – С. 46-51 (*0,62 друк. арк.*).

7. Плекан У. Застосування соціально відповідального маркетингу для підвищення конкурентоспроможності експортоорієнтованого підприємства [Електронний ресурс] / Уляна Плекан // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2017. – Вип. 2 (17). – С. 135-143. – Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17pumker.pdf> (*0,55 друк. арк.*).

8. Плекан У. М. Особливості здійснення соціально відповідальних ініціатив підприємствами приладобудування / У. М. Плекан // Інноваційна економіка. – 2017. – № 67. – С. 103-108 (*0,76 друк. арк.*).

9. Плекан У. М. Теоретичні аспекти загального механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств / У. М. Плекан // Сталий розвиток економіки. – 2017. – № 1. – С. 152-157 (*0,69 друк. арк.*).

10. Plekan U. Methodological approach to strategic planning of corporate social activities / Uliana Plekan // Modern Science – Praha. – Nemoros. – 2018. – № 2 – С. 56-64 (*0,65 друк. арк.*).

2. Опубліковані праці апробаційного характеру

11. Плекан У. М. Організаційно-економічна підсистема механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (12-13 квітня 2016 р.). Частина 4. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – С. 323-327 (*0,18 друк.*

арк., особистий внесок автора: 0,09 друк. арк., описано процес формування організаційно-економічного механізму управління СВД).

12. Плекан У. Носії соціальної відповідальності у питанні виходу з кризи в Україні / Плекан Уляна // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (22-24 вересня 2016 р.) – Т. : Крок, 2016 – С. 212-215 *(0,16 друк. арк.)*.

13. Плекан У. М. Об'єктивна необхідність управління соціально відповідальною діяльністю для забезпечення сталого розвитку підприємств / У. М. Плекан // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сталий розвиток в умовах глобальних викликів» (7-8 квітня 2017 р.). – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – С. 259-261 *(0,13 друк. арк.)*.

14. Плекан У. М. Сучасні тенденції розвитку інструментів корпоративної благодійності: зарубіжний досвід та особливості використання в Україні / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Збірник наукових статей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (13-14 квітня 2017 р.). Частина 2. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – С. 523-527 *(0,18 друк. арк., особистий внесок автора: 0,09 друк. арк., описано інструменти корпоративної благодійності)*.

15. Плекан У. М. Екологічний менеджмент як засіб управління соціально відповідальною діяльністю підприємств машинобудування / У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, курсантів та студентів «Управлінські правові та економічні аспекти забезпечення безпеки життєдіяльності населення і територій». – Львів, 27 квітня 2017 р. *(0,16 друк. арк.)*.

16. Плекан У. М. Переваги соціально відповідального ведення бізнесу / У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Аналіз сучасних підходів до ефективного використання потенціалу економіки країни» (18-19 серпня 2017 р.). – Дніпро: НО «Перспектива», 2017. – С. 74-77 (0,16 друк. арк.).

17. Плекан У. М. Інтеграція соціальної відповідальності в корпоративну культуру організації / У. М. Плекан // Збірник матеріалів ІХ міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна економіка: теорія і практика» (м. Краматорськ, 20 серпня 2017 р.). – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 36-39 (0,18 друк. арк.).

18. Плекан У. М. Рейтингування соціальних питань при створенні програми соціально відповідальної діяльності підприємств приладобудування / У. М. Плекан // Матеріали ІХ науково-практичної конференції «Сучасні досягнення світової науки» (м. Моррісвілль, 27 серпня 2017 р.). – Моррісвілль, США: Lulu Press, 2017. – С. 28-31 (0,2 друк. арк.).

19. Плекан У. М. Окремі аспекти поширення соціальної відповідальності серед підприємств приладобудування / У. М. Плекан // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Підприємництво, бухгалтерський облік та фінанси: національні особливості та світові тенденції» (Київ, 15-16 вересня 2017 р.). – К.: ГО «Київський економічний науковий центр», 2017. – С. 39-42 (0,14 друк. арк.).

20. Плекан У. М. Моделювання процесу управління соціально відповідальною діяльністю підприємств / У. М. Плекан // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики» (Одеса, 22-23 вересня 2017 р.). – Одеса, Атлант, 2017. – С. 252-253 (0,11 друк. арк.).

21. Плекан У. М. Програма соціально відповідальної діяльності приладобудівного підприємства / У. М. Плекан // Тези XV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні інформаційні технології в

економіці та управління підприємствами, програмами та проектами» (29 вересня 2017 р.). – Харків: НАКУ «ХАІ», 2017. – С. 57-58. (0,11 друк. арк.).

22. Плекан У. М. Оцінка стану екологічної компоненти корпоративної соціальної відповідальності галузі приладобудування / У. М. Плекан // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна наука: проблеми і перспективи (частина I)» (6-7 жовтня 2017 р.). – Київ.: МЦНД, 2017. – С. 17-19 (0,16 друк. арк.).

23. Плекан У. М. Моніторинг інформаційної відкритості підприємств приладобудування / У. М. Плекан // Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Національна економіка України в умовах європейської інтеграції» (19-20 жовтня 2017 р.). – Дніпро: НМетАУ, 2017. – С. 539-541 (0,11 друк. арк.).

24. Плекан У. М. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент корпоративної стратегії / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія підприємства: підприємницький контекст» (16-17 листопада 2017 р.). – К., КНЕУ, 2017 р. (0,12 друк. арк., особистий внесок автора: 0,06 друк. арк., розкрито сутність стратегії СВД).

25. Плекан У. М. Соціальний маркетинг як інструмент підвищення конкурентоздатності підприємств / О. В. Панухник, У. М. Плекан // Збірник наукових праць II Міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: освітньо-наукові та виробничі засади» (22-24 листопада 2017 р.). – м. Миколаїв, 2017 р. (0,1 друк. арк., особистий внесок автора: 0,05 друк. арк., сформовано положення соціально-відповідального маркетингу).

26. Плекан У. М. Вплив соціально відповідальної діяльності на імідж підприємств машинобудування: структурний підхід / У. М. Плекан // Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Економічне

зростання в епоху соціальних трансформацій» (м. Краматорськ, 26 січня 2017 р.). – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 158-160 (0,16 друк. арк.).

27. Плекан У. М. До питання взаємозв'язку між концепціями сталого розвитку, соціально-відповідального маркетингу та соціальної відповідальності бізнесу / У. М. Плекан // Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Економічне зростання в епоху соціальних трансформацій» (м. Краматорськ, 26 січня 2017 р.). – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 161-163 (0,18 друк. арк.).

28. Плекан У. М. Соціально відповідальне суспільство: досвід Норвегії / У. М. Плекан // Proceedings of II International scientific conference “World Science in 2016: Results” (Morrisville, Jan 26). – Morrisville, Lulu Press., 2017. pp. 116-119 (0,15 друк. арк.).

29. Плекан У. М. Соціальна ідентифікація бізнесу / У. М. Плекан // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» та I Міжнародного студентського наукового форуму «Креативна економіка очима молоді» у 2-х томах (29-30 березня 2018 р.) / Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. – Т.1. – С. 162-163 (0,1 друк. арк.).

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
ЛЮШНЯК МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ

01008 м.Київ, вул. Грушевського, 5 тел. (044) 255 38 69, e-mail: Liushniak.Mykola@rada.gov.ua

23.05.2018 № 1246/18
на № _____ від _____

**Голові спеціалізованої вченої
ради Д 58.052.05 по захисту
кандидатських дисертацій**

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

Народним депутатом України Миколою Володимировичем Люшняком розглянуті пропозиції аспірантки кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Уляни Михайлівни Плекан щодо оцінки стану екологічної компоненти соціальної відповідальності підприємств галузі приладобудування України.

Подані рекомендації, зокрема щодо необхідності екологізації діяльності суб'єктів господарювання будуть рекомендовані до розгляду на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин.

Народний депутат України

Член Комітету Верховної Ради України з

питань аграрної політики та земельних відносин

М. В. Люшняк

УКРАЇНА
НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Рибак Іван Петрович

Київ – 01008, вул. Грушевського, 5

№ 716 від 23 травня 2018 року

Голові спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження

Членом Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, Головою підкомітету з питань державного моніторингу навколишнього природного середовища Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи членом депутатської фракції ПАРТІЇ «БЛОК ПЕТРА ПОРОШЕНКА» Рибак Іваном Петровичем розглянута доповідна записка аспірантки кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Уляни Михайлівни Плекан «Про врегулювання соціально-екологічних проблем підприємств приладобудівної галузі України», розроблена в рамках виконання кандидатської дисертації на тему «Удосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування».

Представлені пропозиції, зокрема щодо необхідності удосконалення засад функціонування екологічної відповідальності підприємств приладобудування та зниження екодеструктивного впливу виробничої діяльності підприємств доцільно використати як пропозицію до Проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення соціальної відповідальності суб'єктів господарювання.

Член депутатської фракції
ПАРТІЇ «БЛОК ПЕТРА ПОРОШЕНКА»

Іван Рибак

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 імені ІВАНА ПУЛЮЯ

вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001. Тел. (0352)52-41-81. Факс (0352)25-49-83
<http://www.tntu.edu.ua>. E-mail: univ@tntu.edu.ua. Код ЄДРПОУ 05408102

12.04. 2018 № 2/28-919 На № від

Голові спеціалізованої вченої
 ради Д 58.052.05 по захисту
 кандидатських дисертацій

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

Результати дисертаційної роботи аспіранта кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя **Уляни Михайлівни Плекан** на тему «Удосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування» використані в межах виконання науково-дослідних тем кафедри економіки і фінансів «Розробка теоретичних та методичних положень стратегії активізації конкурентного потенціалу національної економіки» (номер державної реєстрації 0114U001310) та «Нарощування фінансово-економічного потенціалу суб'єктів економічних відносин як основа поступального розвитку територіально-господарських систем» (номер державної реєстрації 0118U003481), в яких особисто автором описано модель процесу управління соціально відповідальною діяльністю підприємств та програму соціально відповідальною діяльністю, а також запропоновано організаційні моделі управління підприємствами приладобудування в частині їх соціально відповідальною діяльністю.

Проректор з наукової роботи

Р. М. Рогатинський

Т.в.о. зав. каф. економіки та фінансів

С.Є. Хрупович

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ПУЛЮЯ

вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001. Тел. (0352)52-41-81. Факс (0352)25-49-83
<http://www.tntu.edu.ua>. E-mail: univ@ctu.edu.te.ua. Код ЄДРПОУ 05408102

12.04.2018 № 2/28-918 На № _____ від _____

**Голові спеціалізованої вченої
ради Д 58.052.05 по захисту
кандидатських дисертацій**

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

Результати дисертаційної роботи на тему «Удосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування» аспіранта кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя **Уляни Михайлівни Плекан** використані при розробленні та впровадженні в навчальному процесі при викладанні дисциплін «Основи наукових досліджень» та «Соціальна відповідальність» що читаються для студентів факультету економіки та менеджменту.

Перший проректор

М.М. Митник

Т.в.о. зав. каф. економіки та фінансів

С.Є. Хрупович

УКРАЇНА

ТЕРЕБОВЛЯНСЬКА МІСЬКА РАДА

вул. Шевченка, 8, м. Тереховля, Тернопільська обл., 48100, тел: (03551) 2-14-62.
факс: (03551) 2-19-94. e-mail: 04058456@mail.gov.ua Код ЄДРПОУ 04058456

На № 1403.18р від № 02-26/339

ДОВІДКА

Про впровадження результатів дисертаційного дослідження аспіранта кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Уляни Михайлівни Плекан

Дисертаційна робота на тему «Удосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю підприємств приладобудування» заслуговує позитивної оцінки, зокрема, запропонована авторська концептуальну модель реалізації соціальної відповідальності підприємств та методика визначення вимірників управління соціальною відповідальністю підприємств.

Сформовані пропозиції щодо удосконалення моніторингу соціально відповідальної поведінки підприємств мають наукову та практичну цінність та рекомендуються для застосування широкому колу підприємств із врахуванням специфіки діяльності а також регіональними органами управління.

Низка висновків та пропозицій, запропонованих у дисертаційному дослідженні, використані при розробці Плану соціально-економічного розвитку Тереховлянської об'єднаної територіальної громади на 2018 рік.

Довідка видана для подання за місцем вимоги.

Міський голова

С.І. Поперечний

Коллективное малое предприятие
проектно-производственная
фирма «ИКАР»

Украина, 69002 г. Запорожье
Тел.: 764-52-67, 764-22-41
Т/ф : 764-79-99, 764-24-27

р/сч. №26003299501
в АБ «МетаБанк» МФО 313582
Код ОКПО 13629691
ikar.zp@rambler.ru

Исх. №80 от 12.05, 2017р.

Голові спеціалізованої вченої
ради по захисту дисертацій
на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження

КМП ПВФ «Ікар» використані рекомендації аспіранта кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Уляни Михайлівни Плекан щодо реалізації внутрішніх програм соціальної відповідальності для задоволення інтересів працівників підприємства.

Директор КМП ПВФ «ІКАР»

Н.І.Львова

ТОВ Завод "Ремпобуттехніка"

Вул. Текстильна, 32, м. Тернопіль, (0352) 283627, office@rpt.te.ua

22.082017р №2208-02

**Голові спеціалізованої вченої
ради по захисту дисертацій на
здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

**Довідка про впровадження
результатів дисертаційного дослідження**

Програмно-цільовий підхід до вдосконалення механізму управління соціально відповідальною діяльністю ТОВ Завод "Ремпобуттехніка", на основі здійсненого аналізу практики управління підприємством, представлений аспірантом кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Уляною Михайлівною Плекан, доцільно використати в подальшій діяльності нашого підприємства.

Керівник

Л.П. Слободянюк

ДЕРЖАВНЕ КОСМІЧНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ

Державне науково-виробниче підприємство «Об'єднання Комунар»

вул. Григорія Рудика, 8, м. Харків-МСП, 61070, Україна факс: (057)707-01-72, E-Mail: kommunar@tvset.com.ua
КОД ЄДРПОУ 14308730

« 10 » листопада 2011 № 3/1

На № _____

**Голові спеціалізованої вченої ради
по захисту дисертацій на здобуття
наукового ступеня кандидата
економічних наук**

Довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження

ДНВП «ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР» розглянуто пропозиції аспіранта кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя **Уляни Михайлівни Плекан** щодо покращення ефективності бізнес-процесів з урахуванням соціальної компоненти діяльності.

Подані рекомендації, зокрема щодо необхідності стратегічного соціально відповідального відгуку на соціальні зміни оточуючого середовища і на цій основі запровадження програм розвитку соціальної відповідальності, використані при розробленні бізнес-плану ДНВП «ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР».

Заступник фінансового директора

В.В.Гайчов

Приватне акціонерне товариство
«Барський машинобудівний завод»

23000, Вінницька область, Барський район, м. Бар, вул. Капітанова, 5
код ЄДРПОУ 14307570, код платника ПДВ 143075702017, свідоцтво № 2000-44417, тел./факс (04341) 22-3-22

13.12 2017р № 125/1

Голові спеціалізованої вченої
ради по захисту дисертацій на
здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Довідка

про впровадження результатів дисертаційного дослідження

Приватним акціонерним товариством «Барський машинобудівний завод» код за ЄДРПОУ 14307570 розглянуто пропозиції аспіранта кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Уляни Михайлівни Плекан щодо процесу становлення та налагодження соціально відповідальної діяльності на підприємстві.

Представлені розробки теоретичних і практичних рекомендацій поетапного процесу розробки, затвердження, впровадження та оцінки соціально відповідальної діяльності використані ПрАТ "Барський машзавод" в процесі розроблення стратегії розвитку підприємства.

Голова правління

ПрАТ "Барський машзавод"

Лук І.Г.

Продовження додатку Д

«Енерго-спецмаш»
товариство з обмеженою відповідальністю
77300, Україна, Івано-Франківська обл.,
м. Калуш, вул. Шевченка, 8А
тел. +38-0347-278910, факс +380347-278810
E-mail: info@energospetsmash.com.ua
www.energospetsmash.com.ua
Інд.под.номер 37823929, ном. свід. ПДВ 200030086
р/р 26004060397482 в ІФФ КБ Приватбанку МФО
336677

"Energo-Spetsmash" Ltd
77 300, Ukraine, Ivano-Frankivsk region,
Shevchenko str., 8A, Kalush,
tel. +38-0347-278910, fax +38-0347-278810
E-mail: info@energospetsmash.com.ua
www.energospetsmash.com.ua
Ind.tax # 37823929, # VAT 200030086
a/c 26004060397482 in the IF Privatbank MFO
336677

Вих. №	19
Від	28.04.2017
На вхід. №	
До уваги	

Голові спеціалізованої вченої
ради по захисту дисертації
на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

Пропозиції щодо удосконалення інформаційної підсистеми соціально відповідального управління підприємствами приладобудування, розроблені аспірантом кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Уляною Михайлівною Плекан, будуть враховані в процесі формування стратегічного плану розвитку ТЗОВ «Енерго-спецмаш» з метою покращення його економічного та соціального стану.

Директор Поважнюк О.О.

